

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Årsrapport 2020

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	5
1.4 Andre forhold	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	6
2 Introduksjon til embetets hovedtall	7
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	8
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	13
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	14
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	16
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	17
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	17
3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	22
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	23
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	24
3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	25
3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid	26
3.1.1.7 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	27
3.1.1.8 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	27
3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	29
3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	31
3.1.1.11 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	32
3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene	33
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	34
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	37
3.1.1.15 Andre oppdrag	41
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	41
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	41
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	42
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	44
3.1.2.4 Andre oppdrag	45
3.1.2.5 Tilrettelegge for god CBRNE-beredskap	45
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	45
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	45

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	47
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	50
3.1.3.4 Andre oppdrag	55
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	55
3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	57
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	58
3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	77
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	78
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	78
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	79
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	79
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	79
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	79
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	79
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	79
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	80
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	80
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	80
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	80
3.2.9 Landbruksdepartementet	80
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	80
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	123
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	124
4 Styring og kontroll i embetet	125
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	125
4.1.1 Embetets risikostyring	125
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	125
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	125
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	126
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	126
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	126
5 Vurdering av framtidsutsikter	127
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	127
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	127
6 Årsregnskap	128

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Oslo og Viken er landets tettest befolkede område med til sammen 1,9 millioner innbyggere, og befolkningen er økende. Regionen består av 52 kommuner og 15 bydeler. Området er i sterk utvikling, noe som fører til press på arealene og flere saker som skal behandles på flere fagområder hos oss.

I 2020 skulle vi for alvor begynne å høste av synergieffektene som sammenslåingen skulle gi. Året ble ikke helt slik vi forutså. Pandemi, flytting i Oslo og Drammen, hjemmekontor og jordskred er hendelser 2020 vil bli husket for.

Embetet hadde i 2020 et underforbruk på 17 millioner kroner. Dette skyldes færre reisedager for de ansatte og at kurs, konferanser, store samlinger og statsborgerseremonier ble utsatt eller avlyst. I tillegg hadde vi høy turnover i 2019 og 2020, noe som har ført til at mange stillinger har stått ledig i perioder.

Til tross for underforbruket er ressursituasjonen fortsatt krevende på noen områder, spesielt vergemål og helse, og vi får mindre andel av tildelingene enn antall saker skulle tilsi.

Som nevnt har vi hatt høy turnover i flere avdelinger. Dette har vært spesielt tydelig på helseavdelingen, klima- og miljøvernavdelingen, barnehage- og utdanningsavdelingen og sosial- og barnevernavdelingen. Noe av dette kan knyttes opp mot høy arbeidsbelastning.

I alt har vårt embete jevnt over hatt god måloppnåelse i 2020, til tross for pandemi og alt det har krevd av omstillinger.

Jeg vil berømme de ansatte for den innsatsen de har lagt ned og for måten de har løst oppgavene på under pandemien. De har vist omstillingsevne og har vist at det er mulig å jobbe effektivt utenfor kontorfellesskapet, så fremt utstyret og nettforbindelsen er bra.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Helse

Hovedprioritet i året som gikk har vært knyttet til håndtering av pandemien, smittevern, mediehenvendelser, beredskap og saksbehandling av enkeltsaker med stor betydning for enkeltindividets rettsikkerhet. Pandemien har krevd mye ressurser i helseavdelingen, og det har gjort at vi har måttet omdisponere ansatte. Samordnet praksis og grundige kontrollrutiner for tilskuddsforvaltning har vært viktig, og vi har håndtert tre nye ordninger knyttet til korona. De fleste tilsyn er avlyst eller utsatt på grunn av pandemien. Ekstremt har vi prioritert Leve Hele livet og planinns spill på folkehelseområdet.

Vergemål

Embetet har, etter sammenslåingen, ansvaret for rundt 20 000 voksne og mindreårige som har verge. Vi har hatt økt saksmengde på de fleste sakstyper, men oppfylte likevel flere målkrav i 2020 enn året før. Vi har også hatt tilsyn med verger, et oppdrag vi utførte fullt ut. Ressursituasjonen på vergemålsområdet er krevende.

Barnehage og utdanning

I en pandemi er det særlig viktig for oss som tilsynsorgan å ivareta rettigheter for barn og unge. Vi har nedlagt mye arbeid med å informere og veilede om regelverket i forbindelse med pandemien.

Det har vært en økning i antall skolemiljø saker, og kompleksiteten i sakene øker. Oppfølging av *Stortingsmeldingen 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO* har ført til et nytt kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

De fleste tilsyn ved barnehager og skoler er gjennomført. I tillegg har rettsikkerhetsoppgavene for enkeltindivider vært prioritert.

Sosial og barnevern

Det har vært et stort behov for informasjon om mange nye forskrifter, og vi har måttet utvide kapasiteten og tilgjengeligheten for å imøtekomme behovet for informasjon, råd og veiledning.

Mindre utadrettet virksomhet har bidratt til at saksbehandlingstiden og restanser for klagesaker er redusert. På slutten av året var det en svak økning i antall klagesaker etter sosialtjenesteloven, noe vi mener har en sammenheng med økt arbeidsledighet som følge av pandemien.

Kompetansestrategien for barnevernet følges tett, og vi opplever en større pågang av barnevernssaker. Det har vært tettere kontakt med oppdragsgivere og kommuner enn tidligere. Vi har snakket med flere barn og unge etter skoletid, fordi vi har tatt i bruk digitale plattformer i større grad. Vi har gjennomført tilsyn både ved digitale møter og stedlige tilsyn.

Klima, plan og landbruk

Sentralisering, befolkningsutvikling og næringsutvikling skaper press på arealer i regionen. Vi har fremmet ni innsigelsler i plansaker der vi mener kommunene ikke har ivare tatt nasjonale og regionale hensyn godt nok. Det er høy aktivitet i vår region, og vi registrerer flere miljølovbrudd. Vi oppnår gode resultater innenfor truede arter og naturtyper. Ellers prioriterer vi arbeidet med en helhetlig plan for Oslofjordområdet og arbeidet med å bygge opp avløpssektoren i kommunene. Vi har vært restriktive når det gjelder søknader om utslipp til kommunalt nett. Våre naturforvaltningsoppgaver er i liten grad

påvirket av pandemien.

Vi har hatt et godt samarbeid med landbruksdirektoratet og næringen for å utforme tilskuddsordninger for å opprettholde hogst av skog og plantetilskudd. Vi har sammen med landbruksnæringen og ulike etater bidratt til å løse utfordringer med endrede rammebetingelser og manglende tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Vår rolle som kompetansesenter for kommunene innenfor landbruk har vært en hovedprioritet, og digitale kurs har vist seg å være effektive og populære for kommunene. Vi har totalt behandlet 340 landbruksrelaterte plansaker.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Vi startet året med nye lokaler i Holberg terrasse i Oslo. Samtidig forberedte vi for innflytting i de nye lokalene i Drammen og ombygging i Moss. Vi har nå nye, flotte, moderne og åpne kontorlandskap i Oslo og Drammen.

Den 13. mars ble det satt krisestab for første gang i mine åtte år som fylkesmann. Etter det har vi hatt en til to ukentlige møter i kriseledelsen og omfattende møtevirksomhet med kommuner og aktører i fylkesberedskapsrådet.

Krisestaben har, i samarbeid med flere avdelinger, samordnet informasjon fra kommunene og rapportert og svart på henvendelser. Vi har også opprettet en spørsmål-og-svar-side for kommunene på vårt nettsted, et mye benyttet tilbud.

Skredet i Gjerdrum 30. desember krevde ytterligere beredskapsinnsats og støtte til politi og kommune rett før årsskiftet.

Pandemien gjorde at vi alle ble kastet ut i den nye og digitale jobbhverdagen. Nytt teknisk utstyr med nye bærbare PCer og hodetelefoner var heldigvis tilgjengelig for alle medarbeidere med god hjelp fra FMFA, rett før nedstengingen. Det hjalp oss til raskt å kunne jobbe effektivt hjemmefra.

Den nye hverdagen med digitale møter har gjort at vi har kunnet holde kontakten med hverandre og med kommuner og oppdragsgivere på en annerledes og effektiv måte. Omstillingsviljen har vært stor blant medarbeidere og ledere. Fjernledelse har gitt mer likeverdig kontakt med alle ansatte, uavhengig av kontorsted. Vi har arbeidet mye med å opprettholde god kontakt mellom ledere og ansatte for å opprettholde produksjonen, selv om vi ikke har kunnet møtes fysisk i særlig grad. Embetsledelsen har avholdt en rekke digitale informasjonsmøter for alle ansatte. Etter at vi fikk mulighet til å nå alle 550 ansatte samtidig, har vi innført slike informasjonsmøter annenhver uke.

Mer arbeid hjemmefra og mindre utadrettet aktivitet har medvirket til at vi har redusert restansene på flere områder. Vi har samtidig hatt økt sakstilfang og mer komplekse saker. Dette krever nye og mer effektive arbeidsprosesser.

Det har vært spesielt og krevende å lære opp og ta imot nye ansatte i 2020. Vi ønsket 74 nye ansatte velkommen i året som gikk. Mye av opplæringen har skjedd digitalt.

Kompetansetiltak gjennom samlinger og seminarer har vært vanskelig å få til, men har blitt gjennomført digitalt når det har latt seg gjøre. Tilbakemeldinger er at publikum er fornøyd og at flere har kunnet delta. Dette er noe vi ser fungerer godt, og digitale møter og kurs kan være et supplement til vanlig kurs- og møtevirksomhet framover. Også noen tilsyn har vært mulig å gjennomføre digitalt. En del utadrettede oppgaver er utsatt.

Møter med kommuneledelsen er noe jeg prioriterer høyt som fylkesmann. I 2020 har kontakten med kommunene vært svært nær og god. Kommunenes vilje og evne til å ta tak i alle de utfordringer som har oppstått i 2020, har vært imponerende. I vårt forventningsbrev til kommunene belyser vi helheten og bredden i de oppgavene der regjeringen har klare forventninger til kommunene. Disse forventningene har også vært tema på de 16 kommunemøtene som vi holdt i 2020. Spørsmål om kommuneøkonomi er sentralt i dialogen med kommunene.

I 2020 har vi tatt ut synergieffekter av sammenslåingen, med større fagmiljøer og tverrfaglige grupper. Embetet har flere arbeidsgrupper for å koordinere og samordne på tvers av fagområder.

En vellykket omstilling til et nytt embete krever utvikling av felles rutiner, og der har Risk Manager vært til hjelp.

I 2020 ble flere oppgaver innen landbruk overført fra Fylkesmannen til fylkeskommunen og kommunene. Det har vært krevende for mange kommuner å overta landbruksforvaltningen, og det har vært stort behov for veiledning og oppfølging.

1.4 Andre forhold

Jeg synes det er hyggelig å vise frem mangfoldet i Viken til den kongelige familie. Til tross for pandemi, ble det gjennomført fire kongelige besøk: NM på Ski i Drammen, Flyktingeruta, Indre Østfold kommune og Rygge kirke.

To planlagte seremonier for nye norske statsborgere ble avlyst. Embetet sendte i stedet ut 5 500 gratulasjonsbrev til de nye borgerne. Alle fikk tilbud om å få tilsendt boka, *Velkommen som ny statsborger*.

Den 10. august hadde jeg det ærefulle oppdraget med å arrangere mottakelse for Muhammad Rafiq og Mohammad Iqbal som ble tildelt medalje for edel dåd for sine handlinger under angrepet på Al-Noor moskeen i 2019. Vi har også behandlet rundt 20 søknader om St. Olavs Orden og 70 søknader om Kongens fortjenstmedalje i 2020.

Transport- og kommunikasjonskomiteens planlagte besøk til tidligere Telemark, Vestfold og Buskerud fylker i mars ble utsatt og gjennomført som digitalt seminar i september.

Embetet bidrar i stor grad i arbeidsgrupper og andre samordningsfora mellom fylkesmennene, direktorater og FMFA. Selv leder jeg Fylkesmennenes arbeidsutvalg.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Moss, 26. februar 2021

Valgerd Svarstad Haugland

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er det viktigste bindeleddet mellom sentralstat og kommunene, og kommunene er totalt sett embetets viktigste målgruppe og samarbeidspartner. Vi har ansvar for dialog og kontakt med to fylker: Oslo (både fylke og kommune) med 15 bydeler og Viken.

Antall kommuner ble etter sammenslåinger redusert fra 62 i 2019 til 52 i 2020. Både embetsledelsen og avdelingsdirektørene prioriterer kommunedialogen svært høyt, og bruker mye tid på dette. I 2020 har dialogen vært preget av krisehåndtering knyttet til Covid-19 og mot slutten av året skredet i Gjerdrum. I 2020 har det vært det spesielt tett kontakt mellom embetsledelsen og kommunene.

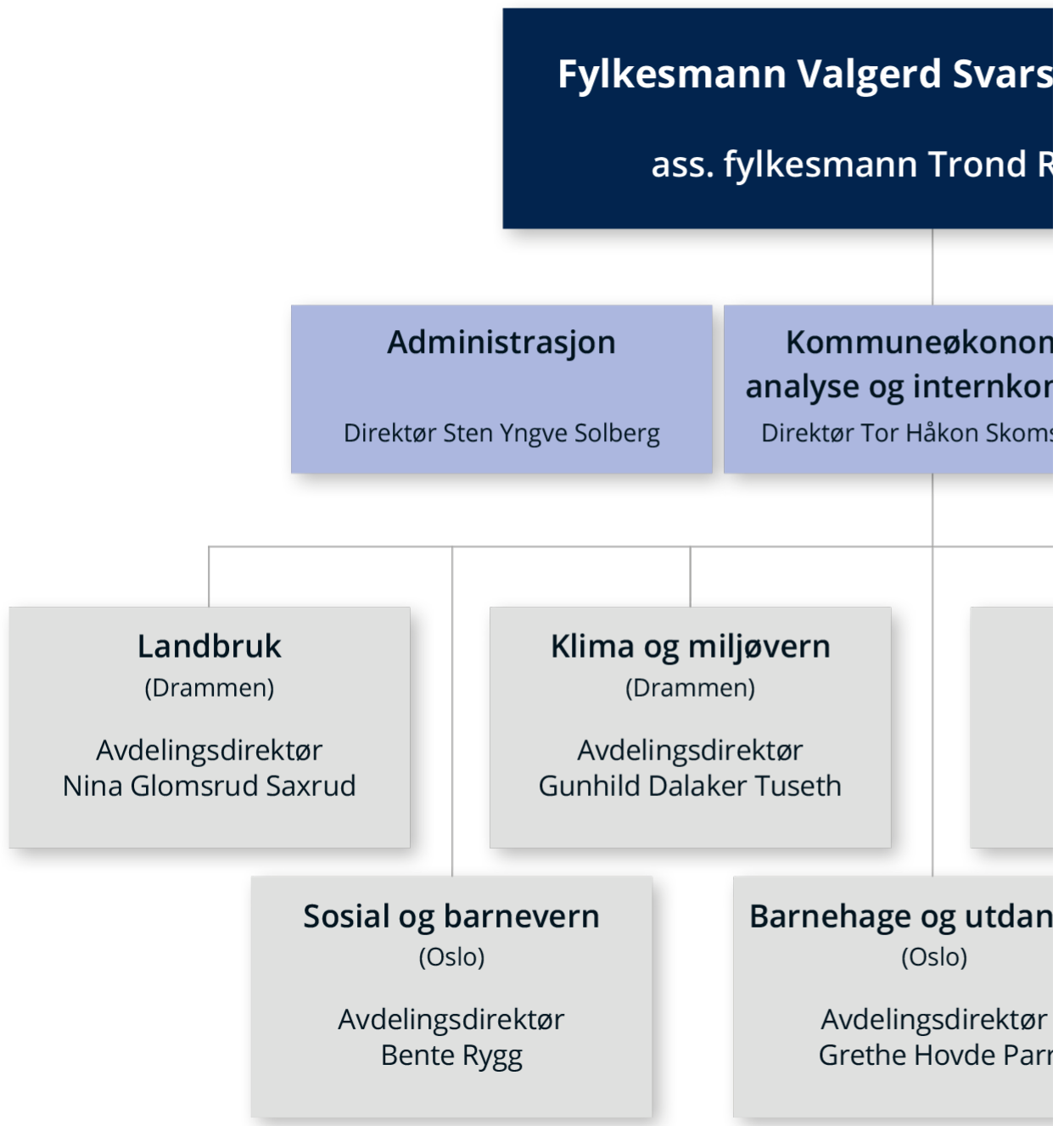
Andre viktige aktører og samarbeidspartnere er bl.a. helseforetakene, fylkeskommunene, KS, næringslivet, organisasjoner og andre regionale statsetater.

I tillegg til å løse oppdragene i VØI og tildelingsbrev, har vi følgende strategiske mål:

- Vi er tilgjengelige for våre innbyggere og skriver klart språk
- Vi har god dialog med kommuner og foretak
- Vi fatter korrekte beslutninger som ivaretar innbyggernes rettigheter og plikter
- Vi er en attraktiv og veldrevet organisasjon

Embetets verdier er: Åpen, troverdig og kompetent

2.2 Organisasjon og ledelse

Assisterende fylkesmann sluttet 31.10.2020. Ny assisterende statsforvalter Ingvild Aleksandersen ble tilsatt høsten 2020 og startet 1.1.2021. Stillingen som assisterende avdelingsdirektør i Helseavdelingen ble besatt våren 2020.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Oslo og Viken. Tallene er tatt ut i samsvar med brukerveiledningene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2, og for nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4. Se også ledelseskommentar til årsregnskapet.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	17 628.0
Budsjettavvik (%)	5.1 %

Fylkesmannen i Oslo og Viken legger med dette fram et regnskap for 2020 med et mindreforbruk på kr 17 628 000 inkl. en ekstra overtidsmåned. Dette søkes overført til 2021. Mindreforbruket fremkommer i hovedsak på reiser, kurs, konferanser, statsborgerseremonier og seminarer. Noe underforbruk skyldes også vakanser. Embetet planla et budsjett i balanse ved inngangen til 2020. Forbruket var i tråd med denne prognosen i første del av året. På forsommeren slo koronasituasjonen sterkt inn og reduserte aktivitetsnivået og vi måtte avlyse en rekke samlinger, kurs og ikke minst store konferanser med millionbudsjett. Det hører også med i dette bildet at Oslo og Viken har hatt de strengeste koronatiltakene lengst. Det ble også forsinkelser i å få besatt nye stillinger som følge av koronasituasjonen. I perioder med pålagt arbeid hjemmefra er det krevende å ansette og få i gang nye medarbeidere.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	327 758.0
Lønn 052501	290 675.0
Lønnsandel av driftsutgifter	88.7 %

Lønnsandelen har gått opp fra 79,3 % i 2019, det skyldes til dels reduksjon i driftsutgifter i tillegg til at husleieutgiftene har gått betraktelig ned etter flyttinger.

Husleie

Husleie (tusen kr)	46 845.0
Husleie (% av driftsutgifter)	14.2 %

Husleieutgiftene har gått ned fra 19 % i 2019, og det er redusert arealbruk på alle tre steder.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	418 301	218 779	199 522

Antall journalposter har gått opp vesentlig i forhold til 2019. Tilsvarende tall for 2019 er 390 175, 214 088 og 176 087. Tallene for 2020 viser en merkbart økende saksmengde.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
052501	331 962
052521	4 282
Post 01 (unntatt 052501)	152 643
Post 20-29 (unntatt 052521)	316 142
Post 30-39	14 916
Post 40-49	0
Post 60-69	807 520
Post 70-79	404 181
Post 80-89	8 080

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	6 888.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	5.8 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	1 101.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	3.5 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5 787.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	6.6 %
Antall legemeldte sykedager for menn	901.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.9 %
Avtalte arbeidsdager for menn	31 102.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	4 969.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	5.6 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	88 309.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	200.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.6 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	817.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	0.9 %

Se punkt 4.2

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	392.0	74.7 %	133.0	25.3 %	594 600.0	605 900.0	98.1 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	8.0	72.7 %	3.0	27.3 %	1 066 800.0	916 100.0	116.5 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	32.0	74.4 %	11.0	25.6 %	847 600.0	802 500.0	105.6 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	180.0	70.3 %	76.0	29.7 %	603 800.0	610 000.0	99.0 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	114.0	77.0 %	34.0	23.0 %	537 700.0	537 700.0	100.0 %
Kategori 5: Kontorstillinger	56.0	86.2 %	9.0	13.8 %	484 300.0	485 300.0	99.8 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger							
Kategori 7: Læringer	2.0	100.0 %	0.0	0.0 %	170 300.0	0.0	

Timelønnede er ikke med i tabellen/antallet.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Totalt antall årsverk	462.0
Totalt antall årsverk for kvinner	334.0
Totalt antall årsverk for menn	128.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	438.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	24.0
Sum andel administrasjon	5.0 %
Økonomi	7.5
Lønn	3.8
Personal	6.2
Resepsjon/sentralbord	5.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	0.5
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Andre adm. oppgaver er knyttet til årsverk i administrasjonsstab. Oppgavene er knyttet til koordinering, intern kommunikasjon og andre administrative oppgaver.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Turnover i prosent	12.6 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	522.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	66.0
Totalt antall ansatte som sluttet	77.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	11.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	66.0

Se punkt 4.1.3

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Sum antall ansatte	525
Antall kvinner	392
Antall menn	133
Sum antall deltidsansatte	30
Antall deltid kvinner	26
Antall deltid menn	4
Sum antall midlertidige ansatte	30
Antall kvinner, midlertidig	26
Antall menn, midlertidig	4
Sum antall ansatte med personalansvar	38
Antall kvinner, personalansvar	27
Antall menn, personalansvar	11
Sum antall ansatte	525
Antall ansatte under 20 år	2
Antall ansatte 20 - 29 år	57
Antall ansatte 30 - 39 år	138
Antall ansatte 40 - 49 år	113
Antall ansatte 50 - 59 år	144
Antall ansatte over 60 år	71
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	31
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	3 289
Antall kvinner i foreldrepermisjon	21
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	9
Dagsverk foreldrepermisjon menn	90
Antall menn i foreldrepermisjon	2

Timelønnede er ikke med i tabellen/antallet.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Tidlig i 2020 sendte embetet forventningsbrev til alle kommunene. Brevet omhandlet flere viktige tema som regjeringen ønsker at kommunene skal følge opp og var et viktig bidrag i formidling av statlig politikk. Vi gjennomførte også 16 møter med enkeltkommuners ledelse (ordførere og kommunedirektør) for å drøfte kommunens utfordringer, oppfølgingen av statlig politikk og samarbeidet med Fylkesmannen.

Klima og miljø

Når det gjelder arealforvaltningen gjennomfører vi tidlig og tydelig dialog med kommunene, og vi deltar i regionale planforum som jevnlig arrangeres i Drammen, Oslo og Sarpsborg. Vi viser til supplerende forventningsbrev til kommunal arealplanlegging der prioriterte nasjonale føringer klargjøres og videreformidles i våre uttalelser til kommunale planer. Vi har deltatt på plannettverk i regi av Miljødirektoratet og KMD.

Vi har hatt møter med ledelsen i flere kommuner gjennom året for å understreke viktigheten av å prioritere oppgradering av avløpsanlegg og ledningsnett for videre utbygging av ubebygde områder i kommunen. Her har mange kommuner betydelig etterslep, og det kreves store investeringer i avløpssektoren i årene fremover for å tilfredsstille kravene i avløpsregelverket.

I samarbeid med Viken fylkeskommune og KS Viken arrangerte vi en nasjonal digital klimakonferanse 13. oktober. Formålet var å gi inspirasjon og praktisk kunnskap om hvordan kommuner og fylkeskommuner kan nå klimamålene.

I samarbeid med fylkeskommunen og KS Viken arrangerte vi også en regional klimakonferanse for Viken 14. oktober. Formålet var å vise kommunene verdien av nettverk i godt klimaarbeid. På denne konferansen så vi på erfaringene fra etablerte nettverk innenfor klima spesielt, men også andre fagområder.

Landbruk

Vi har informert kommunene om gjeldende nasjonale mål, strategier og prioriterte satsinger på alle fagområder innen landbruk. Dette er gjort gjennom parallelle fagsamlinger og dialogmøter. I samarbeid med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark har vi også gjennomført en digital kursserie der Klimakur, eiendomslovgiving og ny på landbrukskontoret var noen av temaene. Et ukentlig nyhetsbrev blir sendt til alle kommuner og samarbeidspartnere. Her gir vi fortløpende informasjon om aktuelle temaer og tilbud om kompetansebyggende tiltak. Nyhetsbrevet fra landbruksavdelingen er et viktig bidrag til å fylle oppgaven som kompetansesenter og bindeledd mellom nasjonalt og lokalt nivå.

Helse

Gjennom helseavdelingens håndtering av oppgaver knyttet til koronapandemien har vi vært i tett og løpende dialog med kommunene i Oslo og Viken. Ellers opplever vi at vi overordnet når ut til kommunene og tjenestene med nasjonal politikk og satsninger. I 2020 har pandemien medført noe redusert aktivitet, særlig innenfor utviklingsområdet, men vi har likevel gjennomført mange aktiviteter og samlinger ved bruk av digitale plattformer. Vi har i 2020 særlig prioritert og vært bevisste på fordelingen av aktiviteter i regionen og å harmonisere praksis knyttet til utviklingsoppgavene.

Sosialtjenester

Vi har gjennom 2020 informert regelmessig ved skriftlig informasjon og digitale møter med ansatte i kommuner og bydeler om nasjonal politikk, lovendringer og eventuelle midlertidige forordninger. I tillegg har vi økt kapasiteten på vår daglige telefonvaktordning. Vi har merket en til dels stor økning i antall henvendelser, både fra de kommunale tjenestene og publikum. Det har vært regelmessige møter med alle våre oppdragsgivere der vi har fått informasjon om eventuelle endringer som vi har kunnet videreformidle raskt til kommunene.

Barnevern

På barnevernområdet har vi hatt god kontakt og dialog med kommunene, bydelene og andre offentlige aktører i fylkene. Med bakgrunn i pandemisituasjonen, har vi hatt jevnlig kontakt med tjenestene pr. telefon, e-post og Teams-møter. Vi har fulgt med på status i tjenestene gjennom kartlegginger og tilsynsaktiviteter. Vi har bistått med råd og veiledning og fortløpende formidlet informasjon og føringer gitt av sentrale fagmyndigheter. Vi har i fire to-dagers samlinger med alle kommuner og bydeler formidlet nasjonal politikk, nye veiledere, lovendringer og avgjørelser i EMD og Høyesterett med betydning for barnevernfeltet. I tillegg har disse samlingene vært en viktig arena for erfaringsutveksling mellom kommunene og gitt dem mulighet for å knytte kontakter og bedre samarbeid på tvers av kommunegrensene og mellom kommunalt barnevern og statlig barnevern.

Vi har i 2020 hatt særlig oppmerksomhet rettet mot forberedelsene til barnevernreformen og tiltakene i kompetansestrategien for barnevernet. Både på barnevernlederforum, dialogmøter med kommunenes rådmann, ordfører og barnevernledelse og egne dialogmøter om barnevernreformen har reformarbeidet vært tema.

Vi har fulgt aktivt opp tiltakene i kompetansestrategien, og i særlig grad de 10 læringsnettverkene som er etablert i våre fylker. Vi har gjennomført tiltak for å styrke nettverkens prosjektledelse, målstyring og prosjektplaner, i tillegg til å fordele midler til utviklingsprosjektene som er igangsatt.

Fire barneverntjenester har deltatt i utvikling av egen tjeneste gjennom deltakelse i tjenestetøtteprogrammet. En tjeneste har fått veiledning gjennom deltakelse i et toårig nasjonalt veiledningsteam.

Barnehage og utdanning

Tross størrelsen på embetet og utfordringer med å reise ut til alle, opplever vi at vi når ut i fylkene med nasjonal politikk på barnehage- og utdanningsområdet. Vi oppnår dette på ulike måter, som gjennom våre faste møter med kommunene og andre kontaktpunkter med sektoren. Vi holder informasjonsmøter med kommunale, fylkeskommunale og private skoleeiere og barnehagemyndigheter flere ganger i året hvor statlig politikk formidles. Vi gjennomfører samlinger på særskilte områder etter risikovurdering. I tillegg har vi faste kontaktmøter med andre aktuelle samarbeidspartnere i fylkene og dialogmøter for utvalgte kommuner med utvalgte tema. På de ulike møtearenaene legger vi vekt på at informasjon vi gir skal bidra til at politikken blir iverksatt i våre fylker.

Under pandemien har vi hatt faste digitale møter med samtlige kommunalsjefer for barnehage og skole i Oslo og Viken for løpende å informere om koronalongivning- og tolking av denne, samt for å ha dialog om situasjonen i sektoren. Vi har måttet avlyse fysiske samlinger, men har i stor grad fått gjennomført samlingene digitalt. Vi opplever også at arenaene gir oss mulighet til å få sektorens tilbakemeldinger på politikken som iverksettes. Når det gjelder endringer i barnehageloven og den nye internkontrollbestemmelsen i kommuneloven som gjelder fra 2021, har vi veiledet kommunene og barnehageeierne spesielt på flere av de nye bestemmelsene, jf. pkt. 3.3.3.1.

Vi har arbeidet tett med sektoren om innføringen av nye retningslinjer fra 2021 for den nye tilskuddsordningen. Dette har også omfattet det nye Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Vi har gjennom året flere bilaterale samarbeidsmøter med andre regionale myndigheter. Vi har også arrangert møte for alle regionale statsetater for å informere om fylkeskommunens arbeid med regional planstrategi og sikre statlige innspill til høringen av denne.

Tilsyn

Samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren er en prioritert oppgave som vi jobber kontinuerlig med. Vi har interne og eksterne møteplasser for å løse samordningsoppdraget som følger av kommuneloven §§ 30-6 og 30-7. I tillegg benyttes disse møteplassene for utveksling av informasjon, aktuelle saker/temaer og til læring og utvikling. Tilsynskalenderen, som er et planleggings- og samordningsverktøy, er implementert og tatt i bruk i embetet. Vi har også jobbet for at både de statlige tilsynsetatene, kontrollutvalgssekretariatene og kommunene ved kommunedirektøren tar i bruk kalenderløsningen. Vi har en ny underside på nettsiden vår som handler om tilsyn og tilsynssamordning. Her blir relevant informasjon, som rapporter, artikler og referat fra Tilsynsforum lagt ut.

Velferdspiloten

I prosjektet Velferdspiloten har vi samarbeidet med Viken fylkeskommune, Bufetat, NAV Øst-Viken, Høgskolen i Østfold og Husbanken øst og kommunene, Fredrikstad, Sarpsborg, Indre Østfold og Halden. 2020 var dette prosjektets siste år.

Velferdspiloten har vært ledet av Fylkesmannen. Lederne fra de regionale aktørene utgjør styringsgruppen.

Velferdspilotens arbeid bør sees som en del av arbeidet med FNs bærekraftsmål 17 - Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling. Velferdspiloten er et eksempel på en etablering av en stabil og praksisbasert regional samarbeidsstruktur med kommunenes behov i sentrum.

Kommunenes utvalgte velferdsutfordringer har dannet grunnlaget for samarbeidet. Kommunene i Velferdspiloten i Oslo og Viken har i hovedsak valgt «lavinntekts-familier og utenforskap» som den velferdsutfordringen de hadde behov for å samarbeide med de regionale aktørene om. Dette har utløst en rekke aktiviteter:

- samordning av velferdstjenester i kommunene
- boligsosiale hensyn i kommunalt planarbeid
- felles kunnskapssamlinger
- tilskudd til pilotkommunene fra AVdir gjennom ordningen Utvikling av sosiale tjenester i NAV
- regionale aktører har levert felles høringsinnspill til regjeringens forslag til en felles samordningsplikt for velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud
- erfaringsoverføring til andre regionale samarbeidsfora/fylkesmenn

Høgskolen i Østfold leverer en forskningsrapport primo 2021. Denne vil bidra til å peke på det videre regionale samarbeidet overfor kommunene i Oslo og Viken fra 2021.

Sosial- og barnevernområdet

Vi har også i 2020 hatt faste møter med eksterne regionale etater som de tre fylkesdirektørene for NAV i vår region, Bufetat Sør og Øst, Barne- og familieetaten i Oslo. Formålet med møtene har vært å samordne og samarbeide om ulike tiltak, samt informere om status og utfordringer som krever en innsats fra flere aktører.

Barnehage og utdanning

På dette området opplever vi vår samordningsrolle ut mot kommunene som styrket. Vi vil særlig fremheve hvordan vi bidrar til å samordne kompetanseløftet med kompetanseordningene. Vi opplever at den kontakten vi har etablert med aktører i sektoren, spesielt gjennom flere felles møter høsten 2020 med de tre samarbeidsforaene knyttet til ordningene og en arbeidsgruppe utgått fra disse, har bidratt til en bedre involvering og forankring av ordningene. Videre har vi innført kontaktmøter med de store universitetene og høyskolene (Universitetet i Oslo (UiO), OsloMet, Høgskolen i Østfold (HiØ) og Universitetet i Sørøst-Norge, (USN) samt Statped og Viken fylkeskommune. Vi tror at den tette samhandlingen har bidratt til en felles forståelse av den nye ordningen, de ulike aktørers rolle og ansvar, og slik sett bidratt til at sektoren er forberedt på innføringen av den nye ordningen allerede fra starten av 2021.

Tilsvarende vil vi fremheve vår samhandling med både Statped og mobbeombudene om arbeidet med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Under pandemien har arbeidet med samordning på tvers av sektorer for å sikre så lav tiltaksbyrde som mulig for barn og unge i fylkene også vært et viktig bidrag fra Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Helse

I håndtering av koronapandemien har vår samordningsrolle vært særlig fremtredende og sentral og har krevd mye ressurser i 2020. Under krevende omstendigheter opplever vi å ha bidratt til god samordning og lagt til rette for gode helhetsløsninger. Dette bekreftes også gjennom tilbakemeldinger fra kommunene og sentrale/overordnede myndigheter.

Helseavdelingen har også gjennom ulike samlinger bidratt med erfaringsdeling og gitt innspill til Helsedirektoratet. Vi har også gitt innspill til Helsetilsynet på prioriteringer knyttet til landsomfattende tilsyn, og vi har bidratt aktivt inn i prosjektet om utvikling av tilsynspraksis.

Videre har vi gjennomført eller planlagt dialogmøter med helseforetak og regionale helseforetak. På utviklingsområdet har satsingen «Leve hele livet» vært prioritert, og vi har hatt et tett samarbeid på regionalt nivå.

Landbruk

Landbruksavdelingen har gjennomført to dialogmøter med Mattilsynet, for å diskutere felles utfordringer og oppfølging av felles oppdrag. Håndtering av dyrevelferdssaker, status for beitesesongen og håndtering av villsvinproblematikk og skrantesyke er noen av temaene.

Det er god dialog med Viken fylkeskommune i arbeidet med næringsutvikling i landbruket, og felles prosjektsatsinger er i gang. Også på planområdet er det godt samarbeid.

Klima- og miljø

Klima- og miljøvern avdelingen har gjennomført samhandlingsmøter med Statens vegvesen der blant annet planforvaltning har vært tema. Oppfølging av byvekstavtaler er også drøftet.

Det er god dialog med Viken fylkeskommune i plansaker gjennom planforum, og det er også blitt gjennomført kontaktmøter med fylkeskommunen på flere områder innenfor klima og miljø. På klimaområdet har vi i tillegg god dialog og samarbeid med KS når det gjelder å arrangere kurs og gi veiledning til kommunene.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Barnehage og utdanning

Tilsyn, klagesaksbehandling, rollen som håndhevingsmyndighet og veiledning er de viktigste oppgavene vi gjør for å ivareta rettssikkerheten og sikre god regelverkssetterlevelse i barnehage- og utdanningssektoren. Vi har jobbet med å profesjonalisere saksbehandlingen vår gjennom faggrupper med fagkoordinatorer, rutiner, maler, idebanker og fagmøter for kompetanseheving. Dette gjelder i både tilsyn, klagesaksbehandling, håndhevingsordningen og veiledning. Vi opplever at vi etter sammenslåingen er blitt et av Norges største fagmiljøer på reglene for barnehage og skole og at saksbehandlingen vår holder høy kvalitet. Som vi kommer tilbake til er det saksbehandlingstiden på enkelte områder som går mest utover rettssikkerheten. Dette søker vi å kompensere.

Vi følger prinsippet om at det forplikter å vite. Risiko som vi ikke følger opp gjennom tilsyn, passer vi alltid på at blir formidlet til rette vedkommende og fulgt opp fra oss med rett virkemiddel. Vi har i 2020 utarbeidet en rutine for hvordan vi skal følge opp informasjon om mulige brudd på regelverket gjennom enkle tilsyn.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2020 særlig vært fornøyd med å gjennomføre regelverksamlinger for alle barnehage- og skoleeiere og myndigheter på temaer hvor vi ser stor risiko for regelverksbrudd. Vi opplever at læringseffekten er stor når vi kobler temaene vi har veiledning om med risikovurderinger og tilsyn. Også sammenhengen mellom temaene skolemiljø, spesialundervisning og alternative opplæringsarenaer og spesialpedagogisk hjelp har gitt synergier.

For å ivareta en enhetlig lovforståelse og for å drøfte prinsipielle spørsmål knyttet til både klagesaksområder og tilsyn, har vi gjennomført samlinger for saksbehandlere med de to nærliggende fylkesmannsembetene Innlandet og Vestfold og Telemark innenfor temaer som kommunen som barnehagemyndighet, psykososialt barnehagemiljø, skolemiljø, skyss, risiko- og sårbarhetsvurderinger samt kompetanseutvikling for voksne. Vi har blant annet utvekslet vedtak. Også på ledernivå har vi gjennomført tilsvarende samling. Vi opplever dette som meget nyttig, og samarbeidet på tvers av de tre embetene videreføres i 2021.

Helse

I helseavdelingen har den overordnede prioriteringen i 2020, ved siden av oppgaver knyttet til smittevern og beredskap, vært saksbehandling av enkeltsaker med stor betydning for enkeltindividets rettssikkerhet. Særlig innenfor områder som gjelder bruk av tvang og makt overfor pasienter og brukere og klagesaker om nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Overordnet har vi hatt god måloppnåelse og positiv utvikling i 2020 når det gjelder saksområder om bruk av tvang og makt; helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9, pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A og psykisk helsevernloven § 4-4. Vi klarer imidlertid ikke å overholde nasjonale krav til saksbehandlingstider og erfarer at områdene krever mye og økende ressurser, både på grunn av økende sakstfang og kompleksitet. Dette medfører at vi har lavere måloppnåelse på andre områder.

Når det gjelder klagesaker, har vi i 2020 holdt antall restanser stabilt. For hendelsesbaserte tilsynssaker har antall saker i restanse økt, både som følge av økt sakstfang og av at tilgjengelige ressurser i større grad har blitt prioritert på ovennevnte områder. For både klagesaker og hendelsesbaserte tilsynssaker klarer vi ikke å overholde nasjonale krav til saksbehandlingstider, og andelen saker som er eldre enn frist har økt i 2020. Når det gjelder landsomfattende tilsyn og planlagt tilsyn, har dette blitt avlyst eller utsatt i 2020 på grunn av koronapandemien som særlig har rammet Oslo og Viken, men vi har gjennomført flere stedlige tilsyn etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 og gjennomført stedlige tilsyn i forbindelse med enkelte hendelsesbaserte tilsynssaker.

Vi har også jobbet med samordning, forenkling og forbedring av saksbehandling/praksis i avdelingen, hvor flere av rettssikkerhetsoppgavene løses på tvers av seksjoner og kontorsteder. Vi har jobbet aktivt med å utarbeide og implementere nye prosedyrer for saksflyt og maler, og har også etablert faggrupper med fagkoordinatorer og fagmøter.

Når det gjelder ivaretagelse av rettssikkerheten på tvers av embeter, har vi hovedsakelig hatt fokus på eget embete og avdeling. Vi kan likevel nevne at vi i flere sammenhenger, både for tilsynssaker og rettighetssaker, samarbeider med Helsetilsynet i deres arbeid med å utarbeide nasjonale veiledere. Vi har i stor grad har vært involvert i utarbeidelse av nasjonal veiledning/retningslinjer for tilsynsmessig oppfølging av smitteutbrudd i sykehjem og i tilsynsaksprosjektet for utvikling av tilsynspraksis.

Sosial og barnevern

Vi har i 2020 redusert våre restanser på både klagesaker etter lov om sosiale tjenester og alle typer saker etter barnevernloven. Dette er primært som en følge av korona og nedstengningen, da alle utadrettede aktiviteter måtte avlyses i en lengre periode. Sosial- og barnevernavdelingen har oppnådd de fleste målkrav om saksbehandlingstid innenfor definerte tidsrom. Vi har dessverre ikke oppnådd lovkrav om 100% tilsynsbesøk på barneverninstitusjoner og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere. Dette skyldes det store antallet besøk, cirka 350 besøk i henhold til lovkrav, samt at vi har hatt vakanser store deler av året.

I oppdragene på barnevernområdet har rettssikkerhetsarbeidet høy prioritet. Det ivaretas gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og råd og veiledning på fagområdet. Oppdraget er omfattende og sammensatt, og vi må prioritere strengt.

På institusjonsområdet har vi en stor tilsynsportefølje med cirka 365 tilsynsbesøk fordelt på 153 tilsynsobjekter i 2020. Vi har jobbet mye med å øke antall tilsynsbesøk og kvaliteten i tilsynene, herunder bedre planlegging, tydeligere og bedre rapportering og mer målrettet innretning av tilsynsbesøkene. Vi har vært med i utviklingsarbeidet rundt systematisk risikovurdering av hver enkelt institusjon i regi av Statens helsetilsyn. Vi har tatt i bruk verktøyet for risikovurdering, men dette er fortsatt under utvikling og er foreløpig ikke et ferdig system som ivaretar vårt behov for overvåkning av barneverninstitusjonene. Risikovurderinger danner grunnlaget for de prioriteringer vi har måttet gjøre med en slik omfattende portefølje.

I 2020 har vi økt andel tilsynsbesøk sammenlignet med 2019. Vi har gjennomført 225 tilsyn, noe som tilsvarer 61% av det forskriftsfestede kravet. Fylkesmannen i Oslo og Viken legger stor vekt på å tilby samtaler til beboerne på institusjonene. Så langt som mulig forsøker vi å gi alle barna tilbud om å snakke med oss. I 2020 bodde det på tilsynstidspunktene totalt 579 barn på institusjonene i Oslo og Viken. 488 barn fikk et reelt tilbud om samtale, noe som tilsvarer en andel på 84%. Vi gjennomførte samtaler med 196 barn. Vi har behandlet 179 klager på tvangsprotokoller med median saksbehandlingstid på 0,7 måned. 90% av alle klager er behandlet innen en måned og i henhold til vårt krav til saksbehandlingstid.

En stor andel av beboerne på barneverninstitusjonene har psykiske helseutfordringer. Vi har tidligere gitt tilbakemelding om våre bekymringer som gjelder helsetilbudet til disse barna. Denne bekymringen har blitt forsterket med utgangspunkt i vårt tilsynsarbeid i 2020.

På kommuneområdet har vi jobbet metodisk med kvalitet i tilsynsaksbehandling og med å redusere restanser. Vi har hatt et etterslep fra sammenslåingen som har medført at enkelte saker har fått lang saksbehandlingstid. I 2020 avsluttet vi 488 klager. Av disse har vi behandlet 267 saker som tilsynssak eller rettighetsklage. 221 saker har vi avsluttet med råd og veiledning eller ikke funnet grunn til å foreta tilsyn. Restansene på tilsynssaker er redusert med 133 til 102 saker, noe som tilsvarer en reduksjon på 23%. Vi har fortsatt utfordringer med å klare kravet til saksbehandlingstid i enkelte tilsynssaker.

Vi har gjennomført fire systemrevisjoner der tema har vært kommunens arbeid med undersøkelsessaker. Vi har gjennomført tilsyn med tolv kommuners krisesentertilbud og gjennomført tilsyn med fire familievernkontorer. Vi har ikke gjennomført tilsyn med sentre for foreldre og barn i 2020. Samtlige tilsyn følges opp inntil kommunene har rettet lovbruddene.

Vi har fulgt opp kommunenes halvårsrapportering og kontrollskjemaer på barnevernområdet. Som ledd i dette arbeidet har vi hatt særlig oppfølging av fire kommuner.

Tros- og livssynssamfunn

Vi har deltatt aktivt i forberedelsene til innføring av nytt regelverk for tros- og livssynssamfunn. Vi har gjennom flere runder bidratt til forskriftsarbeidet og vært aktive i utviklingen av den nye saksbehandlingsløsningen som skal brukes både av trossamfunnene og våre saksbehandlere. Dette saksfeltet vil fra 2021 bare behandles av statsforvalterne i Agder og Oslo og Viken, noe som også påvirker vår oppgaveløsning. Det har fra høsten 2020 vært etablert nær

kontakt mellom de to embetenes saksbehandlere. Vi avholder jevnlig møter for å opparbeide god egenkompetanse og sikre enhetlige og kvalitetssikrede løsninger når nytt regelverk og ny digital løsning skal settes i verk.

Separasjon og skilsmisse

Sammen med Fylkesmennes fellesadministrasjon har vi i 2020 jobbet med å utvikle ny digital løsning for behandling av separasjons- og skilsmissemøknader. Målet med arbeidet er å få på plass en effektiv, standardisert og brukervennlig løsning som både ivaretar publikums og saksbehandlerens behov best mulig. Dette arbeidet fortsetter i 2021.

Plan- og bygningsrett

På dette område har vi vært involvert i betydelig flere rettssaker enn normalt. Vi stiller som partsrepresentant i disse sakene og bistår regjeringsadvokaten med utarbeidelse av prosesskriv med videre. Sju saker ble domstolsbehandlet; tre for Borgarting Lagmannsrett, to for Oslo Tingrett, en for Asker og Bærum Tingrett og en for Kongsberg og Eiker Tingrett. Staten vant fram i alle sakene. En av lagmannsrettsdommene (angående rekkefølgekrav i plan) er anket og akseptert tatt inn av Høyesterett. Saken kommer opp i mars i år.

Vi har gjennomgått bestemmelsene til utvalgte kommuneplaner, og deltatt ved ni meklinger sammen med embetsledelsen.

Juridisk avdelings høyeste prioritet er å behandle alle enkeltsaker med god kvalitet uten unødig tidsbruk. Vi ønsker likevel også å være på tilbudssiden overfor eksterne som ber om faglige bidrag og har også i 2020 deltatt med innledere ved både fysiske og digitale kurs og konferanser på vidt forskjellige fagområder.

Klima og miljø

Antall søknader om utslippstillatelser på forurensningsområdet øker fortsatt. Mange nye saker kommer inn da det er høy aktivitet i regionen, særlig knyttet til massehåndtering og anleggsarbeid fra større samferdselsprosjekter. Mange virksomheter særlig innenfor avfallsbransjen søker om endringer i tillatelser da virksomheten er i stadig endring, og de ønsker å ta imot nye fraksjoner for behandling. I tillegg etableres det mange nye virksomheter i regionen. Det er ofte tidspress i disse sakene og behov for avklaringer knyttet til inngrep i naturen, arealbruk og forurensning. Forventninger om raske avklaringer som har betydning for næringslivets rammebetingelser, legger press på saksbehandlingen og gjør det vanskelig å prioritere mellom saker. Det får betydning for saksbehandlingstiden og gjør det krevende å prioritere utviklingsoppgaver. Vi har stor oppmerksomhet på å sikre enhetlig praksis i embete og jobber kontinuerlig med effektiviseringstiltak.

Det har vært utfordringer knyttet til gjennomføring av tilsyn i 2020 på grunn av koronasituasjonen, men vi har tatt i bruk digitale tilsyn og jobber stadig med å forbedre denne metodikken slik at den også kan brukes etter pandemien.

I tillegg øker mengden klagesaker på kommunens vedtak. Dette har vi særlig fått erfare innen avløpsfeltet, samt at vi får mange klagesaker knyttet til Bærum kommune har vedtatt lokal forskrift om nedgravde oljetanker. Her har vi lite praksis fra andre embeter og mange saker til behandling.

Landbruk

Landbruksavdelingen er opptatt av å ivareta rettssikkerheten i vår saksbehandling, klagebehandling og forvaltningskontroll, og jobber kontinuerlig med å sikre lik behandling. Dette ivaretar vi blant annet med å jobbe frem beste praksis, og innenfor alle fagområder er det laget rutinebeskrivelser som er lagt i Risk Manager. Juristene har en faggruppe for å sikre likebehandling i avdelingen, og i krevende saker sjekkes også sakene ut med nabo-embetene.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Under dette punktet rapporterer vi kun til Kunnskapsdepartementet, slik det fremgår av portalen.

Vi opplever at de arenaene vi har etablert med sektoren gir oss mulighet til å holde oss orientert om tilstanden og effekten av statlig politikk i fylket. Dette har vært svært viktig under pandemien. Innføringen av månedlige digitale møter med samtlige kommunalsjefer for barnehage og skole i Oslo og Viken er godt mottatt i kommunene og har for oss bidratt til en bedre innsikt i og oversikt over situasjonen for våre kommuner.

Under pandemien har vår rapportering av effektene tiltaksbyrden har hatt på barn og unges læringsutbytte i Oslo og Viken vært særlig viktig. Vi har også trukket fram vår bekymring for at sektoren blir for sterkt belastet med innføringer av nytt regelverk og kompetanseløft på en rekke områder, slik som fagfornyelsen, samtidig som de står i en pandemi.

Vi gir jevnlig tilbakemelding til direktorat og departement. Vi melder også videre innspill fra skoleeierne og barnehagemyndighetene om hvordan de vurderer tilstanden i sektoren og effekten av statlig politikk. Et eksempel på dette er vår formidling av effekten håndhevingsordningen har. Det er mange positive effekter, men også negative. Vi har blant annet løftet frem utfordringer knyttet til bevisvurderinger i skolemiljø saker, personvern, partsrettigheter og innsyn. Her vil vi også nevne utfordringer i bestemmelsen om tunget skolebytte. Vi stiller også spørsmål ved hvordan regelverket skal forstås når verken kommunene eller vi forstår dette. Dette handler også om effekten av statlig politikk. Et eksempel på dette er avklaring av hvilken kommune som skal behandle klage på gjennomføring av spesialundervisning når barnevernet har plassert elever i en annen kommune enn bostedskommunen.

Vi har også gitt tilbakemelding om at arbeidet med innføringen av den nye kompetanseordningen for lokal kompetanseutvikling, som er en kompleks ordning som omfatter alle aktører i sektoren, har vært krevende. Spesielt var det utfordrende at retningslinjene for ordningen først ble fastsatt cirka 14 dager før fristen for å melde behov for alle barnehage- og skoleeiere. I forkant av fristen skal eierne ha involvert sine ansatte og ha gjennomført en dialog med universitet eller høgskole (UH). Sektoren har uttrykt at dette ikke har vært en tilfredsstillende prosess. Fylkesmannen vil berømme den samarbeidsvilje og pragmatisme som de involverte har vist i denne situasjonen.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Gjennom tidlig dialog, aktiv medvirkning og tett oppfølging i planprosessene bidrar Fylkesmannen til at nasjonale mål og strategier følges opp.

Fylkesmannen sendte et oppdatert forventningsbrev til kommunene tidlig i 2020. Våre forventninger til kommunal arealplanlegging som var formidlet høsten 2019 videreføres for 2020 med en nettbasert oppdatering av overordnede føringer for kommunal planlegging innenfor Fylkesmannens ansvarsområde. Det er tett samarbeid internt om uttalelse til kommunale planstrategier, kommuneplaner og reguleringsplaner som berører flere fagavdelinger/staber. Deltakelse i regionalt planforum prioriteres høyt og er en viktig arena for god samhandling og tydelige innspill i planprosessene.

Landbruksavdelingen, klima- og miljøvern avdelingen og beredskap samarbeider om opplæring i kommunalt planarbeid for nyvalgte kommunepolitikere, og samlingene gjennomføres digitalt i januar 2021.

I samarbeid med Viken fylkeskommune og KS Viken arrangerte vi en nasjonal digital klimakonferanse 13. oktober, og en regional digital klimakonferanse 14. oktober. Formålet var å gi inspirasjon og praktisk kunnskap om hvordan kommuner og fylkeskommuner kan nå klimamålene, samt å vise kommunene verdien av nettverk i godt klimaarbeid. I seminaret så vi på erfaringene fra etablerte nettverk innenfor klima spesielt, men også andre fagområder.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser

Nasjonale og viktige regionale interesser formidles gjennom tidlig dialog, aktiv medvirkning og tett oppfølging av løpende planprosesser. Vi legger stor vekt på å delta i regionalt planforum som arrangeres ca. 3 ganger i mnd.

Forventningsbrevet om kommunal arealplanlegging med klargjøring av prioriterte nasjonale føringer er videreført i 2020 og utfyller Fylkesmannens mer generelle forventningsbrev. I tillegg til tema som klima, samordnet areal- og transportplanlegging, massehåndtering, boligsosialt arbeid og jordvern, har det også vært fokus på kommunens avløpssituasjon i områder som planlegges utbygd.

På landbruksområdet formidles nasjonal politikk og regelverk gjennom møter, webinarer og direkte veiledning på e-post og telefon i 2020. Vi har også våre ukentlige digitale nyhetsbrev til kommunene med særlig viktige frister og føringer gjennom hele året. Koronasituasjonen gjorde at fysiske kommunesamlinger ikke ble gjennomført etter mars 2020. Vi rakk et fysisk dagskurs innen tilskuddsforvaltningen før koronaen tok over, slik at øvrig kurs og samlinger gjennom 2020 ble gjennomført som webinarer.

Den planlagte politikeropplæringen med fire fysiske samlinger kunne ikke gjennomføres som planlagt, men erstattes med et webinar i januar 2021.

Mange av kommunene har i betydelig grad kunnskap om nasjonale og viktige interesser. Det kommer også til uttrykk i deres arbeid med kommunale planstrategier, kommuneplaner og reguleringsplaner.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivaretatt i kommunale og regionale planer.

Nasjonale og viktige regionale interesser ivaretas i middels til betydelig grad i kommunal planlegging. Gjennom tidlig og tydelig medvirkning i planprosessene, aktiv bruk av regionalt planforum fokuseres det på nasjonale og viktige regionale interesser. Fylkesmannen ga innspill til oppstart av 30 kommuner-/kommunedelplaner og det ble sendt 35 høringsuttaler til kommune-/kommunedelplaner. I ni av disse planene ble det fremmet innsigelser ut fra manglende ivaretagelse av nasjonale og viktige regionale interesser. Tilsvarende ble det gitt innspill til oppstart av 429 reguleringsplaner, 432 uttalelser til reguleringsplanforslag og det ble fremmet innsigelse til 28 reguleringsplaner. Innsigelsene har i stor grad vært knyttet til tema støy, samordnet bolig-, areal og transport, jordvern og manglende ROS-analyse.

Fylkesmannen uttalte seg til 1218 søknader om dispensasjon. Det ble klaget på 20 dispensasjonsvedtak. Det har vært en liten økning i antall dispensasjonssaker på høring, og vi ser også at det er behov for å utarbeide et oppdatert veiledningsmateriale for kommunene som erstatning for de tre gjeldende veilederne. I september 2020 sendte vi brev til kommunene om hvilke dokumenter og informasjon som bør følge dispensasjonssaker som sendes til uttalelse, slik at behandlingen kan bli mer effektiv.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

God innsigelsespraksis

Innsigelsespraksis er i tråd med gjeldende føringer og retningslinjer gitt for Fylkesmannens bruk av innsigelser, jf KMDs brev av 03.09.2019 og rundskriv H-2/14. Vi viser også til Klima- og miljødepartementets rundskriv T-2/16. I tillegg har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Landbruks- og matdepartementet og Helsedirektoratet også gitt føringer for bruk av innsigelser.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.3 i TB)**Rapportere på**

Statlige innsigelser er samordnet

Fylkesmannen samordner alle statlige innsigelser til kommuneplaner og reguleringsplaner. Et betydelig antall av innsigelsene er av mer teknisk karakter, og blir raskt fulgt opp av kommunen og løst i ettertid. Det er de stramme tidsfristene som fører til at en ofte må videresende innsigelsen og ikke får mulighet for en dialog mellom kommunen og den aktuelle innsigelsesmyndighet.

Oppfølging av samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunene har på bakgrunn av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, et kunnskapsgrunnlag for å utarbeide mål for arbeidet med samfunnssikkerhet. Kommunen ser til at denne kunnskapen følges opp i alle planer etter plan- og bygningsloven, for eksempel oppfølging av helhetlig ROS i plansystemet.

Se rapporteringen på resultatmål 3.1.1.1.3.2.

Ivaretagelse av samfunnssikkerhet i plansaker (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

I hvilken grad ivaretar kommunen samfunnssikkerhetshensyn i alle planer:

1. Alle planprogram beskriver hvordan samfunnssikkerhet skal ivaretas.
2. Det stilles kvalitetskrav til ROS-analyser og kvalitetssikres i etterhånd, når disse gjennomføres av eksterne.
3. Avdekket risiko og sårbarhet, inkludert klimaendringer, følges opp i planer.
4. Tiltak fra overordnet plan følges opp på lavere plannivå

Fylkesmannen ved beredskap har i 2020 behandlet 69 planer fra kommunene, det er gitt innspill til 46 planer, hvorav de fleste innspill til planstrategier med 31 stk. 20 planstrategier beskriver hvordan samfunnssikkerhet skal ivaretas. I øvrige planer er det liten eller manglende beskrivelse. Når vi har hatt planstrategier på høring, så er dette et tydelig område som må forbedres, noe vi har konkretisert i innspillene vi har gitt. Av planstrategiene vi har behandlet i 2020 er det tre kommuner som har stilt kvalitetskrav til ROS i planstrategien på en god og «betydelig» måte. Vår interne oversikt viser blant annet at det er 16 planstrategier som ikke har tatt hensyn til dette, en kommune har gjort det i liten grad, mens seks andre har beskrevet dette i middels grad som tilsier at det kunne blitt gjort bedre.

Det er noe variert om kommunene hensyntar og vurderer/analyserer risiko og sårbarhet, spesielt i samfunnsdel, planprogram og planstrategi. To kommuner har beskrevet dette godt, mens 17 kommuner har gjort det i middels eller liten grad.

Av planene vi behandlet i 2020 er det fire planer vi har hatt på høring hvor klimaendringer ikke har blitt fulgt opp. Noen har gjort det på en god måte og for flere planer har det ikke vært aktuelt.

Totalt sett er det forberedningspotensiale når det kommer til oppfølging av samfunnssikkerhet i planer som utarbeides med hjemmel i plan- og bygningsloven, og det er også behov blant kommunene å ha et større fokus på det helhetlige samfunnssikkerhetsarbeidet, som involverer både analyser som utarbeides med hjemmel i Sivilbeskyttelsesloven og PBL. Vi vil ha fokus på dette fremover med bl.a. webinarer hvor samfunnssikkerhet i plan- og bygningsloven vil være tema, spesielt mot helhetlig ROS og Plan-ROS, samt skred (både forebyggende arbeid og håndtering i akutfase og erfaringer rundt dette).

Drikkevannsforsyning (fra kapittel 3.1.1.1.3.3 i TB)**Rapportere på**

Kommunene ivaretar og fremmer drikkevannshensyn i de regionale vannforvaltningsplanene.

Pga. pandemien er ingen spesielle tiltak gjennomført her.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.4 i TB)

Rapportere på

Kommuner med storulykkevirksomheter etablerer hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt virksomhetene når planer revideres/rulleres.

I overgangen 2019/2020 gjennomførte vi en kartlegging for å se hvor mange kommuner med storulykkevirksomheter som har hensynssoner rundt virksomhetene. Blant de kommunene som har besvart sier seks kommuner at de har hensynssoner rundt virksomhetene i kommunen, mens to informerer om at de kun har rundt en av to. Av alle svarene vi har mottatt sier 12 kommuner at de ikke har hensynssoner rundt, men en informerer om at det var lagt frem et forslag til ny sone i ny arealplan. Enkelte kommuner poengterte at de ikke hadde grunnet at det ikke var planlagt utbygging i området rundt eller at virksomheten allerede befant seg i landlige områder et stykke unna bebyggelse.

Det foreligger fortsatt noen kommuner som ikke har besvart og grunnet håndteringen av Covid-19 ble også dette satt på vent. Men for å informere om viktigheten av dette hadde vi en presentasjon på kommunekonferansen som Fylkesmannen i Oslo og Viken hadde i høst hvor storulykkevirksomheter og hensynssoner var et tema. Her ble viktigheten av bruken av hensynssoner poengtert, i tillegg til at man informerte om dets effekter i plan- og byggesaker. Her informerte vi også om at vi skal kartlegge dette grundigere og at et brev vil bli sendt ut fra oss til kommunene. Vi planlegger for webinarer til høsten hvor storulykkevirksomheter, hensynssoner og sikkerhetsloven vil være tema.

Planleggingen skjer i tråd med rundskriv T-2/16 mm (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Tilstrekkelig ivaretagelse av nasjonale og vesentlige regionale interesser i tråd med rundskriv T-2/16, Statlige planretningslinjer og andre nasjonale føringer (herunder nye nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging) på klima- og miljøområdet

Kommunene ivaretar nasjonale og viktige regional føringer i middels grad. Vi ser at det er betydelig variasjon mellom kommunene, noe som også er utslagsgivende for innsigelsene. Rundskrivet er gjort kjent både ved kobling til føringer for forventningsbrevet om kommunal arealplanlegging og ved henvisning/omtale i konkrete høringsuttalelser.

Boligsosiale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen påser at boligsosialt arbeid er forankret i kommunale planstrategier og at kommunens arbeid, mål og utredningsbehov for det boligsosiale er beskrevet i kommuneplanen. Ved høring av planprogram og kommuneplaner oppfordres kommunene til å legge den nasjonale strategien "Bolig for velferd" til grunn, og utrede boligsosialt tema og bruke virkemidler som veilederen.no.

Rekruttering og kompetanseplanlegging på helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging skjer i tråd med Lov om folkehelsearbeid §6, Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene (FOR-2016-10-28-1250), og bærekraftsmål i § 1.1 i Plan- og bygningsloven.

Helseavdelingen har etablert en folkehelse- og plangruppen som har levert over 40 planinnspill til kommunene. Gruppen ble etablert tidlig på året, men måtte bruke noe tid på å etablere rutiner og god faglig praksis. Arbeidet med å gi konkrete innspill startet i mars/april. Vi har ivaretatt vurdering helseperspektivene ved å gi helt konkrete innspill til kommunenes planarbeid.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer i tråd med SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Kommunene ivaretar i middels til betydelig grad nasjonale føringer når det gjelder høy arealutnyttelse. Det er midlertid stor variasjon mellom kommunene i vår region. I all hovedsak følges føringene om utbygging rundt kollektivknutepunkt i by- og tettstedsområder. De gjeldende regionale planene for bolig-, areal og transport er også ulike med hensyn til konkrete føringer. Vi ser imidlertid at noen kommuner ikke følger vekstfordelingsprinsippet i Regional plan for areal- og transport for Oslo og Akershus, noe som medfører at Fylkesmannen må fremmer innsigelse til planene.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer

Fylkesmannen veileder kommunene gjennom utarbeidelse av kommunale arealplaner. Det er tett samarbeid mellom saksbehandlere i planseksjonen og forurensningsseksjonen når det gjelder oppfølging av massehåndtering, og det er også dialog med landbruksavdelingen. Flere omfattende og pågående samferdselstiltak bidrar til at massehåndteringer er en stor utfordring i vår region og krever oppfølging i henhold til rundskriv T-2/16. Fylkesmannen bidrar også inn i et tverrsektorielt massehåndteringsprosjekt som ledes av Miljødirektoratet. Målet med prosjektet er å sikre en forutsigbar og mer ressurseffektiv massehåndtering som ivaretar miljø-, klima og arealhensyn. Rapporten skal leveres til KMD før sommeren, men det er allerede klart at bruken av planverktøyet er svært sentralt i dette prosjektet.

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med PBL § 1-8, SPR for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, RPR for verna vassdrag og regionale planer.

Kommunene ivaretar i betydelig grad nasjonale og regionale føringer for strandsonerforvaltning i sine planer. De behandler imidlertid et stort antall dispensasjonssøknader, og det er betydelig forskjell mellom kommunene når det gjelder oversendelse av saker til regionale myndigheter for uttalelse.

Vi sendte derfor brev til alle kommunene høsten 2020 om hvilke dokumenter og opplysninger som bør følge med. I forlengelsen av dette vil Fylkesmannen utarbeide en egen veileder for dispensasjonssaker.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.1.8.2 i TB)**Rapportere på**

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger og regionale planer

Det er stort utbyggingspress i våre fjellområder og mange av kommunene ønsker utvikling av nye områder til fritidsboliger. Kommunene har ikke fastsatt langsiktig utbyggingsgrenser og regionale planer utfordres derfor jevnlig. I 2020 ble regionalplan for Nordfjella - Reinsjøfjell vedtatt, men det er fremmet vesentlige innvendinger fra en kommune og saken ligger til endelig avgjørelse i KMD.

Siden 2016 har det vært jobbet med rullering av regional plan for Hardangervidda. Fylkesmennene i Vestland, Vestfold og Telemark og Oslo og Viken har i planprosessen deltatt aktivt og tydelig signalisert hvilke forhold ved planforslaget som anses å være i strid med nasjonale villreininteresser.

Fylkesmennene har nå sendt såkalte «vesentlige innvendinger» til vedtatt plan i felles brev til Viken fylkeskommune 27.8.2020.

Innvendingene til planen gjelder:

- unntaket mot vinterstengt vei fv.755/fv.124 (fra bom ved Steinset i Tessungdalen til bom ved Sønstevatn i Uvdal) i uke 8 og 9, og i helger (fredag ettermiddag til søndag kveld) fra uke 9 til påske.
- endret sonегrense slik at Valldalen i Ullensvang kommune går fra Nasjonalt villreinområde til Stølsdal.

Saken ligger til endelig avgjørelse i KMD.

Gjennom blant annet vår forvaltning av Fjellandbruksmidlene, stimulerer vi til aktiviteter i våre fjellområder som samsvarer med godkjente arealplaner, samtidig som vi legger til rette for næringsutvikling knyttet til lokale ressurser og landbruket for øvrig i disse områdene.

Landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.9.1 i TB)**Rapportere på**

Kommuner og fylkeskommuner har kunnskap om landbrukets arealbehov, og ivaretar landbrukets interesser og behov i planprosesser og arealforvaltning.

Kommunene ivaretar nasjonale føringer for jordvern i ulik grad, og det er stor variasjon mellom kommunene i vår region. Dette kan forklares med at kommunene er politisk ulike, det er forskjeller i utbyggingspress og jordressursenes og landbruket har ulik betydning lokalt. Hovedintrykket er likevel at føringene for jordvern og mat blir ivaretatt i økende grad og ligger etter vår samlede vurdering på et middels nivå. Særlig vil vi peke på følgende muligheter for forbedringer:

Mange kommuner må ha et bedre kunnskapsgrunnlag om jordvern, mat og øvrige landbruksinteresser i arealplanene, og konsekvensutredningene må bli

bedre.

I kommunale planstrategier har mange kommuner lagt bærekraftmålene til grunn, men kobler dem ikke til jordvern- og landbrukshensyn, og mange har ikke med de nasjonale føringene for jordvern, matproduksjon og øvrig landbruk.

Andre tema: Det er fortsatt betydelige utfordringer med søknader om masseoppfylling på dyrka jord og i kulturlandskap og viktige naturtyper som for eksempel raviner. Selv om tilførsel av godt egnede masser i noen tilfeller kan forbedre dyrka jord, bærer planene preg av manglende kunnskap om jord og jordbruksdrift og at det er mye penger å tjene på slike mottak. Planene mangler svært ofte tydelig krav som kan sikre dyrkingskvalitet, miljøhensyn og avlinger på oppfyllt areal.

Planer for fritidsbebyggelse i fjellområder vil ofte berøre verdifulle sammenhengende beiteområder, verdifulle kulturlandskap og andre landbruksareal i inn- og utmark. Konsekvenser av planene for slik landbrukshensyn er lite vurdert. Nasjonale og regionale hensyn kan være berørt.

Årsakssammenheng mellom iverksatte tiltak og effekt/resultat. I lys av utfordringene vi har pekt på ovenfor, må SF etterspørre kunnskapsgrunnlag om jordvern- og landbrukshensyn i enda større grad, og vurdere innsigelse dersom kunnskapsgrunnlaget er for svakt. Informasjonstiltak, deltakelse i planforum og uttalelser til planprosesser er noen vi prioriterer høyt, og som pågår kontinuerlig. Utover dette har SFOV begrenset kapasitet til å delta enda mer i planlegging av store infrastrukturtiltak som pågår. SFOV sitt forventningsbrev og Landbruksdirektoratets jordvernssider mener vi er svært viktige for å formidle overordna føringer. I samarbeid med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark er det også gjennomført en digital kursserie hvor blant annet jordvern var tema.

Andre aktørers innflytelse: Fylkeskommunen og de ulike regionale planer i Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus ser ut til å ha stor betydning for konkret effekt/resultat for jordvern fordi de gjeldende regionale planene har ulike føringer jordvern og landbruk. Nye Viken fylkeskommune ser ut til å legge økt vekt på jordvern og landbruk. Samferdselsaktørenes utbyggingsplaner har stor betydning for omdisponering, og vil ha det også framover i tid. Vårt inntrykk er at konsulenter innen arealplanlegging i for liten grad tar i bruk tilgjengelig kunnskap om landbruk i arealressurskart mm.

Landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.9.2 i TB)

Rapportere på

Omdisponering er i tråd med Stortingets jordvernmål 2020.

Kommunene ivaretar nasjonale føringer for jordvern i ulik grad, men vårt hovedinntrykk er at føringer gitt for jordvern i økende grad blir ivaretatt i kommunene. Mange kommuner har store arealreserver i form av utbyggingsareal som i ulik grad blir tilbakeført til LNF ved planrullering. Vi antar at dette sammen med pågående planlegging av store samferdselsprosjekter kan gjøre det vanskelig å få ned omdisponeringsomfanget de nærmeste årene.

Det er generelt økt fokus på bærekraft / jordvern i samfunnet. Det er derfor vanskelig å vurdere i hvilken grad FMs tiltak isolert sett har påvirket resultatene. FM har i en årrekke formidlet viktigheten av å ta jordvernensyn i flere kanaler og fora, herunder møter med kommunepolitikere og -administrasjoner, KOLA-Viken og årlige forventningsbrev til kommunene. Vi har lagt vekt på å være tidlige og tydelige i regionalt planforum, i innspill og høringsuttalelser til planer, og har i noen tilfeller fremmet jordvembaserte innsigelser. I mange tilfeller opplever vi at innspill og høringsuttalelser blir imøtekommet, og at innsigelser helt eller delvis blir tatt til følge - noen ganger etter mekling og i noen tilfeller gjennom departementsavgjørelser.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
986.0	1 655.0	925.0	1 102.0	932.0	1 038.0	1 622.0	772.0	923.0	663.0

Tallene viser årlige summer for Oslo og Viken. SSBs statistikkbank oppgir ikke tall for Viken i 2010. Her har vi benyttet tall nettsidene til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Sum omdisponering i perioden i Oslo utgjør 90 dekar

Aktiv bruk av KU-forskriften § 10 (fra kapittel 3.1.1.1.11.1 i TB)

Rapportere på

Aktiv bruk av KU-forskriften § 10 med tilhørende veileder i kommunene

Kommunene følger i all hovedsak forskrift om konsekvensutredninger. I enkelte eldre planer der områder er avsatt til utbygging, kan det i enkelte tilfelle være ulik oppfatning om behov for supplerende konsekvensutredninger og behov for veiledning.

Systematisk folkehelsearbeid etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.12.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging skjer i tråd med Folkehelseloven § 5-7, og § 3-1 f) samt kap. 10 og 11 i Plan- og bygningsloven. Kommunene har fått formidlet revidert veiledning ([Helseledningsnettets nettsider](#)) til et systematisk folkehelsearbeid.

Det generelle inntrykket er at kommunene er klare over deres ansvar knyttet til folkehelsearbeidet, samtidig som det er lokale variasjoner knyttet til måten den enkelte kommune løser oppgavene på folkehelseområdet. Helseavdelingen ved folkehelse- og plangruppen har siden mars/april levert over 40 planinnspill i 2020, og på den måten ivaretatt helseperspektivene ved å gi innspill til kommunenes planarbeid. Fra en tverrfaglig arbeidsgruppe har vi også

bidratt med planinnspill i samordningsprosjektet Velferdspiloten.

3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Arbeidet har i 2020 hatt fokus på støtte og samordning under pandemien.

Landbruksavdelingen har bidratt aktivt inn i ny fylkes-ROS på temaet skog- og utmarksbrann. I tillegg er det lagd en kartanalyse over "skogbrannskog" som har blitt integrert i DSB sitt kartsystem.

Landbruksavdelingen jobber i tett samarbeid med beredskapsavdelingen for å få på plass ny ordning for flyovervåkning ift skogbrann. Dette arbeidet er forsinket med bakgrunn i mye arbeid med Covid-19 og leirraset i Gjerdrum.

I forbindelse med leirraset i Gjerdrum i romjula 2020, ble det på landbruksområdet raskt opprettet direkte kontakt mellom kommunal landbrukssjef og landbruksdirektøren hos oss for å støtte og veilede kommunen på landbruksområdet. Landbruksavdelingen bidro med kunnskap og samordning opp mot øvrig kriseledelse i forbindelse med evakueringen av husdyr fra to gårdsbruk. Våre medarbeidere på Gis bidro med kartgrunnlag til evakueringen av husdyrene på midlertidige veger over dyrka mark, da eksisterende veier ikke var mulig å bruke på grunn av faren for ytterligere ras.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet. For å tilfredsstille nasjonale smitteråd kan Fylkesmannen vurdere alternativer til fysisk tilsyn, for eksempel via elektroniske plattformer. Fylkesmannen vurderer om helseberedskap skal inngå i tilsynet, ref. 3.1.1.2.1.2. Fylkesmannen forventes å gjennomføre tilsyn i 2020 så langt det lar seg gjøre, og tilpasser tilsynsaktiviteten slik at kommunene kan prioritere ressurser til å håndtere Covid-19.

Vi har gjennomført tilsyn i kommunene Halden og Aurskog-Høland. Flere tilsyn var planlagt, men pga egen og kommunenes arbeidsbelastning med håndtering av Covid-19 ble disse utsatt.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall kommuner gjennomført tilsyn
25.00 %	-21.15	3.85 %	52.00	2.00

Tilsyn gjennomført i Halden og Aurskog-Høland. Øvrige planlagte tilsyn avlyst pga Covid-19

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helseberedskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helseberedskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. [Veileder for felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap](#) fra DSB og Statens helsetilsyn.

Vi planlagte og gjennomførte samhandling/organisering/opplæring mellom beredskapsstaben og helseavdelingen. Felles beredskapstilsyn ble gjennomført i Aurskog-Høland kommune. Øvrige planlagte tilsyn med helseberedskap ble utsatt pga egen og kommunenes håndtering av Covid-19.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal styrke veiledningen i kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helseberedskap.

De viktigste arenaene for vår veiledning er beredskapstilsyn, beredskapsøvelser for kommunenes kriseledelse og våre kommunekonferanser som i 2020 ble gjennomført elektronisk. I 2020 har det pga Covid-19 blitt gjennomført færre av disse aktivitetene enn planlagt. Kommunekonferansen ble gjennomført som dagssamling med temaene evaluering Covid-19, FylkesROS, PBL med fokus på samarbeid og storulykke-virksomheter, kunnskapsbanken og digital sikkerhet. Vi har i tillegg deltatt på noen møter i enkeltkommuner knyttet til bl.a. ros-analyser, arealplansaker, CIM og TISK planlegging/øvelser. I tillegg er samfunnssikkerhet ett av punktene som omtales i Fylkesmannens forventningsbrev til kommunenes ledelse tidlig i 2020.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i 2020 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom lokale tiltak og oppfølging av *Egenberedskapskampanjen* fra DSB.

Vi har oppfordret kommunene til å implementere egenberedskapskampanjen med henvisning til DSBs veilednings- og informasjonsmaterieill. Egenberedskap settes på dagsorden under øvelser og tilsyn og i den løpende fagdialogen med kommunene. Egenberedskap er omtalt i embetes forventningsbrev og hvor vi bl.a. viser til DSB's egenberedskapskampanje.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Vi har gjennomført øvelse i henhold til DSBs føringer i veiledere i Nes kommune. Det ble foretatt en førsteinntrykksevaluering og oppsummering drøftet under avslutning av øvelsen. Øvelser i kommunene oppleves som nyttige i videreutviklingen av kommunal beredskap og gir embetet bedre innsikt i lokale forhold. Viktige oppfølgingspunkter inngår i den løpende fagdialogen mellom våre kommunecontakter og kommunene. Øvrige planlagte øvelser ble utsatt pga Covid-19.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

År	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	52	9	Styrke kommunenes evne til krisehåndtering
2020	52	1	Styrke kommunenes evne til krisehåndtering

Øvelse gjennomført i Nes kommune, scenario langvarig bortfall av strøm, kommunen og samvirkeaktører deltok. Øvrige planlagte øvelser avlyst pga Covid-19.

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene

Kommunene følger i stor grad opp plan- og bygningsloven når det gjelder prosess og saksbehandlingsregler i sitt arbeid med plansaker. Fylkesmannen har tett dialog med kommunene gjennom innspill til varsel om oppstart, planprogram og planforslag. Vi har god dialog og oppfølging/drøfting av plansaker der det er fremmet innsigelse og kun i et fåtall av sakene er det behov for mekling.

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner og fylkeskommuner har vedtatt en kommunal planstrategi i 2020

Kommunene har i betydelig grad vedtatt planstrategi. Vi har gitt innspill til alle planstrategiene som har vært på høring, og flere fagavdelinger/seksjoner og staber har deltatt med innspill. Fylkesmannen var representert i den eksterne styringsgruppen i arbeidet med Regional planstrategi for Viken og organiserte også en interm arbeidsgruppe for å få en god forankring i de i ulike fagavdelingene og staber.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

God og rask klagesaksbehandling

56 klagesaker om reguleringsplan ble avgjort innen 12 uker, 76 saker ut over 12 uker (58 % avvik). Gjennomsnittlig behandlingstid for reguleringsplaner er 93 dager. Fem klager førte frem. Det har i 2020 vært jobbet bevisst med nedbygging av restanser, og ved inngangen til 2021 var det en klagesak om reguleringsplan som var eldre enn 12 uker. Vi regner med å kunne holde en saksbehandlingstid på 12 uker i 2021.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunale planer har juridisk gyldige bestemmelser og plankart

Juridisk avdeling har sett behov for å vurdere flere kommuneplaner i 2020, og vil fortsette med dette i den grad det er hensiktsmessig også i 2021.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Konsekvensutredningsforskriften følges opp

KU-forskriften følges opp i middels grad og det er varierende kvalitet på de utredningene som kommunen utarbeider knyttet til kommuneplanens arealdel. Tilsvarende gjelder også for konsekvensutredningene til reguleringsplaner. Fylkesmannen har fremmet innsigelser til planforslag der kravene i konsekvensforskriften ikke er fulgt opp. Vurdering av om KU-forskriften er oppfylt, er også tema i klagesaker etter plan- og bygningsloven.

Vurdering av opphevelse eller revisjon av planer (fra kapittel 3.1.1.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunene skal ha blitt informert og veiledet om at de skal vurdere opphevelse eller revisjon av gamle planer, basert på ny og relevant kunnskap om samfunnsikkerhet.

Se rapporteringen på resultatmål 3.1.1.1.3.2.

Pga pandemien og løpende krisehåndtering, er det i 2020 ikke gjort spesielle initiativ eller kartlegginger.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Det har vært gjennomført en rekke webinarer på våre lovområder, herunder også spørsmål og svar - webinarer der Nav-kontorene kan sende inn spørsmål også svares disse ut i fellesskap. Økonomisk rådgivning har vært særlig prioritert med fagdager, kurs, felles samling for hele landet og spørsmål og svar hver 14 dag. Arbeidet ble startet opp allerede i mars/april på teams. Vi har nådd ut til svært mange veiledere via Teams.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter med særlig vekt på individuelle vurderinger knyttet til de sosiale tjenestene.

Økonomisk rådgivning har vært prioritert og vi startet med webinarer på lovområdet i mars/april og har avholdt basis-, grunn og videregående kurs samt fagdager i Oslo og Viken og for statsforvalterne på Østlandet. Veileder som jobber med økonomisk rådgivning har hatt spesielle webinarer bl.a. med spørsmål og svar hver 14 dag. Det har vært gjennomført webinarer vedrørende rettigheter for EØS-borgere, kvalifiseringsprogrammet, refusjon etter § 26 og de fem tjenestene i kap. 4, herunder forvaltningsrett. Flere av kursene har vært fulltøget og derfor gjennomført 2 ganger i løpet av året. Vi har også hatt webinarer knyttet til tilskuddsforvaltningen med inviterte kommuner/bydeler som har presentert sine prosjekter. Vi får gode tilbakemeldinger på vår form for opplæring, bl.a. fra utsendte evalueringsskjemaer, Nav-ledere og NAV fylkesdirektører. Opplæringen tar utgangspunkt i det vi registrerer av kompetansebehov via våre klagesaker, tilsynssaker og spørsmål vi mottar fra kontorene. Vi har også telefonvakt hver dag mellom kl. 11.30-14.30 der veilederne i Nav kan ringe inn og få veiledning på regelverk og sosialfaglige vurderinger i den forbindelse. Det er også utarbeidet veiledningsskriv på 9 områder som ligger på våre nettsider, bl.a. gangen i en klagesak og skjema vil ønsker brukt ved innsendelse av klagesaker. Individuelle vurderinger er en naturlig del av opplæringen og veiledningen.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	58	58

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

NAV-kontor som vurderes å ha lav kunnskap om sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, har fått tilbud om særskilt opplæring.

Vi har takket ja til å delta på fagmøter der Nav-kontorene selv har gitt uttrykk for behov for kompetansepåfyll. I år har vi deltatt i 2 bydeler i Oslo og i etterkant av systemrevisjoner i 2 kommuner. Alle kommunene har også fått mulighet til å gi innspill til våre webinarer knyttet til spørsmål og svar. Enn videre har vi telefonvakt hver dag til ansatte i Nav samt brukere som har behov for dette.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning er avdekket særlige utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven.

Vi har benyttet flere metoder, men i disse koronatider særlig webinarer med temaer vi vet er utfordrende. Det har også blitt gjennomført dialogmøter i to kommuner etter mønster fra metoder utarbeidet i forbindelse med barnevernreformen. Her møter ansvarlig kommunal leder samt Nav-leder. Enn videre har vi samordningsmøter med Nav regiondirektører i Oslo, Øst- og Vest-Viken halvårlig for å informere og gi innspill til utfordringer mv.

Det er fremdeles forvaltningskompetanse vi ser som en utfordring. Viser til det som er skrevet før om webinarer mv.

Opplæring og veiledning som følge av covid-19 (fra kapittel 3.1.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor har fått tilbud om opplæring eller veiledning i bruk av midlertidig forskrift om unntak fra sosialtjenesteloven og midlertidig veileder for behandling av saker om økonomisk stønad under koronapandemien

Alle NAV-kontor har fått tilbud om veiledning eller opplæring knyttet til nye utfordringer som oppstår som følge av Covid-19. Utfordringene vil potensielt variere mellom regioner, og kan eksempelvis omfatte fortolkning av sosialtjenesteloven opp mot nye brukergrupper.

Vi har arrangert info- og spørretimer for spesialister innen økonomisk rådgivning annen hver uke fra 30. april og ut året, med unntak ved ferieavvikling. Her har aktuelle problemstillinger rundt økonomi og gjeld blitt drøftet. Det ble også arrangert et eget webinar for ansatte i Nav-kontorene 13. mai spesielt rettet mot å bistå personer som får økonomiske utfordringer grunnet pandemien.

Det er gjennomført webinar knyttet til midlertidig forskrift om unntak fra sosialtjenesteloven, herunder et eget om Kvalifiseringsprogrammet. Det ble også gjennomført en fysisk samling for faglige ansvarlige for KVP i Oslo over to dager der den midlertidige forskriften bl.a. var tema. Det gis veiledning på telefonvakten hver dag mellom 11.30-14.30.

Opplæring og veiledning som følge av covid-19 (fra kapittel 3.1.2.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor har fått tilbud om veiledning eller opplæring knyttet til nye utfordringer som oppstår som følge av Covid-19. Utfordringene vil potensielt variere mellom regioner, og kan eksempelvis omfatte fortolkning av sosialtjenesteloven opp mot nye brukergrupper.

Det har vært gjennomført webinarer, særlig økonomisk rådgivning, da dette har særlig relevans for nye grupper. For øvrig har vi gjennom året tilbudt alle våre 58 Nav-kontor webinarer på hele sosialtjenesteloven og midlertidige rundskriv/forskrifter.

3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet Gjennomførte tiltak:

Situasjonene med koronapandemi har påvirket gjennomføringen av oppgaver på dette feltet.

På rus og psykisk helse-feltet er det normalt mange tiltak og kompetanseaktiviteter som gjennomføres i samarbeid med kompetansesentrene. Høsten 2020 fikk vi til noen digitale fagsamlinger, men ellers har dette feltet hatt vesentlig mindre aktivitet enn et normalt år. Vi har avvik på gjennomføring av kurs på pakkeforløp og på bistand for sikre tidlig identifisering av personer med rusrelatert problematikk.

Det ble gjennomført et digitalt rusforum i i samarbeid med flere kompetansesenter. Samlingen var opprinnelig for region Østfold, men som digital samling ble det en felles samling for alle kommuner i Oslo og Viken. Nettverk og samling for ACT og FACT er gjennomført digitalt, og samling med alle helse- og omsorgssjefer ble gjennomført digitalt.

Vi har hatt stor oppslutning om de digitale samlingene, som erfares som godt verktøy til å dele informasjon. Mulighet for dialog, refleksjon og samtale er imidlertid ofte noe mer utfordrende.

Helseavdelingen har i år prioritert å gi innspill på planområdet. Vi har integrert psykisk helse og vektlegger dette som en del av folkehelseinnspill. I 2020 har helseavdelingen gitt innspill på 40 kommunale planer.

På samling for alle helse og omsorgssjefer var handlingsplan mot vold og selvmord løftet frem som tema. Vi har gjennomført en kartlegging av kommunale handlingsplaner mot vold og resultatene av denne vil danne grunnlag for tiltak i 2021.

På rus og psykisk helse-området samarbeider vi med kompetansesentre i region Øst, Sør og Oslo. Regioninndelingen for kompetansesentrene avviker fra regioninndelingen embetene har. Vi gjennomførte på slutten av året et møte med alle tre KORUS hvor vi er enige om å gå inn i en felles region hvor vi lager tiltaksplaner med embetene for Innlandet, Oslo og Viken og alle kompetansesentre på feltet.

2020 har i stor grad vært preget av arbeidet med tildeling av tilskudd, og Oslo og Viken har en stor andel av landets samlede midler.

Av de 52 kommunene i Oslo og Viken er det i 2020 14 kommuner som ikke fikk tilskudd til kommunalt rusarbeid eller ordningene til barn /voksen.

I tillegg til ordningene for kommunalt rusarbeid, tiltak for barn med behov for langvarige tiltak, og voksne med sammensatte behov, samt rapportering på psykologtilskudd, fikk vi ordningen med koronamidler knyttet til smittevern i tjenestene. Vi la i 2020 stor vekt på å sikre en felles lik praksis på tvers av de tidligere embetene, og arbeidet med tilskudd er høyt prioritert og tok tidsmessig ca. halvparten av den samlede innsatsen på dette feltet.

Status i kommunene etter opptrappingsplanen:

21 av kommunene i Viken har omtalt videreføring av opptrappingsplanen i sitt planverk, mens 9 ikke har det. Dessverre er tallgrunnlaget dårlig, for hele 21 kommuner har ikke svart/vet ikke.

23 kommuner i Viken har brukt økt rammetilskudd i stor eller svært stor grad, mens 17 ikke har besvart dette punktet eller vet ikke.

19 kommuner rapporterer om økt bemanning og 8 melder om økte midler til kompetanse pga. økte rammetilskudd.

IS 24/8 viser at det meldes de som har rapportert om at det er totalt 2359 som jobber med voksne og tjenestene er redusert med 44 årsverk. Årsverk som arbeider med barn, er svakt økt med 7 stillinger til totalt 773. Det er dessverre 13 kommuner som ikke har svart på IS24/8, så tallgrunnlaget er noe tynt.

Utdanningsnivået i tjenestene som jobber med barn er godt i den betydning av de aller fleste har helse eller sosialfaglig eller annen utdanning.

I tjenestene overfor voksne har de fleste tjenestene mange ansatte med sosial eller helsefaglig utdanning, men det er noen kommuner som skiller seg ut med høy andel ufaglært/ansatte med annen utdanning.

Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, ru (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

39 av 52 kommuner har brukt brukerplan i perioden 2014-2019. Det utgjør 75%. I IS 24/8 for 2020 rapporterer 26 av 51 kommuner i Viken at de har brukt brukerplan i løpet av siste 2 år, mens 15 kommuner ikke har svart på dette spørsmålet. 10 kommuner i Viken har ikke brukt brukerplan siste 2 år.

12 bydeler i Oslo har brukt Brukerplan siste 2 år, mens 5 bydeler ikke har svart på dette i kartleggingen.

Helseavdelingen er i dialog med KORUS knyttet til videre oppfølging, og dette arbeidet vil fortsette 2021

3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid

Gjennom innsendte planer vi får til uttalelse får Helseavdelingen v/ folkehelse- og plangruppen innsikt i måten kommunene planlegger og etablerer det lokale folkehelsearbeidet. Det generelle inntrykket er at kommunene i vårt ansvarsområde er klare over deres ansvar i forhold til folkehelsearbeidet, samtidig som det er lokale variasjoner knyttet til måten den enkelte kommune løser oppgavene på folkehelseområdet.

Etter kommunereformen er det mange kommuner som har slått seg sammen, og mye av planarbeidet må revideres og startes på nytt. Dette gjør at vi, dessverre ikke har total oversikt over hvor langt kommunene har kommet i deres arbeid på folkehelseområdet. Vi har heller ingen kvalitetsparameter som kan si noe kvaliteten i kommunenes folkehelsearbeid.

Folkehelse- og plan har vært et område som har vært prioritert av helseavdelingen, og faggruppe på området ble i 2020 etablert. I løpet av året har gruppen gitt innspill på ca 40 kommunale planer. Det er vanskelig å måle effekt på arbeidsinnsatsen, men vi har prioritert dette arbeidet høyt fordi vi mener innspill på kommunale planer er et strategisk grep som på sikt styrker folkehelsearbeidet.

Andel kommuner som har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Gjennom innsendte planer vi får til uttalelse får Helseavdelingen v/ folkehelse- og plangruppen innsikt i måten kommunene planlegger og etablerer det lokale folkehelsearbeidet. Det generelle inntrykket er at kommunene i vårt ansvarsområde er klare over deres ansvar i forhold til folkehelsearbeidet, samtidig som det er lokale variasjoner knyttet til måten den enkelte kommune løser oppgavene på folkehelseområdet. Etter kommunereformen er det mange kommuner som har slått seg sammen, og mye av planarbeidet må revideres og startes på nytt. Dette gjør at vi, dessverre ikke har total oversikt over hvor langt kommunene har kommet i deres arbeid på folkehelseområdet. Vi har heller ingen interne systemer for å kartlegge/analysere eller kvalitetsparametere som kan si noe kvaliteten i kommunenes folkehelsearbeid.

Helseavdelingen har ikke foretatt en kommune kartlegging i 2020 og vi gir derfor kun et skjønnsmessig anslag på andel kommuner som har systematisk

og langsiktig folkehelsearbeid.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	-25 %	75 %

3.1.1.7 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

I Oslo og Viken er det økende mangel på kvalifisert helsepersonell og særlig mangel på sykepleiere og spesialsykepleiere. Mangelen er størst i Østre Viken (Østfold og Akershus) og øvre Buskerudområdet. Det er stort press på sykepleietjenesten, det vil si både hjemmetjenestene og i sykehjem - og den enkelte yrkesutøver, særlig høgskoleutdannet personell med mye ansvar, opplever mange krav. Fylkesmannen har som del av beredskapsarbeidet hatt en ukentlig kartlegging hvor kommunene selv vurderer sine tjenester og sårbarheten knyttet til helsepersonell. Pandemisituasjonen har tydeliggjort at mange kommuner er sårbare grunnet denne mangelen på kvalifisert helsefaglig personell gjennom kartleggingen. Helsesykepleiere har i særlig grad blitt omdisponert til TISK strategien, men det generelle inntrykket er at kommunene har forsøkt å skjerme skolehelsetjenesten av hensyn til sårbare barn. Om lag 20 % har gjennom året rapportert bekymring for tjenestetilbudet til sårbare grupper. En stor andel av kommunene, fra 20 % ved pandemistart til 45 % ved slutten av året, beskriver utfordringer med kvalifisert helsepersonell. Mangelen på sykepleiefaglig kompetanse oppgis som særlig stor, noen kommuner rapporterer situasjonen som kritisk. Ved slutten av året rapporterer 30 % av kommunene om utfordringer i institusjoner.

Personellsituasjonen har vært utfordrende over tid. Dette handler om lav grunnbemanning, dessuten nye oppgaver og mer utfordrende oppgaver med økt krav til kompetanse. Situasjonen samlet sett er bekymringsfull, noe som også bekreftes gjennom beredskapsrapporteringen og ellers i dialogen med kommunene og tjenestene.

Fylkesmannen har i 2020 mottatt bekymringsmelding fra NSF Viken for driften på flere sykehjem grunnet lav bemanning, spesielt når det gjelder sykepleiebemanning i forbindelse med koronasituasjonen. NSF betegner situasjonen som kritisk og beskriver belastningen på sykepleierne er veldig stor. Av bekymringsmeldingen fremgår det at flere kommuner sier at de ikke har ressurser til å iverksette nødvendige tiltak for å sørge for en forsvarlig bemanning.

Høgskolen i Østfold har fått midler til å opprette en desentralisert videreutdanning knyttet til observasjonskompetanse.

Universitetet i Sørøst har etablert en desentralisert utdanning i sykepleie.

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Helseavdelingen har ikke gjort en egen kartlegging på dette feltet og årets begrensinger har gitt oss få treffpunkter med kommunene.

Det er gjennomført dialogmøter med de fleste kommuner i forbindelse med vår oppfølging av Leve hele livet strategien, og disse møtene har hatt hovedfokus knyttet til demografiutfordringer og planarbeid. Kompetanseplanlegging og kvalitet var også tema på digital samling med alle helse og omsorgssjefer i desember 2020.

3.1.1.8 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Økosystemene i Oslo og Viken er under press fra både endret arealbruk, utslipp og annen menneskelig aktivitet, klimaendringer og ekspanderende fremmede arter. Det er vanskelig å gi en samlet overordnet tilstandsbeskrivelse.

Vassdragsovervåkning viser at et stort antall vannforekomster fortsatt har moderat eller dårlig miljøtilstand. Vassdragsregulering og avløpsutslipp samt avrenning fra landbruksarealer og urban avrenning er de dominerende påvirkningene. I arbeidet med forvaltningsplan for Oslofjorden er det også vist store utfordringer med miljøgifter og avfall og overbeskatning av fisk. Det iverksettes tiltak i tråd med vedtatte vannforvaltningsplaner og vi registrerer at Fylkesmannens kompetanse er en etterspurt ressurs fra andre sektorer.

Naturkartlegging bidrar med et svært viktig kunnskapsgrunnlag for vår og andres arealforvaltning. I 2020 fikk vi kartlagt et betydelig areal, omtrent 600 km² i Viken. Kartleggingen gir nyttig informasjon om avgrensningen av viktige naturtyper for naturmangfoldet, men vi savner kartlegging av arter, både truede og fremmede arter. Gjennom vår forvaltning av fagmidler har vi vært aktive pådrivere for å fremskaffe ny arts kunnskap om flere truede og kritisk truede arter i vår region i 2020. Kartleggingen av truede humler i de senere årene har indikert at de viktige pollinatorer er mindre truet enn man antok for bare noen år tilbake.

I samarbeid med kommunene er det gjort tiltak mot en rekke fremmede arter, i første rekke landlevende karplanter. Effekten av tiltakene er god på de områdene som skjottes, men ikke tilstrekkelige til å hindre at fremmede arter stadig dukker opp på nye steder.

Prosjekter for å ivareta prioriterte arter og utvalgte naturtyper er gjennomført som forutsatt for tildeling av midler. Vi ser at både tilskuddsordningene og vår bruk av fagmidler på området utløser et stort antall gode tiltak for naturmangfoldet som ellers ikke ville blitt gjennomført. På grunn av stor pågang har vi hatt mindre midler å fordele til trua naturtyper enn behovet, for trua arter har tilgangen på midler vært tilstrekkelig. Heldigvis fikk vi ekstra covid19 midler i

2020 som skulle stimulere bygg- og anleggsbransjen til tiltak som ivaretar trua natur som slåttemark, hule eiker og våtmarksarter.

Vi er stolte over vår innsats for slåttemark, som er en kritisk truet naturtype og som er viktig for pollinerende insekter. Vi har nå skjøtelsplaner for de fleste kjente slåttemarker i våre fylker og får mange grunneiere, velforeninger, fagkonsulenter og andre til å søke om tilskuddsmidler for å ta være på utvalgte og trua naturtyper.

Kommuner og sektorene er i stand til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene og sektorene bruker kartleggingsdata til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen

Middels måloppnåelse. Vi har inntrykk av at kommunene i stor grad benytter seg av naturdata som ligger inne i Naturbase, men at det er mer variasjon når det gjelder bruken av f.eks. Artskart. Utfordringen er at en del kommuner er mangelfullt kartlagt for naturmangfold. Dette kan føre til en feiloppfatning om at av at det ikke er naturverdier i disse områdene. Kommunene kan bli flinkere til ta initiativ til ny kartlegging og/eller stille krav om dette i plansaker. Dette er noe vi gir innspill om både i forbindelse med kommunale planstrategier og i konkrete plansaker. Vi er også bekymret for at en del naturdata, bl.a. fra utarbeidelse av KU ol. ikke kommer inn i de nasjonale databasene. Vi mener at vi ivaretar dette fagområdet med tilfredsstillende kompetanse.

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler skal være igangsatt (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler i 2020, skal være igangsatt i løpet av året

I løpet av 2020 ble det tildelt midler til 14 restaureringstiltak, hvor de fleste var knyttet til restaurering av myr.

Vi har fullført myrrestaureringstiltak i totalt fire verneområder, i henholdsvis Gulltjernmosen, Fuglemosehøgda, Fjella, og Gaupsteinmarka naturreservat. Videre er myrrestaurering igangsatt og fullført ved fire myrer på kommunal grunn, utenfor verneområder. Ett tiltak i Nesodden kommune, og tre i Oslo kommune. Restaureringstiltakene har skjedd i tett samarbeid med kommunene. Oslo kommune har bidratt med nødvendig hogst, samt oppfølging av prosjektene i samarbeid med Statens naturoppsyn.

Det ble i 2019 inngått en samarbeidsavtale mellom Statskog SF og Miljødirektoratet om restaurering av myr på Statskog SFs grunn, utenfor verneområder. I løpet av 2020 er det fullført fire myrrestaureringstiltak etter denne avtalen, og inngått tilhørende servituttavtaler for hvert tiltak. Ett av tiltakene var lokalisert i Drangedal kommune, i Vestfold og Telemark, da vi har et utvidet ansvar for myrrestaurering på Statskog SFs grunn utenfor verneområder. Et tiltak i Finnemarka, Lier kommune, ble ikke gjennomført i 2020 som planlagt på grunn av forsinkelser i prosjekteringen grunnet snøforhold og koronasituasjonen.

De totalt tolv tiltakene med myrrestaurering utgjør 30 km med restaurerte grøfter i myr, noe som utgjør et estimert restaurert areal på 565 dekar. Tiltakene har sannsynlig måloppnåelse på bedret økologisk tilstand, reduserte klimagassutslipp, og bedret klimatilpasning.

Vi har også fullført tiltak knyttet til restaurering av annen våtmark. I Fjella naturreservat er en gammel demning erstattet med en ny, for å opprettholde vannstanden i Krokjern.

Prosjektet Kjelle våtmark, ved Haldenvassdraget vannområde, er et større, flerårig prosjekt. Det har i år vært forsinkelser knyttet til vedtak av reguleringsplan og behov for videre utredning. Derfor er kun deler av tildelt beløp benyttet, men resterende beløp samt supplerende tildeling forventes benyttet i første del av 2021.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
14	13	- 1

Forbedret tilstand i vannforekomstene (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand i vannforekomstene

Her har vi vurdert prikkpunktene i hjelpeteksten fortløpende i forhold til god, middels eller dårlig måloppnåelse.

- Middels oppnåelse. Vi jobber kontinuerlig med oppdatering og retting av VannNett. Vi er enda ikke helt ajour etter de store endringene i antall vannforekomster

- Middels oppnåelse - Tiltakene i henhold til gjeldende vannforvaltningsplaner er vurdert og oppdatert i VannNett

- God måloppnåelse - Vi jobber med å sikre kunnskapsgrunnlaget kontinuerlig. Vi Gjennomfører overvåking, legger inn data i vannmiljø og importerer nye data til VannNett. Vi Bistår også andre med dette. Kunnskapsgrunnlaget er forbedret ila året, men kan fremdeles bli bedre.

- God måloppnåelse - Påvirkninger, drivere og effekter blir oppdatert kontinuerlig i samarbeid med spesielt vannområdene
- God måloppnåelse - Tilstandsvurderingene gjøres i samarbeid med vannområder og andre samarbeidsparter. Skjer kontinuerlig og er ganske ajour.
- God måloppnåelse - Overvåkingsarbeidet går stadig bedre. Vi trekker inn flere av vannområdene spesielt i tidligere Buskerud fylke i arbeidet. Overføringene fra Miljødirektoratet er veldig sentrale for å lykkes i dette arbeidet.
- God måloppnåelse - Vi har jobbet mye sammen med vannområdene og Vannregionmyndigheten for å veilede og sørge for oppdatering av miljømålene, med spesielt fokus på reduserte mål og utsatt måloppnåelse
- God måloppnåelse - Vi følger opp de nasjonale føringene, og bruker dem aktivt for å ansvarliggjøre andre sektorer
- Middels oppnåelse - Vi jobber med egne tiltak og legger inn i VannNett. Vi synes det er vanskelig å få til gode kostnadsoverslag. Her har vi et forbedringspotensial
- God måloppnåelse - Vi deltar aktivt i en rekke samarbeidsfora med andre sektormyndigheter
- God måloppnåelse - Vi deltar aktivt i vannregionutvalget og alle andre relevante grupper og utvalg
- Dårlig måloppnåelse - Vurdering av det totale tiltaksomfanget og om de er tilstrekkelige for å nå målene er en krevende oppgave som vi er usikre på om vi vil kunne utføre på en tilstrekkelig god måte. Det er veldig omfattende og vanskelig for oss å vite effekten av tiltak fra andre sektorer. Vi er innstilt på å prøve å gjøre dette på en god måte, og er i dialog med Miljødirektoratet og Vannregionmyndigheten om det. Har ikke gjort slike vurderinger i 2020.
- God måloppnåelse - Vi har økt fokus og innsats knyttet til kommunale planer.

Arbeidet med å legge inn tiltak i Vann-nett tilknyttet landbrukssektoren har ikke fulgt overordnede frister i 2020. Dette gjelder blant annet registrering av eksisterende Regionale miljøkrav for jordbruket, i de områdene dette gjelder, samt registreringen av hvor det planlegges å innføre Nye regionale miljøkrav, som trer i kraft fra og med 01.01.2023.

Hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)

Rapportere på

God innsats for å hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet

Vi mener vi har god måloppnåelse i vårt arbeid mot fremmede fiskelag og signalkreps. For arbeidet mot fremmede karplanter vurderer vi innsatsen som god, men det er vanskeligere å gi en entydig vurdering av bakenforliggende måloppnåelse. Vi er derfor glad for at ny nasjonal strategi og tiltaksplanplan på dette feltet er utarbeidet og lansert høsten 2020. Vi utarbeidet en egen handlingsplan for Oslo og Viken i årsskiftet 2019/2020.

Oslo og omegn er et hotspot område for mange trua arter, samtidig som vi har mye menneskelig aktivitet som fører til spredning av fremmede arter. Vi prøver derfor å være i førerretet i arbeidet mot fremmede arter.

Det er gjennomført en rekke bekjempelsestiltak mot fremmede arter, for det meste mot fremmede karplanter i samarbeid med 17 kommuner i fylkene. De fleste av kommunene som får økonomisk støtte bekjemper kjempebjørnekjeks og kjempespringfrø. Artene ser ut til å holdes i sjakk der de bekjempes, men arbeidet må følges opp videre. Mange bekjemper også slirekne-artene, og også disse holdes i sjakk der de bekjempes, men arbeidet er tidkrevende. Andre arter som bekjempes er blant annet rynkerose, russesvalerot, gravbergknapp, og skunkkala. Oslo Havn bekjemper og ettersøker boersvineblom. Samarbeidet med kommunene er helt essensielt for bekjempelsearbeidet mot fremmede planter. Vi vil gå i dialog med de involverte kommunene om å spisse innsatsen ytterligere i tråd med den nasjonale tiltaksplanen og vår egen handlingsplan gjennom et nytt system for behovsinmelding og samordning i forkant av tildeling.

Det gjøres også en betydelig innsats mot fremmede arter gjennom egen skjøtsel i verneområder, og vi forsøker å se innsatsen i og utenfor verneområder i sammenheng for å oppnå størst mulig effekt. Vi har blant annet intensivert innsats på Jeløya og Hvaler som er avgrensede områder med mange verneområder og sårbare naturtyper.

Vi ser at det også bekjempes fremmede arter gjennom tiltak som mottar tilskudd fra tilskuddsordningene for truede arter og naturtyper. I disse tilfellene er det målene for tilskuddsordningen som styrer prioriteringene, men målsetningene er ofte sammenfallende og disse tiltakene gir viktige bidrag i arbeidet mot negative konsekvenser av fremmede arter.

Som følge av funn av signalkreps i Glomma, er det i år er det brukt mye ressurser på denne arten, i form av kartlegging, informasjonstiltak, og begynnende bekjempelse. Dette har foregått i tett dialog med kommunene og Mattilsynet. Samarbeidet fungerer godt og vi har kommet godt i gang. Samtidig ser vi at dette vil kreve vedvarende innsats gjennom flere år å få kontroll med situasjonen.

3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Oslo og Viken huser et stort mangfold av naturtyper og arter, også truede. I følge Norsk rødliste for naturtyper, er det registrert 48 truede naturtyper i fylkene. Av truede arter er det i følge Artskart registrert 1272 truede arter (98 CR, 446 EN og 737 VU). I tillegg er 826 nær truede arter kjent fra regionen. Vi er ikke kjent med at noen arter er utdødd i 2020. Vi har ikke et godt nok kunnskapsgrunnlag til å si noe håndfast om utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper i vår region.

Vi følger opp truede arter og naturtyper med handlingsplan og faggrunnlag. Innenfor Oslo og Viken finner vi følgende prioriterte arter som vi følger opp: **Dragehode, rød skogfrue, honningblom, dvergålegras, klippeblåvinge, elfbenslav.** For honningblom og klippeblåvinge er Viken eneste levested i Norge. Av andre truede arter med handlingsplan/faggrunnlag følger vi opp: **elvemusling, edelkreps, dragehodeglansbille, slåttemumle, kløverhumle, lundgjøkhumle, prikkrotevinge, hvitmure, myrflangre, solblom, heroringvinge, rødknappsandbie** og storporet flammekjuka (arter med **fete typer** er fulgt opp i 2020).

I tillegg har vi også fulgt opp en rekke truede arter uten faggrunnlag. Mange av disse er knyttet til truede eller nær truede naturtyper. I 2020 har vi fulgt opp lavarter knyttet til kalkrike berg i Oslofeltet (åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone - EN), mykorrhizasopp knyttet til boreal kalkskog (kalkgranskog, kalk- og lågurfuruskog - begge VU), vedboende sopp knyttet til gammel lavlandsfuruskog (kalk- og lågurfuruskog - VU), moser i ferskvann og våtmark på kalkgrunn (sterkt kalkrike pytter, dammer og små innsjøer - VU), solitære bier på slåttemark (slåttemark -CR), og i tillegg rødlistede biller knyttet til nylig brent furuskog, solitære bier knyttet til veikanter og kulturlandskap. Storsalamander, som ikke lenger regnes som truet, har handlingsplan, og er også fulgt opp i 2020.

De nevnte artene er i stor grad fulgt opp med kartlegging for å finne nye lokaliteter. For truede arter vil mulighetene for ivaretagelse av artene og god forvaltning av dem øke jo flere lokaliteter vi kjenner til. Derfor vektlegges videre kartlegging der det antas å være godt potensial for å finne flere lokaliteter med den aktuelle art. Omfattende kartlegging har bidratt til at rødlistestatus for kløverhumle, slåttemumle, lundgjøkhumle og trolig også rødknappsandbie blir forbedret på kommende rødliste. Overvåking på nasjonalt evt. regionalt nivå vektlegges i større grad der kunnskapsgrunnlaget om artens forekomster på lokalitetsnivå synes godt og sannsynligheten for å finne nye forekomster synes mer begrenset. Dette gjelder bl.a. dragehode, myrflangre, rød skogfrue, klippeblåvinge, honningblom, rødknappsandbie. Noen av de nevnte artene forvaltes av Statsforvalteren i verneområder (dragehode, rød skogfrue, hvitmure, myrflangre, rødknappsandbie, honningblom). God forvaltning har bidratt til å forbedre rødlistestatus for hvitmure med en kategori. I 2020 ble skudd av myrflangre talt på flere lokaliteter, til sammen 48 500 skudd fordelt på 6 lokaliteter. Status er at det aldri er blitt dokumentert så mye av arten i Norge før. Truede naturtyper og deres mangfold av truede arter ivaretas også av Statsforvalteren gjennom forvaltning av verneområder, bl.a. ved skjøtsel av kulturbetingede naturtyper og bevaring av kontinuitetsavhengige naturtyper, bl.a. i skog. Oppfølging av skjøtelsbetingede arter og naturtyper utenfor verneområdene skjer gjennom tildeling av tilskuddsmidler over ordningene til truede naturtyper og truede arter. Det er grunn til å anta at tilskudd til skjøtsel av kulturbetingete naturtyper som slåttemark, slåttemyr, naturbeitemark, åpen grunnlendt kalkmark og hule eiker kan bidra til å ivareta et stort mangfold av truede arter som ennå ikke er kartlagt på de aktuelle lokalitetene. Klippeblåvinge utenfor verneområde ble fulgt opp med skjøtsel i regi av Statsforvalteren (innleid konsulent)

Gjennom utvelgelse av områder til frivillig vern av skog, kan vi bidra til å styrke vernet av truede naturtyper og lokaliteter som huser truede arter. I tillegg til at det gjennomføres naturfaglige registreringer av arter og naturtyper av områder som er tilbudt til frivillig vern, legges det også vekt på allerede registrerte forekomster av truede arter ved verdisetting av skoglokaliteter.

Vi følger også opp pollinerende insekter generelt, ikke bare truede arter. Dette gjør vi bl.a. ved å lage informasjonsmateriell om humler, solitære bier og blomsterfluer, de tre viktigste gruppene av ville pollinatorer. Brosjyrene om humler og solitære bier er allerede trykket opp og delt ut i et antall på flere tusen. De er også tilgjengelige på vår nettside. I 2020 startet arbeidet med å lage en brosjyre om blomsterfluer. I tillegg har vi bidratt til kartlegging av insekter generelt og villbier spesielt på slåttemarker. I 2020 bidro vi til publisering av en artikkel om de rødlistede humlene på nasjonalt nivå i tidsskriftet Fauna. Artikkelen oppdfaterer kunnskapsgrunnlaget for rødlisting av humler i 2021.

Gjennom målrettet utvelgelse av arealer som kartlegges ved Miljødirektoratets metodikk, oppdaterer vi årlig kunnskapsgrunnlaget om naturtyper på store arealer med potensial for truede naturtyper og stort arealpress. Dette gjør det mulig for våre plansaksbehandlere å si fra om, evt. fremme innsigelse dersom det planlegges inngrep i arealer med utvalgte, truede eller svært viktige naturtyper. Fordi naturtypekartlegginger som gjennomføres etter Miljødirektoratets instruks ikke nødvendigvis benytter spesialister på alle artsgrupper, ser vi behov for å supplere med målrettede «presisjonskartleggingsprosjekter» etter truede arter innenfor definerte naturtyper, arealer eller etter spesifikke arter.

Statsforvalteren har en rolle som veileder for kommunene, bl.a. om utvalgte naturtyper. Særlig er det hule eiker vi får spørsmål om, men saker om kalkindeskog forekommer også. Ved å gi god veiledning, bidrar vi til at truet natur blir ivarettatt

Minst 2 slåttemyrlokaliteter i skjøtsel (fra kapittel 3.1.4.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Minst 2 slåttemyrlokaliteter i skjøtsel

Vi følger opp minst 8 lokaliteter med slåttemyr. Ingen er nye i oppfølgingen fra 2020. I tillegg kan enkelte slåttemarkslokaliteter som følges opp med tilskuddsmidler, ha innslag av slåttemyr.

Vi jobber i hovedsak med naturtypen på to måter: 1: skjøtsel av verneområder (reservater, landskapsverneområder, nasjonalpark). Flere av de viktigste lokalitetene er vernet, og omfattet av skjøtelsplaner. Det er opp til den enkelte verneområdeforvalter å innhente kompetanse på skjøtsel av slåttemyr. Vernede slåttemyrer følges opp med verneområdemidler gjennom bestillingsdialogen. Når det gjelder Skjellvik i Ytre Hvaler nasjonalpark, er denne lokaliteten og verneområdet forvaltet av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre, som er egen forvaltningsmyndighet. 2: tilskudd til private eller kommuner som søker tilskuddordningen for truede naturtyper. Buskerud-delen av Viken har opprettholdt en skjøtelsgruppe (med fagrådgiver) for slåttemark, inkl. slåttemyr. Ellers ingen skjøtelsgruppe eller regional fagrådgiver. Det er opp til den enkelte verneområdeforvalter å innhente kompetanse på skjøtsel av slåttemyr. "Prioritert" nedenfor henviser til rapporten slåttemyr i Norge, der 28 lokaliteter er prioritert på nasjonalt nivå.

De enkelte slåttemyrene:

Slåttmyra naturreservat (NR), Nittedal, VV00001255, BN00045716, 115 daa. **Prioritert stjerne** lokalitet, verdi A. Har skjøtelsesplan fra 2002 - 2006. Ikke fornyet. I 1997 startet arbeidet med restaurering, og siden er det utført årlig skjøtsel på myra. Skjøtselen gjennomføres av Maridalens venner under ledelse av Tor Øystein Olsen. Det er lagt ut en rekke fastruter på Slåttmyra for å dokumentere utvikling i vegetasjon og effekter av skjøtsel. For detaljer rundt skjøtselen og lenker til ytterligere informasjon se <http://www.maridalensvenner.no/slaattemyra.25743.no.html>. Skjøtselen går i syklus der deler skjøttes hvert år, annet hvert, tredje hver, samt referanseområde med gjengroing. Gras fjernes og brennes om vinteren. Orkidevandring forter besøker en dag i juni hvert år.

Svangtjernmyra NR, Nesbyen, VV00000432, BN00109634, 144 daa. **Prioritert**, verdi A. Har skjøtelsesplan fra 2012. Slått av et mindre areal, ca. 1,3 daa som er representativ for myra, i nærheten av en høyløe som er i området. Høyet rakes ikke sammen, men blir liggende i myra. Skjøttes av innleid hjelp.

Skjellvik på Asmaløy, Hvaler. Nasjonalpark. VV00002752, BN00056838. 20 daa. **Prioritert**, verdi A/B. Skjøtelsesplan fra 2012. Skjøttes av Statens naturoppsyn (SNO), som finansierer egen arbeidskraft. Honningblom (CR) overvåkes årlig.

Abbortjernmyr i Oppsjømyrene NR, Asker, VV00000786, BN00047527. 10 daa. Ikke prioritert, verdi A. Har skjøtelsesplan fra 2012. Restaurert fra 2012 - 2018. Skog fjernet, vannstand hevet med demninger. Myrflangre tilbakeført i 2019. Skjøttes ved slått. Graset fjernes. Myrflangre overvåkes. Skjøttes av Statsforvalteren.

Svensrud øst i Sems vannet LVO, Asker. VV00001861, BN00047821. 5 daa. Ikke prioritert, verdi A. Har skjøtelsesplan fra 2013. Er blitt skjøttet av Naturvernforbundet på dugnad siden 1998. Vegetasjonen slås og fjernes fra myra hvert år. Trær og busker fjernes gradvis i kantene. Engmarihand er blitt talt. Skjøtsel gjennomføres ved frivillig innsats.

Finnerud II, Oslo. BN00064754. 2,3 daa. Ikke vernet, ikke prioritert. Verdi C. Skjøtelsesplan 2010 og 2016. Tilskuddsmidler til Oslo kommune, grunneier, som skjøtter lokaliteten. Slåttemyren slås årlig og graset fjernes. Dette har noe år vært vanskelig når området vært veldig bløtt pga. mye nedbør. Arbeidet utføres med håndmaskiner, ikke traktor. Tunge maskiner kan lett ødelegge en så sårbar biotop.

Korpen N, Drammen. BN00023299. 10 daa. Ikke prioritert, ikke vernet, verdi B. Skjøtelsesplan i 2020. Restaurert og skjøttet siden 2018. Kratt og ungsog ble ryddet og fjernet fra myra i 2020. Stubbeskudd og takrør på tidligere restaurert del ble slått. Eldre hogstavfall ryddet bort. Skjøttes av Buskerud. Botaniske Forening.

Nesøytjern NR. VV00000368, NIN4009960. 2 daa. Ikke prioritert, verdi B. Skjøtelsesplan 2015. Restaurert og skjøttet siden 2015. Skog og kratt fjernet. Slått av takrør og all vegetasjon hvert år. Skjøttes av Statsforvalteren.

3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Vern av skog er fortsatt en høyt prioritert oppgave hos Statsforvalteren i Oslo og Viken. Klima- og miljøvern avdelingen har i 2020 arbeidet med verneplanprosesser for statlig eid skog og privat skog som vernes gjennom ordningen med frivillig vern, samt at vi har startet prosess for vern av en nasjonalpark i Østmarka. Dette arbeidet er i rute. Vi har også tatt i mot oppdrag å pilotere noen områder for å bevare viktig natur gjennom supplerende vern. Dette arbeidet starter opp i 2021.

Det er utført skjøtelsesarbeid i verneområder for å opprettholde naturkvaliteten i disse blant annet i samarbeid med lokalt SNO. Innsatsen er prioritert mot skjøtelsensbetinga trua arter og naturtyper. På denne måten holdes viktige områder åpne gjennom slått og beiting og fremmede arter holdes i sjakk i verneområdene. I 2020 har vi styrket innsatsen på arbeidet med miljøinformasjon og besøksforvaltning i verneområder, og vi har bidratt inn i arbeidet med å utarbeide kart over restriksjonsområder i verneområdene. Vi forventer at dette vil øke etterlevelsen av verneforskriftene.

Sommeren 2020 ble preget av at allmennheten tok naturen i bruk i større grad enn før. I tillegg til et økt antall besøkende ser vi også at friluftslivet er mer påvirket av trender der "alle" plutselig gjør det samme. Vi nevner spesielt at sanking av spiselige planter og overnatting i hengekøye medfører ferdsel på nye steder og økt slitasje, og er spent på om denne trenden forsetter inn i 2021, og hvilke planter som kommer på menyen i år. Det er positivt at naturen tas i bruk, men det er krevende å nå ut med veiledning og informasjon. Det er også vanskelig å håndheve regelverket i disse situasjonene der de som er på tur hver for seg oppsøker området bare en eller få ganger.

Vi samarbeider tett med lokale SNO-ansatte i vårt område. Vi bruker mye tid på ulovlighetsoppfølging i verneområder og har også anmeldt flere alvorlige brudd på vernebestemmelsene og vilkår i vedtak i året som gikk. Det bekymrer oss at flere av ulovlighetene vi arbeider med er knyttet til tiltak i offentlig regi og utført av etater som burde ha gode forutsetninger til å vite hva som kan tillates i naturreservater.

Tilråding av vern av skog (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Vern av skog tilrådd i et omfang som bidrar til at skogvern budsjettet for 2020 utnyttes fullt ut.

Vern av skog er fortsatt en høyt prioritert oppgave hos Fylkesmannen i Oslo og Viken. Vi har i 2020 arbeidet med verneplanprosesser for statlig eid skog og privat skog som vernes gjennom ordningen med frivillig vern, samt at vi har startet prosess for vern av en nasjonalpark i Østmarka. Sistnevnte har det gått betydelige ressurser til i løpet av året. Vi har tilrådd vern av 16 nye områder, og utvidelse av 10 eksisterende naturreservater for å bidra til at

skogvern budsjettet for 2020 (og 2021) utnyttes fullt ut. Det er i Oslo og Viken vernet 14 nye områder i løpet av 2020, og ni eksisterende naturreservater er utvidet. Vi har også gjort viktige steg i arbeidet med mulig vern av et område aktuelt for aktiv naturverbrenning i Aurskog-Høland.

Omfanget av nye områder som er kartlagt i 2020 har vært lavere enn tidligere år. Vi har i midlertid relativt mange områder som er kartlagt som prioriterte skogtyper og som har høy verneverdi, men som ikke er sjekket ut mht. mulig frivillig vern. Dette har vi fokus på i kontakten med skogeierforeningene. Samtidig er det en utfordring at en sentral skogeierforening i fylkene ikke lenger aktivt vil jobbe med nye områder, men avventer at grunneier selv tar kontakt for å tilby vern. Dette kan senke framdriften i skogvernet, gi dårlige arronderinger av tilbud og spesielt gjøre det vanskelige å få tilbud om vern av de prioriterte skogtypene vi ønsker vern av. Vi arbeider selv aktivt overfor kommunene der vi ser at disse har viktige verne kvaliteter på kommunal grunn, men tar utover dette lite direkte førstekontakt med grunneiere.

Vi har for øvrig god dialog med skogeierforeningene om frivillig vern av skog. I perioder opplever vi at det er kapasitetsutfordringer både hos de og de skogsakkyndige. Mot slutten av året har det også vært noe kapasitetsutfordringer internt hos oss.

Verneområder har godkjente forvaltningsplaner (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Andel av verneområder med behov for forvaltningsplan, og som har forvaltningsplan, skal være høyere enn i 2019

Per desember 2020 har 161 verneområder innenfor Oslo og Viken godkjente forvaltningsplaner. Dette inkluderer områder som forvaltes av kommuner, verneområdestyrer og der forvaltningsansvaret er delt mellom embeter.

I løpet av 2020 er forvaltningsplan for Ytre Hvaler nasjonalpark fullført. Planen ble utarbeidet av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre. Forvaltningsplan for Romerike landskapsvernområde ble sendt til trykk i 2020, men ble ferdigstilt i 2019.

Totalt arbeides det med å utarbeide forvaltningsplaner for 28 verneområder. I perioden 2021-2024 skal arbeid med ytterligere 16 verneområder påbegynnes.

Verneområder med forvaltningsplan

Antall verneområder med forvaltningsplan i 2019	Antall verneområder med forvaltningsplan i 2020	Differanse
160	161	1

3.1.1.11 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Fylkesmannen driver risikobaserte tilsyn og gjennomførte i 2020 64 tilsyn. Dette var noe under planlagt grunnet pandemisituasjonen. Vi behandlet også innkomne søknader etter forurensningsloven, og i 2020 behandlet vi 104 søknader hvorav 36 var endringer av eksisterende tillatelser.

Vi har også i 2020 brukt mye tid på oppfølging av våre virksomheter som faller innunder kravene i IED.

Vi har i 2020 hatt mye dialog med kommunene spesielt knyttet til utfordringer med avløpssituasjonen både knyttet til ledningsnett og renseanlegg.

Det har blitt jobbet i tett dialog med planmedarbeidere hos oss med innspill i plansaker, der avløpssituasjonen er kritisk dårlig. Vi har gjennomført mange møter med kommuneledelsen i disse kommunene der avløpssituasjonen kreve store investeringer fremover.

Vi har også foretatt en oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen, og i den forbindelse bistått i prosjektet lønnet av direktoratet. Vi har også hatt en aktiv prosess mot 2 av våre 6 skipsverft, der det er behov for opprydding. Denne innsatsen vil fortsette i 2021.

Oversikt over antall tettbebyggelser og deres størrelse (fra kapittel 3.1.4.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle embeter har oversikt over antall tettbebyggelser og deres størrelse i egen region omfattet av kap. 14 i forurensningsforskriften og tettbebyggelser som grenser mot virkeområdet i kap. 14

Det er fra direktoratet ikke avklart hva som regnes som en tettbebyggelse i regionen rundt Oslofjorden. Selv om antall tettbebyggelser er uklart, har Fylkesmannen god oversikt over avløpsrenseanlegg regulert etter kapittel 14 i vår region, og anlegg som i dag er regulert etter kapittel 13, men som er eller vil bli omfattet av kapittel 14 fremover. Vi har sendt ut brev til alle våre kommuner for å be dem rapportere til oss om sine tettbebyggelser. Resultatene fra dette arbeidet viser at kommunene ikke selv har oversikt over tettbebyggelsenes størrelse i BOF (pe). Kommunenes kartlegging er startet opp, men vil trolig ta mange år å få ferdigstilt, da det fra vår side videre vil bli fulgt opp i forbindelse med oppdatering av dagens tillatelser etter kapittel 14.

Arbeidet med å revidere de aktuelle tillatelsene er igangsatt (fra kapittel 3.1.4.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Arbeidet med å revidere de aktuelle tillatelsene er igangsatt

Fylkesmannen i Oslo og Viken har bidratt i arbeidet med utarbeidelse av ny mal for utslippstillatelser til avløpsanlegg i regi av Miljødirektoratet. Vi sendte ut forventningsbrev til alle våre kommuner i 2019 om at de måtte søke om ny tillatelse. Halvparten av våre kommuner har nå søkt eller er i ferd med å søke oss om ny tillatelse. Vi har også vært i dialog med mange kommuner gjennom året. Det er nå lagt et løp med fornyelse av tillatelser etter ny mal. Selv om det ikke er gitt mange nye tillatelser i 2020 er det gjort mye arbeid for å legge til rette for at dette kommer i gang i 2021. Det har også vært gjort en miljørisikovurdering av hvilke anlegg/ kommuner som må prioriteres først osv. blant basert på en svært nøye gjennomgang av utvidede egenkontrollrapporter. Vi har hatt god måloppnåelse på dette feltet, og det vil være et prioritert område i 2021.

Kommuners registrering i Grunnforurensning (fra kapittel 3.1.4.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner registrerer, oppdaterer og vedlikeholder egne lokaliteter i Grunnforurensning

Vi holdt kurs i fagsystemet i mars 2020. Til sammen 77 kommuneansatte fulgte kurset, hvorav ca. halvparten på Skype. Vi opplever et økende antall henvendelser om veiledning.

Det er stor forskjell på de 52 kommunene i vår region. Vi tror enkelte kommuner fortsatt ikke bruker fagsystemet, da de ved utsjekk pr. 24.01.2020 ikke hadde en registrert bruker.

3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene

I Viken var det i 2019 7 kommunesammenslåinger som omfattet

19 kommuner, samt Svelvik fra Vestfold. Fra 1.1.20 ble Jevnaker og Lunner en del av Viken. Etter dette er det 52 kommuner i Viken. Kommunene har ulike utfordringer. 16 kommuner har under 5.000 innbyggere, mens fem kommuner har mellom 50.000 og 100.000 innbyggere og tre kommuner har over 100.000 innbyggere.

Med andre ord er det stor variasjon blant våre kommuner og dermed også deres utfordringer.

I dialogen med kommunene vektlegger vi at kommunene må ha en

god økonomiforvaltning for å kunne møte fremtidens utfordringer. Pandemien i 2020 har vist at kommunene må ha evne til å kunne tilpasse seg en helt ny situasjon. Vår erfaring er at kommunene har vært svært tilpasningsdyktige. Vi har også erfart at kommunene samarbeider godt når store naturkatastrofer inntreffer, slik som i Gjerdrum.

Embete ønsker å bidra til å forebygge økonomisk ubalanse i kommunene, fremfor å måtte reparere i etterkant.

Veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi

Vi har en sentral oppgave i å formidle kunnskap om budsjett-

og regnskapsbestemmelsene i lov og forskrift. Denne oppgaven løses løpende gjennom å svare på henvendelser fra kommunene.

Embete har gjennomført 16 kommunemøter i 2020. I forkant av

kommunemøtene foretar vi en grundig analyse av hver kommune slik at embetsledelsen er forberedt på kommunens utfordringsbilde.

Vi har også veiledet kommunene målrettet etter deres behov.

Eksempelvis har vi i Eidsvoll kommune både deltatt på formannskaps- og kommunestyremøte for å gi vår vurdering av kommunens økonomi og tjenesteproduksjon, demest en grundig gjennomgang av budsjetteringsprinsipper og hva som er greit/ugreit.

Ny kommunelov vektlegger finansielle måltall og vi fokuserer

på betydningen av å la finansielle måltall være forpliktende og styrende i budsjettprosessene. Dette var ett av flere temaer på vår statsbudsjettsamling.

I 2020 har vi siden landet ble stengt ned 12. mars, hatt

spesielt tett dialog med kommunene. Vi har i flere omganger innhentet rapporter knyttet til kommunenes merkostnader til pandemien og videreformidlet Kommunal- og moderniseringsdepartementets signaler.

Informasjon om kommuneproposisjon og statsbudsjett

Informasjon om hovedpunktene i kommuneproposisjonen utarbeides og sendes skriftlig til alle kommunene.

Vi avholdt digitalt informasjonsmøte for kommunene om

hovedpunktene i statsbudsjettet samme dag som budsjettet ble lagt frem. Alt materialet som ble utarbeidet ble også oversendt skriftlig til kommunene.

Spørsmål fra kommuner om proposisjonen og statsbudsjettet følges opp og besvart løpende.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2020 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2019.

Vi har som mål at ingen kommuner skal være registrert i ROBEK-registeret. Det er ingen kommuner i fylket som er registrert i ROBEK ved utgangen av 2020.

Kommunene har i 2020 lagt ned et betydelig arbeid knyttet til bekjempelse av pandemien. På grunn av pandemien ser vi at det har strammet seg til hos flere av våre kommuner, og at balansen i økonomien i større grad forutsetter bruk av disposisjonsfond. God og tett dialog/veiledning med kommunene er løsningen for å sikre bærekraftig økonomi på kort og lang sikt. Se for øvrig rapportering på punkt om God økonomiforvaltning i kommunene.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2019	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2020
0	0	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2019. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2019.

Vi har fulgt opp kommunene knyttet til KOSTRA-rapporteringen. Dette gjelder kommuner med feil og/ eller mangler. Vi har gått i gjennomgang filuttrekk og på den måten avdekket kommuner som trengte oppfølging. Deretter foretok vi en gjennomgang av foreløpige KOSTRA-data og ba kommunene rette opp der vi så at det var vesentlige feil. Vi har fulgt opp rapporteringen tett og systematisk med kommunene.

For å vie KOSTRA oppmerksomhet lagde vi et nøkkeltallshefte over økonomiske indikatorer først basert på foreløpige tall, som senere ble oppdatert med endelige tall. Heftet ble distribuert kommunene og lagt ut på nettsiden vår. Nøkkeltallene med foreløpige KOSTRA-tall ble blant annet brukt i kvalitetssikringsarbeid, da både manglende rapportering og ekstremverdier ble fulgt opp med de aktuelle kommunene.

Av 62 kommuner i 2019 har antall feil økt med fire fra 2018 til 2019 på eiendomsforvaltningen på aggregert nivå (utgifter til renhold og forvaltning). Det er også en økning i antall feil på syv på byggfunksjonsnivå for utgifter til renhold og energi. Vi ser det som relativt få feil i forhold til mengde kommuner.

Kvalitet i KOSTRA-data

Område	Resultat	Antall feil i 2019	Antall feil i 2020
Feil på eiendomsforvaltning på aggregert nivå - utgifter til renhold (art 075) og forvaltning (funksjon 121)	4	10	14
Feil på byggfunksjonsnivå for utgifter til renhold og energi	7	78	85

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

Vi bruker KOSTRA-data aktivt i styringsdialogen med kommunene sammen med annen fagstatistikk. Vi oppfordrer ellers kommunene særlig til bruk av tilgjengelige KOSTRA-data i sine styringsdokumenter og ulike analyser internt.

Vi ser av vår gjennomgang av kommunenes budsjett og økonomiplaner at mange kommuner aktivt bruker KOSTRA-data som styringsverktøy. Spesielt har bruken og omtalen av finansielle måltall, som følge av kommuneloven blitt styrket. De økonomiske nøkkeltallene som rapporteres i KOSTRA er i hovedsak benyttet som finansielle måltall. Det er stor variasjon på hvilket måltall som er valgt, antall måltall og nivå på dem. Kommunene finansielle situasjon preger naturlig nok valg av disse parametere og verdiene.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

Fylkesmannen mistet forvaltningen av midlene til Utrednings- og tilretteleggingsmidler i landbruket i 2020 da disse midlene ble overført til Fylkeskommunen. Dette var Fylkesmannens viktigste verktøy for å stimulerer til aktiviteter og prosjekter som var i tråd med vår Regionale næringsplan, som gjelder for 2019 - 2022.

Fylkesmannen disponerer midler til Fjellandbruket, og har i 2020 brukt disse til prosjekter som sammenfaller med vår satsing på fjellandbruket i Regional næringsplan.

Fylkesmannen deltar aktivt i Regionalt partnerskap for næring i landbruket, som i 2020 ble overført fra Fylkesmannen til Fylkeskommunen. Det har vært 2 møter i dette partnerskapet i 2020, der blant annet føringer for Fylkeskommunens Regionale utviklingsmidler var tema. Viken Fylkeskommune startet i 2020 arbeidet med en landbruksstrategi. I dette arbeidet er Fylkesmannens landbruksavdeling aktivt med.

Fylkesmannens arbeid med næringsutvikling i landbruket i 2020 er vanskelig å måle, da det også har vært andre vesentlige påvirkningsfaktorer dette året. Innen tradisjonelt jordbruk ble 2020 i det store og hele et stort sett bra år, pga gunstig klima og vær for de fleste produksjoner. Noe frost i mai ga betydelig skade på mye fruktproduksjon. Ellers ble det jevnt over brukbare avlinger både av grønnsaker, korn og gras. Koronasituasjonen skapte stor usikkerhet våren 2020 særlig med tanke på tilgang av nødvendig utenlandsk arbeidskraft. Fylkesmannen ledet og gjennomførte flere kontaktmøter våren og sommeren 2020 med jordbruksnæringen og andre regionale offentlige etater for å redusere usikkerhet og risiko for næringa. I etterkant ser vi at dette arbeidet var svært vellykket, da de fleste arbeidsintensive produksjoner (særlig grønnsaker og bær) gikk ganske greit likevel.

Fylkesmannen gjennomførte også flere kontaktmøter med skognæringa og kommunene for å iverksette og tilpasse nasjonale støtteordninger innenfor skogområdet ifm Covid-19. Både plantetilskudd og ekstraordinært tilskudd for å opprettholde hogstaktivitet anses som vellykket i vår region.

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regional innsats innen landbruksbasert næringsutvikling er innrettet slik at nasjonale mål og føringer i RNP nås.

Regional Næringsplan for landbruket i Oslo og Viken har følgende satsinger (kursiv):

Alt arbeidet vi gjør innen næringsutvikling er i tråd med RNP, og dermed bidrar vil til at nasjonale mål og føringene kan nås. Fylkesmannen har i 2020 hatt særlig aktiviteter på følgende områder i RNP:

Matproduksjon. Fylkesmannen har tydelig og sterkt fokus på økt matproduksjon innen det aller meste av vårt arbeid. Vi arbeider hele tiden for å øke norsk matproduksjon basert på norske ressurser på en bærekraftig måte innen gjeldende lov- og tilskuddsregelverk.

Matjordas verdi. Fylkesmannen arbeider med jordvern i arealsaker, og bidrar i ulike arbeider for å bedre jordas fruktbarhet. Se omtale andre steder.

Klima og miljø. Se egen omtale under Bærekraftig landbruk, og Regionalt Miljøprogram.

Bygdenæring. Se egen omtale om lokalmat og reiseliv, og forvaltning av Fjellandbruksmidlene.

Volumproduksjon. Fylkesmannen deltar i styringsgruppa for felles komprosjekt i regi av de tre bondelagene i Viken. Hovedmålet med prosjektet er å øke komproduksjonen i Viken

Mat og drikke med lokal identitet. Matgledekorps. Det er etablert et eget Matgledekorps bestående av fem personer med variert bakgrunn og god fagkunnskap. Institusjoner innenfor en avgrenset region av vårt store fylke ble oppfordret til å søke, og ble så valgt ut i samarbeid med USHT/ernæringsnettverkene i tidligere Østfold og Akershus. Et digitalt heldags mat- og måltidsgledekurs er gjennomført, og det er rapportert slik oppdraget krever. Pga Covid-19 har det ikke vært mulig å gjennomføre institusjonsbesøk slik oppdraget beskriver.

Internationale Grüne Woche 2020: Oslo og Viken deltok med delegasjon fra Fjell-Norge, og landbruksavdelingen var representert i programkomiteen for regiondagene. Assisterende fylkesmann åpnet regiondagene. Temaet var "Hvordan kan mat og reiseliv skape arbeidsplasser i fjellområdene". Gode eksempler på vellykket samarbeid sto på programmet, som inspirasjon til delegasjonen. Fylkeskommunen var også aktivt med disse dagene, som et ledd i å bli enda bedre kjent på landbruksområdet. I tillegg bisto landbruksavdelingen med å finne deltakerbedrifter til standen.

Regionalt samarbeid. Matkontaktene hos fylkesmennene på Østlandet har jevnlig møter for dialog, erfaringsutveksling og samordning, for eksempel innspill til ny nasjonal reiselivsstrategi.

Mobilisering og henvisningskompetanse. Rollen som kontaktpunkt for bonden og etablereren, har i 2020 i stor grad vært preget av situasjonen med Covid-19, og for det meste dreid seg om å støtte og hjelpe med informasjon til produsentene.

Økologisk landbruk. Fylkesmannen har bidratt med presentasjon av jordhelse-prosjektet på ØKO2020 på Hellerudsetta. Fylkesmannen har startet arbeidet med en handlingsplan for økologisk landbruk i Oslo og Viken.

Fjellandbruk. Se egen omtale om Fjellandbruksmidlene andre steder i årsrapporten. I tillegg er vi representert i styringsgruppa til prosjektet "Mat og opplevingar i fjellet" i regi av Fjellnettverket.

Skog, trebruk og fomybar energi. Fylkesmannen har i samarbeid med skognettverket i Oslo og Viken (kommuner, fylkeskommune, næring) utarbeidet ny Handlingsplan for skogbruket i Oslo og Viken. Hovedmålet med planen er å øke aktiviteten og verdiskapingen i skogbruket gjennom bærekraftig forvaltning av skogen i Oslo og Viken. Planen vil bli endelig slutført tidlig i 2021.

Fylkesmannen har hatt observatørrolle i styrene til både Trebruk AS og Trebruk 014AS. De har tredriverrollen i ny region og jobber systematisk med økt bruk av tre i byggerier som formål.

Det gis fortløpende innspill på kommunale Klima- og energiplaner som kommer på høring.

Landbruksbasert reiseliv. Modulkurs. Planlagt 3 modulkurs for grunneiere og bønder i UKL-områdene i Oslo og Viken med mål om å mobilisere til at

områdene blir brukt som grunnlag for landbruksbasert næringsutvikling. Oppstart er per nå utsatt til siste halvdel av 2021 grunnet Covid-19. Prosjekt Mat og reiseliv i #Osloregionen. Destinasjonsselskapene i Osloregionen (sentrale Østlandet) samarbeider om et mat- og reiselivsprosjekt for å styrke Osloregionen som matregion og attraktivt reismål. Prosjektet er en oppfølging av Osloregionens deltakelse på IGW, og Fylkesmannen i Oslo og Viken leier ut personaressurs til prosjektet.

Inn på tunet (IPT). Planlagte kurs/fagsamlinger for tilbydere og kommunene måtte avlyses, både pga. korona og fordi innvilgede prosjektmidler ble trukket tilbake av LMD. Det ble utarbeidet en søknad til Inn på tunet-løftet 2 med tema demensomsorg samt en søknad om utvikling av et e-læringskurs for IPT-tilbydere innen demensomsorg. Begge prosjektene er godt i gang i samarbeid med Fylkeskommunen og en rekke faginstanser. Inn på tunet forankres i Fylkesmannens 0-24 arbeid og Leve hele livet. Vi har representert Fylkesmennene i nasjonal faggruppe for Inn på tunet, ledet av Matmerk. Vi har bidratt inn i etableringen av Fagskoletilbudet Dyreassisterte aktiviteter, avd. Hvam, gjennom deltakelse i arbeidsgruppe og utvikling av studiet som startet høsten 2020.

Urbant landbruk. Vi har i 2020 bidratt i prosessen for å utvikle en nasjonal strategi for urbant landbruk gjennom faglig bistand til regjeringens arbeid med nasjonal strategi for urbant landbruk. Dette har skjedd via innspillmøter til forarbeidet og organisering av møter med kolleger i alle fylker, i samarbeid med LMD.

Prosjektet "Andelslandbruk som forretningsstrategi i jordbruket" er gjennomført som planlagt, resultatene er tilgjengelige på andelslandbruk.no. Andelsgårdene inkluderes videre i samarbeidet med EU-prosjektet Stadsbruk i Malmø hvor Oslo og Viken er med som en egen hub. Prosjektet skal bidra med inkubatorkurs for etablering av markedshager i Oslo, for andelsgårdene og i fjellandbruket.

Nyskaping og teknologiutvikling. Her bruker kommunene en vesentlig andel av sine midler til investeringer i beitefelt, til investeringer i ny teknologi i tråd med nasjonale og regionale føringer. Vi har også støtte teknologiutvikling innen komproduksjon med midler fra Klima- og miljøprogrammet.

Rekruttering og kompetanseheving. Prosjekt "Velg Naturbruk" har hatt som formål å øke/sikre rekruttering til fylkets naturbruksskoler. FM har sittet i en styringsgruppe. Prosjektet videreføres ikke etter 2020.

Avsluttende kommentarer. Uavhengig av satsingsområde i Regional næringsplan, er Fylkesmannen opptatt av et aktivt og inkluderende regionalt partnerskap for fortsatt måloppnåelse innen RNP. Det er viktig at Fylkesmannens faglige kompetanse benyttes aktivt inn i partnerskapet også nå etter at Fylkeskommunen har overtatt ansvaret for driften av partnerskapet. Dette er etter vårt syn viktig for å sikre tilstrekkelig måloppnåelse innen regional næringsutvikling for landbruket i våre fylker.

Fylkesmannen leide delvis ut to medarbeidere fra landbruksavdelingen til fylkeskommunen våren 2020 for å bistå med kapasitet og kompetanse til å behandle søknader om Regionale utviklingsmidler til landbruket. Fylkeskommunen er fortsatt i oppstartfasen med å finne sin rolle innen landbruksbasert næringsutvikling i nært samarbeid med Regionalt partnerskap.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Det ble i Oslo og Viken plantet 9,41 millioner skogplanter i 2020, dette er en økning på 5% fra 2019 (8,96 mill.)

Vi anslår at nivået for tilfredsstillende foryngelse ligger rundt 80% i vår region, jf. resultatkartleggingen de siste årene. Vi ser at særlig tørkesommeren 2018 har hatt innvirkning på dette nivået. På samme tid ligger vår geografi gunstig til med tanke på naturlig foryngelse, og dette er med på å sikre forholdene for tilfredsstillende foryngelse.

Kommunenes oppfølging av foryngelseskontrollen:

I 2020 ble ca. 620 kontrollfelt trukket ut etter valgte kriterier i foryngelseskontrollen. I tillegg har vi manuelt overført ca. 15 felt til foryngelseskontrollen som ikke fikk tilstrekkelig oppfølging i resultatkartleggingen for 2019 og 2020.

I løpet av året har vi sendt ut brev eller epost 4 ganger som påminning om kontrollen og status pr kommune.

Av totalt 635 kontrollfelt i foryngelseskontrollen 2020 er 65% fulgt opp til et endelig, godkjent resultat. Videre er 30% påbegynt av kommunene og avventer svar fra skogeier eller annen type oppfølging. Vi understreker at dette ikke nødvendigvis er det samme som at foryngelsesplikten ikke er fulgt opp, men at kontrollfeltene er under oppfølging. 5% av kontrollene har ikke blitt påbegynt. Dette nivået er det samme som det var i 2019.

Vi anslår at det 3-4 kommuner som ikke har fulgt opp foryngelseskontrollen/resultatkartleggingen tilstrekkelig innen fristen i 2020. For kommuner som ikke har fulgt opp kontrollfeltene vil dette bli tatt opp som tema på forvaltningskontroll, i tillegg til at vi sender ut ytterligere påminnelser om å følge opp kontrollfelt fra tidligere år.

Flere kommuner har gitt tilbakemelding om at kommunesammenslåingene rundt årsskiftet 2019/2020 har gitt redusert kapasitet til å følge opp kontrollarbeidet i 2020. Flere kommuner har også meldt om mangler i kontrollarbeidet grunnet vakanser eller personsifter på landbrukskontorene.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene er fulgt opp med henblikk på effektiv bruk av tilskuddsordningene i skogbruket. 100%.

I 2020 er det i Oslo og Viken ferdigstilt 15,0 km skogsbilveg nyanlegg (kostnad kr 13 333 000 finansiert med 36 % tilskudd) og 79,6 km ombygd skogsbilveg (kostnad kr 45 301 000 finansiert med 37 % tilskudd).

I tillegg er det investert kr 27 610 000 i skogsbilvegnettet, fordelt med kr 9 075 000 til nyanlegg og ombygging av 30,1 km uten tilskudd og kr 18 535 000 i vedlikehold av 1 985 km skogsbilveg.

Totalt er det investert hele 86,2 millioner kroner i skogsbilveg i Oslo og Viken i 2020.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har behandlet 250 søknader om tilskudd etter midlertidig forskrift om tilskudd for å opprettholde hogstaktivitet i skogbruket 2020. Bevilget ramme på 7,4 mill. kroner er tildelt og utbetalt.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsveinett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	17.3	4 790 000.0	14 600 000.0
Ombygging	107.3	16 890 000.0	53 110 000.0
Vedlikehold	1 985.1	0.0	18 535 000.0

I tabellen vises tallene for nybygging og ombygging av alle ferdigstilte prosjekter i 2020 (anlegg med og uten tilskudd).

Verdiskaping i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har gjennom kunnskapsoverføring til kommunene bidratt til en effektiv og god forvaltning av tilskudd til skogsveier og drift med taubane o.a.

Fylkesmannen har gjennomført flere digitale kurs med tanke på kunnskapsoverføring til kommunene omkring tematikken skogsveier - tilskudd - fagsystem (ØKS).

Erfaringen etter første år med kommunalt ansvar for tilskuddsforvaltningen er ikke entydig. De kommunene som har et visst volum av tilskuddssøknader, og dermed blir fortrolige med fagsystemet har blitt "selvgående". For de kommunene som har få saker til behandling i ØKS (under 2-3 tilskuddssaker pr år), blir det nå for vår del et vesentlig større tidsforbruk (i tilknytning til tilskuddsforvaltning veg) gjennom 1 til 1 veiledning av kommunen når de sitter med den enkelte søknad.

Med dette som utgangspunkt vil Fylkesmannen allikevel anse at vi har bidratt til en god forvaltning av tilskuddsmidler på vegområdet, men at det fortsatt er et stykke fram til effektiv forvaltning av tilskudd til skogsveger gjennom fagsystemet, jf. vurdering beskrevet over.

Alle tilskuddsmidler tildelt Fylkesmannen på området i 2020 er satt i ansvar hos våre kommuner.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk**Klima og miljøprogram (KMP)**

Fylkesmannen har innvilget midler fra programmet til kommuner, landbruksforetak, faglagene og landbruksrådgivningen. Et grunnvilkår for vår tildeling er at kunnskapen fra prosjektene gjøres bredt tilgjengelig for næringsutøverne og raskt kan iverksettes i praktisk jordbruk.

I år har det kommet inn 28 søknader og det har blitt gitt tilskudd til klimarådgivning, klimakalkulator, demonstrasjonsfelt med fangvekster, kurs i birøkt, fagdager og informasjon om erosjon og forurensning samt diverse kommuneretta kurs og tiltak. Trendene følger overordna føringer i RMP, med økt fokus på klima og jordhelse. Vi ser at KMP bidrar til å målrette miljøarbeidet i landbruket og særlig til å styrke kunnskapen om klimagassutslipp, karbonbinding og jordhelse. Vi mener vi har en god og allsidig bruk av midlene som kommer jordbruket og samfunnet til gode.

Behovet for midler i KMP er stort. I 2020 har vi mottatt søknader med søknadsbeløp på mer enn det vi har penger til. Vi anslår at behovet for midler i 2021 og de neste årene vil øke betraktelig.

SMIL og drenering av jordbruksjord

Miljøtiltak i jordbruket skal bidra til mest mulig miljøvennlig matproduksjon. Blant flere tiltak kan bønder søke om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og til drenering av jordbruksjord (drenering). Totale SMIL-tilsagn har økt jevnt for hvert år og i 2020 passerte vi 50 mill. kroner. Dette klarte vi som følge av bruken av tidligere udisponerte- og inndratte midler, og til tross for at tildelingen var på kun 32 mill. kroner.

Rundt 2/3 av tilsagnene i SMIL-ordningen gikk til forurensningstiltak, som sammen med økt bruk av dreneringsmidlene bidrar til bedre agronomi og reduserte klimautslipp. Det går også vesentlig med midler til kulturlandskapstiltak (litt under 1/3), særlig i øvre deler av Viken. Resterende ble gitt til tiltak innen biologisk mangfold, utslipp til luft og friluftsliv.

Vi er bekymret for at tildelingen ikke øker i takt med det reelle behovet for midler, nå som udisponerte midler (som i stor grad skyldtes tørkesommeren

2018) er brukt opp. Oslo og Viken er landets største jordbruksfylke målt i antall daa jord i drift, og med store områder under marin grense. Hele 48 % av landets andel av areal for vekstgruppe korn og 36 % av areal vekstgruppe bær finner vi i dette området. Likevel mottok vi bare 28 % av den nasjonale SMIL-tildelingen i 2020 og for 2021 rundt 24 %.

De alvorlige hendelsene med jordras i både Gjerdrum og Nannestad i 2020 vil gi store utfordringer i lang tid framover. Hendelsene viser et økende behov for geotekniske undersøkelser i forbindelse med prosjekter under marin grense der det kan være kvikkleiere. Slike undersøkelser fordyrer prosjektene, samtidig som de er helt nødvendige for å redusere faren for erosjon og ras.

Endret klima, høyere produksjonskrav og økt andel leiejord øker behovet for miljøtiltak. Gjennomføringen av tiltak er dessverre for lav til å oppnå ønsket effekt, som følge av begrensa tid og økonomi i næringen. Vi henger etter når det gjelder nødvendige utbedringer av hydrotekniske anlegg i leiområdene, utbedringer og ivaretagelse av kulturhistoriske verdier og kulturbetinga verdifulle landskap. Oppslutningen om de årlige miljøtiltakene er dessverre ikke høye nok til å nå de nasjonale målene innen blant annet vannmiljø og midlene til slike tiltak er for små.

Vi er fornøyde med at Landbruksdirektoratet etter anmodning på forsommeren i fjor, økte ramma for tilskudd til drenering med ti mill. kroner.

COBEN

Fylkesmannen har vært partner i Interregprosjektet COBEN som ble avsluttet i 2020. I regi av prosjektet gjennomførte vi kurs for rundt 450 bønder innen fornybare energiløsninger, og under prosjektperioden bidro vi til at 16 404 157 kw fossil energi i Østfold ble erstattet av fornybare kilder. Vi fortsetter satsingen derfra som partnere i et nytt interreg-prosjekt «Steg mot et mer klimanøytralt landbruk» i samarbeid med Viken Fylkeskommune og partnere i Sverige og Danmark. Prosjektet bidrar til en raskere implementering av ny kunnskap og teknikk for å redusere avhengigheten av fossil energi og øke lagring av karbon.

I regi av Klima Østfoldsamarbeidet har vi i 2020 gjennomført 12 ulike arrangementer innenfor landbruk. Eksempler på temaer er fossilfrie komtørker, solenergi i landbruket, flere webinarer innenfor biokull, fagdag for agronomielever, med 50-100 deltakere i hvert arrangement. For denne jobben ble vi nominert til ZERO-prisen for Årets lokale klimatilak i 2020, og kom der på tredje plass.

Nydyrking

Nydyrking er et viktig arbeid for å øke grunnlaget for økt norsk matproduksjon. Vi har gitt uttalelse til 53 planer for nydyrking i år. Det er samme antall som året før. Av disse har vi anbefalt at 6 planer for nydyrking ikke godkjennes eller avgrenses av kommunen, med bakgrunn i at ulempen for natur- og kulturlandskapsverdiene ble vurdert høyere enn de landbruksmessige fordelene.

Ny forskrift trådte i kraft 2. juni. Veileder til forskrift om nydyrking er bedre enn den som eksisterte før. Fra forskriften trådte i kraft har vi i uttalelse til planene hatt et eget avsnitt med lenke til ny forskrift og ny veileder. Kommunene er også informert om endringene i regelverket via vårt ukentlige informasjonsbrev. Den nye veilederen er et godt hjelpemiddel for kommunen i deres behandling av søknader etter forskrift om nydyrking.

Autorisasjonsordningene for plantevern og gnagermidler

Vi har ansvaret for at det holdes autorisasjonskurs for plantevernmidler og gnagermidler med avsluttende eksamen i vår region. Vi har per i dag tre godkjente kursarrangører som holder kurs, og vi er ansvarlig for eksamen. Autorisasjonsordningene innebærer mye administrativt arbeid, og Mattilsynet legger dårlig til rette for å effektivisere arbeidet med ordningene. Koronaen gjorde det administrative enda mer krevende for oss. Vi gjorde derfor store interne grep for å effektivisere ordningen, samt gjøre den mer sikker med tanke på GDPR. Mattilsynets opplegg er basert på å sende eksamen som pdf. eller Word-dokument til kandidatene, noe som ga mange telefoner på grunn av tekniske utfordringer og til tider manglende PC-kunnskaper, samt innhenting av personnummer for registrering av eksamensresultat. Vi har derfor tatt i bruk Microsoft Office sin FORMS for gjennomføring av eksamen. Dette har minket frustrasjonen blant kandidatene, vi unngår eksamenssett på avveie, kandidaten er trygg på vår behandling av innsendt besvarelse og oppbevaring av personopplysninger i henhold til GDPR. Selv om vi internt har effektivisert ordningene, så står ikke gebyret vi kan kreve inn per gjennomført eksamen i forhold til tidsbruken vår. Godkjenning av kursarrangører, kursholdere, avtale eksamensdatoer, retting av prøver og registrering i database, innkreving av gebyr og informasjon om autorisasjonsordningene mm. på vår nettside krever en god del ukesverk. Det siste året har vi rettet nærmere 700 prøver, hvorav ca. 650 har bestått eksamen for plantevernmidler eller gnagermidler.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Klimadelen i regionalt-skog- og klimaprogram er kjent og fulgt opp av kommunene.

Det er i RSK lagt vekt på infrastruktur og skogbruksplanlegging som viktige elementer for å øke skogproduksjonen og med det karbonbindingen i skogen. Det er også lagt vekt på økt trebruk og bruk av bioenergi. Ferdig RSK ble formidlet til kommunene medio 2019. RSK inneholder en framdriftsplan for skogbruksplanleggingen i Oslo og Viken. Den inneholder også retningslinjer for bruk av veitilskuddsmidler i 2019-2022 og med anbefaling om å videreføre dette i kommunene i 2020 da de overtar ansvar for veiforvaltningen. Dette har kommunene forholdt seg til.

I RSK er det også lagt vekt på at kommunene skal utarbeide klima- og energiplaner. Det er en anmodning om at kommunene vektlegger skogens rolle i klimasammenheng i disse planene.

Rgionalt miljøprogram (RMP) (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i RMP er kjent for landbrukets organisasjoner, kommuner og aktuelle søkere.

Det har vært en liten økning i antall søknader om RMP fra i fjor. Økningen har sannsynligvis en sammenheng med at vi har fått to nye kommuner, Jevnaker og Lunner, fra Innlandet. I tillegg er Svelvik kommune fra 2020 slått sammen med Drammen kommune, og nå da en del av Viken fylke. Økningen i antall søknader kan derfor delvis skyldes foretak som tidligere søkte om RMP i Innlandet og i Vestfold.

Vi har forbedret veilederen som beskriver tiltakene i RMP som gjelder for våre to fylker. Vi har også samlet ofte stilte spørsmål og svar om RMP (OSS) i et eget dokument. Veilederen, OSS og annen informasjon som gjelder RMP i våre fylker er gjort tilgjengelig på en egen temaside på våre nettsider. I tillegg har vi en egen temaside på nettsiden for *kommunal landbruksforvaltning*. Kommunene, landbruksrådgivningen og landbrukets organisasjoner er særskilt informert om RMP. Vi sender ukentlig informasjonsbrev til kommunene om aktuelle saker på landbruksområdet. I dette gir vi blant annet løpende informasjon om RMP. Før søknadsfristen holdt vi halvdags webinar om RMP for kommunene.

Det ble sendt e-post til alle potensielle søkere med lenker til brosjyre om RMP og nettsiden vår om RMP i april. Før søknadsfristen sendte vi SMS til alle søkere med lenke til veilederen og viktig søknadsinformasjon.

Vi avholder eget dialogmøte i starten av året med landbrukets organisasjoner, fylkeskommunen, vannområdene og landbruksrådgivningen i forbindelse med fastsetting av satser og andre viktige saker som gjelder blant annet RMP.

Det er et ønske og en forventning fra bønder, kommuner, næringsorganisasjoner m.fl. at RMP veiledningsmaterieell mm. for kommende søknadsomgang skal være kjent før våronna starter. Det er utfordrende å sette foreløpige satser for inneværende søknadsomgang, når den økonomiske rammen for RMP og eventuelle føringer for prioriterte tiltak først fastsettes gjennom jordbruksoppgjøret samme år.

RMP-Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tiltak i RMP er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Kulturlandskap

Drift av bratt areal er prioriterte tiltak for tidligere Buskerud som følge av jordbruksforhandlingene, og har høy prioritet i vårt RMP. Med unntak av beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, har ordningene under miljøtema kulturlandskap hatt økt oppslutning i 2020. Effekten av tiltakene er åpne kulturlandskap og at særegne kulturlandskapselementer ivaretas.

Biologisk mangfold

Vi utvidet ordningen soner for pollinerende insekter, slik at denne også gjaldt i kombinasjon med to av tiltakene under miljøtema avrenning til vann. I 2020 ser vi en økning fra ca. 10 mil med pollinerende soner til ca. 45 mil pollinerende soner.

Kulturminner og kulturmiljøer

Drift av setre fikk en minstesats i jordbruksoppgjøret, hvor vi valgte å doble denne minstesatsen i 2020. Målet var å stimulere til fortsatt drift av setre, og å bremse den nedgangen vi har sett i antall setre i drift over en lengre periode. Effekten av prioriteringen er ikke målbar i 2020, men noe vi må se over en lengre periode. Kravet til antall uker på setra har blitt endret fra fire til seks uker. Det skjerpede kravet kan vanskeliggjøre målet om å opprettholde de setrene det er drift på. De øvrige ordningene under miljøtema kulturminner og kulturmiljøer har hatt økt oppslutning. Prioriteringene vi har gjort mener vi har bidratt til å synliggjøre og øke bevisstheten rundt kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap.

Avrenning til vann

Det er tegn til positiv utvikling på forurensningssiden i flere vannområder, men med klimaendringene og et stadig bedre kunnskapsgrunnlag, ser vi likevel at behovet for tiltak mot vannforurensing i komområdene bare øker. Til tross for behovet for tiltak, øker ikke oppslutningen slik vi ønsker. Vi ser i 2020 en nedgang i oppslutningen rundt ingen jordarbeiding om høsten, men tilsvarende økning i direktesådd høstkorn. Dette har etter vår oppfatning en klar sammenheng med en værmessig gunstig høst, og gode forhold for å så høstkorn. Over tid har det vært stort fokus på fangvekster, og det har blitt brukt mye tid på veiledning og markdager. Fangvekster har en høy prioritet i vår RMP. Vi ser nå en økt andel dekar det sås fangvekster på, en økning på 15 000 dekar sammenlignet med fjoråret.

Utslipp til luft

25 % økning i antall dekar der gjødsle fordeles ved nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel og 40 % økning i antall dekar der det brukes tilførselsslange.

Plantevern

Ugrasharving i åker er nær doblet fra forrige søknadsomgang. Effekten er mindre bruk av kjemiske plantevernmidler, noe som igjen er positivt med tanke på mindre plantevernmidelrester i naturen og i produktene.

Miljøavtale

Miljøavtale er et ekstra tilskudd som skal stimulere til at foretak gjør flere typer tiltak på sin gård, som i kombinasjon gir en økt miljøeffekt. Det er en økt oppslutning om miljøavtalen, men vi har ikke fått den oppslutningen vi ønsker om tiltakspakken miljøavtale. Det kommer nok av en kombinasjon av at tiltakspakken er komplisert å forstå, og at foretakene i liten grad ser verdien av miljøavtale. Vi ønsker derfor å endre denne ordningen ved neste hovedrullering av RMP dersom ikke oppslutningen øker vesentlig de nærmeste årene.

Vektingen mellom kulturlandskap og forurensning er omtrent som i fjor. Resultatet for søknadsomgang 2020 blir en reduksjon i satsene på ca.12 % i snitt. Det vil trolig slå negativt ut for oppslutningen om forurensningsordningene om ikke tidligere satsnivå kan opprettholdes i årene fremover. For å kunne beholde den fastsatte vektingen på bl.a. fangvekster og gras på arealer utsatt for flom og erosjon må enkelte sats ned mer enn dette. Vi er en stor region med et tilsvarende spenn i utfordringer og satsingen på klimatiltak, som klimarådgivning i RMP, vil trolig ta en større del av potten fremover. For at vi regionalt fortsatt skal kunne målrette tiltakene i vår RMP til de miljøutfordringene som er i regionen, mener vi potten må økes vesentlig når klimarådgivning skal inn i RMP fra 2021.

Fylkesmannen har på oppdrag fra Landbruksdirektoratet startet arbeidet med å lage utkast til en ordning for bruk av kompost gjennom RMP. Dette er en konkret oppfølging av Nasjonalt program for jordhelse, som ble lagt fram i 2020. Vi har fra før erfaringer fra vårt område med egen kompostordning i RMP tidligere. Vi ser fram til å få på plass en slik ordning som vil stimulere til høyere karboninnhold i jorda, bedre jordliv, mindre fare for erosjon av jord og grunnlag for mer stabile og høyere avlinger.

Vi jobber videre med å utvide virkeområdene for regionale miljøkrav. Vi anser dette som et viktig virkemiddel, men det kan aldri bli en erstatning for at satsene i RMP står i forhold til innsatsen tiltaket krever. Det er etter vår mening et svært viktig prinsipp at det skal lønne seg å være miljøvennlig bonde.

Vannforvaltningsplaner (fra kapittel 3.1.6.2.3.2 i TB)

Rapportere på

Miljøvirkemidlene er innrettet i henhold til vannforvaltningsplanene. I tråd med nasjonale føringer om vannforvaltning skal mer forpliktende krav tas i bruk ved behov for forsterket innsats.

Fylkesmannen har i henhold til jordloven hjemmel til å vedta forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket. Før fylkesmannssammenslåingen var Akershus og Østfold fylker de to eneste fylkene i landet som hadde innført slike krav. De opprinnelige virkeområdene var da begrenset til vannområdene i første planperiode, og fordelt på fire ulike forskrifter.

Fylkesmannen i Oslo og Viken reviderer miljøkravene, og det skal gjennomføres en høringsrunde av både ny forskrift og nye virkeområder, våren 2021. Vi har vurdert og også områder som tilhører vannområder i planperiode 2 er aktuelle for innføring av miljøkrav. Tidligere Buskerud er foreløpig ikke inkludert i vurderingene. De nye virkeområdene er basert på nedbørfeltpolygoner fra REGINE (NVEs nedbørfelt-register). Forskrift om Nye regionale miljøkrav skal etter planen fastsettes 01.01.2022, og trer i kraft fra og med 01.01.2023, samtidig som Nytt Regionalt miljøprogram rulleres.

Utvalgte kulturlandskap (fra kapittel 3.1.6.2.3.3 i TB)

Rapportere på

Ha god oversikt over forvaltning av områdene som har status som Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, samt bidra til direktoratenes forslag til plan for videre arbeid med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket fra 2020 til og med 2025.

I 2020 ble det innvilget tilsagn for i alt kr 6,5 mill. kr til de seks områdene med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) i Oslo og Viken. Av disse ble nærmere 1,4 mill. kr brukt til verneverdige bygninger og kr 600 000 til andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer. I tillegg ble rundt kr 550 000 brukt til næringsutvikling og investeringer i driftsbygninger som fremmer landbruksbasert næringsutvikling.

Effekten av å være et UKL-område blir stadig mer synlig for grunneierne, men det tar relativt lang tid og krever mye arbeid fra forvaltningen spesielt i etableringsfasen. Gjennomførte tiltak og muligheten til å søke om tilskudd, viser at det utgjør en positiv forskjell å være et UKL-område.

Trusler

Langs Sørkedalselva er det observert omfattende Phytophthora-skader på gråor. Totalt er det påvist syv Phytophthora-arter i dalen. I regi av Oslo kommune har NIBIO de siste tre årene gjennomført kartlegginger av Phytophthora i og nært vassdrag i Sørkedalen. I 2020 ble det utarbeidet en rapport som først og fremst omhandler [aktuelle tiltak som landbrukssektoren](#) kan bidra med for å hindre videre spredning til usmitta områder. Spredning av fremmede arter på Steinsletta vil kunne redusere avlingene i området og redusere det biologiske mangfoldet. 2020 var andre året med lusing/sprøyting av ugras i seks utvalgte innsatsområder. Utvidelse av Selteveien til to felt med gang/sykkelvei, ny rundkjøring på dagens E16 som følge av ny E16 og Ringeriksbanen ligger i ny reguleringsplan for området som Steinsletta er en del av. Dette vil redusere dyrkamarka og muligens antall rense-/fangdammer. I Sørkedalen er det også planlagt gang- og sykkelvei som vil påvirke kulturlandskapet. I tillegg planlegges det en større utbygging (Fossumfeltet) på Bærumssiden av Bogstadvannet. Statens Vegvesen vurderer å legge ny Rv 19 gjennom det utvalgte kulturlandskapet i jordbruket i Rygge. Ravinelandskapet i Øya Nordre Eik er svært rasutsatt og kommunen har nylig mottatt to konkrete henvendelser om ras. Dette vil kunne få store konsekvenser for bruken av disse områdene.

Utfordringer i kommunene

Flere kommuner rapporterer om at ordningen er svært ressurskrevende med minimalt med økonomiske støtte. Som eksempel får Oslo kommune med sine to områder i underkant av kr 10 000 til administrasjon av denne ordningen. Kommunene har problemer med å prioritere denne ordningen i sterk konkurranse med lovpålagte områder. UKL-ordningen beskrives av kommunene som annerledes enn de andre tilskuddsordningene i jordbruket og krever mye koordinering. Foruten ordinær saksbehandling, kreves det jevn kontakt med grunneierrepresentanter i området for å utarbeide ulike planer, orientere om ordningen og holde engasjementet oppe og for koordinering mellom etatene spesielt i en storkommune som Oslo.

Samordning

Vårt inntrykk er at vi har fått til en god samordning mellom kommunal og regional forvaltning. Vi har gjennom hele 2020 hatt månedlige dialogmøter med de seks kommunene som har Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og med regional kulturminnemyndighet i Oslo og Viken. Vi vil fortsette denne møteformen også i 2021. Det er imidlertid utfordrende for vårt og enkelte kommuners arbeid at de ikke får tillatelse av egen administrasjon til å bruke Teams som kommunikasjons- og formidlingskanal. Dette skaper ineffektivitet og frustrasjon for de det gjelder i en allerede presset ressursituasjon (inkl. Covid-19).

Avvik

Det er fortsatt svært utfordrende å få utarbeidet og satt opp enhetlige skilt i områdene. [Miljødirektoratets nettsider](#) for Utvalgte kulturlandskap har fortsatt ikke lagt ut skiltmalere eller retningslinjer for disse. Dette er beklagelig for en ordning som nå har vart i over ti år og er utvidet til å gjelde så mange områder. Det samme gjelder logoer til bruk på produkter som kommer fra områdene.

Tilskudd til tiltak i beiteområder (fra kapittel 3.1.6.2.3.4 i TB)

Rapportere på

Formålet med Tilskudd til tiltak i beiteområder er kjent og fulgt opp av kommunene på en god måte.

Formålet med tilskudd til tiltak i beiteområder er gjort kjent og fulgt opp av kommunene på en god måte. I Oslo og Viken er det i alt 25 kommuner som forvalter denne ordningen. I 2020 ble fordeling av tilskudd til tiltak i beiteområder omtalt i det ordinære brevet om tildeling av fagmidler til jord- og skogbruket i Oslo og Viken. Det ble gitt en generell føring om at rundt 30 % av midlene skulle prioriteres til investeringer knyttet til teknologi. Rammen ble tildelt i Agros. Statistikken fra fagsystemet viser at 29 % av midlene gikk til investeringer knyttet til teknologi, 34 % til sperregjerder og 20 % til saltinnretninger. Det var behov for noen omfordelinger mellom kommunene i løpet av året.

Av den totale nasjonale rammen på 23 mill. kr var 5 mill. kr øremerket tiltak knyttet til kostnader for beitenæringen som følge av tiltak mot skrantesjuka i Nordfjella. Hele tildelingen, som ble forvaltet av Fylkesmannen i Oslo og Viken i samarbeid med Fylkesmannen i Vestland, ble brukt og fordelt med et likt beløp per beitedyr (kr 75) i det berørte området.

Statsforvalteren brukte betydelig mindre ressurser på denne ordningen i 2020 sammenlignet med tidligere år. Utfordringen er å fordele midlene slik at også områder med relativt få beitedyr, får tilstrekkelig med midler til å gjennomføre tiltak som er nødvendig for fremtidig beitedrift.

3.1.1.15 Andre oppdrag

Kommunesammenslåing

Fylkesmannen har i flere sammenhenger pekt på at særlig mindre kommuner må vurdere om kommunesammenslåing er et alternativ.

Det er også gitt tilbakemeldinger i planprosesser på at dette bør vurderes fra enkelte kommuners side.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Vi begynte året med et felles møte med våre regionale samarbeidspartnere for å planlegge årets tiltak og aktiviteter. Dessverre ble ingen av våre tentative planer iverksatt grunnet korona fra midten av mars. Noen av delmålene, blant annet informasjon og videreformidling av statlig politikk er blitt ivaretatt i ulike webinarer der målgruppen har vært ulike etater i førstelinjen. Målet om at den offentlige boligsosiale skal være gjennomgående helhetlig og effektiv har vi ikke klart å oppnå fullt ut i 2020. Hensynet til boligsosiale utfordringer i kommunale planer er ivaretatt i det løpende arbeidet.

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de to tiltakene i Bolig for velferd.

De to tiltakene er å tilrettelegge for at vanskeligstilte barnefamilier bor i egnet bolig, og å etablere arbeidsprosesser for helhetlig tilbud av boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusmiddelavhengighet og psykiske lidelser som mangler eller risikerer å miste boligen sin.

Ut 2020 har Fylkesmannen i Oslo og Viken ledet, samordnet og koordinert operative regionale aktører i Velferdspiloten – et samarbeid med Viken Fylkeskommune, Bufetat region øst, NAV Øst-Viken, Høgskolen i Østfold og Husbanken øst - og kommunene, Fredrikstad, Sarpsborg, Indre Østfold og Halden.

Kommunenes utvalgte velferdsutfordringer (samfunnsflokker) har dannet grunnlaget for samarbeidet. Pilotkommunene valgte to samfunnsflokker; «lavinntekts-familier og utenforskap». Dette har utløst en rekke aktiviteter:

- Samordning av velferdstjenester; Nettverk Velferdsrab - et samarbeid mellom Velferdspiloten og Asker kommune, jf. å gi deltakerkommunene et verktøy for å samordne velferdstjenestene. I regionen er tilbudet gitt til 12 kommuner og 3 bydeler i Oslo. To kommuner fra andre regioner deltar også.
- Regionale aktører har i sammen med pilot-kommunene utarbeidet sjekklister for å ta boligsosiale hensyn i kommunalt planarbeid.
- Det er gitt felles regionale innspill til flere plan- strategier og samfunnsdelplaner. Integrering, folkehelse, barn- og unges oppvekstvilkår, ivaretagelse av rettigheter som følger av CRPD og sosiale tjenester sentrale tema. Det samme er tilfelle for bolig-planlegging, bomiljø og hvordan ta boligsosiale hensyn i kommunalt planarbeid. Innspillene kan i ettertid identifiseres i kommunens vedtatte planer. Det er gitt innspill både til pilotkommunene og til andre kommuner.
- Flere felles samlinger for alle kommuner i Oslo og Viken og for enkeltkommuner. Barnekonvensjonen, 0 – 24 samarbeidet, Husbankens Helhetlig virkemiddelbruk og Barna først, er her presentert i en sammenheng. Dette har bidratt til at kommunale virksomheter innen oppvekst, helse, bolig og arbeid oppfatter sammenhengene mellom tjenesteområdene og kan påvirkes til å organisere arbeidet sitt deretter.
- Felles høringsinnspill fra regionale aktører til regjeringens forslag til en felles samordningsplikt for velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud. I innspillet ble boligpolitikk, bolig og bomiljø fremhevet.

Velferdspiloten kan vise til system, regel - og praksisendringer lokalt/regionalt, og påviselige positive effekter innen bolig, helse, arbeid og utdanning for innbyggere i kommunene;

På innbyggernivå: En kommune viser til at samarbeidet med det regionale leddet så langt har ført til at 27 barn og deres familier, nå har en mer bærekraftig livssituasjon. Dette er utsatte barnefamilier hvor tidligere innsats ikke har ført frem. De bor nå i gode boliger og bomiljø, og man har også målt at for de fleste av familiene har dette også ført til bedring av helse, arbeidssituasjon og skolegang. De andre kommunene i samarbeidet kom senere i gang, og kan ikke vise til konkrete resultater på individnivå så langt.

På kommunenivå: Pilotkommunene har identifisert nåværende arbeidsprosesser, og er nå i ferd med å endre disse ved å samordne velferdstjenestene overfor utsatte barnefamilier og unge mer hensiktsmessig. Felles regionale innspill og utvikling av en sjekklister til kommunenes planarbeid oppleves som nyttig av kommunene. For Husbanken oppleves dette som en virksom inngang til å påvirke kommunene til å ta boligsosiale hensyn tidlig i planleggingen.

Sammenhengen mellom føringer og tiltak i 0 – 24-samarbeidet og Bolig for Velferd er blitt tydelig både i kommunene og regionalt. Dette har ført til et økt felles engasjement i utøvelsen av arbeidet fra oppvekst-, boligsektoren og NAV i kommunene.

På regionalt nivå: Regionale aktører har bidratt til å løse kommunenes sammensatte velferdsutfordringer; «lavinntekts-familier og utenforskap» hvor bo-situasjon spiller en avgjørende rolle. De har samordnet regionale kunnskap og tilskudd i møte med kommunene.

Gjennom Helseavdelingens innspill til kommunale planer setter vi på dagsorden strategier og tiltak som ligger til grunn i Bolig for velferd.

Helseavdelingen har i tillegg bidratt med innspill i investeringsstilskuddsaker fra Husbanken, dette arbeidet har i 2020 blitt prioritert, og vi har hatt aktivt samarbeid og gitt innspill på nær 50 søknader om investeringsstilskudd.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Det ble planlagt og samordnet 101 statlige tilsyn i tilsynskalenderen med våre kommuner og fylkeskommuner på starten av året. Også tilsynsaktiviteter som ikke var tidfestet ble registrert, slik at den samlede tilsynsbelastningen ble synliggjort og at kommunene kunne gi en tilbakemelding på samlet planlagt aktivitet. Det var første gang at så mye ble planlagt så tidlig, og dette er vi veldig fornøyd med.

På grunn av Covid-19 ble dessverre mange tilsynsaktiviteter utsatt og avlyst i 2020. Videre ble flere stedlige tilsyn gjennomført som skriftlige eller som digitale tilsyn. I noen tilfeller ble stedlig tilsyn utført i kombinasjon med digitale tilsyn.

Selv om tilsynskalenderen var ny og ikke all funksjonalitet har vært på plass, har den etter vår erfaring fungert godt som planleggings- og samordningsverktøy. Kalenderen er imidlertid ikke optimal hva gjelder kommunenes mulighet til å gi tilbakemeldinger, da den blant annet er rollebasert. Ikke alle kommuner hos oss har søkt om en rolle. For å ivareta alle kommuner ble en excel oversikt over planlagte tilsyn sendt ut til kommuner, slik at alle fikk en mulighet til å gi en tilbakemelding på den samlede tilsynsbelastningen. Vi fikk enkelte tilbakemeldinger og de ble tatt hensyn til før tilsynene ble samordnet.

De statlige tilsynene har etter vår mening vært godt samordnet i tid og sted, og ikke minst i forhold til tema. Antall tilsyn pr kommune har variert, men tilsynene har vært målrettet i den forstand at kommuner og eller underliggende virksomheter har blitt valgt ut i hovedsak basert på interne risiko- og sårbarhetsanalyser. Det er mange ulike kilder som inngår og blir analysert i vår ROS vurdering. Kommunens tilbakemeldinger på våre tilsyn indikerer at de synes at tilsynene er nyttige og relevante.

At tilsyn skal bidra til læring og forbedring er et mål i seg selv når vi gjennomfører våre tilsyn, og det vektlegges derfor veiledningsaktiviteter før og etter tilsyn.

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

Embetets arbeid med samordning av statlig tilsyn er stabsorganisert og utføres av dem, som jobber med det generelle kommuneoppdraget. I og med at samordning av statlig tilsyn er en tverrfaglig oppgave er arbeidet dermed også forankret på flere nivåer i embetet. Vi bruker embetsledelsen for viktige prinsippavklaringer og informerer om status på samordningsarbeidet. Vi har en samordningsgruppe i embetet, som består av seksjonsledere, som jobber med tverrfaglige oppgaver. Hver tredje uke har vi møte i denne gruppen, og hvor samordning av tilsyn er et fast punkt på agendaen. Hensikten med samordningsgruppen er at embetet skal oppleves som en enhetlig institusjon og bidra aktivt til at statens politikk overfor kommuner er samordnet på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Den praktiske samordningsjobben blir utført av tilsynskoordineringsgruppen sammen med staben.

Tilsynskoordineringsgruppen består av en representant fra hver fagavdeling som utfører kommunerettet tilsyn og er talsperson for sin fagavdeling når samordningen gjøres i praksis. I og med at embetet selv er hovedaktøren blant de statlige tilsynsmyndigheter, som gjennomfører flest tilsyn med kommuner og fylkeskommuner, er det nødvendig at vi har rutiner og jobber på flere nivåer slik vi nå gjør. Størrelsen på embetet medfører også at fokuset på oss selv er helt nødvendig.

Vi har tett og god dialog med de andre statlige tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariater, både løpende gjennom e-poster og mer systematisk gjennom Tilsynsforum. Vi klarte å gjennomføre tre møter i forumet hvor gjensidig orientering om tilsyn, tilsynsplaner og gjennomføring har stått sentralt. Av andre temaer har vi blant annet tatt opp prosjekt om tilsynskalender, fase 1 og 2, arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser, m.m.

I alt ble det planlagt og samordnet over 100 statlige tilsyn med våre kommuner, men mange ble enten utsatt eller avlyst, som følge av Covid-19 utbruddet. Utbruddet av koronaviruset gav mange kommuner utfordringer og det ble derfor foretatt justeringer i planlagte tilsyn med kommuner. De tilsynene vi har gjennomført har vært smale tilsyn og i hovedsak vært skriftlige eller digitale tilsyn. Tilsynsbelastningen har derfor ikke vært stor for våre kommuner. Imidlertid kan det tenkes at innhenting av dokumentasjon, som denne gangen har vært mer enn normal pga. skriftlige/digitale tilsyn, kan ha blitt opplevd som belastende. Dette gjelder kun på barnehage- og utdanningsfeltet.

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at fylkesmannens ressurser benyttes effektivt (fra kapittel 3.2.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at fylkesmannens ressurser benyttes effektivt.

Vi har de siste årene jobbet systematisk for å komme og være i dialog med kontrollutvalgssekretariatene. Vi mener å ha et godt samarbeid og lav terskel for å ta kontakt med hverandre, noe som er helt essensielt for å lykkes med en god samordning med egenkontrollen.

De statlige tilsynsmyndighetene har så langt det har vært mulig i sin planlegging, prioritering og gjennomføring tatt hensyn til nylig gjennomførte forvaltningsrevisjonskontroller og nye kontrollplaner. Det var ikke alle kontrollutvalgssekretariater som var ferdig med sine planer når de statlige tilsynsetatene planla sine tilsyn, slik at kontrollutvalgssekretariatene har i større grad tilpasset sin virksomhet til de statlige, enn motsatt. Vi har hele tiden i planleggingsprosessen holdt hverandre orientert om hverandres tilsynsplaner og på den måten unngått kollisjoner i tid, sted og med tema. Selv om temaene overordnet har sett like, har problemstillingene vært ulike, eksempelvis tilsynsystema, skolemiljø. Et relevant tema for flere, som både vi og revisjonen har ført tilsyn/ kontroll med, men hvor fokuset har vært på ulike forhold ved lovreguleringen og håndhevingen av regelverket.

Alle kontrollutvalgssekretariater har tatt i bruk tilsynskalenderen og har registrert sine kontroller, både gjennomførte og de som er planlagt.

Embetet har gjennom ulike kanaler, slik som forventningsbrev til kommuner, epost til kommunedirektører og gjennom nettsiden vår, informert kommuner om tilsynskalenderen og hvilken rolle de er tiltenkt. Vi har gått bredt ut for å sikre at kommunene kjenner til og ved behov kan gi en tilbakemelding på den samlede tilsynsbelastningen. Vi fikk tilbakemeldinger fra flere kommuner, som vi på bakgrunn av meldingene har justert våre tilsynsaktiviteter. I all hovedsak gikk tilbakemeldingene ut på tidspunkt for gjennomføring av tilsynene. Det er også nærmere dialog med enkelte kommuner etter at fristen for å gi tilbakemelding har passert.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Fylkesmannen har på barnehage- og skoleområdet gjennomført regelverksamlinger/veiledningssamlinger for kommunene i løpet av året. Temaene på samlingene har vært knyttet til lovområder der vi ser stor risiko for regelverksbrudd. For å sikre god lovforståelse ble kommuner som skulle ha tilsyn i løpet av året invitert med inntil 6 deltakere i mars. Resterende kommuner ble invitert til samme samling om høsten. Vi opplever at læringseffekten er stor når vi kobler temaene vi har veiledning om med risikovurderinger og tilsyn. Også sammenhengen mellom temaene skolemiljø, spesialundervisning og alternative opplæringsarenaer og spesialpedagogisk hjelp har gitt synergier. På samlingene har vi også hatt gjennomgang av RefLex. Dette er et verktøy der kommunene og skolene kan evaluere regeletterlevelse i egen virksomhet på sentrale lovområder. Vi vurderer at det å styrke kommunens evne til egenvurdering, gir økt kunnskap om lowerket og grunnlag for forbedringer knyttet til regeletterlevelse over tid. På flere av våre fagområder benyttes

egenvurderinger.

I kommuner der vi under tilsyn oppdager svak grunnleggende lovforståelse tilbyr vi også veiledning i etterkant av tilsynet. Veiledning kan være i form av fagsamling/seminar, dialogmøte med mer.

Vi har i løpet av året gjennomført oppfølgingstilsyn. Vår erfaring er at kommunene har gjort endringer i praksis som har ført til forbedringer og større grad av regeletterlevelse. Oppfølgingstilsyn har god effekt når ordinære tilsyn avdekker mange regelverksbrudd i tillegg til svak faglig kompetanse i kommunene.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Embetet har i 2020 hatt fokus på å utarbeide, få vedtatt og iverksatt en handlingsplan for klima. Handlingsplanen er vedtatt av ledergruppa, og er vårt første steg på veien til å ta vår del av ansvaret for å kutte egne klimagassutslipp, tilpasse oss et endret klima og bistå kommunene i deres klimaarbeid. Handlingsplanen følges opp av en klimakoordinator og en tverrfaglig faggruppe, som fikk sin faste sammensetning høsten 2020.

Fylkesmannen har et jevnt fokus både på reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning i kommunene. Vi gir innspill til kommunenes planarbeid om hvordan de kan bidra til mer klima-vennlige byer og lokalsamfunn. Med det ønsker vi å bidra til bærekraftsmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn. Vi uttaler oss også til klima- og energiplaner. I innspill til klima- og energiplaner peker vi på utfordringer og muligheter knyttet til både jord- og skogbruk inkludert trebruk, karbonlagring i jord, bioenergi, klimatilpasning og økosystemtjenester.

Sammen med Viken fylkeskommune og KS har vi organisert et seminar for kommunene i Viken om klimasats og andre støtte-ordninger for kommunal klimahandling. Denne typen seminarer er et supplement til den løpende veiledningen vi gir kommunene gjennom våre uttalelser.

Videre har alle relevante seksjoner (alle seksjoner på klima- og miljøavdelingen, landbruksavdelingen samt stab for samordning og beredskap) blitt bedt om å velge seg et eller flere tiltak for klimagassreduksjon som de jobber med som en del av VP 2021.

Klima- og planseksjonen har i 2020 jobbet jevnt med klima. Både reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til et endret klima omtales i relevante saker hvor Fylkesmannen uttaler seg.

I samarbeid med Viken FK og KS Viken arrangerte vi en nasjonal digital klimakonferanse 13.oktober. Formålet var å gi inspirasjon og praktisk kunnskap om hvordan kommuner og fylkeskommuner kan nå klimamålene.

I samarbeid med Viken FK og KS Viken arrangerte vi en regional klimakonferanse for Viken 14.oktober. Formålet var å vise kommunene verdien av nettverk i godt klimaarbeid. I seminaret så vi på erfaringene fra etablerte nettverk innenfor klima spesielt, men også andre fagområder.

Kommunale klima- og energiplaner har ambisiøse mål (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har en gjeldende klima- og energiplan med ambisiøse mål som bidrar til å redusere klimagassutslipp

Forventninger i SPR for klima- og energiplanlegging formidles i innspill til oppstart og planprogram. Fylkesmannen har ikke gjort en systematisk kartlegging av nivået på klimamålene til den enkelte kommune. Flere kommuner ruller nå sine klima- og energiplaner, og vi forventer mer ambisiøse mål i de reviderte planene.

I 2020 har vi hatt fokus på å sette mål for klimaarbeidet, og vi ser frem til å iverksette handlingsplanen i 2021.

Avskoging er ikke et reelt problem i vår region. Avvirka areal forynges tilfredsstillende etter hogst. Se pkt 3.1.6.1.2.1 for detaljer om dette.

Kommunene har tatt i bruk ny veiledning til klimatilpasning (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene har tatt i bruk ny veiledning til klimatilpasning i statlig planretningslinje (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene, herunder i utforming av planstrategier etter plan- og bygningsloven.

Forventningene i SPR er formidlet til kommunene gjennom uttalelser til varsel om oppstart av planer. Kommunene viser kjennskap til RPR gjennom løpende planarbeid, både ved rullering av kommuneplan og sine klima- og energiplaner. Det fremgår av planstrategiene at de både vil kutte i utslipp og tilpasse seg endret klima.

Flere av tiltakene i Regionalt Miljøprogram (RMP) for Oslo og Viken har positive klimaeffekter, både direkte og indirekte. Oppslutningen rundt RMP har vært godt i 2020. I år har det generelt vært økende fokus og interesse for temaer knyttet til forbedring av jordstruktur og jordhelse, som blant annet bidrar til økt karbonbinding.

Fylkesmannen har i 2020 hatt fokus på å sette mål for klimaarbeidet, og vil iverksette handlingsplanen i 2021.

3.1.2.4 Andre oppdrag

3.2.1.4.11

Læringspunkter fra evalueringsrapporten etter Nasjonal helseøvelse 2018 skal drøftes med fylkesberedskapsrådet.

3.2.1.4.14 Økt kompetanse i NAV

Nav Vest-Viken og Statsforvalteren i Oslo og Viken har opprettet et nettverk på tvers og som en struktur for samarbeid, kunnskapsdeling og kompetanseutvikling. Hensikten med nettverket er å avklare roller, utveksle av informasjon knyttet til arbeidet i regionen, få kartlagt, planlagt og eventuelt samkjørt aktiviteter der vi har felles oppdrag. Eksempel her kan være felles webinarer om barn og unge, eller individuelle vurderinger utført av veilederne i Nav. Fokuserområdene i prosjektet er inkludering, kompetanseledelse, veiledning, formidling og forvaltningskompetanse. Dette, med flere, er konkrete temaer i vårt samarbeid på tvers.

3.2.1.4.16

Etter en kartlegging i 15 bydeler og kommuner har vi fått informasjon om at både ansatte og brukere har økt sin digitale kompetanse. Nav har fått flere ulike møtearenaer, og gitt mange brukere tettere oppfølging og bedre tilgjengelighet til tjenesten. Kartleggingen viser også at mennesker med språkutfordringer og liten tilgjengelighet til forskjellige dataverktøy, er utsatte grupper under pandemien.

3.1.2.5 Tilrettelegge for god CBRNE-beredskap

Vi har i 2019 og 2020 forberedt en atomberedskapsøvelse for potensielt alle kommunene i Oslo og Viken. Dette er gjort i samarbeid med DSA og med støtte fra dem. Pga. pandemien ble øvelsen utsatt i 2020, men intensjonen er gjennomføring i 2021.

Vurdere etterlevelse av CBRNE (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)

Rapportere på

Sørge for at CBRNE er vurdert i etterlevelse av relevante krav i [Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks](#)

Vi har i 2020 avholdt ett møte i Atomberedskapsutvalget, hvor temaet var atomberedskap generelt, og aktørenes ansvar, samt forberedelse til atomberedskapsøvelsen i 2021. Pga pandemien er arbeidet ikke fulgt ytterligere opp i 2020.

Ivareta rollen som regionalt samordningsrollen innen CBRNE-beredskap (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

Ivareta rollen som regionalt samordningsledd i tråd med Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks innen CBRNE-beredskap, ref. [kgl.res. 23. august 2013 - Atomberedskap sentral og regional organisering](#) og [mandat for beredskapsutvalget mot biologiske hendelser, 23.mars 2019](#).

Vi har i 2020 avholdt ett møte i Atomberedskapsutvalget, hvor temaet var atomberedskap generelt, og aktørenes ansvar, samt forberedelse til atomberedskapsøvelsen i 2021. Pga pandemien er arbeidet ikke fulgt ytterligere opp i 2020.

CBRNE-beredskap i fylkesberedskapsrådet (fra kapittel 3.2.1.5.1.3 i TB)

Rapportere på

Benytte fylkesberedskapsrådet aktivt for å sikre god faglig rådgivning regionalt og lokalt, i tråd med [Nasjonal strategi for CBRNE-beredskap](#).

Vi har i 2020 avholdt ett møte i Atomberedskapsutvalget, hvor temaet var atomberedskap generelt, og aktørenes ansvar, samt forberedelse til atomberedskapsøvelsen i 2021. Pga pandemien er arbeidet ikke fulgt ytterligere opp i 2020.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Fylkesmannen er bevisst at vi er det største embetet og dekker en stor del av Norges befolkning. Etter vår vurdering stiller det ekstra krav til kvaliteten i vår oppgaveløsning. I 2020 har vi derfor mer systematisk enn i 2019 fokusert på å utarbeide bl.a. rutiner, planer og årshjul for våre aktiviteter. Vi mener at det er med på å øke kvaliteten i vår veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling. For å heve kompetansen til kommunene har Fylkesmannen gjennomført veiledning-/regelverksamlinger på barnehage- og skoleområde der kommuner, PPT og skoler har vært invitert. Sentrale tema på disse møtene har blant annet vært kompetanseheving gjennom informasjon om lovendringer, lovforståelse, risikovurdering og tilsyn. Vi følger alltid opp risiko vi avdekker i saksbehandlingen eller gjennom andre henvendelser om kommunene. Det forplikter å vite, og den informasjonen vi er gjort kjent med har gitt oss hjelp til å vurdere hvordan saken skal håndteres videre. For å sørge for økt treffsikkerhet i identifiseringen av risiko er vurderingene i planleggingsfasen av tilsyn,

gjort i samarbeid mellom ansatte som har kompetanse på statistikk og fag. Vi opplever at dette er et arbeid vi stadig utvikler oss på. Vi har hatt god erfaring med å gjennomføre intervjuer via digitale plattformer i tilsyn – og også samtaler med barn og unge. Vi opplever av den grunn at de fysiske begrensningene som følge av pandemien, ikke har hatt så stor innvirkning på vårt arbeid i 2020.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Fylkesmannen i Oslo og Viken gjennomførte skriftlige tilsyn med to kommuner i 2020. Tema for begge tilsynene var individuell plan. Det ble konstatert fire lovbrudd for begge kommunene i de foreløpige rapportene. Det ble ikke gitt pålegg i endelig rapport til noen av kommunene.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Antallet saker som er behandlet har gått opp fra 1057 i 2019, til 1151 i 2020. Det fremgår av tabellen at 38 % av sakene ble behandlet innen frist – 62 % med fristoverskridelse. 435 saker av 1151 saker ble behandlet innen 12 uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 105 dager. Det samlede antallet fristbrudd skyldes et stort etterslep fra 2019. Dette har gjort at saksbehandlingstiden for nyere saker har blitt lengre enn ønsket. Det har i 2020 vært jobbet bevisst med nedbygging av restanser. Ved inngangen til 2021 var det få byggesaker med fristbrudd (26 totalt) og saksbehandlingstiden forventes i løpet av første halvår å være innenfor kravene fra departementet.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-62 %	38 %	1 151	435

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Antall behandlede saker innen 6 uker var 17 av totalt 48 behandlede saker.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-65 %	35 %	48	17

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

5 av totalt 11 saker ble behandlet innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-55 %	45 %	11	5

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

2 saker av totalt 7 behandlede klagesaker ble avgjort innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 71 %	29 %	7	2

IED: Avfalls-BREF (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle aktuelle virksomheter som er omfattet av avfalls-BREF, har fått varsel og pålegg om endring av tillatelse.

Vurdert: 213 anlegg som er registrert i Forurensning.

Omfattet av avfalls-BREF: 60 anlegg. Oppdatert informasjon med IED-koder i Forurensning.

- 56 anlegg fått varsel og vedtak om pålegg om endring av tillatelse, da 4 anlegg er omfattet av både avfalls-BREF (WT) og avfallsforbrennings-BREF (WI). Avklart med Miljødirektoratet at varslene og vedtakene for både WI og WT skulle sendes samlet for disse 4 anleggene, etter at BAT WI ble vedtatt i 2020.

Virksomheter omfattet i avfalls-BREF

Antall virksomheter omfattet i avfalls-BREF	Antall virksomheter som har fått varsel og pålegg om endring av tillatelser	Differanse
60	56	- 4

Avviket (4 anlegg ikke mottatt brev om varsel og pålegg om BAT-vurdering) skyldes; 56 anlegg fått varsel og vedtak om pålegg om endring av tillatelse, da 4 anlegg er omfattet av både avfalls-BREF (WT) og avfallsforbrennings-BREF (WI). Dette gjelder for følgende anlegg: Follum (Vardar Varme AS), Kleivi (Hallingdal Renovasjon IKS), Kvitebjørn Bio-Ei (Kvitebjørn Bio-Ei AS), Sarpsborg Avfallsenergi (Sarpsborg Avfallsenergi AS). Avklart tidligere med Miljødirektoratet at varslene og vedtakene for både WI og WT skulle sendes samlet for disse 4 anleggene, etter at BAT WI ble vedtatt i 2020.

Forurensningstilsyn: God kompetanse (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har god kompetanse og tilfredsstillende aktivitet på forurensningstilsyn

Fylkesmannen har god kompetanse på tilsyn. Vi har ansatt tre nye medarbeidere på tilsyn, som alle er under opplæring. Korona har ført til at tilsynsaktiviteten ble redusert, samt opplæringskursene. De nytilsatte har likevel vært på tilsyn under opplæring av våre erfarne tilsynspersonell. Vi blir også stadig bedre i utføring av digitale tilsyn som har vært svært aktuelt i 2020.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen har fokus på faglig oppdatering av saksbehandlerne i kommunene. Fra tidlig i mars 2019 har fagsamlingene for en stor del skjedd på digitale plattformer på grunn av smittevern hensyn. Dette har fungert teknisk veldig bra og med stor oppslutning fra kommunene. Læringskurven har vært bratt både for Fylkesmannen og kommunen. I løpet av året er det høstet mange nyttige erfaringer, som kan videreføres i en mer normalsituasjon enn 2019. Webinarer har vist seg svært effektive, særlig fordi både arrangør og deltakere sparer reisetid. Heldagssamlinger er erstattet av kortere seminarer, som lettere kan tilpasses arbeidshverdagen. Opptak av webinarer muliggjør at deltakere kan høre på seminaret seinere. Mange savner nok likevel å kunne møtes fysisk fra tid til annen.

Vi har tilbudt webinarer innenfor mesteparten av oppgaveporteføljen som kommunene har. Hvis noe skal trekkes frem kan fokus på grunnleggende saksbehandling nevnes. Vi sender ut ukentlige informasjonsbrev til kommunene, ofte med lenke til artikler med utdypende informasjon og rettleidinger. Dette er landbruksavdelingens felles informasjonskanal ut til kommunene. Dette betyr at all informasjon fra samtlige medarbeidere i landbruksavdelingen samles her, og sendes til alle ansatte i landbruksforvaltningen. Dette sikrer samordning av informasjon i hele Oslo og Viken. Like svar på like spørsmål er viktig, innenfor RMP er det derfor opprettet en "Ofte stilte spørsmål", som også bidrar til å sikre harmonisering av våre svar. Ellers er et utstrakt dialog med saksbehandlerne i kommunene via epost og telefon. Nærmere detaljer for flere av fagområdene og ordningene er beskrevet andre steder i årsrapporten.

Etterrapportering i Agros fungerer ikke optimalt. Utfylling i den modulen som kalles «etterrapportering» i Agros er en del av slutføringen av ordinær saksbehandling i fagsystemet. Slik rapporterings skjemaet nå foreligger, opplever vi og mange kommuner at dette i de fleste sakene kun er gjentakelser av allerede oppgitte opplysninger. Etterrapporteringen gir lite eller ingen tilleggsinformasjon om det gjennomførte tiltaket, og arbeidet med dette blir derfor nedprioritert. Vi har mottatt mange nyttige tilbakemeldinger fra kommuner og brukere som bør legges til grunn i Landbruksdirektoratets videreutvikling av Agros. Samarbeidet med brukergruppa som ble satt ned i forbindelse med at fagsystemet ble utarbeidet, bør opprettholdes for kontinuerlig forbedring av fagsystemet.

Som en del av vår internkontroll er det i 2020 laget rutinebeskrivelser for alle ordninger avdelingen har ansvar for, og disse er lagt inn i Risk Manager. Dette er nok et tiltak for å sikre harmonisering og normering av oppgaver på landbruksområdet etter sammenslåingen.

Elektronisk søknadsskjema for veterinærers reiser er blitt godt mottatt av veterinærene. Den tekniske løsningen fungerer bra og har gjort det enklere for

veterinærene å fylle ut og sende inn reiseregningene. Det er utfordringer knyttet til beregning av kjøreavstander som ikke er tilfredsstillende løst ennå. Bestemmelsen i forskriften om nærmest tilgjengelige veterinærforetak er problematisk å praktisere og innebærer merarbeid for både søkerne og forvaltningen.

Fylkesmannen har gjennomført en digital spørreundersøkelse til alle vaktområdene i 2020 for å få oversikt over alle veterinærer som vaktområdene har avtale med og hvordan vaktområdene vurderer tilgangen på veterinærer for behandling av produksjonsdyr i sitt område. Det er en stor utfordring enkelte steder å opprettholde tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester til produksjonsdyr både på dagtid og utenom vanlig kontortid. Det er stadig færre veterinærer med kompetanse på produksjonsdyr. Mange veterinærer finner det ikke lønnsomt nok å behandle produksjonsdyra. Noen kommuner bidrar med egne midler for å holde veterinærtilbudet i gang, til dels betydelige summer.

Det er ved utgangen av 2020 fortsatt noe restanser på dispensasjon- og klagesaksbehandling innenfor enkelte tilskuddsordninger.

Når det gjelder kontroll viser vi til redegjørelsene nedenfor.

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på	
	Det er gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan, og planen er bekreftet til Landbruksdirektoratet.

Fylkesmannen i Oslo og Viken gjennomførte risikovurderinger og utarbeidet kontrollplan på grunnlag av disse. Bekreftelse på utarbeidet kontrollplan ble sendt til Landbruksdirektoratet 31.3.2020.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirts rundskriv?	Nei
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	6
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2019	11
Antall foretak som skal følges opp vedr. produksjonsgrensen i 2021	0
Antall foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2020	0
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning	2
Antall foretak som har fått standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	6
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	20350

Kontroll av mulige driftsfelleskap er ikke gjennomført i 2020. Vi avventer resultat fra saker som ennå ikke var avgjort før på slutten av året. Vi må innhente opplysninger utenfor egne fagsystemer i de fleste saker. Dette gjelder reduserte satser for erstatning ved produksjon i flere driftsbygninger og innhenting av dokumentasjon for salg av livdyr over 50 kg. Vi kan ikke følge opp produsenter fra 2020 før tallene fra Ldir er bekreftede og klare. Stedlig kontroll er ikke utført grunnet koronahensyn. Vi har skrevet varsel om vedtak i to saker fra 2017 og sendt varsel i 5 saker vedrørende produksjon ut over gjeldende grense i 2018. Disse vil bli fulgt opp. Vi har behandlet 6 saker om midlertidig konsesjon for utrangering av avlspurker, og har en sak under behandling.

Risikobaserte kontroller i forvaltningen av tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Erstatning etter avlingssvikt	Ja	Det var omlag 80 søknader om erstatning etter avlingssvikt i 2020. Det ble ikke avdekket avvik etter kontroll med fastsatte kontrollpunkter. Kommunal forvaltning har god innsikt i disse ordningene etter 2018, noe som bidrar til at søknadene som kommer til behandling er godt opplyst.
Veterinære reiser	Ja	5% av søknadene ved hver søknadsomgang er plukket ut til kontroll, også etter at elektronisk søknad ble innført i oktober. Det er funnet fire avvik knyttet til reiser for behandling av dyreslag som ikke er omfattet av ordningen (reinsdyr, alpaka og hobbyhest). I ett tilfelle er det gitt dispensasjon fra søknadsfristen. Måsettingen er at alle veterinærene skal kontrolleres i løpet av ett år.
Stimuleringsstilskudd	Ja	Fylkesmannen har utlyst ordningen for alle kommunene. Alle omsøkte tiltak oppfylte kriteriene for tilskudd. Det er innvilgt tilskudd til alle som søkte om stimuleringsstilskudd i 2020, det vil si seks av 15 vaktområder i Viken.
Erstatning etter offentlige pålegg - planter	Ja	Alle saker under denne ordningen underlegges grundig kontroll ved saksbehandling. I 2020 er det mottatt og behandlet én sak. Vi har også ferdigbehandlet del 2 av en søknad som vi mottok i 2019.
Erstatning etter offentlige pålegg - husdyr	Ja	Alle sakene under denne ordningene underlegges kontroll. Imidlertid har det ikke vært noen saker i 2020.
Landbruksvikar	Ja	Vi har 5 avløserlag som søkte om tilskudd til landbruksvikarer i 2020 og har laget en rutine for behandling av søknader om tilskudd til landbruksvikarordningen. Vi kontrollerer opplysningene i søknaden og opplysningene i rapporten fra avløserlagene for landbruksvikarvirksomheten fra forrige år. Vi kontrollerer også inntekter og kostnader opp mot årsverkene som er benyttet. Vi vil i 2021 vurdere omfordeling av årsverk/tildeling og legge vekt på forutsetningene for å kunne drive landbruksvikarvirksomhet i ansvarsområdene til de ulike avløserlagene.
Kontroll av rovviltavvisende gjerder - FKT-ordningen	Ja	Ved kontroll av rovviltavvisende gjerder vil det normalt påvises avvik. Avvikene kan være av ulik alvorlighetsgrad. Når gjerdene ikke tilfredsstiller kriteriene i standarden for rovviltavvisende gjerder kan dette føre til at den rovviltavvisende effekten minker og gjerdet ikke tilfredsstiller forutsetningen for å bevilge tilskudd. Vi vurderer derfor at kontrollarbeidet er viktig for måloppnåelsen i denne ordningen. Ansvaret for ordningen er delt mellom klima- og miljøvernavdelingen og Landbruksavdelingen, og kontrollarbeidet har derfor blitt fordelt mellom disse avdelingene. I 2020 har det blitt kontrollert 24 rovviltavvisende gjerder i Oslo og Viken. Alle gjerder som ble ferdigstilt i 2020, med unntak av to, ble kontrollert inneværende år. Ved utbetaling av tilskudd til slike gjerder gis det en forskuddsutbetaling på 75 %, mens resten av beløpet blir holdt igjen til gjerdet er ferdigstilt og kontrollert. Siden flere av søkerne som setter opp rovviltavvisende gjerder ikke blir ferdig innen fristen, på grunn av ulike årsaker, drar vi med oss økonomiske forpliktelser fra år til år. Dette har ført til at flere av gjerdene som ble kontrollert i 2020 er fra tidligere år. Vi opplever at de fleste gjerdeholdere er opplatt av å ha et sikkert rovviltavvisende gjerde, og at de derfor er positive til kontrollen.

Tidligpensjon er omtalt i eget punkt i årsrapporten.

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	4
Saker funnet i orden	1 sak er ferdig behandlet i 2018. Søker har fått vedtak om tilbakebetaling og LDIR har krevd tilbake beløpet.
Saker med feil	3
Beskrivelse av feilene	I en av sakene har tidligpensjonisten gått bort tidlig i 2019. Vi fikk kontrollisten fra LDIR lenge etter at mottaker av TPO var død og har vurdert at vi ikke krever tilbake tidligpensjon i denne saken. I den andre saken har vi gjort en feil når TPO ble innvilget i 2016. Søker hadde lagt fram alle opplysningene på søknadstidspunktet. Det er Fylkesmannen som er ansvarlig for feilen og vi har derfor ikke krevd tilbake utbetalt tidligpensjon. Vår vurdering er at tiden som har gått siden søknaden ble godkjent er for lang, og at de øvrige hensyn i saken ikke i tilstrekkelig grad tilsier omgjøring til den private parts ugunst. Vår vurdering er også i tråd med de føringer som er gitt av Sivilombudsmannen. I den siste saken har tidligpensjonisten mottatt AAP de siste 2 månedene i 2018. Fylkesmannen i Oslo og Viken har vurdert at vi ikke vil kreve tilbake det han har fått for utbetalt i tidligpensjon for perioden 16. oktober 2018 til 31.12.2018. Vi begrunner det med at litt over 2 måneder etter at søker fikk innvilget arbeidsavklaringspenger fra NAV, ble det tillatt å motta AAP samtidig med utbetaling av tidligpensjon for jordbrukere. Det var også blitt gjort kjent at den muligheten var forhandlet fram i jordbruksavtalen for 2018/2019.

En av sakene i lista var ferdigbehandlet i 2018. De tre siste sakene i lista vi fikk fra Landbruksdirektoratet seint i 2019 ble vurdert i 2020. Vi har sendt svar på rapporten til Landbruksdirektoratet.

Kontroll av foretak som følge av mulige feilopplysninger

Foretak	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
---------	------------------	----------	------------

Innføring av elektroniske søknadsskjemaer med kontroll av opplysninger før innsending, har ført til færre feil i søknadene og redusert mulighetene for juks. Oppfølging av tips skjer i kommunene for ordninger der kommunen er vedtaksmyndighet. Fylkesmannen har ikke mottatt tips eller mistanke om økonomiske misligheter i 2020, som har medført behov for kontroller i 2020.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på
Det er gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Etter kommunesammenslåinger og etablering av Viken ved inngangen til 2020, er det 52 kommuner innenfor embetet. Det er gjennomført forvaltningskontroll i 11 kommuner i 2020. Målet om at 20 % av kommunene skal kontrolleres er nådd. For de fleste tilskuddsordningene finnes det nå elektroniske fagsystemer. Fylkesmannen har tilgang til søknadsopplysninger og dokumentasjon som er lastet opp der. All dokumentkontroll skjedde ved gjennomgang av opplysninger vi fant der. I tillegg har vi bedt om og fått tilsendt dokumentasjon som ikke fantes i de elektroniske fagsystemene. Med to unntak har alle møter og intervjuer blitt gjennomført digitalt (via Teams). Det har vist seg som en meget tidsbesparende metode uten at det har gått nevneverdig ut over kvaliteten på arbeidet.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger og omfang	Avvik ved kontroll (antall og beskrivelse)	Oppfølging av avvik
Eidsvoll	Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og forskrift om veier til landbruksformål.	Det ble beskrevet 3 avvik. Avvikene har ikke medført feil utbetaling av tilskudd, men handler mer om hvordan kommunen gjennomfører de oppgavene som tilskuddsforvaltningen krever. Stikkord er risikobasert kontroll, samt kommunens dokumentasjon ved gjennomføring av kontroll og saksbehandling.	Sluttrapport er sendt kommunen. Frist for å lukke avvik er satt til 31. januar 2021. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.
Enebakk	Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og forskrift om veier til landbruksformål.	Det ble beskrevet 2 avvik. Avvikene har ikke medført feil utbetaling av tilskudd, men handler mer om hvordan kommunen gjennomfører de oppgavene som tilskuddsforvaltningen krever. Stikkord er risikobasert kontroll, samt kommunens dokumentasjon ved gjennomføring av kontroll og saksbehandling.	Sluttrapport er sendt kommunen. Frist for å lukke avvik er satt til 31. januar 2021. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.
Sarpsborg	Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og forskrift om veier til landbruksformål.	Det ble ikke funnet avvik ved kontrollen.	Kontrollen er avsluttet.
Drammen	Tilskudd til regionale miljøtiltak og tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket	3 avvik: 1 - Kommunen har mangelfullt delegeringsreglement. 2 – SML og RMP: Kommunen mangler skriftlige rutinebeskrivelser for tilskuddsforvaltningen innenfor jordbruk. 3 - RMP: Det er ikke utarbeidet tilstrekkelig skriftlig dokumentasjon på utførte kontroller	Avvikene er lukket, og kontrollen er avsluttet.
Indre Østfold	Tilskudd til regionale miljøtiltak, tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket og produksjonstilskudd	4 avvik: 1 – SML: Lokale retningslinjer har tilpasninger i strid med formålsparagrafen. 2 - SML: Varierende og inkonsekvent bruk av tilskuddssats for samme type tiltak. 3 – SML: Innvilgede midler er i strid med lokale retningslinjer og i strid med forskriften. 4 - RMP: Mangler dokumentasjon på utførte kontroller	Avvikene er lukket.
Jevnaker, Lunner og Nittedal - interkommunalt landbrukskontor med Gran (Innlandet) som administrasjonskommune.	Tilskudd til regionale miljøtiltak, tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket og kontrollplan skog.	2 avvik: 1 - RMP: Mangelfull dokumentasjon på utførte kontroller. 2 - RMP: Søknader er endret etter søknadsfristens utløp	Sluttrapport er sendt til kommunen. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.
Ringerike og Hole - interkommunalt landbrukskontor med Ringerike som administrasjonskommune.	Produksjonstilskudd og kontrollplan skog.	Ett avvik - etterregistreringer av avløserutgifter etter fristen.	Sluttrapport er sendt til kommunen. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.
Bærum	Tilskudd til regionale miljøtiltak og produksjonstilskudd.	2 avvik: 1 - PT: Det er ikke lagt fram utfylte og signerte kontrollskjemaer etter stedlig kontroll. 2 - RMP: Mangelfull dokumentasjon på utførte kontroller.	Sluttrapport er sendt til kommunen. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	1	21 %	11	52

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 pst.

Alle sluttrapporter fra forvaltningskontrollene er skrevet og sendt til kommunene før årsskiftet. For noen av kommunene er avvikene lukket, men flere av kommunene fikk frist til etter årsskiftet med å oversende dokumentasjon på iværksatte tiltak. Disse er ikke lukket ennå og vil bli fulgt opp i 2021.

Ingen av sluttrapportene fra forvaltningskontrollene i 2019 ble sluttført før årsskiftet 2019/2020. Alle de fire kommunene som ble kontrollert, fikk en foreløpig kontrollrapport med angivelse av avvik og merknader. Den foreløpige rapporten er gjennomgått i sluttmøte med kommunene, det vil si at det har vært dialog med kommunene om forbedringspunktene. To av kommunene har fått tilsendt den endelige sluttrapporten og vi avventer tilbakemelding. De to øvrige har ikke fått tilsendt den endelige sluttrapporten. Siden det har gått lang tid, vil det være mest aktuelt å følge opp avvik og merknader fra 2019 ved neste kontroll i de to kommunene.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Helseavdelingen arbeider med at befolkningen skal ha tillit til tjenestene og at enkeltindivider får oppfylt sine rettigheter på flere måter, blant annet gjennom tilsyn, klagesaker, råd- og veiledning og informasjonsarbeid. Særsilt prioritert er enkeltsaker med stor betydning for enkeltindividets rettssikkerhet, særlig bruk av tvang og makt og klagesaker om rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester. På disse prioriterte områdene har måloppnåelsen overordnet vært god i 2020, samtidig som vi på flere områder har for lang saksbehandlingstid. Dette går ut over både befolkningens tillit og rettssikkerheten til enkeltindivider. Vi ser også at antall saker i restanse øker på flere områder, særlig for hendelsesbasert tilsyn, både på grunn av økt sakstilfang og økende kompleksitet i enkeltsaker.

Overordnet jobber vi kontinuerlig med å være tilgjengelige for innbyggerne, skrive klart språk, ha god dialog med kommuner og foretak og fatte korrekte beslutninger i enkeltsaker, i tråd med embetets strategiske mål. Ellers vil vi nevne at det ikke foreligger Kostra-tall for 2020 på rapporteringstidspunktet, kun 2019. Ut i fra 2019-tall så kan en få inntrykk av at kommunene har styrket sine tjenester, samtidig som det er vanskelig å si noe mer konkret om kvaliteten i tjenesten basert kun på statistikk. På grunn manglende personellressurser har Helseavdelingen måtte omprioritere slik at vi ikke har klart å ha en systematisk oppfølging av dekningsgraden/bemannings situasjonen i helsestasjon og skolehelsestjenesten i kommunene. Vi er kjent med at mange kommuner har i perioder har måttet omprioritere personellressurser, blant annet til TISK/smittesporing knyttet til pandemien. Samtidig har vi formidlet klare forventninger fra Helsedirektoratet om at tjenester til barn og unge skal opprettholdes, og personellressurser til dette ikke skal brukes til andre oppgaver.

Rapportering av aktiviteter knyttet til koronapandemien

Fylkesmannen i Oslo og Viken har hatt et omfattende arbeid knyttet til covid-19 pandemien. Flere av tiltakene er sammensatte, med elementer både av beredskapsmessig og tilsynsmessig oppfølging. Vi velger her å beskrive to hovedgrupper i dette arbeidet.

Oppfølging av smitteutbrudd i sykehjem

Helseberedskap har i løpet av 2020 tatt aktiv kontakt med en betydelig andel sykehjem som har meldt om utbrudd. Vi har etter fastlagt rutine fulgt opp meldinger om smitteutbrudd fra Vesuv og de ukentlige situasjonsrapportene fra 52 kommuner i Oslo og Viken. Vi har kontakten via telefon ved i alt 67 utbrudd i 17 kommuner. Første gangs telefonsamtale er strukturert etter en fast mal, og ytterligere samtaler tar utgangspunkt i konkrete oppfølgingspunkter. Ved lengre tids oppfølging overtas noen av oppfølgings samtalene (etter første gang) av aktuell kommunehelsestjenesteseksjon i Helseavdelingen (geografisk inndelt).

Samlet har helseberedskap tatt oppfølgingskontakt med sykehjem i alt 75 ganger i 2020. Av disse samtalene/kontakt med sykehjem, har 10 ganger vært 2. gangs telefonsamtale, 2 ganger har vært 3. gangs telefonsamtale, 1 gang har vært 4. gangs telefonsamtale. I løpet av 2020 har 7 av sykehjemmene hatt nye utbrudd på et senere tidspunkt. Ett sykehjem har hatt tre utbrudd med noen måneders mellomrom.

Helseberedskap vurderer om oppfølgingen kan avsluttes, og overfører sakene til seksjon med disse alternative anbefalingene: Saken sendes over til seksjon uten å anbefale videre tilsynsmessig oppfølging, saken sendes over til seksjon med anbefaling om å følge opp virksomheten med ny telefonkontakt, saken oversendes seksjon med anbefaling om å innhente hendelsesgjennomgang.

Endelig vurdering av videre tilsynsmessig oppfølging tas i seksjonene.

Andre beredskapsaktiviteter knyttet til pandemien

Vi beskriver her noen eksempler på oppdrag som har hatt betydelig islett av tilsyn, og som i større og mindre grad har medført myndighetsutøvelse.

Situasjonsrapporter

Vi har innhentet ukentlige rapporter fra de 52 kommunene i Oslo og Viken med et fast sett parametere, med tilhørende vurdering av situasjonen som

god/utfordrende/kritisk: Antall smittede i kommunen, antall behandlingstrengende covid19 pasienter som får helsetjenester i kommunen, kapasitet hos fastleger, kapasitet i legevakt, kapasitet i institusjoner, kapasitet i hjemmetjenesten, tilgang til personell og kritisk kompetanse, tilgang smittevernustyr, tilgang pulsoksymeter, mulighet for å gi oksygenbehandling, tilgang legemidler, tjenestetilbud til sårbare barn, tjenestetilbud til pasienter med rus- og / eller psykiske lidelser, tjenestetilbud til utviklings-hemmede, tjenestetilbud til skrøpelige eldre, samhandling med RHF og HF (regelmessige møter og hvordan samarbeidet fungerer), hvilket helseområde opplever kommunen som kritisk/utfordrende.

Kartleggingen følges opp med kontakt/ telefonhenvendelser til kommuner som rapporterer «kritisk» på ett eller flere områder. Formålet er både å overvåke utviklingen og følge opp med råd og bistand. Kommuner som rapporterer om utfordringer/kritisk situasjon, må redegjøre for tiltak som er iverksatt/planlegges for å bedre situasjonen. Data fra rapportene overføres ukentlig til kartfremstillinger (GIS), og inngår i embetets situasjonsrapport til sentrale myndigheter. Oversiktene brukes også i dialog med kommunene. Andre eksempler på oppfølging:

Testkapasitet

Kommunene rapporterer ukentlig på at de kan oppskalere til å teste 5% av innbyggerne, i samsvar med kravet fra nasjonale myndigheter. I august gjennomførte vi en egen kartlegging av testkapasitet, etter at vi hadde fulgt opp en kommune som ikke klarte å oppskalere til nødvendig testkapasitet i en situasjon med økt behov. Kartleggingen viste at kommunene hadde 1,5% testkapasitet og en plan for raskt å kunne oppskalere til 5% ved behov. Vi registrerer nå at flere kommuner i perioder tester mer enn dette.

Smittevernustyr

Pandemien førte tidlig til en global mangel på smittevernustyr, og det ble nødvendig å sikre tilgang gjennom en nasjonal innkjøpsordning (Helsedirektoratet/Helse sør-Øst). Kommunene har i 2020 ukentlig rapportert i Altinn om lager av ulike typer smittevernustyr, forbruk foregående uke og estimert forbruk kommende uke. Rapporteringen er benyttet til å anslå varighet av de ulike typene smittevernustyr i den enkelte kommune, som grunnlag for tildeling av utstyr fra det nasjonale lageret til kommuner i fylket. I Oslo og Viken har embetet hatt et omfattende arbeid med denne utstyrsfordelingen fra mars og ut hele 2020. Nasjonal fordeling til fylker og kommuner var basert kun på folketall. For å sikre en forsvarlig fordeling til våre kommuner, måtte embetet ukentlig gjennomføre en omfattende analyse med langt flere kriterier. Vår analyse har tatt utgangspunkt i kommunenes reelle behov, blant annet med grunnlag i kommunenes egen rapportering av smittevernustyr (alle kategorier), men også annen informasjon/kunnskap om kommunene fra beredskapsarbeidet, smitteutbrudd osv. I en periode hadde vi også faste møter med kommuner knyttet til hvert drop-punkt for utstyrsleveranser for å sikre god situasjonsovervåking.

I tillegg har vi gjennomført flere kartlegginger på oppdrag fra HOD/Helsedirektoratet knyttet til reetablering av ordinære innkjøpsordninger for smittevernustyr. Fra oktober 2020 måtte kommunene begynne å legge inn bestillinger slik at de totalt, inkludert eksisterende lagerbeholdning, har personlig verneutstyr som dekker 8 måneders estimert behov (januar 2021 - august 2021).

I den første kartleggingen var spørsmålene om kommunen pr. 15. oktober hadde lagt inn bestilling av smittevernustyr til grossist, eventuelt om kommunen ville ha lagt inn bestilling av smittevernustyr til grossist innen 1. november, og om kommunen samarbeider med flere kommuner.

Etter den første kartleggingen fulgte vi opp 10 kommuner som hadde svart at de ikke hadde lagt inn tilstrekkelige bestillinger som forventet av sentrale helsemyndigheter. De 10 kommunene ble fulgt opp pr telefon med strukturerte spørsmål/punkter for veiledning/informasjon: -om årsak til manglende bestilling, om kjennskap til avvikling av nasjonal innkjøpsordning, om de benytter Helsedirektoratets kalkulator for å beregne lager og forbruk, om kjennskap til grossist-fordringer /frister/krav for oppstart av bestilling, og at store grossister kan bistå med veiledning/bestilling/lager.

Ytterligere en kartlegging ble gjennomført i november, og vi fulgte opp med informasjon og veiledning til 5 kommuner som fortsatt ikke hadde lagt inn tilstrekkelige bestillinger.

Vaksinasjonsplaner

Alle embeter fikk i desember 2020 i oppdrag fra HOD og KMD å følge opp kommunenes vaksinasjonsplaner, herunder planer for vaksinasjon mot covid-19. Formålet var å få oversikt, og følge opp aktuelle kommuner med bistand, for å sikre at alle kommuner er tilstrekkelig forberedt til å starte vaksinerer når vaksinen kommer. Vi har innhentet vaksinasjonsplaner fra samtlige 52 kommuner i første omgang, og har senere fått vaksinasjonsplaner som er oppdatert, evaluert eller korrigeret fra 32 kommuner.

Vi kartla samtidig ved bruk av FORMS kommunenes egnevaluering av sine planer. Kommunene vurderte status for egne vaksinasjonsplaner mot en sjekklister fra FHI (påbegynt/under arbeid/utført). Alle 52 kommuner besvarte første kartlegging. Ny egnevaluering ble sendt når kommunene leverte oppdatert, evaluert eller korrigeret plan. Kommuner som fortsatt svarte at de ikke hadde påbegynt arbeid med punkter i sjekklisten, ble fulgt opp med kontakt/tilbakemeldinger. Samtlige kommuner ble invitert til dialogmøte med FHI og Hdir i uke 51 for spørsmål/avklaringer til vaksinasjonsplanene.

Andre kartlegginger

Vi nevner kort enkelte av de øvrige kartleggingene som er gjennomført i 2020.

Kartlegging av planscenario

Kartlegging i regi av Helsedirektoratet i juni, med bakgrunn i beskrevne scenarier knyttet til Covid-19 pandemien, der kommunene ga informasjon om sine forberedelser/planer i helseberedskapen. Svar fra alle 52 kommuner i Oslo og Viken ble oversendt til DSB/Hdir.

Kommuneoverlegefunksjonen

Vi innhenter nye kontaktopplysninger om kommuneoverleger i 52 kommuner en gang hver måned. Slik oppdaget vi raskt at en kommune ikke hadde

kommuneoverlege, og kommunen ble fulgt opp til ny kommuneoverlege var på plass.

Smittevernansvarlig i kommunen

Vi innhenter nye kontaktopplysninger om de 52 kommunenes smittevernansvarlig og/eller smitteverteam en gang hver måned, og påser at denne funksjonen finnes i kommunen.

Omdisponering av helsesykepleier i kommunen

Vi har kartlagt omfanget av omdisponeringer av helsesykepleiere i kommunene, og rapportert til sentrale helsemyndigheter/HOD. Tilbakemelding er formidlet til kommunene om at tjenester til sårbare grupper som barn og ungdom skal skjermes.

Nye tvangstiltak skal følges opp med tilsyn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Nye tvangstiltak skal følges opp med tilsyn. Tilsynet skal utføres på stedet hvor tjenesten ytes og tvangstiltakene utøves. Fylkesmannen skal undersøke om kommunens plikter overholdes i samsvar med overprøvede vedtak. Prioritering av tilsyn med tvang skal for øvrig være basert på informasjon om risikoforhold og på fylkesmannens kjennskap til kommunene og aktuelle vedtak.

Vi har gjennomført 34 stedlige tilsyn i 2020, både nye tvangstiltak og etter risikovurderinger. Det er imidlertid ikke gjennomført tilsyn med alle nye tvangsvedtak. Det skyldes både at vi ikke har tilstrekkelige ressurser/kapasitet, og også koronapandemien. I tillegg til nye tvangstiltak, prioriteres stedlige tilsyn ette en konkret risikovurdering. Vi har i 2020 hatt fokus på å overprøve tvangsvedtak innen frist, og redusere saksbehandlingstiden. Det vises til punkt 3.3.1.3.3.4 for nærmere omtale av dette.

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Hvilke konsekvenser koronapandemien har for omsorgen og oppfølgingen barna får på institusjonen må være tema i samtalen med barna. Barnet kan kontaktes i forkant eller under fylkesmannens tilsynsbesøk. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal fylkesmannen i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Fylkesmannen i Oslo og Viken legger stor vekt på å tilby samtaler til beboerne som bor på institusjonene.

Så langt som mulig forsøker vi å gi alle barna tilbud om å snakke med oss. Deres syn på oppholdet og den oppfølging som gis fra institusjonen, samt oppfølging fra barneverntjenestene er viktig informasjon som legges til grunn i vårt tilsyn.

Barna som bor på barneverninstitusjon, får ved hvert meldte tilsyn informasjon om tilsynsmyndighetens rolle og ansvar i et eget brev som legges ved varselbrevet om tilsyn. Beboerne får også tilbud om samtale på hvert tilsyn, og blir oppfordret til å ringe eller sende e-post utenom tilsynene, dersom de ikke er til stede når tilsynet finner sted. I 2020 har vi ved flere anledninger snakket med beboerne via Microsoft Teams, både samtidig med at det øvrige tilsynet har funnet sted og utenom tilsynene. Samtalene gjennomføres i all hovedsak uten ansatte til stede, med mindre beboerne ønsker å ha med seg noen under samtalen. Beboerne får tilbakemelding enten fra oss, eller fra institusjonen på hva og på hvilken måte det de har sagt skal følges opp.

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

I 2020 bodde det på tilsynstidspunktene totalt 579 barn på institusjonene i Oslo og Viken. 488 barn fikk et reelt tilbud om samtale, noe som tilsvarer en andel på 84 %. De som ikke fikk et reelt tilbud, kan for eksempel ha vært på rømmen, innlagt i psykiatrien eller de kan delvis ha flyttet hjem, men fortsatt være registrert som beboer på institusjonen.

Fylkesmannen gjennomførte samtaler med 196 barn. Hvis barna ikke er til stede når tilsynet gjennomføres, men ønsker å snakke med oss, finner vi alltid en måte å løse dette på. Samtlige beboere blir informert av institusjonen om Fylkesmannen, og hvordan de kan komme i kontakt med oss. I tillegg gis barna informasjon om klageadgangen. Vi jobber stadig med å sikre og forsikre oss som at institusjonene informerer barna og ungdommene som bor på institusjonen til enhver tid, om tilsynsmyndigheten.

Vi vil fortsatt prioritere arbeidet med å øke andelen samtaler med barn i tiden fremover, og også vurdere tiltak som kan gjøre det lettere for ungdommene å ta kontakt med oss.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Vi har i 2020 opprettet 1274 og avsluttet 1091 hendelsesbaserte tilsynssaker. Median saksbehandlingstid for avsluttede saker var 8,4 måneder. Antall saker i restanse per 31.12.20 var 892.

Vi har over tid hatt og har utfordringer med stort antall restanser og økende sakstilfang. Tilsvarende har vi også utfordringer med antall og andelen saker som er eldre enn fristen på 6 måneder. Vi har derfor hatt særlig fokus på å avslutte de eldste sakene. Som en konsekvens av dette har vi da ikke klart å nå resultatmålet. Ved utgangen av 2020 var 43% av restansene for hendelsesbaserte tilsynssaker eldre enn 6 måneder, 32% eldre enn 8 måneder og 13% eldre enn 12 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 18 %	32 %

Saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

1 av 9 saker har hatt en behandlingstid utover 5 måneder. Årsaken skyldes blant annet gjentatte purringer på svar. Median behandlingstid 3,3 måneder.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	100 %	- 27 %	73 %

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Sosial: Vår gjennomsnittlige saksbehandlingstid har vært 1,7 mnd. Vi behandlet i alt 1318 saker og mottok 1281 saker i 2020. Vi har en restanse ved årets slutt på 266 saker. Ingen restanser er over 3 mnd.

Helse/omsorg: Vi har i 2020 fått inn 1609 og avsluttet 1544 klagesaker på helse-/omsorgsområdet. Median saksbehandlingstid for avsluttede saker var 1,5 måneder, hvor klagesaker etter pasientreiseforskriften i stor grad bidrar til lav median saksbehandlingstid. Antall saker i restanse per 31.12.20 var 394.

Vi gikk inn i 2020 med ca. 35% av restansene eldre enn tre måneder. Vi har hatt særlig fokus på å avslutte de eldste sakene, og har som en konsekvens av dette ikke klart å nå resultatmålet.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 1 %	89 %
Helse/omsorg	90 %	- 21 %	69 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Vi har fått inn 493 og overprøvd 513 vedtak i 2020. Median saksbehandlingstid for overprøvede vedtak var 3 måneder. Videre har vi mottatt 8512 meldinger om a-tiltak, hvorav 97% er gjennomgått innenfor frist.

Første halvdel av 2019 hadde vi store utfordringer og negativ utvikling på kap. 9-området, med stor økning i restanser og lang saksbehandlingstid. Andre halvdel av 2019 var utviklingen positiv, hvor de eldste sakene ble høyt prioritert. Dette medførte at vi hadde kun 7% overprøvinger innen tre måneder i 2019. Arbeidet med å redusere antall restanser og saksbehandlingstid, herunder prioritere de eldste sakene, fortsatte i 2020. Som konsekvens av dette

har vi ikke klart å nå målkravet. Andelen overprøvinger innenfor 3 måneder er imidlertid økt fra 2019 til 2020, og antall restanser er redusert. Vi er også godt fornøyd med at vi per 31.12.20 ikke hadde saker i restanse som var eldre enn tre måneder.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	-38 %	52 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Søknader om dispensasjon behandles sammen med vedtaket i den grad det søkes om dette. Ved behov for ytterligere dispensasjoner eller endringer i dette, sendes det søknad i vedtaksperioden. Disse behandles fortløpende, men blir ikke registrert i NESTOR.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.3.6 i TB)

Rapportere på

Minst 90 % av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre skal være avsluttet innen 1 måned.

Av de totalt 179 klagen på tvangsbruk som vi mottok i 2020 ble 90% behandlet innen 1 mnd. Median saksbehandlingstid var 0,7 mnd

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	0 %	90 %

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 715 poeng

Over flere år har prioriteringer ut fra tilgjengelige ressurser gjort at vi ikke har klart å nå resultatmålene for tilsynsaktiviteter. I 2020 har imidlertid koronapandemien og smittesituasjonen/-trykket i Oslo og Viken-området medført at vi har måttet avlyse eller utsette planlagt tilsyn til 2021, inkludert de landsomfattende tilsynene. Dette har blitt vurdert fortløpende gjennom 2020. Vi har prioritert å gjennomføre stedlige tilsyn med tvang og makt overfor enkeltpersoner etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9, samt at vi har gjennomført stedlige tilsyn i forbindelse med enkelte hendelsesbaserte og i forbindelse med smitteutbrudd i sykehjem.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
715	-694	21

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 170 poeng

Over flere år har prioriteringer ut fra tilgjengelige ressurser gjort at vi ikke har klart å nå resultatmålene for tilsynsaktiviteter. I 2020 har imidlertid koronapandemien og smittesituasjonen/-trykket i Oslo og Viken-området medført at vi har måttet avlyse eller utsette planlagt tilsyn til 2021, inkludert de landsomfattende tilsynene. Dette har blitt vurdert fortløpende gjennom 2020. Vi har prioritert å gjennomføre stedlige tilsyn med tvang og makt overfor enkeltpersoner etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9, samt at vi har gjennomført stedlige tilsyn i forbindelse med enkelte hendelsesbaserte og i forbindelse med smitteutbrudd i sykehjem.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
170	-160	10

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.6.1 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 240 poeng

Avdelingen planla aktivitetsvolum tilsvarende poengkravet for 2020. Kovid 19 pandemien førte til høyt arbeidspress på Nav-kontorene, sammenholdt med Helsetilsynets råd våren 2020 avlyste vi mange av våre planlagte aktiviteter. Dette er årsaken til lav måloppnåelse.

Vi innhentet informasjon fra Nav-kontorene i Oslo og Viken

om åpningstider og kompensierende tiltak det var informert om via deres nettsider i mars måned. Arbeids- og velferdsdirektoratet undersøkte med spørreundersøkelse i hele landet, hvilke tiltak som er iverksatt for å kompensere for mer stengte kontorer, hvordan det ble informert om endringene, endringer og planer kontorene hadde for pandemien, om det var kompetanse behov og Nav-kontorets deltakelse i beredskapsledelsen i kommunen. I Viken besvarte

34 av 44 kontor undersøkelsen.

Dette grunnlaget sammenholdt med, relativt få henvendelser

til embetet om dårlig tilgjengelighet og pågående undersøkelse om

tilgjengelighet i regi av Helsetilsynet på grunn av pandemien iverksatte ikke Statsforvalteren ytterligere tilsynsmessig oppfølging. Vi har i midlertid i kontakten med Nav-kontorene tematisert tilgjengelighet under pandemien.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
240	-174	66

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lovkrav (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Helse/omsorg: Det er ikke gjennomført planlagt tilsyn/systemrevisjoner i 2020. I enkeltsaker/hendelsesbaserte tilsynssaker følger vi opp brudd på lov- og forskriftskrav i tråd med retningslinjene, og til virksomheten har gitt en redegjørelse for hvilke tiltak som skal iverksettes, og hvordan virksomheten vil følge med på om tiltakene har hatt ønsket effekt. Vi ber også om dokumentasjon på tiltakene som er iverksatt. Det kan være utfordrende å få tilbakemelding innen fristen som er satt, samt at tilbakemeldingene enkelte ganger kan være lite konkrete, og krever en ny tilbakemelding. Det er også utfordrende å vurdere når man har tilstrekkelig holdepunkter for at tiltakene faktisk er implementert og aktuelle lov- eller forskriftskrav er rettet.

Sosial: To tilsyn fra 2019 er foreløpig ikke avsluttet. Begge tilsynene blir fulgt tett opp. Begge kommunene har iverksatt tiltak for å rette forholdene, foreløpig er resultatene for varig praksisendring ikke tilfredsstillende. Tilsyn gjennomført i 2020 ble gjennomført i høst følges opp i tråd med retningslinjene.

3.1.3.4 Andre oppdrag**3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet**

Embetet styrket måloppnåelsen på vergemålsfeltet i 2020, sammenlignet med året før. Dette skyldes for det første en bevisst omprioritering av ressursene til målkravoppgaver. Videre ble det leid inn studenter for å bistå med gjennomgang av årlig regnskapskontroll, det er med våre ressurser ikke mulig å klare denne oppgaven uten at personell må tas bort fra andre målkravsaker.

I tillegg til målkravsaker er oppgaver knytte til rekruttering, opplæring og tilsyn med verger og representanter høyt prioritert.

Vi har også forsøkt å sette av forholdsvis mye ressurser til fremtidsfullmaktssakene, her er det en betydelig økning både i antall søknader om stadfestelse og i henvendelser med behov for veiledning. Vi har lagt ned et betydelig arbeid i å utarbeide veiledningsmateriale på nett, det er likevel per i dag mangelfull kunnskap om ordningen både i befolkningen generelt, enkelte advokater og ulike tredjepersoner fullmakten skal benyttes overfor. Dette innebærer at fylkesmannen bruker betydelig mer ressurser enn det som har vært forutsetningene, både ifb med veiledning og ved behandling av saker om stadfestelse.

Prioritering av målkravsaker og de øvrige oppgavene nevnt ovenfor innebærer at viktig arbeid knyttet til annen saksbehandling, publikumsveiledning og øvrige serviceoppgaver blir skadelidende. Vi er bekymret for dette, og ser at vi ikke klarer å være så tilgjengelig som vi bør. I tillegg tar saksbehandlingen i saker som ikke er spesielt prioritert altfor lang tid.

Vi har noe overforbruk i 2020. Det bemerkes i denne sammenheng at pga Covid-19 har vergemålsavdelingen ikke brukt midler på intern eller eksternt opplæring, vergesamlinger mv, og det har nærmest ikke påløpt reiseutgifter, verken knyttet til kurs, møter, saksbehandlingen (samtaler) eller mellom kontorsteder. Våre driftsutgifter var i 2020 i all hovedsak knyttet til tinglysning av fremtidsfullmakter, noe kontorutgifter og administrativ kostnadsdekning. Tildelte midler er derfor stort sett benyttet til lønn, og det er trolig hovedårsaken til at resultatene er bedret sammenlignet med 2019.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
77 %	80 %	-3 %

Oppgaven har høyest prioritet, og resultatene har bedret seg gjennom året. Vi forsøker å fordele ressursene på en slik måte at alle målkravsaker tilgodeses, og det ikke oppstår for store avvik. Hva gjelder opprett-sakene skyldes endel av tidsbruken ekstreme forhold. I 2020 var Covid-19 en tilleggsfaktor både mht mulighet for samtale og innhenting av leggerklæringer

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
80 %	80 %	0 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	80 %	10 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
47 %	80 %	-33 %

Ultra tilbakemeldinger fra SRF er det knyttet stor usikkerhet til tallene i styringsverktøyet på klagesaker. Tallet i tabellen er avvikende fra egne manuelle lister. Klagesaksbehandlingen forsøkes prioritert, men samlede målkrav sett opp mot våre ressurser gjør det vanskelig å innfri samtlige krav.

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
73 %	75 %	-2 %

Vi jobber målrettet med å motivere vergene til å sende inn digitalt, men har fortsatt litt igjen før målet oppnås. Arbeidet med veiledning og informasjon vil videreføres i 2021

Digital innsending av søknader (fra kapittel 3.3.2.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 60 %

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 60 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
64 %	60 %	4 %

3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Fylkesmannen veileder/kurser vergene i kravene som stilles knyttet til selvbestemmelse. Ved opprettelse/endring av vergemål innhentes opplysninger om hvilket omfang det er behov for, og samtale gjennomføres der dette er mulig. Mht samtalegjennomføringen vises det til rapporteringen for 2. tertial, der dette er grundig redegjort for.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Når et vergemål opprettes, skal fylkesmannen foreta nødvendige undersøkelser slik at vergens mandat tilpasses vergehavers behov og ønsker. Begrunnelsen for omfanget av vergemålet skal framgå av vedtaket.

Ved opprettelse eller endring av vergemål opplyses saken så godt det er mulig mht hvorvidt vilkårene for å opprette/endre vergemålet er oppfylt, herunder også omfanget av vergemål og hvem som evt skal oppnevnes skal oppnevnes som verge. Det forsøkes alltid å tilpasse vergemålets omfang slik at dette samsvarer med vergehavers behov. Det er imidlertid slik at i et stort flertall av de saker som kommer inn beskrives behovet som altomfattende, dvs at det anføres at det er behov for et generelt mandat både mht økonomiske og personlige interesser. Dette henger trolig langt på vei sammen med at i mange av sakene er vergehaver sterkt svekket. I de tilfeller der vi mistenker at omfanget er for omfattende beskrevet fra melder/begjærer, undersøker vi nærmere.

Det er også viktig å nevne at det ikke alltid er mulig å kartlegge fullt ut hvilket behov som måtte foreligge, og vergemålet vil da bli generelt utformet for å sikre at vergehavers interesser ivaretas.

Det er også viktig å nevne at verger blir veiledet/informert om at de aldri skal foreta disposisjoner det ikke er behov for bistand til, selv om mandatet måtte omfatte den aktuelle disposisjonen. Individtilpasningen må derfor foretas både gjennom utformingen av vergemålet og gjennom vergens utførelse av oppdraget

Kompetente verger (fra kapittel 3.3.2.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Kompetente verger som ivaretar vergehavers selvbestemmelsesrett, har god rolleforståelse og kunnskap om vergemålsloven. Vergene skal være bevisst på at vergerollen både innebærer å gi beslutningsstøtte til vergehaver samt å representere personen utad.

Fylkesmannen har ikke gjennomført enkeltkurs for de faste vergene i 2020. Dette skyldes Covid-19 situasjonen i kombinasjon med muligheten for å prioritere denne oppgaven.

Det har imidlertid blitt foretatt løpende veiledning til vergene.

Det gis tilpasset informasjon og evt veiledning ved oppnevning, her fremheves blant annet kravene til selvbestemmelse for vergehaver.

De faste vergene mottar jevnlig nyhetsbrev fra fylkesmannen. Her gis det relevant informasjon knyttet til blant annet selvbestemmelse, regnskapsinnsending, rolleforståelse, regelverksforståelse, særlig om Covid-19 situasjonen og andre forhold som antas å være behov for.

For øvrig gis veiledning over telefon og e-post. Vi har egen telefonlinje for de faste vergene, denne er bemannet daglig. For de øvrige vergene er tilgjengeligheten for dårlig. Vi har daglig 5-6 personer på telefonvakt, og begrenset telefonvakt. Dette er ikke tilstrekkelig til å dekke behovet.

Fylkesmannen har deltatt på kurs i samtalemotodikk i regi av Statens sivilrettsforvaltning.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Gjennom regelverksamlinger, veiledning og tilsyn gir vi informasjon om regelverket for å bidra til at barnehagemyndighet, barnehageeiere og skoleeiere har riktig forståelse av regelverket. Vi har gjennomført samlinger for barnehagemyndigheter og skoleeiere med fokus på regelverksforståelse og -etterlevelse. På barnehageområdet har vi presentert funn fra gjennomførte tilsyn med temaene godkjenning av barnehager, bemanning, spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Tilsvarende har vi på utdanningsområdet hatt samlinger med temaene spesialundervisning, alternative opplæringsarenaer, skolemiljø og ordensreglement. Øvrige tema på våre veiledningssamlinger har vært barnehager og skolars plikt til å melde bekymring til barneverntjenesten, tilskudd til private barnehager, ny bestemmelse i kommuneloven fra 2021 om internkontroll, ny bestemmelse i barnehageloven fra 2021 om krav til likebehandling og uavhengighet når kommunen utfører oppgaver som barnehagemyndighet. I juni 2020 ble det vedtatt en ny bestemmelse i barnehageloven om psykososialt barnehagemiljø som gjelder fra 2021, og vi har høsten 2020 gjennomført egne veiledningssamlinger rettet mot kommunale og private barnehageeiere og kommunen som barnehagemyndighet. Vi har også hatt et samarbeid med Statped, hvor de både har orientert kommunene om konsekvensene av endringer i Statped og gitt faglige innspill på hvordan skolene kan møte barn med utagerende adferd.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

All vurdering av oppfølging og valg av virkemiddel skal være basert på kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet

Avdelingen har som mål å bruke rett virkemiddel til rett tid. Dette er blant annet nedtegnet i vår strategi for avdelingen for 2020.

I tillegg til felles veiledningssamlinger for flere kommuner, jf. pkt. 3.3.3.1, har det vært nyttig med dialogmøter med enkeltkommuner for å diskutere problemstillinger og utfordringer i regelverket, f.eks. på skolemiljøområdet. I 2021 vil vi utvide dialogmøtene til andre rettsområder.

Vi har ved flere anledninger invitert skoleeiere, skoler og PPT til møter hvor vi på bakgrunn av henvendelser/klagesaker/annen informasjon er bekymret for regelverksetterlevelsen. I disse tilfellene har vi vurdert at dialog er et bedre virkemiddel enn tilsyn. Møter har også vært nødvendige for å få opplyst saker, slik at vi bedre har kunnet vurdere om tilsyn er rett virkemiddel.

I 2020 er det hovedsakelig gjennomført skriftlige tilsyn. Vi opplever at dette har fungert godt sammen med muligheten til å ha intervjuer på Teams. Vi har også gjennomført flere digitale sluttmøter der vi ser at kommunen har behov for det, både på barnehage- og utdanningsområdet.

På barnehageområdet har vi hatt mye dialog og veiledning med enkelte kommuner knyttet til våre pålegg om retting etter tilsyn. Temaene har vært oppfølging av regelverket for kommunen som barnehagemyndighet.

Vi følger prinsippet om at det forplikter å vite. Risiko som vi ikke følger opp gjennom tilsyn, passer vi alltid på at blir formidlet til den som er ansvarlig opp og blir fulgt opp fra oss med rett virkemiddel. Vi har i 2020 utarbeidet rutine for hvordan vi skal følge opp informasjon om mulige brudd på regelverket gjennom enkle tilsyn.

Bruk av tilsyn som virkemiddel skal øke (fra kapittel 3.3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av tilsyn som virkemiddel der risikovurderingene tilsier det

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i 2020 gjennomført 39 tilsyn. Sammenlignet med 2019 er dette en økning på 2 tilsyn, da det ble gjennomført 37 tilsyn. I forkant av koronapandemien hadde Fylkesmannen på barnehage- og utdanningsområdet planlagt for 34 tilsyn på skoleområdet og 16 tilsyn på barnehageområdet. Tilsynene skulle i hovedsak gjennomføres skriftlig. Når flere tilsyn likevel ikke er gjennomført som planlagt, skyldes dette i hovedsak koronapandemien og smittesituasjonen i kommuner i vår region. I noen tilfeller har Fylkesmannen i samråd med kommunen flyttet tilsynet innenfor 2020. I andre tilfeller har vi valgt å flytte tilsyn til 2021 eller avlyse. Vi vurderte at det ikke hadde vært forsvarlig å påføre kommunene ytterligere merbelastning i form av tilsyn i den situasjonen vi har vært i.

Vi har hatt god erfaring med å gjennomføre intervjuer via digitale plattformer i tilsyn – og også samtaler med barn og unge. Vi opplever av den grunn at de fysiske begrensningene som følge av pandemien, ikke har hatt så stor innvirkning på vårt arbeid i 2020.

Vi følger også fortløpende opp informasjon i enkeltsaker som avdekker risiko. Disse kan blant annet følges opp gjennom møter og brev der vi ber om nærmere redegjørelse for saken fra kommuner. Vi kommer nærmere inn på dette nedenfor.

Tilsyn skal avdekke brudd med store konsekvenser (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn er prioritert på områder hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket og hvor det er store konsekvenser for barn, unge og voksne og læringer

På barnehage- og utdanningsområdet gjennomføres alle tilsyn på bakgrunn av en risiko- og sårbarhetsanalyse. Fylkesmannen har prioritert områder hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket ved å aktivt analysere resultater fra ulike kilder som GSI, BASIL, Elevundersøkelsen og Skoleporten. Resultatene tolkes i sammenheng med informasjon fra vår områdeovervåking i tilknytning til saksbehandling samt informasjon fra kommuner, publikum og media.

Fylkesmannen prioriterer også områder hvor lovbrudd har store konsekvenser for barn, unge, voksne og læringer. I 2020 har vi i valg av tema tatt spesielt hensyn til lovområder der det er størst sannsynlighet at vi finner flest sårbare barn, unge og voksne. På skoleområdet gjelder dette følgende temaer: spesialundervisning, inkludert bruk av alternativ opplæringsarena, skolemiljø, herunder gjennomføring av Elevundersøkelsen, særskilt språkopplæring, tidlig innsats og grunnskoleopplæring for voksne. Vi har også hatt tverrfaglig tilsyn med meldeplikten til barnevernet.

Barn i barnehage er etter vår vurdering i seg selv en sårbar gruppe fordi de ofte mangler språk som formidler hvordan de har det i barnehagehverdagen. Fylkesmannen har derfor vurdert at det har vært særlig viktig å føre tilsyn med temaet spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Personalets kompetanse er den viktigste kvalitetsfaktoren i barnehagen, jf. departementets merknader til barnehageloven § 17 a. Fylkesmannen har derfor ført tilsyn med hvordan kommunen følger opp forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager. På bakgrunn av våre risikovurderinger har Fylkesmannen også sett behov for å føre tilsyn med de virkemidlene kommunen har som barnehagemyndighet, det vil si temaene veiledning, tilsyn og godkjenning av barnehager.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Tema nasjonalt initiert tilsyn	Tema egeninitierte tilsyn	Stedlig/skriftlig	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Status tilsyn per 31.12.	Antall korreksjonspunkter i foreløpig rapport pr tilsyn (= brudd på regelverket per tilsyn)	Dato foreløpig tilsynsrapport
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Stedlig	14	Foreløpig rapport	7	8.12.2020
Opplæring	Moss	Åvangen skole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	14	Foreløpig rapport	4	3.11.2020
Opplæring	Indre Østfold	Grøtvedt skole, Spydeberg skole og Eidsberg ungdomsskole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	14	Endelig rapport	4	3.6.2020
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	23	Foreløpig rapport	10	2.12.2020
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	14	Endelig rapport	7	17.6.2020
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	14	Foreløpig rapport	7	16.12.2020
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Skriftlig	14	Foreløpig rapport	10	16.12.2020
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert	Spesialundervisning	PPTs arbeid med sakkyndig vurdering for elever i kommunen som går på friskoler	Skriftlig	9	Endelig rapport	5	30.10.2020
Opplæring	Frogn		Egeninitiert	Spesialundervisning	PPTs arbeid med sakkyndig vurdering for elever i kommunen som går på friskoler	Skriftlig	9	Endelig rapport	1	30.10.2020
Opplæring	Ullensaker	Hovin skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	10	Foreløpig rapport	4	22.11.2020
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	21	Vedtak om pålegg	18	28.05.2020
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	21	Foreløpig rapport	13	17.12.2020
Opplæring	Skiptvedt	Kirkelund skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	10	Vedtak om pålegg	5	13.5.2020
Opplæring	Drammen	Aronsløkka skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	9	Foreløpig rapport	4	18.9.2020
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	16	Vedtak om pålegg	9	30.6.2020
Opplæring	Oslo	Midtstuen skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	10	Vedtak om pålegg	4	12.11.2020
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	16	Foreløpig rapport	13	9.12.2021

Opplæring	Nore og Uvdal		Nasjonalt initiert	Grunnskole voksne		Skriftlig	21	Vedtak om pålegg	18	30.4.2020
Opplæring	Kongsberg		Nasjonalt initiert	Grunnskole voksne		Skriftlig	21	Vedtak om pålegg	12	30.10.2020
Opplæring	Bærum		Nasjonalt initiert	Grunnskole voksne		Skriftlig	21	Vedtak om pålegg	9	30.4.2020
Opplæring	Lier		Nasjonalt initiert	Grunnskole voksne		Skriftlig	21	Vedtak om pålegg	12	30.10.2020
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring	Skriftlig	8	Foreløpig rapport	7	18.12.2020
Opplæring	Hvaler		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Tidlig innsats	Skriftlig	4	Varslet	1	18.12.2020
Opplæring	Marker		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Tidlig innsats	Skriftlig	4	Varslet	2	18.12.2020
Barnehage	Bærum		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp	Stedlig	7	Vedtak om pålegg	4	5.6.2020
Barnehage	Modum		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp og sikring av individuell tilrettelegging	Skriftlig	26	Vedtak om pålegg	9	23.4.2020
Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp	Skriftlig	11	Vedtak om pålegg	5	20.05.2020
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert	Godkjenning av barnehager	Sakkyndig vurdering PPT og fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp	Stedlig	19	Vedtak om pålegg	8	
Barnehage	Oslo - Vestre Aker		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn		Stedlig	12	Vedtak om pålegg	5	5.11.2020
Barnehage	Asker		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging	Skriftlig	12	Vedtak om pålegg	5	21.10.2020
Barnehage	Moss		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging	Skriftlig	17	Endelig rapport	0	21.10.2020
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging	Skriftlig	13	Vedtak om pålegg	9	22.10.2020
Barnehage	Oslo - Bydel Stovner		Nasjonalt initiert	Godkjenning av barnehager		Skriftlig	12	Vedtak om pålegg	2	5.6.2020
Barnehage	Oslo - Bydel Ullern		Nasjonalt initiert	Godkjenning av barnehager		Skriftlig	23	Vedtak om pålegg	3	23.9.2020
Barnehage	Lillestrøm		Nasjonalt initiert	Veiledning og tilsyn		Skriftlig	15	Vedtak om pålegg	5	12.10.2020
Barnehage	Oslo - Bydel Sagene		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Bemanning	Skriftlig	17	Vedtak om pålegg	4	11.11.2020
Barnehage	Oslo - Bydel Nordstrand		Egeninitiert	Godkjenning av barnehager	Bemanning	Skriftlig	17	Foreløpig rapport	3	25.11.2020
Opplæring	Nannestad		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Meldeplikt til barnevernet og barnevernets tilbakemelding til offentlige meldere i Nannestad kommune	Skriftlig	4	Endelig rapport	0	7.12.2020
Barnehage	Oslo - Bydel Gamle Oslo		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp	Skriftlig	18	Endelig rapport	2	10.12.2020

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema nasjonalt initierte tilsyn	Tema/deltema egeninitierte tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (nasjonalt initierte tilsyn)	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (egeninitierte tilsyn)	Kommentarer
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?		
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak?		

Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Lillestrøm	Kjeller skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?	
Opplæring	Moss	Åvangen skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Moss	Åvangen skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Fatter skolen enkeltvedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?	
Opplæring	Moss	Åvangen skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Moss	Åvangen skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Indre Østfold	Grøtvedt skole, Spydeberg skole og Eidsberg ungdomsskole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Indre Østfold	Grøtvedt skole, Spydeberg skole og Eidsberg ungdomsskole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Indre Østfold	Grøtvedt skole, Spydeberg skole og Eidsberg ungdomsskole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for og gir en anbefaling om hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene?	
Opplæring	Indre Østfold	Grøtvedt skole, Spydeberg skole og Eidsberg ungdomsskole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Lørenskog	Kjenn skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nordre Follo	Ski ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Går det frem av IOP-ene hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	

Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?		
Opplæring	Øvre Eiker	Hokksund ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?		
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		1. Når PPT vurderer og anbefaler tilbud om spesialundervisning legger PPT a. vekt på synspunkter til elever under 15 år i samsvar med elevenes alder og modenhet? b. stor vekt på synspunktene til elever over 15 år og foreldre til elever under 18 år?	
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		2. Utarbeider PPT sakkyndig vurdering utarbeides så snart som mulig	
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		3. Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		4. Gjør de sakkyndige vurderingene rede for og gir en anbefaling om hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene?	
Opplæring	Nesodden		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		5. Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud?	
Opplæring	Frogn		Egeninitiert tilsyn	Kommunal PPTs utarbeiding av sakkyndig vurdering for private skoler		1. Utarbeider PPT sakkyndig vurdering utarbeides så snart som mulig?	
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelseser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen ikke har klart å løse en sak?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		

Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjettede ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?		
Opplæring	Ullensaker	Hovin skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Ullensaker	Hovin skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		

Opplæring	Ullensaker	Hovin skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?		
Opplæring	Ullensaker	Hovin skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjetted ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		

Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Fredrikstad	Gudeberg skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Skiptvet	Kirkelund skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Skiptvet	Kirkelund skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Skiptvet	Kirkelund skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?		
Opplæring	Skiptvet	Kirkelund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Skiptvet	Kirkelund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?		
Opplæring	Drammen	Aronsløkka skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Drammen	Aronsløkka skole	Godkjenning av barnehager - Før søknad		Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?		
Opplæring	Drammen	Aronsløkka skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?		
Opplæring	Drammen	Aronsløkka skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsers som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		

Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Oslo	Tøyen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjønnskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Oslo	Majorstuen skole	Godkjenning av barnehager - Før søknad		Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?		
Opplæring	Oslo	Midtstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		

Opplæring	Oslo	Midtstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Oslo	Midtstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Oslo	Midtstuen skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Kontrollerer kommunen før vedtak om søkere trenger grunnskoleopplæring ved å legge vekt på a. søkerens opplevde behov? b. en kartlegging av om tidligere opplæring var likeverdig og er tilfredsstillende ut fra dagens krav? c. sakkyndig vurdering av behov for spesialundervisning når dette foreligger?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt om søkeren har behov for a. særskilt språkopplæring? b. spesialundervisning?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere med rett til grunnskoleopplæring nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen et skriftlig enkeltvedtak som konkluderer med at søkeren ikke har rett for alle som ikke oppfyller vilkårene?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning? c. om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring? d. hva innholdet i opplæringen skal være? e. hvilken organisering opplæringen skal ha? f. hvilket omfang opplæringen skal ha? g. eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder vedtaket et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurdering for søkere som har rett til grunnskoleopplæring, dersom søkeren ønsker det?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurderingene uten ugrunnet opphold?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurdering ved å: a. kartlegge den voksnes formelle, ikke-formelle og uformelle kompetanse? b. vurdere den voksnes kompetanse etter kompetansemålene for fag i LK06? c. vurdere om kompetansen er likeverdig med kompetanse fra grunnskoleopplæring? d. konkludere om den voksnes kompetanse er godkjent eller ikke i hele eller deler av fagene?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen et enkeltvedtak for alle som har fått vurdert sin realkompetanse?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det frem av enkeltvedtaket om realkompetansevurdering at den voksnes kompetanse er godkjent til å tilsvare fag eller deler av fag?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får voksne som har fått godkjent realkompetanse, et kompetansebevis?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det frem av enkeltvedtakene som gjelder grunnskoleopplæring, hvilke lovbestemmelser avgjørelsene bygger på?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Blir det i enkeltvedtak som ikke innvilger en søknad fullt ut opplyst om klageadgang, klagefrist, klageorgan og hvor klagen skal sendes?		
Opplæring	Nore og Uvdal		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder disse enkeltvedtakene informasjon om retten til å se sakens dokumenter?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Kontrollerer kommunen før vedtak om søkere trenger grunnskoleopplæring ved å legge vekt på a. søkerens opplevde behov? b. en kartlegging av om tidligere opplæring var likeverdig og er tilfredsstillende ut fra dagens krav? c. sakkyndig vurdering av behov for spesialundervisning når dette foreligger?		

Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere med rett til grunnskoleopplæring nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning? c. om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring? d. hva innholdet i opplæringen skal være? e. hvilken organisering opplæringen skal ha? f. hvilket omfang opplæringen skal ha? g. eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder vedtaket et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurdering for søkere som har rett til grunnskoleopplæring, dersom søkeren ønsker det?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurderingene uten ugrunnet opphold?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen et enkeltvedtak for alle som har fått vurdert sin realkompetanse?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det frem av enkeltvedtaket om realkompetansevurdering at den voksnes kompetanse er godkjent til å tilsvare fag eller deler av fag?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får voksne som har fått godkjent realkompetanse, et kompetansebevis?		
Opplæring	Kongsberg		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt om søkeren har behov for a. særskilt språkopplæring? b. spesialundervisning?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere med rett til grunnskoleopplæring nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen et skriftlig enkeltvedtak som konkluderer med at søkeren ikke har rett for alle som ikke oppfyller vilkårene?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder vedtaket et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen et enkeltvedtak for alle som har fått vurdert sin realkompetanse?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det frem av enkeltvedtaket om realkompetansevurdering at den voksnes kompetanse er godkjent til å tilsvare fag eller deler av fag?		
Opplæring	Bærum		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Kontrollerer kommunen før vedtak om søkere trenger grunnskoleopplæring ved å legge vekt på a. søkerens opplevde behov? b. en kartlegging av om tidligere opplæring var likeverdig og er tilfredsstillende ut fra dagens krav? c. sakkyndig vurdering av behov for spesialundervisning når dette foreligger?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt om søkeren har behov for a. særskilt språkopplæring? b. spesialundervisning?		
Barnehage	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får alle søkere med rett til grunnskoleopplæring nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt?		

Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning? c. om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring? d. hva innholdet i opplæringen skal være? e. hvilken organisering opplæringen skal ha? f. hvilket omfang opplæringen skal ha? g. eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder vedtaket et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurderingene uten ugrunnet opphold?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurdering ved å: a. kartlegge den voksnes formelle, ikke-formelle og uformelle kompetanse? b. vurdere den voksnes kompetanse etter kompetansemålene for fag i LK06? c. vurdere om kompetansen er likeverdig med kompetanse fra grunnskoleopplæring? d. konkludere om den voksnes kompetanse er godkjent eller ikke i hele eller deler av fagene?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Får voksne som har fått godkjent realkompetanse, et kompetansebevis?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?		
Opplæring	Lier		Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder disse enkeltvedtakene informasjon om retten til å se sakens dokumenter?		
Barnehage	Lillestrøm		Veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning		Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?		
Barnehage	Lillestrøm		Veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn		Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverksetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?		
Barnehage	Lillestrøm		Veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn		Er barnehagemyndighetens tilsyn basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?		
Barnehage	Lillestrøm		Veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn		Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven?		
Barnehage	Lillestrøm		Veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn		Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?		
Barnehage	Oslo - Bydel Stovner		Godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad		Vurderer barnehagemyndigheten om barnehagen er egnet etter barnehageloven §§ 1, 1a og 2?		
Barnehage	Oslo - Bydel Stovner		Godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad		Inneholder begrunnelsen de reglene og faktiske forholdene som vedtaket bygger på, og de hovedhensynene som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, herunder: a) Barnehagemyndighetens vurdering av barnehagens egnethet etter barnehageloven §§ 1, 1a og 2? b) Hvilke forhold ved politiattesten som fører til avslag dersom barnehagemyndigheten avslår søknaden? c) Eventuelle vilkår etter barnehageloven § 10 andre ledd og hvorfor de er satt? d) En beskrivelse av at andre myndigheters uttalelser og eventuelle vilkår er klarlagt?		
Barnehage	Oslo - Bydel Ullern		Familiebarnehager - Avgjørelse på søknad		Vurderer barnehagemyndigheten om hjemmene og baselokalet er egnet for familiebarnehagedrift etter barnehageloven §§ 1, 1a og 2?		
Barnehage	Oslo - Bydel Ullern		Familiebarnehager - Avgjørelse på søknad		Godkjenner barnehagemyndigheten hjemmet for dobbel gruppe kun når hjemmet er egnet for det?		
Barnehage	Oslo - Bydel Ullern		Familiebarnehager - Avgjørelse på søknad		Inneholder begrunnelsen de reglene og faktiske forholdene som vedtaket bygger på, og de hovedhensynene som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, herunder: a) Hvilke hjem og eventuelt baselokale som er godkjent som familiebarnehage? b) Barnehagemyndighetens vurdering av de enkelte hjemmenes og eventuelt baselokalets egnethet? c) Hvilke forhold ved politiattesten som fører til avslag dersom barnehagemyndigheten avslår søknaden? d) Eventuelle vilkår om antall barn, barnas alder og oppholdstid og hvorfor de er satt? e) Hvorfor hjemmet er egnet for å ha dobbel gruppe, dersom noen av hjemmene er godkjent for dobbel gruppe? f) En beskrivelse av at andre myndigheters uttalelser og eventuelle vilkår er klarlagt?		
Barnehage	Oslo - Bydel Sagene		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		1. Om barnehagemyndigheten undersøker at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere til stillingen?	

Barnehage	Oslo - Bydel Sagene		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		2. Om barnehagemyndigheten vurderer om barnehageeier har gjort en reell innsats for å skaffe kvalifiserte søkere?	
Barnehage	Oslo - Bydel Sagene		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		3. Om barnehagemyndigheten vektlegger hensynet bak hovedregelen om utdanningskravet?	
Barnehage	Oslo - Bydel Sagene		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		4. Om begrunnelse inneholder faktiske forhold og skjønn?	
Barnehage	Oslo - Bydel Nordstrand		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		1. Om barnehagemyndigheten vurderer om barnehageeier har gjort en reell innsats for å skaffe kvalifiserte søkere?	
Barnehage	Oslo - Bydel Nordstrand		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		2. Om barnehagemyndigheten vektlegger hensynet bak hovedregelen om utdanningskravet?	
Barnehage	Oslo - Bydel Nordstrand		Egeninitiert tilsyn	Bemanning		3. Om begrunnelse inneholder faktiske forhold og skjønn?	
Barnehage	Bærum		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp		1. Igangsettes spesialpedagogisk hjelp fra vedtaksdatoen?	
Barnehage	Bærum		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp		2. Er gjennomføringen i tråd med vedtaket?	
Barnehage	Bærum		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp		3. Vurderes barnets beste?	
Barnehage	Bærum		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp		4. Henvises det på nytt ved endring av behov?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		1. Inneholder vedtaket informasjon om hva den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		2. Inneholder vedtaket informasjon om organisering av den spesialpedagogiske hjelpen?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		3. Inneholder vedtaket informasjon om foreldrerådgivning?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		4. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		5. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		1. Fastsår vedtaket at barnet 1) har nedsatt funksjonsevne og 2) at barnet har behov for tilrettelegging?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		2. Inneholder vedtaket informasjon om hvilken tilrettelegging som er egnet?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		3. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Modum		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		4. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	

Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		1. Inneholder vedtaket informasjon om hva den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde?	
Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		2. Inneholder vedtaket informasjon om varighet på den spesialpedagogiske hjelpen?	
Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		3. Inneholder vedtaket informasjon om organisering av den spesialpedagogiske hjelpen?	
Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		4. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Lørenskog		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		5. Inneholder vedtaket informasjon om tidsperioden fra sakkyndig vurdering foreligger til oppstart av spesialpedagogisk hjelp?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Sakkyndig vurdering		1. Utarbeider PPT sakkyndig vurdering utarbeides så snart som mulig?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		1. Henviser kommunen til PPT?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		2. Inneholder vedtaket informasjon om hva den spesialpedagogiske hjelpen skal inneholde?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		3. Inneholder vedtaket informasjon om varighet på den spesialpedagogiske hjelpen?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		4. Inneholder vedtaket informasjon om hvilken kompetanse personalet som gir den spesialpedagogiske hjelpen skal ha?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		5. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		6. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	
Barnehage	Ullensaker		Egeninitiert tilsyn	Fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp		7. Inneholder vedtaket informasjon om tidsperioden fra sakkyndig vurdering foreligger til oppstart av spesialpedagogisk hjelp?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		1. Fanger kommunen opp barn som kan ha rett til individuell tilrettelegging i barnehagen?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		2. Undersøker kommunen om barn har rett til individuell tilrettelegging?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		3. Gis foreldrene rett til å uttale seg i forkant av at vedtak fattes?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		4. Opplyses saken godt nok før vedtak fattes?	

Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		5. Fastsår vedtaket at barnet 1) har nedsatt funksjonsevne og 2) at barnet har behov for tilrettelegging?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		6. Inneholder vedtaket informasjon om hvilken tilrettelegging som er egnet?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		7. Begrunnes et eventuelt avslag om individuell tilrettelegging?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		8. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		9. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	
Barnehage	Oslo - Bydel Vestre Aker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		1. Fastsår vedtaket at barnet 1) har nedsatt funksjonsevne og 2) at barnet har behov for tilrettelegging?	
Barnehage	Oslo - Bydel Vestre Aker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		2. Inneholder vedtaket informasjon om hvilken tilrettelegging som er egnet?	
Barnehage	Oslo - Bydel Vestre Aker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		3. Begrunnes et eventuelt avslag om individuell tilrettelegging?	
Barnehage	Oslo - Bydel Vestre Aker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		4. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Oslo - Bydel Vestre Aker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		5. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	
Barnehage	Asker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		1. Begrunnes et eventuelt avslag om individuell tilrettelegging?	
Barnehage	Asker		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		2. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	
Barnehage	Oslo - Bydel Gamle Oslo		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		1. Inneholder vedtaket en vurdering av barnets beste?	

Barnehage	Oslo - Bydel Gamle Oslo		Egeninitiert tilsyn	Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen		2. Inneholder vedtaket informasjon om at foresatte kan se dokumenter som vedtaket bygger på?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		1. Kartlegges elevenes ferdigheter i norsk før vedtak fattes?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		2. Vurderes behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		3. Varsles foresatte før vedtak fattes?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		4. Inneholder enkeltvedtaket informasjon om innhold, omfang og organisering?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		5. Fattes vedtak når behov for særskilt språkopplæring opphører?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		6. Inneholder enkeltvedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, fremgangsmåte for klage og innsynsrett?	
Opplæring	Lunner	Lunner barneskole	Egeninitiert tilsyn	Særskilt språkopplæring		7. Kartlegges elevene underveis i opplæringen?	
Opplæring	Hvaler		Egeninitiert tilsyn	Tidlig innsats		1. Benytter skolen informasjon fra kartleggingen til å iverksette tiltak for elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning?	
Opplæring	Marker		Egeninitiert tilsyn	Tidlig innsats		1. Benytter skolen informasjon fra kartleggingen til å iverksette tiltak for elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning?	
Opplæring	Marker		Egeninitiert tilsyn	Tidlig innsats		2. Følger skolen opp at iverksatte tiltak gir elevene økte ferdigheter i lesing, skriving og regning, jf. oppl § 1-4?	
Opplæring	Halden	Kongeveien skole	Egeninitiert tilsyn	Elevundersøkelsen		1. Legger kommunen til rette for gjennomføring av den obligatoriske Elevundersøkelsen?	Dette er del av et større tilsyn med skolemiljøet i Halden. Se over.
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak		Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Opplyser PPT sakene så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Gjør de sakkyndige vurderingene rede for og gir en anbefaling om hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene?		
Opplæring	Jevnaker	Toso skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud?		

Opplæring	Drammen		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		1. Sørger skoleeier for at kommunens skoler gjennomfører nasjonale prøver i tråd med forskriften?	Tilsynet ble påbegynt i 2019.
Opplæring	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		1. Sørger skoleeier for at kommunens skoler gjennomfører nasjonale prøver i tråd med forskriften?	Tilsynet ble påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Hobøl kommune, Askim kommune og Trøgstad kommune som i 2020 ble en del av Indre Østfold kommune.
Opplæring	Indre Østfold		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		2. Har skoleeier et forsvarlig system for gjennomføring og oppfølging av nasjonale prøver?	Tilsynet ble påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Hobøl kommune, Askim kommune og Trøgstad kommune som i 2020 ble en del av Indre Østfold kommune.
Opplæring	Nordre Follo		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		1. Sørger skoleeier for at kommunens skoler gjennomfører nasjonale prøver i tråd med forskriften?	Tilsynet ble påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Ski kommune som i 2020 ble en del av Nordre Follo kommune.
Opplæring	Nordre Follo		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		2. Har skoleeier et forsvarlig system for gjennomføring og oppfølging av nasjonale prøver?	Tilsynet påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Ski kommune som i 2020 ble en del av Nordre Follo kommune.
Barnehage	Lillestrøm		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		1. Sørger skoleeier for at kommunens skoler gjennomfører nasjonale prøver i tråd med forskriften?	Tilsynet ble påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Sørum kommune som i 2020 ble en del av Lillestrøm kommune.
Opplæring	Lillestrøm		Egeninitiert tilsyn	Gjennomføring av nasjonale prøver		2. Har skoleeier et forsvarlig system for gjennomføring og oppfølging av nasjonale prøver?	Tilsynet ble påbegynt i 2019. Tilsynet rettet seg mot Sørum kommune som i 2020 ble en del av Lillestrøm kommune.
Opplæring	Drammen		Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		1. Sørger skoleeier for at kommunens skoler gjennomfører nasjonale prøver i tråd med forskriften?	

Økt samsvar identifisert risiko og kontrollerte områder - Oslo og Viken (fra kapittel 3.3.3.1.2.4 i TB)

Rapportere på

Tilsyn skal, i større grad enn i 2018, sikre økt samsvar mellom identifisert risiko og de kontrollerte områdene i regelverket

Barnehage- og utdanningsavdelingen har organisert seg med en egen seksjon som blant annet har ansvaret for å bistå med statistikk og analyse som grunnlag for gode risikovurderinger. For å sørge for økt treffsikkerhet i identifiseringen av risiko er vurderingene i planleggingsfasen av tilsyn, gjort i samarbeid mellom ansatte som har kompetanse på statistikk og fag. Vi opplever at dette er et arbeid vi stadig utvikler oss på. Høsten 2020 gjennomførte vi veiledningssamling for alle kommuner der risikovurderinger og tilsyn var tema. En jurist fra Utdanningsdirektoratet hadde ansvar for denne veiledningsøkten. Gjennomføringen ble filmet slik at alle medarbeiderne i avdelingen fikk tilgang til å se den. Blant annet som en følge av denne veiledningen har vi startet på en videreutvikling av vårt ROS-arbeid slik at vi gjennom hele året gjør kontinuerlige risikovurderinger basert på de kilder vi til

enhver tid får informasjon fra, eks. Elevundersøkelsen, GSI, BASIL m.m. Dette vil etter vår vurdering føre til ytterligere treffsikkerhet når det gjelder å identifisere risiko og kontrollere områder i regelverket.

I 2020 har Fylkesmannen gjennomført et tilsyn på barnehageområdet der det ikke ble avdekket regelverksbrudd. Det er gjennomført et tverrfaglig oppfølgingstilsyn, som inkluderte skoleområdet, der det ikke er funnet brudd på regelverket. I alle andre tilsyn på barnehage- og skoleområdet er det funnet ett eller flere regelverksbrudd. Det kan være at det er enkelte korreksjonspunkter hvor vi ikke har funnet brudd, men som regel er det brudd på bestemmelsen vi fører tilsyn med selv om ikke det er brudd på alle de rettslige kravene i en bestemmelse.

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø

Fokuset på hva som gir et trygt og godt skolemiljø har vært stort i forvaltningen siden håndhevingsordningen kom høsten 2017. Å oppfylle rettighetene krever tverrfaglig og flerfaglig tilnærming. Fylkesmannen har i 2020 prioritert virkemidler som øker kompetansen i sektoren på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Vi er opptatt av at alle våre virkemidler skal trekke i samme retning og gi skoleeiere og skoleledere rett kompetanse.

Vi oppfordrer alle skoleeiere og skolene til å bruke våre enkeltvedtak i skolemiljøsakene aktivt til å lære utover den enkelte sak og enkelte skole. Vi har fått tilbakemelding fra kommuner om at de lærer mye av enkeltvedtakene våre. Vedtakene er utfyllende og holder høy kvalitet.

I tillegg til behandling av enkeltsaker om skolemiljø, har tilsyn med skolemiljø vært ett av våre mest prioriterte virkemidler i 2020. Det som særlig har gitt læringseffekt, er regelverkssamlinger vi har holdt for skoleeiere og skoleledere, blant annet i forkant av tilsyn, med temaene skolemiljø, spesialundervisning og alternative opplæringsarenaer. Vi opplever at slutt møter etter gjennomførte tilsyn også har stor læringseffekt. Skolemiljø, spesialundervisning og bruken av alternative opplæringsarenaer er rettslige temaer som henger nært sammen. Vi ser mange saker der manglende trivsel bunner i manglende mestring i fag og manglende tilhørighet. Vi opplever at oppslutningen om regelverkssamlingene og slutt møtene er stor og læringseffekten er god. Vi har noen flere enkeltvedtak i 2020 enn i 2019 der ingen deler av aktivitetsplikten er brutt.

På grunn av pandemien har vi måttet holde mange av samlingene våre digitale. For et embete som er så stort som vårt, opplever vi at bruk av digitale plattformer er med på å bringe Fylkesmannen nærmere kommunene og sektoren og vice versa. De digitale plattformene gjør det enklere å nå alle på en gang og dermed likebehandle, og det blir enklere for mange av kommunene å kontakte oss.

Et av de virkemidlene vi opplever har hatt størst effekt for å øke kompetansen i sektoren, er dialogmøter vi har hatt med kommuner med tema skolemiljø. Her har vi fått en arena for å ta opp hva skolene, skoleeiere og evt laget rundt barnet (pedagogisk-psykologisk tjeneste), opplever som vanskelig i håndteringen av regelverket og i samhandlingen med oss. Dialogmøtene gir oss avgjørende forståelse for situasjonen skolene står i og er med på å øke kvaliteten både i tjenestene ute, så vel som i saksbehandlingen vår i skolemiljøsakene.

Som ledd i det forebyggende og systematiske arbeidet vårt for å øke kompetansen på skolemiljø, må vi trekke frem samarbeidet vårt med andre aktører som Statped, mobbeombudene og elev- og lærlingombudene. Vi er mange aktører som har som mål å øke kompetansen i sektoren knyttet til hva som gir et trygt og godt skolemiljø. Det er viktig at vi samhandler for å oppnå best mulig effekt. I denne samhandlingen ligger formidling av våre ulike roller og tiltak gjennom samlinger om kompetanseheving. Vi har i samarbeid med ombudene hatt samlinger med kompetanseheving av de pedagogisk-psykologiske tjenestene i Oslo og Viken om temaet skolevegning. Vi har i samarbeid med Statped hatt skolering av skoleeiere og skoleledere i hvordan jobbe for å forebygge at barn og unge utagerer og hvordan unngå unødvendig bruk av tvang og makt. Dette er bare noen eksempler.

De stattede satsningene som Inkluderende barnehage- og skolemiljø og Læringsmiljøprosjektet er også virkemidler som gir skoleeiere og skoleledere kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Kompetanse på aktivitetsplikten (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoler har fått økt kompetanse om aktivitetsplikten

Alle virkemidlene som nevnt i forrige punkt, har økt kompetansen i sektor på aktivitetsplikten.

Fem virkedager til tilbakemelding og vurdering (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Innen fem virkedager skal fylkesmannen ta kontakt med eleven/foreldre som har meldt inn saken og gi dem en plan for videre saksbehandling. Innen samme frist skal fylkesmannen ha avgjort om saken skal avises.

Et av de viktigste grepene vi tar i saksbehandlingen i håndhevingssakene, er den umiddelbare kontakten vi tar med elev/foresatt og skolen/skoleeier.

Fylkesmannen er alltid i kontakt med eleven/foreldre som har meldt inn saken og skolen/skoleeier innen femdagersfristen. Det samme gjelder for å lage en plan for videre saksbehandling og avvisningsvedtak i så å si alle saker. Dette fører vi statistikk over: Vi har registrert at vi har vært i kontakt med melder og avklart om saken skal behandles eller avvises innen fristen i 390 av 404 saker.

I sakene hvor vi ikke har rukket å være i kontakt med melder og avklare om saken skal behandles eller avvises innen fem dager, skyldes dette som regel at vi ikke får tak i melder.

Vi opplever at den raske kontakten vi tar ut er med på å løse mange av sakene ved å sette i gang rett prosess i sakene. Vi har gjennom den informasjonen vi får fra elev/foresatte blant annet mulighet til å «oversette» til skolen det vi hører eleven og foreldrene si, og til å formidle tilbake fra skolen til eleven/de foresatte på en nøytral måte hva vi oppfatter at saken handler om. Denne første kontakten krever mye ressurser som ofte gir gode resultater, blant annet i form av at foreldrene trekker saken fordi de opplever at skolen og kommunen tar tak i saken for å løse den.

Vi opplever denne delen av saksbehandlingen og håndhevingsordningen som meget viktig og bærekraftig.

Rask ferdigbehandling (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

Vi opplever et stort trykk fordi vi har et høyt antall saker i vårt embete. Skolemiljø saker er i sin natur komplekse og dermed ressurskrevende å opplyse forsvarlig. Samtidig opplever vi at sakene som kommer til oss har økt i kompleksitet. Det er lav terskel for hva som er å regne som en skolemiljø sak så lenge forhold utenfor skolen påvirker elevens skolemiljø. Sakene grenser i større grad til alvorlig helseproblematikk og diagnoser, anførsel om straffbare forhold, slik som alvorlige voldshandlinger eller seksuelle overgrep, eller forhold som grenser til barnevern eller elevens faglige utbytte. I slike saker er det ofte flere instanser inne og i noen tilfeller er det en pågående politietterforskning. Vi har også saker hvor eleven som har meldt inn sak ønsker klassebytte eller skolebytte og saker hvor de mener at en medelev må bytte klasse eller skole. Dette får også konsekvenser for saksbehandlingen siden det krever bredere undersøkelser og informasjon om andre elever eller elevgruppa som helhet.

Vi prøver å løse sakene så effektivt som mulig innenfor en forsvarlig opplysning av saken og med «god nok» kvalitet. Vi ser at det er formålstjenlig å behandle færre delplikter der dette er mulig.

Det er en stor mengde saker som avsluttes før vi fatter vedtak. Gjennomgående opplever vi at det settes i gang prosesser på skolene ved at elev og foreldre melder sak til oss, der skolens håndtering og vår kontakt med skolene og skoleeierne er medvirkende til at saken løses før vedtak. I de fleste sakene er det likevel mye jobb med innhenting av informasjon, samtaler med partene, veiledning og enkelte ganger utarbeidelse av vedtak, selv om ikke alltid vedtaket ferdigstilles. Vi opplever også ofte at det er elever og foreldre som opplever at situasjonen har bedret seg, og som derfor ønsker å trekke saken.

Blant annet som en konsekvens av sammenslåingen har vi i 2020 fortsatt hatt en del utskiftning i personalet og en rekke nyansettelser. Det tar tid å opparbeide seg kompetanse på dette fagområdet. Dette speiler seg også i hvor raskt sakene lar seg løse.

Vi har i 2020 gjort flere strukturelle grep på avdelingen og opplever at den organiseringen vi nå har for å løse sakene, er med på at de løses så raskt som mulig innenfor de ressursene vi har.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har tidligere spilt inn til direktoratet om skolemiljø saker bør fremgå av offentlig postjournal. Barnevernssaker er unntatt fra å ligge på offentlig postjournal. Mange av de samme hensynene gjør seg gjeldende i skolemiljø saker som i sin natur inneholder mye sensitiv informasjon og gjerne helseopplysninger. Vi har i 2020, som i 2019, brukt mye kapasitet på å svare på innsynsbegjæringer og sladde dokumenter og vedtak. En skolemiljø sak kan gjerne inneholde over 100 dokumenter. Det er et omfattende arbeid som må legges ned, og som tar kapasitet fra å skrive vedtak i skolemiljø saker, når saksbehandlere må gjennomgå dokumentasjon og sladde med et resultat som gir lite informasjon ut til allmennheten om skolemiljø saker.

Vi ser også viktige argumenter for at skolemiljø saker skal ligge på offentlig postjournal, men vil særlig rette oppmerksomheten på den store mengden innsynsbegjæringer vi har håndtert i 2020 som tar kapasitet fra saksbehandlingen.

Høy kvalitet i vedtakene (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle vedtak etter § 9 A-6 har høy kvalitet i saksbehandlingen

Vi holder høy kvalitet i saksbehandlingen. Som følge av sammenslåingen og mengden saker vi får inn under håndhevingsordningen, opplever vi å være et av Norges største kompetansemiljøer på opplæringsloven kapittel 9 A og aktivitetsplikten. Mengden saker er i seg selv med på å øke kompetansen. Videre er avdelingen utviklingsorientert og opptatt av hvordan vi kan ivareta høy kvalitet i saksbehandling uten å gå på bekostning av effektivitet. Dette er et arbeid som fortsetter i 2021 for å finne balansen i hver enkelt sak for hva som er «godt nok». Samtidig ligger det i sakenes natur at det sjelden er en «quick fix» som skal til for at elevene skal få det trygt og godt på skolen.

Sakene er komplekse og krever både juridisk og pedagogisk kompetanse. Våre team består av både jurister og pedagoger. En av våre styrker er at vi

bringer gruppe- og systemperspektiv inn i sakene – og ikke bare individperspektivet. Dette er med på å høyne kvaliteten. Samhandlingen med elev og foreldre (i enkeltsakene) og laget rundt barnet, hever også kvaliteten i sakene våre.

Vi har i 2020 hatt faste samhandlingsmøter med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark og Innlandet, der vi har utvekslet erfaring i skolemiljøsakene for å sikre riktig kompetanse og likebehandling.

Vedtak i klarspråk og tilpasset mottakeren (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Alle vedtak er skrevet i et klart språk og er tilpasset mottakeren

Klart språk er alltid i fokus i våre vedtak. Vi har valgt å skrive vedtakene direkte til klager, med kopi til kommune etc. Dette har vi gjort for at den enkelte saksbehandler skal være bevisst på å bruke et klart og forståelig språk som også kan forstås av personer uten fagbakgrunn. Alle vedtak leses av minst to personer med et særlig blikk på både klart språk og korrekt rettsanvendelse. Dersom vedtaket fører til at kommunen må foreta seg noe aktivt etter vårt vedtak, presiserer vi dette i brevet.

Embetet har en klarspråkgruppe med representanter fra hver avdeling. Gruppen har lagt planer for og jobber med implementering av arbeidet med klart språk. Her er også brukerrettede vedtak tema. Alle ansatte har også blitt pålagt å gjennomføre e-læringskurset i klarspråk «Den gyldne pennen».

Klarspråkarbeidet er et område vi jobber kontinuerlig med, og som det alltid er mulig å bli bedre på.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Antall vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi oppmuntrer barnehagemyndighetene og skoleeierne til å benytte våre vedtak i enkeltsaker til å spre kunnskap og øke regelverkskompetansen i egen organisasjon. Det samme gjelder våre tilsynsrapporter.

Vi er opptatt av hvordan vi gjennom året kan bidra til at sektoren får rett regelverksforståelse og etterlevelse. Vi prøver også å være tilgjengelige for veiledning og på denne måten bidra til økt regelverksetterlevelse før sakene kommer til oss.

Vi har løpende oppfordret til bruk av verktøyet RefLex for egenvurdering, og veileder kommunene i dette.

Det er vanskelig å tallfeste om vedtakene fra kommunene inneholder færre feil.

3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Kommunenes ansvar for bosetting er et tema som fylkesmannen selv tar opp i ulike møter.

Det har vært de samme utfordringene med bosettingen i denne regionen som i resten av landet. Det har medført lengre tid på første bosettingsfase.

Andel bosatte innen 12 måneder i 2020:

Viken: 92 %

Oslo: 87 %

Andel bosatte innen 6 måneder i 2020:

Viken: 58 %

Oslo: 49 %

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder i 2020:

Viken: 27 %

Oslo: 0 %

Vi har etablert et samarbeidsforum for å sikre kontakt mot kommunene. Målsetningen med SF er å vurdere søknader om etterutdanningsmidler (lærere og ledere i grunnskole for voksne/videregående for voksne/norsk og samfunnsfag), men vi ser for oss at denne også kan brukes som en kanal mellom kommunene og Statsforvalteren. SF består av medlemmer fra hver av de gamle regionene i Oslo og Viken (i hovedsak rektorer - hvor noen av disse også er virksomhetsleder for flyktningsjenesten)

Vi har 4 saksbehandlere som arbeider med integreringsområdet. Arbeidet er organisert under seksjon barnehage.

Disse behandle klagesaker og gjennomfører tilsyn. Og gir støtte og veiledning for flyktningkonsulenter, rektorer og lærere innen integrering.

Fylkesmannen bidrag til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner om rask og treffsikker bosetting.

Samarbeid med integreringskontakten i Oslo og integreringskontakten i Viken om veiledningssamlinger på integreringsfeltet

Deltakelse på FFKF – Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid – samling om integrering

Etablerer et samarbeidsforum for å sikre kontakt med kommunene, se annet pkt.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Det er stor oppslutning blant barnehage- og skoleeiere og barnehagemyndighetene i Oslo og Viken om deltakelse i nasjonale satsinger og videreutdanningstilbud. Fylkesmannen opplever også en stor interesse og oppslutning om ulike regelverkssamlinger og andre arrangement vi gjennomfører for kommunene. F.eks. kan vi nevne at over 2000 ansatte i barnehager i Oslo og Viken meldte seg på en konferanse i januar 2021 om innføringen av ny barnehagelov om psykososialt barnehagemiljø. Vi vurderer også at kommunene i større grad enn før er oppmerksom på at kunnskap om regelverket støtter opp om god kvalitet i skoler og barnehager.

Deltakelsen i de nasjonale satsingene i regional ordning og desentralisert ordning, inkluderende barnehage- og skolemiljø samt oppfølgingsordningen viser god oppslutning om ordningene. Det var noe vanskeligere å rekruttere til piloten for Kompetanseløftet i 2020, noe som kan henge sammen med pandemien, men vi opplever stor interesse for deltakelse når Kompetanseløftet nå bres ut i 2021. Fagfornyelsen er helt klart det området flest skoler arbeider med i den desentraliserte ordningen.

Når det gjelder videreutdanning, viser Utdanningsdirektoratets søkesystem at det for skoleåret 2020/21 er 1577 bekreftede deltakere. Dette er en nedgang fra skoleåret 2019/20, da det var 1808 deltakere.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehage- og skoleeiere har systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov i sine virksomheter

Skole: Det er ulikt hvordan skoleeiere kartlegger, analyserer og vurderer sine behov, men i behovsmeldingene har mange eiere informert om hvordan de har kommet fram til behovet for kompetanseheving i personalet. De fleste skoleeiere baserer seg på flere ulike kilder til informasjon som for eksempel: spørreundersøkelser, Ståstedsanalysen, forprosjekter, resultater i fag, kartleggingsprøver, resultater på Elevundersøkelsen, tallmateriale i GSI, kompetanseundersøkelser og analyser, samtaler med tillitsvalgte og elevrådsrepresentanter, dialog med skoleledelse, styringsdialog m.m.

Barnehage: 86% av behovsmeldingene for 2020 viser at melder har analysert barnehagens kompetansebehov. Barnehager og barnehageeiere bruker ulike verktøy og metoder i kartlegging og analyse av kompetansebehov. 91% av behovsmeldingene viser at personalet kjenner til planene om kollektiv kompetanseutvikling. Vi tolker det dithen at mange barnehager involverer sine ansatte i forarbeidet og forankrer planene sammen med dem.

Tiltak møter lokale behov og er forankret i langsiktige kompetanseutvplaner (fra kapittel 3.4.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle samarbeidsforum sikrer at prioritering av tiltak møter lokale kompetansebehov og er forankret i langsiktige kompetanseutviklingsplaner

Skole: Vi opplever at tiltakene i desentralisert ordning er basert på lokale behov. «Lokalt» vil for oss i Oslo og Viken si skoleeiere som ofte favner et stort antall skoler/lærere.

Barnehage: Tiltakene i regional ordning synes for oss å være forankret i lokale kompetansebehov, enten i den enkelte barnehage eller i et nettverk. En stor andel behovsmeldinger i 2020 gjaldt videreføring av kompetansetiltak igangsatt i 2019. Vi forstår det slik at deltakelse i regional ordning i 2019 har motivert barnehager og eiere til å fortsette arbeidet med barnehagebasert kompetanseutvikling. Videre deltakelse i ordningen gir rom for å fortsette den kollektive kompetanseutviklingen og styrker barnehagenes kompetanse og kvalitet.

Samarbeidsfora for Oslo og Viken har brukt erfaringer fra regional ordning i 2019 og 2020 og bidratt aktivt i prosessen med utvikling av kompetanseordningene for barnehager og skoler i Oslo og Viken som iverksettes i 2021.

Kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap med UH (fra kapittel 3.4.1.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Alle samarbeidsforum sikrer at barnehage- og skolebaserte kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap mellom barnehage-, skoleeiere og UH

Skole: UH er representert i samarbeidsforum og i de fem regionale arbeidsgruppene. Det er varierende hvor tidlig i prosessen UH er inne i forhold til til hver enkelt skoleeier. Mange skoleeiere/nettverk har et langvarig samarbeid med UH, gjerne over flere år, og innsatsen justeres fra år til år gjennom dialog. Noen kommuner har personer som har ansvar for kontakten med UH, samtaler/ drøftingsmøter underveis for å tilpasse UH sitt arbeid til behovene. Enkelte skoleeiere har hatt samarbeid med UH om evaluering av tidligere arbeid og i kartleggingen av det videre behovet for kompetanseutvikling.

Skoleeiere rapporterer at det pga. koronasituasjonen har blitt gjort endringer i mange av de oppsatte planene. Det har blitt færre besøk til skolene og mer bruk av digitale møter. I noen tilfeller har UH holdt webinarer som er gjort tilgjengelige for skolene i etterkant og som dermed kan benyttes av flere lærere i skolens utviklingsarbeid. Flere av tiltakene kan ikke gjennomføres uten fysisk tilstedeværelse der det skal gjennomføres praktiske øvelser, som f.eks. i naturfag og kunst og håndverk. Flere av disse har blitt utsatt.

Barnehage: OsloMet, USN og HiØ har hatt en fast representant i begge samarbeidsfora for Oslo og Viken. UH har også deltatt på alle møter med de fire tematiske arbeidsgruppene i hvert fylke. Etter svar på behovsmeldingene etablerte UH kontakt og samarbeid med barnehager og nettverk som de skulle ha ansvar for å følge opp. Vi har inntrykk av at oppstart av regional ordning 2020-21 har fungert bedre og hatt bedre flyt enn høsten 2019. OsloMet, USN og HiØ ferdigstilte høsten 2020 følgeevalueringen av regional ordning 2019-2020.

OsloMet, USN og HiØ rapporterer at de har gjort flere tiltak for å gjennomføre arbeid med kompetanseutvikling gjennom våren og høsten 2020. De har prøvd å tilpasse arbeidet og tilby andre løsninger og former for kontakt, som for eksempel webinarer, møter, veiledninger i sanntid, digitale samskrivingsprosesser, presentasjoner m.m. Barnehagens digitale kompetanse har bidratt til litt variasjoner i kontakt og samhandling mellom dem og UH. Under pandemien har UH tatt høyde for de lokale restriksjonene i samhandlingen med barnehagene/barnehagenettverkene, samt de restriksjonene som UH-institusjonen selv ble pålagt. I perioden med full nedstenging og stengte barnehager var det svært lav aktivitet. Barnehagene hadde videre utover våren 2020 varierende grad av kapasitet til å fortsette arbeidet med kompetanseutvikling. Håndtering av covid-19 ble prioritert og igangsatte tiltak satt på "pause".

En del planlagte aktiviteter ble ikke gjennomført, som for eksempel observasjoner i barnehagene. Noen av de planlagte aktivitetene ble i samråd med barnehagene gjort om til annen møtevirksomhet i 2020.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Vi har ikke gjennomført generelle brukerundersøkelser eller evalueringer i 2020.

På flere fagområder er det gjennomført ulike brukerundersøkelser. Dett er nærmere omtalt under aktuelle punkt i rapporten.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks**3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver**

Ingen avvik.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

På tross av årets utfordringer med korona og restriksjoner det medførte har vi kommet i mål med de fleste oppdrag på en eller annen måte. Et rettsikkerhetsoppdrag som vi har avvik på er tilsyn med kommuner innenfor fagområdet sosiale tjenester. Dette skyldes restriksjonene og den spesielle situasjonen på Nav kontorene.

Vi har heller ikke greid fullt ut oppdrag innenfor boligsosiale hensyn og samordning av statlige aktører.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

På grunn av den spesielle situasjonen i 2020, samt lengre vakanser gjennom året har vi avvik på enkelte av våre faste oppgaver. Dette gjelder særlig det lovpålagte tilsynet med barneverninstitusjoner og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere der vi har utført 61% av lovpålagte besøk.

Vi har noe mindre avvik på saksbehandlingstiden av hendelsesbaserte tilsynssaker.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Situasjonene med koronapandemi har påvirket gjennomføringen av oppgaver i 2020. Helseavdelingen har således avvik på noen av oppdragene.

På rus og psykisk helse feltet er det i 2020 avvik på gjennomføring av kurs på pakkeforløp og på bistand for sikre tidlig identifisering av personer med rusrelatert problematikk.

Det er avvik på oppdraget med kartlegging av vold på sykehjem, implementering av spesialistutdanning i allmenmedisin overfor kommunene og kurs om IPLOS.

Det er avvik på oppdraget med implementere retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn, nasjonal retningslinje for mat i barnehagen og handlingsplan for allmenlegetjenesten.

Øvrige faste oppgaver i kapittel 5 er i all hovedsak gjennomført uten vesentlig avvik, men med de tilpasninger året har krevet.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

På grunn av koronapandemien og løpende krisehåndtering gjennom hele 2020 er oppdragene innen bl.a. beredskapstilsyn, kommunale beredskapsøvelser og arbeidet med SBS ikke utført slik oppdraget beskriver.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

7.1.2.2.1 Ny mal for tillatelse etter kapittel 14 fra Miljødirektoratet var ikke ferdig i 2020. Det har også vært usikkerhet rundt hvorvidt en tettbebyggelse kan ha flere tillatelser, og om IKS-er kan ha egne tillatelser. Det er derfor ikke revidert tillatelser i 2020.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2020 ikke gjennomført alle tilsyn som ble varslet. Det var planlagt for 50 tilsyn, 39 tilsyn ble gjennomført.

Vi har altfor lang saksbehandlingstid i håndhevingsordningen. Tilbakemeldingen på årsrapporten fra 2019 fra departementet var at saksbehandlingstiden var for lang, den var i 2019 140 og 152 dager. I 2020 er den økt til 194 dager i saker der aktivitetsplikten er oppfylt og 204 dager i saker der aktivitetsplikten er brutt.

Økonomisaker på barnehageområdet har også veldig lang saksbehandlingstid, vi har fortsatt saker fra 2019 som ikke er ferdigbehandlet.

Ifølge VØ1 har vi ansvar for PPT for frittstående skoler i utlandet. I forbindelse med pandemien har vår PPT opplevd at vi må fravike lovkrav til sakkyndig vurdering, ettersom vi ikke har kunnet besøke skolene for å bli kjent med organisatoriske styrker og evt. utfordringer. Det har heller ikke vært mulig å foreta nødvendige kartlegginger og observasjoner av elever som er henvist. Vi foretok derfor i overkant av 60 fjernutredninger 2020. Situasjonen medfører at saken ikke alltid er tilstrekkelig opplyst for PPT.

Manglende opplysning av saken fra PPT sin side får også konsekvenser for de vedtak om spesialundervisning som vi fatter.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Det er ingen avvik på landbruksoppdraget.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive:

- Hvordan kommunene i fylket ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet, og om det har skjedd endringer i dette etter at lovendringene trådte i kraft 1. januar 2019
- Om NAV-kontorene har oversikt over personer som er i målgruppen for programmet
- Utfordringer knyttet til at alle personer i målgruppen for programmet blir vurdert for deltakelse og får tilbud om program hvis de fyller vilkårene loven setter
- Hva kjennetegner NAV-kontor som ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet på en god måte
- Fylkesmannens arbeid for å legge til rette for at kommunene ivaretar sitt ansvar for programmet i henhold til regelverket og på en god måte

Årsrapportering pkt. 7.3.1 Kvalifiseringsprogrammet i Oslo og Viken

1. Hvordan kommunene i fylket ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet, og om det har skjedd endringer i dette etter at lovendringene trådte i kraft 1. januar 2019.

Statsforvalteren viser til direktoratets statistikk per 30.11.20. Antall registrerte aktive KVP-deltakere i Oslo og Viken var 2909 per 30.11.20. Sammenlignet

med antall deltakere på samme tidspunkt i 2019, var deltakertallet 2830, så det har altså vært en økning med 76 deltakere.

I Oslo ble det i perioden 01.01.20-30.11.20 registrert 911 søknader om deltakelse i KVP samme periode i 2019 var antallet 1038. Det betyr at det var 127 færre søknader i 2020 sammenlignet med 2019.

I Viken ble det perioden 01.01.20-30.11.20 registrert 766 søknader om deltakelse i KVP, mot 1085 i 2019. Det viser en nedgang i antall søknader med 319 i 2020, sammenlignet med 2019. Samlet for begge fylker viser tallene en nedgang i antall søknader med 446.

Sett ut fra registrerte aktive deltakere i 2020 kan det se ut til at lovendringene ikke har hatt noen særlig innvirkning på antall deltakere. Videre viser antall nye søknader knyttet til deltakelse i KVP at antallet har gått ned i 2020 både i Oslo og Viken med til sammen 446 søknader. Statsforvalteren antar at faktorer knyttet til pandemisituasjonen har påvirket antall innkomne søknader, samt manglende tilstrekkelig økning i antall deltakere i KVP for 2020.

Når det gjelder rettighetsklager har Statsforvalteren i perioden 01.01.20-31.12.20 behandlet 11 rettighetsklager som omhandlet kvalifiseringsprogrammet. Hvorav 6 er stadfestet, 4 er opphevet, og 1 er endret. Sammenlignet med 2019 var det samme antall klager, men i fjor ble 2 opphevet og 2 ble endret. Vi mottar altså få klager på lovområdet.

2. Om NAV-kontorene har oversikt over personer som er i målgruppen for programmet

Vi viser også her til at antallet klagesaker er lavt, noe som kan indikere at oversikten over gruppen ikke er tilstrekkelig.

Undersøkelse i 15 Nav-kontorer gjennomført av Statsforvalteren for 10 kommuner i Viken og 5 bydeler i Oslo viser at over halvparten oppga å ha kapasitet til å ta inn flere deltakere enn de hadde på undersøkelsestidspunktet. Undersøkelsen gir imidlertid ikke mer informasjon om årsaken til dette. Vedtak som Statsforvalteren har opphevet i 2020 viser at det er mangler ved kartleggingen av om inngangsvilkårene er oppfylt. I tillegg ser vi ikke av rettighetsklagene som omhandler vilkår og aktivitetsplikten, om tjenestemottaker først er vurdert opp mot retten til kvalifiseringsprogram før vilkåret settes.

3. utfordringer knyttet til at alle personer i målgruppen for programmet blir vurdert for deltakelse og får tilbud om program hvis de fyller vilkårene loven setter.

Kommunene i vår region er svært ulike både hva gjelder antall ansatte og antall deltakere i KVP, og de har dermed ulike utfordringer. Statsforvalteren ser i sitt arbeid med dette fagfeltet at det er ulikt hvordan ledelsen ved de enkelte Nav-kontorer prioriterer arbeidet. Videre ser vi at det i noen kommuner fortsatt settes et tak på antall deltakere som kan være med i programmet. Ikke alle kommunene setter av nok ressurser til KVP, vi ser at arbeidsevnevurdering av sosialhjelpsmottakere ikke foretas i tilstrekkelig grad og KVP vurderes ofte ikke før andre tiltak iverksettes.

Det har vært en liten oppgang i antall deltakere i program i Oslo og Viken i 2020 med 76 deltakere. Det er fortsatt et gap mellom forventet antall deltakere og KVP-deltakere, jf. direktoratets egen statistikk. Vi viser for øvrig også til spørsmål 2 i denne sammenheng.

4. Hva kjennetegner NAV-kontor som ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet på en god måte

Kunnskap om KVP blant Nav-ansatte er essensielt for at deltakere skal få tilbud om å kunne søke om deltakelse i programmet. Nav-kontor som jobber godt med KVP har derfor prosedyrer for opplæring og informasjon til ansatte og brukere, og har dette innarbeidet i internkontrollen. Ved Nav-kontor hvor alle ledd har gode kunnskaper om KVP, har ledelsen en nøkkelrolle i å formidle kunnskap om programmet i alle deler av Nav-systemet. Videre er tilstrekkelig tid og ressurser til å drive tett og individuell oppfølging en suksessfaktor. Det er også viktig med et begrenset antall brukere i hver veileders portefølje, samt at veilederne har god lovforståelse. God kunnskap om lokalt næringsliv og ressursbehov hos arbeidsgiverne trekkes også frem som kjennetegn på effektivt KVP arbeid.

5. Statsforvalterens arbeid for å legge til rette for at kommunene ivaretar sitt ansvar for programmet i henhold til regelverket og på en god måte

Statsforvalteren arrangerte 19.11.20 webinar for KVP veiledere og ledere i Oslo og Viken. Cirka 180 personer deltok. Temaet for webinarer var følgende: KVP og barna først, status KVP, prosjekt «identifisering av KVP deltakere» lovverk på KVP-området og den forenklete arbeidsevnevurderingen. Spørsmål som ikke ble besvart på webinarer ble besvart og sendt ut i etterkant per e-post til deltakerne.

Det ble gjennomført nettverk på teams for hver region i regi av Nav regionskontor og Statsforvalteren. I Oslo deltar også Velferdsetaten og Helseetaten. I tillegg ble det i 2020 ble arrangert 2 nettverksmøter i Oslo.

Det er gjennomført opplæring gjennom fagsamling for bydeler i Oslo over 2 dager i oktober 2020.

Statsforvalteren deltar i samarbeid med Nav-region og Oslo i prosjektet «Identifisering av potensielle KVP kandidater». Nav-kontorene Grünerløkka og Halden deltar fra vår region.

Embetet har i 2020 hatt en gruppe på fire ansatte med særlig fokus på KVP. Vi har etablert kontaktpersoner på de tre Nav-regionene i området. Samarbeidet med Nav-regionene vil fortsette og utvikles mer i løpet av 2021.

Det er besvart henvendelser på telefon, brev og per e-post både fra tjenestemottakere og Nav-ansatte. Dette har blant annet vært med på å danne grunnlaget for vår vurdering av temaer som er tatt opp med kommunen på ulike nivåer og i de forskjellige møtepunktene vi har hatt i løpet av året.

På Nav-ledersamling i desember 2020 var blant annet KVP et tema. I tillegg har vi informert om KVP-programmet ved eksterne møter for å spre kunnskap om at programmet er en lovpålagt tjeneste og en rettighet for brukere som fyller inngangskriteriene.

Arbeidsgruppen i Velferdspiloten (Husbanken Øst, Nav Øst-viken, Bufetat og Statsforvalteren) har hatt fokus på bolig, helse, utdanning og arbeid/aktivitet,

KVP og barnekonvensjonen.

6. Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av hvordan arbeidet med kvalifiseringsprogrammet (KVP) ivaretas på de enkelte NAV-kontor. Statsforvalteren skal vurdere om det er sannsynlig at tjenestemottakere som fyller vilkårene får tilbud om program.

Som nevnt tidligere viser statistikk fra 2020 at det har vært en nedgang i antall søkere for deltakelse i KVP. Antall vedtak om avslag på søknad om kvp i perioden 01.01.20-30.11.20 var 110 i Oslo og 214 i Viken, altså 324 til sammen. Sammenlignet med 2019 var antall avslag i Oslo 127 (per 01.11.19) og 258 i Viken.

I spørreundersøkelse om kvalifiseringsprogrammet sendt ut til 15 kommuner/bydeler om vilkår om aktivitet for mottakere av økonomisk stønad under 30 år, og hvordan digitaliseringen har påvirket tilgjengeligheten og kvaliteten på de sosiale tjenestene i 2020, har over halvparten av Nav-kontorene svart at de har kapasitet til å ta inn flere deltakere i 2021. Basert på direktoratets estimat om antall deltakere som fyller vilkårene for KVP, kan det indikere at Nav-kontorene ikke når ut med informasjon om tilbudet til relevante tjenestemottakere.

For videre vurdering, se punkt 7 under.

7. Under covid-19-pandemien ble det foretatt midlertidige regelverksendringer for iverksettelse og gjennomføring av KVP. Hvordan vurderer Fylkesmannen at pandemien har påvirket rekruttering og gjennomføring av programmet?

Under har vi gjengitt svar mottatt fra 15 Nav-kontorer knyttet til spørreundersøkelse om kvalifiseringsprogrammet, vilkår om aktivitet for mottakere av økonomisk stønad under 30 år, hvordan digitaliseringen har påvirket tilgjengeligheten og kvaliteten på de sosiale tjenestene i 2020.

Nav Moss: «Mye av utviklingsarbeidet ved det nye Nav-kontoret stanset opp da koronaen kom. KVP-deltakerne er fordelt på veiledere etter dato, og både porteføljestørrelse og kompetanse varierer. Flere veiledere har hatt en del koronarelatert fravær. Dette har medført større arbeidsbelastning på de som er på jobb, og har bidratt til at det i perioder har vært vanskelig å fokusere spesielt på KVP».

Nav Drammen: «Vi erfarte tidlig i pandemien at digitale løsninger er helt avgjørende! De aller aller fleste ønsker å benytte digital søknad, og vi fikk mange forespørsler om hvorfor Nav Drammen ikke kunne tilby dette i mars. Selv om innbygger søker og kan følge prosessen digitalt, er vi likevel i tett kontakt med bruker enten via videomøte (sikker løsning via Nav!), på tlf eller via aktivitetsplan i Modia. Overraskende mange er fornøyd med bruk av videomøter, og hvor effektivt dette er. Nav Drammen opplever at tilgjengeligheten har økt, og at møter kan iverksettes raskt».

Nav Vestre Aker: «Det har vært utfordrende å starte gode løp eller gi fulltidsprogram grunnet korona. Det har vært få tiltak og velge mellom, og vanskelig å finne arbeidspraksis. Det har gjort det vanskelig å vurdere deltakelse i program med gode løp».

Nav Bærum: «Et av suksesskriteriene for måloppnåelse i KVP er en god relasjon og dialog med deltaker. Dette har vært en utfordring under koronapandemien. Fysiske møter med deltaker er redusert til et minimum, og det meste av kontakten foregår pr telefon eller digitalt. På tross av utfordringene ser vi at deltakere og veiledere utviser stor fleksibilitet og vilje til å opprettholde en god /kontakt, samtidig som de ivaretar sikkerhet og smittevern hensyn til den enkelte. Dagens situasjon med Covid 19, økt grad av digitalisering og et arbeidsmarked i endring vil stille andre krav til arbeidstakerne og vår målgruppe. KVP veiledere møter en ny hverdag, og vi må tilpasse oss denne. Med en økt bredde i mulighet for kontaktfrem har tilbudet til våre brukere blitt bedre under pandemien. De digitale tiltakene har vært et supplement og et tilbud til våre brukere, og mange har benyttet seg av det. Pr i dag har kontoret ca 60 % digitale søknader. Mange av våre brukere har dårlig helse og er i en risikogruppe. De digitale hjelpemidlene gir våre brukere en mulighet for kontakt og å søke om tjenester uten å utsette seg selv for risiko. Samtidig som kontoret har jobbet for at mest mulig skal foregå digitalt, har vi under hele pandemien sett et behov for at vårt publikumsmottak skal holde oppe, og vi har gjennomført nødvendige fysiske samtaler for å ivareta kvalitet i tjenestene».

Nav Nordre Aker: «Det har vært ekstra krevende etter at koronapandemien inntraff pga. permitteringer og restriksjoner i flere arbeidsplasser. Det har vært særlig utfordrende for deltakere som mangler digitale kompetanse etter en del statlige tiltak ble digitalisert. Det har derfor til tider vært utfordrende å finne riktig og hensiktsmessige tiltak for deltakere».

Nav St. Hanshaugen: «Vi har sett en økning i digitale søknader i 2020. Dette kan til dels skyldes korona, samt at vi har hatt fokus på å veilede brukerne i å søke digitalt. I 2020 har det vært mulig å ha videomøter med klienter. Det forutsetter at klientene har utstyr og ferdighetene til å delta. Dette har vært en fin måte å møte brukere på, når man ikke har kunnet møtes fysisk. Digitale tiltak har vært positivt for de sosiale tjenestene, og spesielt viktig i et år med pandemi. Vi ønsker å utvikle digitale tiltak ytterligere, og blant annet få til en ordning med webinar for arbeidssøkere. Et viktig prinsipp for oss er å opprettholde nærhet til brukere på tross av digitale løsninger».

Nav Hole: «Vi innførte en delvis digital løsning i april der brukere kunne søke digitalt. Nå er komplett digital løsning bestilt og vi ser fram til den er klar for å kunne tas i bruk».

Nav Alna: «I den situasjonen vi nå har vært i siden mars og utbruddet av pandemien, opplever vi at det har vært utfordrende å finne aktuelle tiltak/aktiviteter. Vi har for det meste brukt de statlige avklarings tiltakene. Det har vært mer utfordrende å finne arbeidstreningsplasser pga. innstramminger i arbeidsmarkedet. Det meste av samhandlingen med brukerne foregår pr. telefon. Dette fungerer tilfredsstillende, i mange tilfeller også bedre enn det fysiske møte. Dette bl.a fordi det gir mulighet til oftere og tettere kontakt med bruker. Det gjennomføres fysiske møter ved behov. Slik klarer veilederne å fange opp eventuelle endringer i behov for oppfølging og eventuelt økonomiske forhold som kan gjøre at brukerne er aktuelle for KVP. Pandemien har fått store konsekvenser for deltakere i KVP. Mulighetene for å komme i arbeid er ytterligere forverret for de som i utgangspunktet sto langt fra arbeid før pandemien. Selv om det er gitt en mulighet for å forlenge programmet med inntil 6 måneder, anses dette å ikke være tilstrekkelig for flere av våre deltakere. Vi ser også at manglende digitale- og/eller språkferdigheter gjør det ekstra utfordrende å følge opp deltakerne digitalt. For en del av disse vil personlig kontakt og gruppetiltak være viktig. De er i en særlig sårbar situasjon med behov for planlagt oppfølging».

Nav Lillestrøm: «Ja, vi har utfordringer nå knyttet til koronarestriksjonene. Det er vanskelig å følge opp denne gruppa godt nok nå som oppfølgingen stort sett må være på telefon eller digitalt. Mange i målgruppa har lav digital kompetanse og lav norsk-kompetanse. Det er vanskeligere å få arbeidstrening eller andre tiltak som innebærer tilstedeværelse på arbeidsplass».

Nav Hvaler: «Vi har jevnlig drøftemøter, hvor det tas opp brukere og deres situasjon og veien som tenkes forsøkt videre. I denne koronatiden har vi disse møtene hver dag. På møtene er det både ansatte som arbeider først og fremst med statlige ytelser og ansatte som arbeider med kommunale tjenester. Fagsystemene kan filtreres slik at aktuelle personer lett kan komme frem på rapporter. Vi har sett at det ikke er alle som ønsker kvp, pga at det er krav til aktivitet 37,5 timer. De har da gjerne en del utfordringer, og tenker selv at andre løsninger på aktivitet og vei mot arbeid er bedre for de slik situasjonen er per i dag».

Nav Indre Østfold: Nevner ingen utfordringer med Covid 19.

Nav Ringerike: «Spesielt med tanke på koronasituasjonen har de digitale løsningene gjort NAVs tjenester mer tilgjengelig enn de ville vært uten for de aller fleste brukerne».

Nav Lier: «Vi opplever at de digitale tiltakene har ført til en bedre tilgjengelighet, spesielt under pandemien. Det har ført til at den digitale kompetansen hos brukergrupper som historisk sett har liten digital kompetanse. Dette øker jo mulighetene i samfunnet generelt da man er avhengig av å kunne benytte seg av digitale tjenester».

Nav Hurdal: Nevner ingen utfordringer med Covid 19.

Nav Sagene: «Tilgjengeligheten har utvidet seg med digitale tiltakene i tillegg, ikke som erstatning, her har vi kommet bra ut med adhoc digitaliseringsprosess pga cv 19».

Statsforvalterens oppsummering

Statsforvalteren viser til at det er flere Nav-kontor som har misforstått midlertidige regelendringer. De har forstått det slik at KVP skal nedprioriteres så lenge koronaen varer. På webinar 19.11.20 rettet vi fokus på problemstillingen, og vi har videre gitt råd og veiledning per telefon.

Det kommer frem av spørreundersøkelsen gjengitt ovenfor at vurderingen av retten til KVP ikke nødvendigvis ses opp mot inngangsvilkårene i § 29, men at det også foretas en vurdering om at man kan tilby et hensiktsmessig program etter § 30. Dette tilsier at brukere ikke får innvilget vedtak om KVP på grunn av Covid-19 situasjonen.

Undersøkelsen viser videre at både brukere og ansatte har økt sin digitale kompetanse. Dette har gitt NAV flere ulike møtearenaer, og gitt mange brukere tettere oppfølging og bedre tilgjengelighet til tjenesten. Derimot viser Nav-kontorene til at de med språkutfordringer og liten tilgjengelighet til forskjellig dataverktøy er en utsatt gruppe under pandemien.

Nav-kontor viser videre til at det har vært vanskelig å tilrettelegge et egnet program og kunne gjennomføre stedlig arbeidstrening.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Det er overvekt av kontorer som melder at vilkår er positivt som virkemiddel. Noen få peker på at andre faktorer kan være viktigere for å få til gode endringsløp. Det har vært redusert bruk av vilkår som følge av pandemien, da det har vært vanskelig å finne egnede tiltak. De mindre kontorene melder dette inn som et generelt problem, uavhengig av pandemisituasjonen i landet. Det er meldt inn fra ett kontor at flere unge har behov for fysiske møter og at digitale møter ikke kan erstattes. Flere kontoret oppgir bruk av digital aktivitetsplan som et godt hjelpemiddel. Det trekkes også frem at god kartlegging og samarbeid med øvrige etater i kommunen er særlig sentralt for denne gruppen. Flere benytter utdanning som mål. Nav-kontorene har ikke oversikt over hvor mange som får/ikke får vilkår og effekten av vilkår er vanskelig å måle.

Digitalisering av sosiale tjenester (Digisos) (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal vurdere og beskrive om og hvordan digitalisering/DIGISOS påvirker tilgjengelighet til og kvalitet på de sosiale tjenestene.

Statsforvalteren har gjort en undersøkelse i 15 bydeler og kommuner. Det meldes inn at både brukere og ansatte har økt sin digitale kompetanse. Dette har gitt NAV flere ulike møtearenaer, og gitt mange brukere tettere oppfølging og bedre tilgjengelighet til tjenesten.

Samtidig meldes det inn at mennesker med språkutfordringer og liten tilgjengelighet til forskjellig dataverktøy er en utsatt gruppe under pandemien.

Digisos har mangler gjennom at det ikke er mulig å søke digitalt om sosiale tjenester som råd og veiledning, inkludert tjenesten økonomisk rådgivning. Dette bidrar til å vanskeliggjøre tilgjengeligheten til denne tjenesten. Vi har videre registrert at det ikke er mulig å klage på vedtak der det gis avslag eller kun delvis innvilgelse av en yelse.

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns områder i årsrapport for 2020.

Se punkt 7.3.3.8.1.

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Arbeids- og sosialdepartementets områder i årsrapport for 2020.

Vi har i langt større grad benyttet oss av digitale flater/webinaer i forbindelse med råd/veiledning – kompetansepåfyll. Dette har blitt forsterket pga. koronapandemien, men var planlagt som ledd i arbeidet med å spre kompetanse i hele regionen. Vi når også langt flere veiledere på Nav-kontor på denne måten.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, informasjonsarbeid overfor kommunene om faglig veileder for innhold og kvalitet i tilbudet, samt gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Tall fra kartlegginger Bufdir har gjennomført viser at enkelte krisesentre i våre fylker har rapportert om redusert tilgjengelighet i 2020, som følge av pandemien. Dette har hovedsakelig vært tilknyttet personell i karantene eller personell på hjemmekontor. Disse krisesentrene rapporterte også om noe redusert og noe dårligere enn tilbud til brukerne enn tidligere.

Det er totalt 13 krisesentre i Oslo og Viken. Situasjonen med korona-pandemien har vist at enkelte krisesentre i fylkene fikk flere brukere som benyttet seg av tilbudene, andre krisesentre fikk færre brukere og noen hadde samme pågang som før pandemien. Krisesentrene i våre fylker rapporterer at de har fått flere langtidsboende brukere og om krevende økonomiske forhold som følge av pandemien.

I et nedstengt samfunn er det en risiko for at vold og overgrep i nære relasjoner øker eller eskalerer. De som har det vanskelig fra før, opplever ekstra belastninger under nye nedstengninger. Det er derfor viktig å opprettholde et fungerende, døgnåpent krisesentertilbud. Statsforvalteren viser i til at krisesentertilbudet av Regjeringen er definert som en tjeneste med en kritisk samfunnsfunksjon under pandemien, og vi vurderer at nedleggelse eller reduksjon i tilbudet kan få store og alvorlige konsekvenser for brukerne.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	52
Antall krisesentertilbud i fylket	13
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2020	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2020	11

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse eller reduksjon i tilbudet.

Vi er ikke kjent med at krisesentre er lagt ned eller avviklet i 2020. De fleste krisesentrene opplyser at til tross for koronasituasjonen og tidvis høy smitte og smitteverntiltak, har krisesentrene vært åpne og tilgjengelig. Det er vår oppfatning at krisesentrene har brukt mye ressurser på å holde tilbudet til voldsutsatte i drift og på en trygg måte og samtidig ivareta smittevernhensyn.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes fylkesmannen differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

I 2020 mottok vi totalt 5064 separasjonssøknader og 4556 skilsmisessøknader, totalt 9650 innkomne søknader. En vesentlig andel av søknadene, mellom 70 og 80%, blir sendt inn via digitale skjema. Vi har gitt 3852 bevillinger til separasjon, og gitt 3695 bevillinger til skilsmisse. Antall bevillinger er ganske stabilt – kun en liten nedgang fra 2019. Når det gjelder andre tall viser vi til tabellen.

En del søknader bortfaller ved at ektefellene trekker søknaden tilbake, eller ber om at vedtaket omgjøres dersom vedtaket ikke er endelig. Vi har registrert at svært mange benytter seg av sikker melding når de sender henvendelser til Fylkesmannen. Vi ser frem til at den digitale saksbehandlingsløsningen blir ferdigstilt, da dette vil ivareta digital kommunikasjon på en bedre måte enn i dag. Dette gjelder både generelle henvendelser og henvendelser om konkrete gamle og nye saker.

Fylkesmannen i Oslo og Viken behandler søknader om godkjenning av ugyldige ekteskap inngått i Norge, jf. ekteskapsloven § 16, og søknader om anerkjennelse av ekteskap som er inngått i utlandet, jf. ekteskapsloven § 18a, og søknad om godkjenning etter brudevigjingslova.

I 2020 mottok vi totalt 51 søknader, men hvor det viste seg at kun 34 var reelle søknader. I tillegg har vi veiledet om og oversendt en rekke saker hvor det er Skatteetaten som har myndighet til å behandle saken.

Vi behandler også et betydelig antall søknader om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser. Vi registrerte at det var en nedgang i antall saker etter at Norge "stengte" i mars 2020, men at antall søknader økte da situasjonen endret seg i løpet av sommeren. Vi har erfart at det under pandemien har vært vanskelig å få legalisert og verifisert dokumenter. Som følge av pandemien er det også innført nye regler/rutiner for hvordan avgjørelser skal forkynnes for parter.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	4 010	3 852	0	158	75 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	3 664	3 572	59	33	79 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	177	123	4	50	0 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielem, jf. § 3 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	73	40	33	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	12	6	5	1	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	6	1	5	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	1	0	1	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	9	2	5	2	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	336	327	9	0	0 %
Brudevigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0	0	0	0	0 %

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Fylkesmannen bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Fylkesmannen har behandlet 15 saker etter barneloven i 2020. 7 saker omhandler stadfesting av avtaler etter barnelova § 55, 4 saker gjelder reisekostnader ved samvær etter barnelova § 44, 4 saker gjelder omhandler rett til opplysninger om barnet etter barnelova § 47. Vi har gitt skriftlig råd og veiledning i 25 saker.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om meklings. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Fylkesmannen mottar mange henvendelser pr post, e-post eller telefon om hvordan regelverk i barnelova skal forstås. De som henvender seg er stort sett foreldre som trenger veiledning for hvordan de skal gå frem ved samlivsbrudd og ved uenighet om forhold knyttet til felles barn. En god del av henvendelsene er preget av at det til dels stor konflikt mellom foreldrene. Vi mottar også jevnlig henvendelser fra barneverntjenestene og andre om forholdet mellom barnelova og barnevernloven, og hva som er barneverntjenestens rolle i foreldretvistsaker.

Vi mottar mange henvendelser om ulike spørsmål knyttet til ekteskapsloven, og veileder daglig i enkeltsaker knyttet til separasjon og skilsmisse, men også en rekke andre spørsmål som gjelder inngåelse og oppløsning av ekteskap. Vi mottar henvendelser fra parter, NAV og Skatteetaten. Vi mottar også et betydelig antall henvendelser fra personer som ber om å få tilsendt bevillingen sin på nytt. Mange ber også om å få påført Apostille, da dokumentet skal benyttes i utlandet

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes opprinnelige foreldre i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen har behandlet 178 saker om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling. Dette er en økning på 60 % sammenlignet med behandlede saker i 2019. Vi mottar også mange henvendelser om råd og veiledning som besvares skriftlig eller pr telefon.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Vi har gjennomført tilsyn med 4 familievernkantorer i 2020.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2020	Antall gjennomførte tilsyn i 2019	Antall gjennomførte tilsyn i 2018
12	4	0	0

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Utgår.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)

Rapportere på

Oppgaven er flyttet til VØI 5.3.8.24.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Buudir vil oversende utfylte skjemaer med data på utvalgte indikatorer fra kommunenes halvårsrapportering og SSB. Disse skjemaene skal benyttes som underlag i fylkesmannens vurdering av risikobildet i kommunal barnevernstjeneste.

De nevnte skjemaene fra Buudir vil vi motta først i mars 2021. Vi tar derfor utgangspunkt i vårt generelle kunnskap og informasjons tilgang i følgende vurdering.

Kommunene har gjennom hele 2020 besvart kartlegginger om status i tjenestene, risiko og utfordringsområder som følge av Covid-19 pandemien. Tjenestene melder om et krevende år med tidvis høyt smittetrykk og strenge smitteverntiltak. I starten av pandemien hadde flere av tjenestene utfordringer med å løse alle oppgavene sine. Fysiske møter med familier og barn og unge ble i noen grad utsatt eller erstattet med møter på digitale plattformer. Utover sommeren og høsten ble situasjonen mer normalisert. Vi vurderer at mange tjenester opplever ressursituasjonen som krevende. Endringsarbeid, kompetanseheving og forberedelse til barnevernreformen er krevende å gjennomføre samtidig som løpende oppgaver skal løses i en

pandemisituasjon. Vi har fulgt barneverntjenestene tett opp både gjennom vårt tilsynsarbeid, halvårsrapportering, dialogmøter, råd og veiledning og oppfølging av tiltakene i kompetansestrategien. På bakgrunn av denne kontakten med tjenestene, vurderer vi at tjenestene har vist god vilje og evne til å tilpasse seg en ny smittesituasjon i samfunnet, og har lagt inn betydelig innsats for å gi et gode tjenester til familier og barn og unge. Likevel vurderer vi at det er flere områder der det er risiko for svikt. Dette gjelder på følgende områder:

- Kvalitet i undersøkelser
- Forvaltningskompetanse, herunder analyse, beslutninger og dokumentasjon
- Evalueringer av hjelpetiltak
- Oppfølging av barn plassert i fosterhjem og institusjon

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen (fra kapittel 7.3.2.13 i TB)

Rapportere på

Rapporteringskrav på tiltak i gevinstrealiseringsplanen

- *Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker*

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med å sentralisere saksbehandlingen av søknader om separasjon og skilsmisse etter ekteskapsloven innenfor de nye sammenslåtte embetene. Embetene skal gjennomføre en kartlegging av ressursbruk og kvalitet i siste kvartal 2022 og dette skal rapporteres i årsrapporten for 2022.

- *Tilsyn etter barnevernloven med forskrifter*

Fylkesmennene bes redegjøre kort for status på arbeidet i årsrapporten for 2020.

* Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker

Saker om separasjon og skilsmisse blir behandlet på juridisk avdeling i seksjon Bevilling, tro og livssyn, og er derfor sentralisert. Vi har erfart at sammenslåingen har bidratt til at vi har fått et enda større og et mer robust fagmiljø enn det tre embetene hadde før sammenslåingen. Rutiner knyttet til behandling og godkjenning av saker er etablert, og gir saksbehandlerne en forutsigbar hverdag. Som tallene viser, har vi en betydelig andel av landets saker om separasjon og skilsmisse. Dette gir oss mye erfaring og setter oss i stand til å løse sakene effektivt. Vi kan imidlertid ikke se at ressursbruken er gått ned som følge av sammenslåingen, men legger til grunn at når den nye digitale saksbehandlerløsningen er godt etablert så vil vi sannsynligvis se at ressursbruken går ned.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.14.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over:

- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Vi har registrert 11 nye samfunn og slettet fire samfunn.

Det er ikke ført tilsyn med tros – livssynssamfunn i 2020. Dette har ikke latt seg gjøre av flere årsaker, og særlig pandemien. Vi har brukt betydelige ressurser til å bistå i utviklingen av digital saksbehandlerløsningen som skal benyttes fra og med 2021.

Vi har gjennomført 18 møter med forstandere. På grunn av pandemien er de fleste møtene gjennomført digitalt. Vi har i tillegg mye kontakt med tros- og livssynene via telefon. Erfaringen er at antall henvendelse øker betydelig når det nærmer seg innsending av krav om statsstøtte, regnskap og årsmelding. Vi erfarer også at noen samfunn ønsker vår støtte og involvering i saker i interne saker i samfunnet. Dette er forhold som skal løses innad i samfunnene, men krever likevel betydelig arbeid fra vår side, da forholdene kan være så uavklarte at statstilskudd blir stilt i bero til situasjonen er avklart.

Vi har utbetalt ca. 307 929 178 i statstilskudd for 2020.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.15.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har mottatt 524 søknader om å askespredning, og det er gitt 476 tillatelser. Det er gitt 202 forhåndstillatelser. I tillegg er det innvilget 181 tillatelser til å spre aske i sjøen og 93 tillatelser i marka. Vi har registrert at det er en økning fra 2019.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.16.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet 23 saker/søknader. Vi ga 12 avslag etter § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred, fire saker ble innvilget, tre avvist, to vurdert etter andre bestemmer i loven. Vi avsto en sak om typisk turiststed, behandlet og godkjente en sak om endring av forskrift for typisk turiststed. Vi registrerte og behandlet 19 andre generelle henvendelser etter loven. Totalt 42

Langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalite (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Antall kommuner som integrerer planlegging av de kommuner helse- og omsorgstjenestene i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen

Fylkesmannen har ingen fullstendig oversikt på dette og hovedintrykket er at dette varierer fra kommune til kommune. Vår økte innsats med planinnspill og oppfølging knyttet til "Leve hele livet" vurderer vi som et viktig bidrag til å stimulere til økt oppmerksomhet i kommunene. Årets ledersamling for kommunale helse- og omsorgsledere hadde planprosesser og planarbeid på agendaen. Fylkesmannens forventningsbrev og kommunedialogene fremover vil også vektlegge betydningen av helseplanlegging inngår i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen.

Se også til 7.3.3.2.1 med samlet vurdering av hvorvidt retninger og målsettinger i kvalitetsreformen Leve hele livet utvikles vår region.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket ut (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt retninger og målsettinger i kvalitetsreformen for eldre – Leve hele livet utvikles i fylket.

Arbeidet med reformen ble redusert i mars og frem til sommeren da de fleste representantene i det regionale støtteapparatet fikk endrede arbeidsoppgaver og arbeidet med å håndtere koronapandemien.

Regionalt støtteapparat har gjennomført to møter våren og fire møter høsten 2020. De resterende møtene på våren ble avlyst på grunn av pandemien. Det ble også gjennomført to møter i utvidet intern arbeidsgruppe hos Fylkesmannen, besående av representanter fra de andre avdelingene da reformen og strategien for et aldersvennlig samfunn er tverrsektoriell, slik at flere avdelinger ble involvert.

FMOV gjennomførte en spørreundersøkelse i november i alle kommunene i Oslo og Viken for å gi et statusbilde på hvor langt kommunene var kommet med implementering av reformen Leve hele livet.

På spørsmålet om kommunene har tatt stilling til løsningsforslagene i eldrereformen Leve hele livet besvarte 41 kommuner at de hadde tatt stilling til løsningsforslagene, og 13 kommuner svarte at de ikke hadde tatt stilling til løsningsforslagene.

Når det gjelder spørsmålet om kommunene hadde politiske vedtatte lokale løsningsforslag i forhold til reformen innsatspunkt var 18 kommuner som svarte ja og 36 kommuner som opplyste at de ikke hadde politiske vedtatte løsningsforslag.

På spørsmålet om kommunene hadde innlemmet løsningsforslagene i samfunnsplan/sektoerplan svarte 25 kommuner ja, men 27 kommuner hadde ikke innlemmet løsningsforslagene i planer.

På spørsmålet om kommunene hadde en beskrevet prosess for å inkludere reformen i sine planer var det bare 29 kommuner som besvarte dette, derav 16 kommuner svarte ja og 13 kommuner svarte nei.

Hovedoppgaven i oppdragsbrevet og målsettingen for 2020 var å gjennomføre dialogmøter med kommunene med fokus på plan og planarbeid, sett opp mot reformen Leve hele livet. På grunn av pandemien ble det ikke gjennomført dialogmøter på våren. På høsten ble det gitt tilbud om dialogmøter til alle

52 kommunene digitalt, og de ble gjennomført regionalt, dvs med 5/6 nærliggende kommuner i hvert møte. Det ble gjennomført dialogmøter med 40 kommuner, og de andre 12 kommunene ønsket å gjennomføre møtene, men ba om utsettelse til 2021 primært på grunn av pandemien. Disse møtene er planlagt gjennomført 1. kvartal i 2021.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på måloppnåelse for tilskuddsordning til kommunene 0765.62

Oslo og Viken tildelte 193 millioner i tilskudd til kommunalt rusarbeid. Alle kommuner som søkte om tilskudd fikk tildeling i enten første eller andre tildelingsrunde.

Oslo kommune og 36 kommuner av 51 kommuner i Viken fikk tilskudd men 15 kommuner i Viken søkte ikke tilskudd, og derfor ikke fikk.

I økonomirapporteringen er det en feilregistrering og ubrukte tilskudd var kun på 44 000.-

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket er utviklet i henhold til retning og målsettinger i Opptappingsplanen for rusfeltet (2016-2020).

21 kommuner (av 51) i Viken og 9 (av 15) bydeler i

Oslo har omtalt videreføring av kapasitet og kompetanse i sine planverk. Relativt mange har ikke svart på dette spørsmålet i IS24/8 så andelen kan være noe høyere.

20 kommuner og 6 bydeler benyttet økt rammetilskudd til

formålet i stor grad eller svært stor grad. Mens 10 kommuner

og 5 bydeler svarer at de har benyttet økt rammetilskudd til formålet i noen eller liten grad. Relativt mange har ikke svart på dette spørsmålet i IS24/8, slik at andelen kan være noe høyere.

21 kommuner og 8 bydeler bekrefter at opptappingsplanen

for rusfeltet gjennom økt rammetilskudd hatt fått direkte konsekvenser i kommunalt rusarbeid.

Mange kommuner og bydeler har fått økt antallet årsverk og økte

midler til kompetanse. Bare 13 kommuner og 5 bydeler rapporterer at de har fått økt kapasitet i tjenestene.

Kun 2 kommuner og 1 bydel melder om at økt rammetilskudd

har gitt flere boliger/botilbud til personer med rusmiddelproblemer.

Det at svarandelen ikke er høyere (15 kommuner og 5 bydeler

har ikke svar/ ikke gitt komplett svar på alt) medfører at det er

vanskelig å gi sikker analyse av effekt av opptappingsplanen basert på IS 24/8.

Svarene indikerer at svært mange kommuner ikke har god

måloppnåelse på økt kapasitet, svært mange kommuner har ikke fått bedre og mer egnet botilbud til sine innbyggere med rusmiddelproblem,

og mange rapporterer heller ikke om økt brukermedvirkning.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.64.

I vår region fikk 25 kommuner og 9 bydeler tilskudd til habilitering og rehabilitering i 2019. 11 kommuner og 3 bydeler i Oslo og Viken fikk overført

prosjektmidler fra 2019 til 2020. Grunnet korona pandemi har flere prosjekter stoppet opp og 3 kommuner/bydeler har fått ny frist for slutføring i 2021. 4

kommuner og 1 bydel tilbakebetaler tilskuddsmidler av ulike årsaker. I sluttrapportene for tilskuddsordningen kommer det frem at de fleste prosjektene er gjennomført på 2-3 år.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.4.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Helseavdelingen gjennomførte en undersøkelse i 2020 til de 66 kommunene og Oslobydelene som hører inn under Oslo og Viken. Svarresponsen var på 89% (44 av 51 kommuner og 15 av 15 Oslobydeler svarte). I en tid med store utfordringer for kommunene relatert til covid-19, deriblant mulig omprioritering av personell internt i kommunen, kan dette anses som akseptabel svarprosent.

Det er stor bredde i hvordan koordinerende enhet (KE) organiseres i de ulike kommunene og Oslobydelene. 45 av respondentene angir KE som en egen enhet eller funksjon innunder en større avdeling, som f.eks stab, helsetjenester til unge, eller innunder helse og forvaltningsavdelingen i kommunen, mens 14 respondenter angir KE som en tilleggsfunksjon til eksempelvis tildelingskontor eller vedtakskontor. I noen kommuner angis KE å være én person som har oversikt over alle tilbud og tjenester i kommunen, og som har ansvaret med å fatte vedtak om tjenester til brukerne. Andre kommuner beskriver KE som en tverrfaglig samling av ledere fra ulike avdelinger og etater. Noen kommuner angir å ikke ha en egen KE-funksjon pr nå. Noen kommuner har en begrensning i KE-tilbudet, som f.eks kun IP.

Respondentenes beskrivelse av tjenestetilbudet de kan tilby brukerne er også svært variert. Noen kommuner tilbyr kun de lovpålagte tjenestene og nevner at de også er avhengig av å kjøpe lovpålagte tjenester av andre kommuner grunnet størrelsen på kommunen, mens andre kommuner har et mer differensiert tilbud utover de lovpålagte, sannsynligvis på bakgrunn av ulike prosjekter de har initiert og lavterskeltilbud som ikke er lovpålagt men som kommunene allikevel har satset på. Eksempler på noen av tilbudene som nevnes er BTI (Bedre tverrfaglig innsats barn og unge), dagtilbud innen hverdagsmestring, diabetessykepleier- og kreftsykepleieritilbud, treningsgrupper/balanseskunst for eldre, seniorveiledere, og bassenggrupper.

Når det gjelder kartlegging av hvilken helsefaglig kompetanse kommunene/bydelene kan tilby sine brukere innenfor habiliterings og rehabiliteringstjenester, ser det ut til at noen respondenter har tolket spørsmålet til å gjelde hvilke yrkesgrupper som er ansatt i koordinerende enhet. Det ville vært å forvente at samtlige respondenter i det minste krysset av på de mest vanlige, som f.eks leger, sykepleiere, fysioterapeuter. I stedet er det eksempelvis 53 kommuner som angir å ha sykepleiere innenfor disse tjenestene, 47 har fysioterapeut, 42 har ergoterapeut, 35 har helsefagarbeidere, og bare 18 har lege. Disse resultatene må derfor tolkes med varsomhet og oppmerksomhet på feilkilde oppgitt. Gledelig er det å se at det er innrapportert flere spesialfunksjoner, som f.eks 34 kommuner oppgir å ha spesialsykepleiere, 6 har spesialvernepleiere, 19 har spesialfysioterapeuter, 10 har spesialergoterapeuter, og 8 har spesialhelsefagarbeider. 19 kommuner/bydeler oppgir å ha psykolog innenfor tilbudet sitt, og 17 oppgir å ha logoped.

Kommunen ble bedt om å rangere ulike påstander angående tjenestetilbudet, organisering, kompetanse osv som angitt over. Her kan nevnes at det store flertallet rapporterer om en styrking av tjenestetilbudet som en følge av opptrappingsplanen. De fleste påstandene rapporteres inn på den positive siden, som delvis enig eller helt enig, og vitner derfor om at kommunens innsats er positiv. Samtidig angir 51% prosent av respondentene at de får klager på tjenestetilbudet sitt, noe som ikke nødvendigvis kan tolkes som at tjenestetilbudet bryter med forsvarlighetsprinsippet. Å få klager fra sine brukere må sees på som normalt, og kan gjenspeile aktive og engasjerte innbyggere som i økende grad blir klar over sine muligheter og rettigheter.

Området som peker seg mest ut fra rapporteringen, er at nær 80% opplever utfordringer i samhandlingen med spesialisthelsetjenesten. Dette fremstår derfor som et område som bør følges opp videre, da opptrappingsplanen legger opp til økt samhandling på grunnlag av at flere større tjenesteområder ønskes overført til kommunenes ansvar.

Det store flertall av respondentene mener de har klart å yte forsvarlige tjenester til brukerne sine under pandemien, samtidig som omtrent halvparten oppgir å ha måtte omfordele ressursene sine til andre oppgaver. Flertallet mener også at tjenestetilbudet til barn og unge har blitt berørt av pandemien, men at pandemipåvirkningen har vært størst hos andre brukere enn barn og unge. Sånn sett ser det ut til at barn og unge har blitt forsøkt skånet sett opp mot andre grupper.

På det siste spørsmålet om utfordringer for 2021, er det mange kommuner som nevner omorganisering av Koordinerende enhet og tjenestetilbudene. Mange nevner naturlig nok også pandemien og konsekvenser dette får på lengre sikt for tilbudene, og at utfordringene også synes uklare av denne årsak.

Konklusjonen helseavdelingen trekker ut av denne undersøkelsen, er at flere kommuner er på rett og god vei i henhold til målsettingene i opptrappingsplanen, noen kommuner er fortsatt i en prosess der de jobber med en mer hensiktsmessig omorganisering av koordinerende enhet og tjenestetilbudet sitt, mens noen kommuner foreløpig har fått en noe sen start. Dette vises også gjennom punktet der det store flertallet av kommunene opplever å ha fått et styrket tilbud som følge av opptrappingsplanen. Samtidig ser man at det er behov for en videre oppfølging i 2021 av enkelte punkter, eksempelvis samhandlingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Rapportering på Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.3 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud 2019.

Tilskuddet til oppfølging av tilskudd til kommunale frisklivs, læring og mestringstilbud er overført til Oslo kommune og Viken fylkeskommune.

Helseavdelingen har i 2020 laget en samlet oversikt som viser at det i Oslo kommune er 32 frivillighetssentraler, og i Viken er det 51 frivillighetssentraler, hvorav 43 er kommunale sentraler. Det er kun 3 mindre kommuner i Viken som ikke har dette tilbudet.

Rapportering på Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddordning til kommunene 0762.60

Tilskuddsordningen hadde sitt siste år i 2019. I årsrapporten for 2019 beskrev vi hvordan tilskuddet til ulike habiliterings- og rehabiliteringsprosjekter har bidratt til styrking av habiliterings- og rehabiliteringsarbeidet.

Se utfyllende informasjon fra kartlegging av tjenestene under punktene 7.3.3.4.2 og 7.3.3.4.5

Rapportering på Opptreppingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av i hvilken grad tilbudet utvikles i henhold til målsetting i regelverk for tilskuddsordning.

Tilskuddsordningen hadde sitt siste år i 2019. I årsrapporten for 2019 beskrev vi hvordan tilskuddet til ulike habiliterings- og rehabiliteringsprosjekter har bidratt til styrking av habiliterings- og rehabiliteringsarbeidet. 2020 har vært et annerledes år, hvor mye av dette arbeidet har stoppet opp grunnet at ansatte har blitt omdisponert til arbeid med covid-19.

Helseavdelingen kartla mot slutten av 2019 hvor mange kommuner som har plan for habilitering og rehabilitering og koordinerende enhet. Av 76 spurte kommuner og bydeler fikk vi svar fra 71 kommuner/ bydeler. 48 kommuner/ bydeler vi spurte, har habiliterings- og rehabiliteringsplan enten som egen plan eller som tema i overordnet helse og omsorgsplan. 67 av 76 kommuner/ bydeler har koordinerende enhet. I de aller fleste kommunene er denne organisert under tjenestetilbedingskontor.

Konklusjonen vi trekker ut av kartleggingsundersøkelse gjort i kommunene og Oslobydelene 2020, er at flere kommuner er på rett og god vei i henhold til målsettingene i opptreppingsplanen, noen kommuner er fortsatt i en prosess der de jobber med en mer hensiktsmessig omorganisering av koordinerende enhet og tjenestetilbudet sitt, mens noen kommuner foreløpig har fått en noe sen start. Dette vises også gjennom punktet der det store flertallet av kommunene opplever å ha fått et styrket tilbud som følge av opptreppingsplanen. Samtidig ser man at det er behov for en videre oppfølging i 2021 av enkelte punkter, eksempelvis samhandlingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Rapportering på Omsorg 2020, herunder Demensplan 2020 (fra kapittel 7.3.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av i hvilken grad det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket planlegges og utvikles i henhold til retning og målsettinger i Omsorg 2020, samt en vurdering av hvordan utviklingsstrene for sykehjem og hjemmetjenester ivaretar sin rolle overfor kommunene i fylket.

Samlet inntrykk er at kommunene strever med å møte forventningene og målsettingene i Omsorg 2020, men at de strever på litt ulike områder. Bruker-/pårørendemedvirkning og tiltak som skal gi mulighet for å delta i utformingen av tjenestetilbudet; Individuell frihet og brukervalg er et område som er særlig utfordrende. Tjenestetilbud fremstår nok ofte ikke som valgfrie ordninger med alternative løsninger. En faglig sterk tjeneste med økt andel personell med helsefaglig utdanning, særlig høgskoleutdanning og relevant spesialisering/videreutdanning er fortsatt en målsetting det må jobbes med når planperioden for Omsorg 2020 er over. Dette vurderes å være den største utfordringen. Særlig mangelen på sykepleiefaglig kompetanse peker seg ut som bekymringsfull.

USHTene er en viktig samarbeidspartner for utviklingsarbeidet i regionen. Det er inngått samarbeidsavtaler med to av USHTene, Akershus og Østfold, og intensjonen er å inngå tilsvarende og formelle samarbeidsavtaler med alle fire USHTene i vår region. Mye av utviklingsarbeidet som vi har samarbeidende oppdrag på, er organisert gjennom relevante nettverk, og er i tråd med føringene i Omsorg 2020. Vi jobber med en samordning/harmonisering av samarbeid med USHTene. Det er samtidig viktig å støtte opp om USHTenes egenart og ulike styrker. Vi opplever at USHTene i ulik grad har organisering som gir tett binding/forpliktelse opp mot drift i vertskommunen, noe som kan påvirke rollen de har overfor kommunene i de gamle fylkene. USHTenes aktivitet har – som for alle andre – blitt påvirket av koronasituasjonen i 2020. Alle har bidratt med sin kompetanse på ulike måter i forbindelse med pandemien. Noen har i denne situasjonen blant annet bidratt ved å utvikle viktige digitale kompetansehevingsverktøy, til bruk for alle kommunene.

Rapportering på Omsorg 2020, herunder Demensplan 2020 (fra kapittel 7.3.3.5.2 i TB)**Rapportere på**

Vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket planlegger og utvikler sine helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende i tråd med mål, strategier og tiltak i Demensplan 2020, samt den demografiske utviklingen og utfordringsbildet for øvrig.

For Oslo og Viken ligger det an til at antallet personer med demens vil dobles i løpet av de neste 20 årene. For Oslo kommune betyr det økning fra 9629 i 2020 til 18471 i 2040. For kommunene i Viken betyr det en økning fra 22982 til 45 546 i 2040.

Oslo: Alle bydeler har demensteam/hukommelsesteam og demenskoordinatorer. Det er noe ulik prioritering i bydelene når det gjelder ressurser avsatt til dette. Bydelene har fra 100% til 300% stillinger knyttet til arbeidet for personer med demens. Bydelene har dagaktivitetstilbud og tilbud om

pårørendeskoler. Noen bydeler har også tilbud om brukerskoler. Kommunen har en utfordring med å samkjøre tjenestene til personer med demens på tvers av bydelene og har dette som mål for 2021. Oslo har fokus på økende antall personer med demens og vil fortsette med det i 2021.

Viken: De fleste kommunene har demensteam/demenskoordinatorer, men det er variasjon i kommunene når det gjelder prioritering av ressurser som er avsatt. Vi er kjent med at det er noen få kommuner som ikke har egne ressurser demenskoordinator. Kommunene har dagaktivitetstilbud og tilbud om pårørendeskoler.

Samlet inntrykk er at kommunene strever med å møte forventningene og målsettingene i Demensplan 2020, men at de strever på litt ulike områder. Et hovedinntrykk er at planlegging for dimensjonering av tjenester og kompetansebehov ikke samsvarer med demografisk utvikling og forventet økning i antall personer med demens. Mange har svært liten stillingsressurs for demensteam. Et annet hovedinntrykk er at oppfølging etter diagnose er mangelfull. Det samme gjelder individuell tilrettelegging og brukervedvirkning/brukervalg.

Oslo og Viken har fire demensnettverk knyttet til de respektive USHTene. Demensnettverkene består av demenskoordinatorer/ demenskontakter fra de respektive kommuner. Helseavdelingen er representert i alle nettverkene og kan på den måten implementere nasjonale føringer. Informasjonskampanjen, som ble sendt ut fra Helsedirektoratet i slutten av november, ble det informert om i demensnettverkene.

Alle nettverkene har gjennomført digitale samlinger med aktuelle temaer, utveksling av erfaringer og drøfting av problemstillinger. Særlig har det vært diskuterte problemstillinger når det gjelder personer med demens og korona. Det er meldt om at nedstengning av dagsenter og reduksjon av avlastningstilbud i denne tiden, har ført til stor belastning på pårørende og igjen resultert i økt antall søknader om langtidsopphold. Videre har vi fått meldt at enkelte kommuner har hatt vanskeligheter med å få tilpasset sine dagtilbud og derfor ikke har fått gjenopptatt tilbudene. Det ble gitt tilbud om pårørendeskoler frem til mars. Det er varierende hvordan dette er tatt opp igjen.

Det er gitt tilskudd til ABC-opplæring og opplæring er gjennomført. Det blir meldt om at ikke alle har fått gjennomført opplæring i så stort omfang som de har fått midler til pga korona.

Det er vår vurdering at kommunene følger opp og har tilbud til personer med demens, men det er varierende hvor mye ressurser som er avsatt. Noen kommuner har egen demensplan som er politisk behandlet. Når det gjelder dagaktivitetstilbud, har kommunene dette, men ikke alle har tilbud om Inn på tunet. For kommuner som har tilbud om Inn på TUNET, har vi fått melding fra pårørende om at dette er et tjenestetilbud det kan være vanskelig å finne informasjon om i kommunens tjenestemeny.

Rapportering på Kompetanseløft 2020 (fra kapittel 7.3.3.6.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på tilskuddsmidler mellom tiltak som inngår i kap 761, post 68 Kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd pr. 01.05.

Samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunen, herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, herunder tilgangen på desentraliserte og deltidsutdanninger innen helse- og sosialfagutdanninger.

I Oslo og Viken er det økende mangel på kvalifisert helsepersonell og særlig mangel på sykepleiere og spesialsykepleiere. Mangelen er størst i Østre Viken (Østfold og Akershus) og øvre Buskerudområdet. Det er stort press på sykepleietjenesten, det vil si både hjemmetjenestene og i sykehjem - og den enkelte yrkesutøver, særlig høgskoleutdannet personell med mye ansvar, opplever mange krav. Fylkesmannen har som del av beredskapsarbeidet hatt en ukentlig kartlegging hvor kommunene selv vurderer sine tjenester og sårbarheten knyttet til helsepersonell. Pandemisituasjonen har tydeliggjort at mange kommuner er sårbare grunnet denne mangelen på kvalifisert helsefaglig personell gjennom kartleggingen. Helsesykepleiere har i særlig grad blitt omdisponert til TISK strategien, men det generelle inntrykket er at kommunene har forsøkt å skjerme skolehelsetjenesten av hensyn til sårbare barn. Om lag 20 % har gjennom året rapportert bekymring for tjenestetilbudet til sårbare grupper. En stor andel av kommunene, fra 20 % ved pandemistart til 45 % ved slutten av året, beskriver utfordringer med kvalifisert helsepersonell. Mangelen på sykepleiefaglig kompetanse oppgis som særlig stor, noen kommuner rapporterer situasjonen som kritisk. Ved slutten av året rapporterer 30 % av kommunene om utfordringer i institusjoner.

Fylkesmannen har i 2020 mottatt bekymringsmelding fra NSF Viken for driften på flere sykehjem grunnet lav bemanning, spesielt når det gjelder sykepleiebemanning i forbindelse med kovid-situasjonen. NSF betegner situasjonen som kritisk og beskriver belastningen på sykepleierne er veldig stor. Av bekymringsmeldingen fremgår det at flere kommuner sier at de ikke har ressurser til å iverksette nødvendige tiltak for å sørge for en forsvarlig bemanning.

Høyskolen i Østfold har fått midler til å opprette en desentralisert videreutdanning knyttet til observasjonskompetanse.

Universitetet i Sørøst har etablert en desentralisert utdanning i sykepleie.

Involvering av brukere og pårørende i tilsyn med tvungen somatisk helsehjelp (fra kapittel 7.3.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Vi ber fylkesmennene evaluere involveringen av brukere og pårørende i tilsynet med praktiseringen av tvungen somatisk helsehjelp i den kommunal helse- og omsorgstjenesten, jf. oppdrag 3.3.1.3.1.1 En samlet vurdering sendes til Statens helsetilsyn, og fristen utvides til våren 2021. Statens helsetilsyn vil utarbeide en rapportmal.

Rapportering utsettes til våren 2021.

Evaluerer hvordan samtaler med brukere i tilsyn med bruk av tvang fungerer (fra kapittel 7.3.3.7.2 i TB)

Rapportere på

Vi ber om at fylkesmannen evaluerer hvordan samtaler med brukere i tilsyn med bruk av tvang fungerer, jf. oppgave 5.3.8.12 i VØI. En samlet vurdering sendes Statens helsetilsyn innen 31.12.2020. Statens helsetilsyn vil utarbeide en rapportmal.

Det vises til rapport oversendt Helsetilsynet 18.12.20.

Rapportering på gevinstrealiseringsplanen S (fra kapittel 7.3.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns områder i årsrapport for 2020.

Helseavdelingen har siden sammenslåing i 2019 jobbet aktivt med både å effektivisere saksbehandlingen, parallelt med kvalitetsforbedring og samordning av praksis. Dette har vi gjort blant annet gjennom utarbeidelse av nye prosedyrer for saksflyt/håndtering, brevmal og etablering av faggrupper og fagmøter.

Når det gjelder samordning av praksis, har dette vært både viktig og krevende med tre tidligere embeter med ulik kultur, og hvor en stor del av oppgavene på Statens helsetilsyns områder også etter sammenslåing løses på tre ulike kontorsteder og er fordelt mellom fire seksjoner. Vi opplever imidlertid at praksis i dag i mye større grad er ensartet enn den var mellom de tre tidligere embetene. Vi har fortsatt områder for forbedring, men med flere ansatte og større fagmiljøer vil også kvaliteten på arbeidet og saksbehandlingen øke. Ensartet praksis og økt kvalitet på saksbehandlingen medfører igjen økt rettssikkerhet for innbyggerne og til økt sikkerhet og kvalitet i tjenestene.

Hovedutfordringen i Helseavdelingen er stort sakstifang og at vi har for lang saksbehandlingstid på de fleste områder. Til tross for effektiviserende og kompetansehevedende tiltak opplever vi at vi med dagens ressurser ikke vil klare å overholde nasjonale krav til saksbehandlingstider.

Rapportering på gevinstrealiseringsplanen Helsedirektoratet (fra kapittel 7.3.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Helsedirektoratet viser til gevinstrealiseringsplan i forbindelse med sammenslåing av embeter, som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Fylkesmannen skal i tråd med dette gjennomføre en kompetansekartlegging, for å sikre god ressursutnyttelse. Rapportering på kompetansekartleggingen, og endringer foretatt på bakgrunn av denne, meldes i årsrapport for 2020.

Rapportering på gevinst skjer først i forbindelse med årsrapportering for 2022.

Helseavdelingen har og fører fortløpende oversikt over alle avdelingens medarbeidere med fagbakgrunn og kompetanse, og hvor det særskilt er kartlagt erfaring/kompetanse innenfor planlagt tilsyn/systemrevisjoner. Dette er et område hvor vi har behov for økt kompetanse og flere som kan lede planlagte tilsyn/systemrevisjoner. Prioritering av medarbeidere som skal delta i planlagt tilsyn/systemrevisjoner gjøres derfor, blant annet, ut fra denne oversikten/kartleggingen.

Oversikten/kartleggingen brukes også med tanke på ressursfordeling og rekruttering i avdelingen. I en avdeling bestående av om lag 100 medarbeidere fordelt på fem seksjoner er det viktig å ha kontinuerlig oversikt over kompetansen seksjonsvis og i avdelingen samlet.

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2020. Det skal oppgis hvor mange av disse vergeregnskapene embetet har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2020 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Fylkesmannen skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

Tilsyn voksen:

Kontroll av regnskap basert på risikovurderinger:

Det er gjennomført 933 tilsyn i enkeltsaker tilknyttet ordinære vergemål, utover regnskapskontroll, i 2020. 270 av disse er planlagte tilsyn med verger i samsvar med tildelingsbrev.

I de 663 hendelsesbaserte tilsynene er det i 405 av sakene konkludert med at vergen har ivarettatt vergehavers interesser tilfredsstillende. I 81 saker har vi konkludert med at det er forhold som kunne vært løst bedre fra vergens side, og er i tilsynssammenheng notert som observasjoner. I 168 saker er det fastslått avvik. Av sakene der det er avvik er 45 saker på bakgrunn av eksterne meldinger eller klager. De resterende 124 sakene er på bakgrunn av forhold meldt internt hos Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Årsakene til avvik er mange, men gjennomgående er det mange avvik knyttet til at vergen ikke utfører det arbeidet som er nødvendig for å ivareta vergehavers interesser. I et langt mindre omfang, og utelukkende knyttet til alminnelige eller nærstående verger, er det flere avvik som knytter seg til sammenblanding av økonomi, underslag og disposisjoner gjennomført i strid med vergehavers interesser.

De 270 planlagte tilsynene med faste verger medførte avvik i 71 saker. I 98 saker ble det notert observasjoner, altså at det er forhold ved vergeoppdraget som kunne vært løst på en bedre måte. I de resterende 95 sakene ble det ikke gjort funn å bemerke. Det er her viktig å understreke at til tross for et relativt høye antallet avvik og observasjoner, så er Statsforvalterens hovedkonklusjon at vergehaverne er tilfredsstillende ivarettatt. Et stort antall avvik dreide seg om mindre mangler knyttet til innlevert vergeregnskap, sett opp mot kravene til dette, uten at det er grunn til å stille spørsmål ved ivaretagelsen av vergehaver, herunder forvaltningen av økonomi.

De planlagte tilsynene Statsforvalteren avholdt i 2019 der det fortsatt var forhold som måtte følges opp har blitt gjennomgått, og samtlige tilsyn er avsluttet. Enten har Statsforvalteren i disse sakene sett at tidligere avdekkede avvik og forbedringspunkter nå ikke lenger er gjeldende, og at vergens utførelse av vergeoppdraget er tilfredsstillende. Alternativt har vergen blitt fratatt et eller flere vergeoppdrag, samt at vergen ikke blir tildelt nye vergeoppdrag.

Avvik følges opp forholdsmessig sett hen til avvikets art og alvorlighet. Ved mindre avvik, eksempelvis knyttet til vergeregnskap eller vergegodtgjøring blir vergen veiledet, og Statsforvalteren følger opp at de avdekkede forhold blir korrigert. Ved alvorlige avvik der vergehavers interesser er skadelidende blir vergen fratatt vervet, og for faste verger vil gjentatte avvik medføre at de ikke tildeles nye oppdrag, alternativt, dersom det er forhold som avdekkes som gjør at vedkommende generelt ikke fremstår som egnet, vil oppdrag bli fratatt. I saker der det fremkommer forhold som etter Statsforvalterens syn fremstår som straffbare, vil forholdet bli politianmeldt.

Mindreårige:

Seksjonen har i begrenset grad prioritert tilsyn utover hendelsesbaserte tilsyn (løpende behandling av bekymringsmeldinger og forhold vi oppdaget gjennom saksbehandlingen) grunnet vår ressursituasjon og andre prioriterte oppgaver. Fokus på nedarbeidelse av restanser.

Det har vært utført få planlagte tilsyn, de som har vært planlagt er opprettet etter en vurdering av risiko for mislighold i enkeltsaker. Utover dette er det ferdigstilt tilsyn etter tidligere utsendte oppdragsrapporter og oppfølging av det sentrale uttrekket.

Følgende tilsyn ble gjennomført i 2020 for mindreårige vergehavere:

Totalt antall tilsyn: 138

- Hendelsesbaserte tilsyn: 113
- Planlagte tilsyn: 25

Hvem er vergene?

- Faste verger: 77
- Alminnelige verger: 6
- Foreldreverger: 69

Avvik registrert: 62

En høy andel av tilsynene har resultert i registrerte avvik. Dette skyldes dels at hoveddelen av tilsynene er hendelsesbaserte. Ved en økt andel planlagt tilsyn er det påregnelig at andelen avvik blir lavere.

Nærmere om avvik i saker med faste verger:

Tilsynene avdekker manglende kompetanse og behov for opplæring for faste verger for mindreårige; særlig om økonomi og regnskap.

Avvik i saker med faste verger blir fulgt opp med veiledning og krav om dokumentasjon på at avvik blir rettet. Rettes ikke avvikene blir det vurdert å frata vergen oppdraget.

Eksempler på avvik:

- Opptreden som verge etter person er fylt 18 år eller opptreden utenfor tildelt mandat.
- Ikke hatt tilstrekkelig kontakt med barnet og omsorgsansvarlig.
- Ikke søkt om ytelse barnet har krav på rettidig (fare for økonomisk tap).
- Mangelfull levering av oppdragsrapporter, regnskap eller annen dokumentasjon.
- Oppbevaring av barns penger på egen konto.

Tilsyn på bakgrunn av mangelfullt regnskap:

Vi holder fortsatt på med oppfølging av regnskapskontrollen for 2019. Vi varsler om at manglende levering vil medføre en vurdering av om vergen skal fratras oppdraget. Ingen er foreløpig fratatt oppdraget, men det er påregnelig at det vil skje i 2021 som en følge av manglende regnskap for 2019.

Avvik i saker med foreldreverger:

Tilsyn med foreldreverger har vist at det er et behov for sikre at barns verdier er forsvarlig ivaretatt og sikret.

Avvik antas å både skyldes mangelfull kjennskap til regelverk og manglende bevissthet om barns rett til eierskap og interesser i å ha sine verdier forsvarlig sikret. Avvik er fulgt opp med veiledning og krav om dokumentasjon på at avvik blir rettet.

Eksempler på avvik for foreldreverger:

- Ikke levert dokumentasjon på bruk av kapital eller kapitalen er brukt på formål som faller utenfor hva som er godkjent i vedtaket.
- Mangelfull sikring av barns eierinteresser (tinglysning fast eiendom).
- Bruk av barnets penger på foreldres utgifter eller «lån» fra barnet uten samtykke.
- Manglende betaling av husleie, renter, i henhold til avtale mellom foreldre og barn.

Fratakelse av oppdrag som verge 2020 eller sak om å frata vergemålet

Vi har ikke funnet det nødvendig å frata noen oppnevnte verger oppdraget som verge på bakgrunn av gjennomført tilsyn i 2020. Vi har ikke reist noen saker i 2020 om å frata foreldreverger vergemål med bakgrunn i tilsynssak.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
2 292	10 768	447	39

Etterkontrollen er ikke ferdig per 31.12, så det kan bli flere som fratras oppdraget på dette grunnlaget

Gjennomføring av særskilt oppgave på EMA-feltet (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på gjennomføringen av den særskilte oppgaven på EMA-området, jf. punkt 5.3.4.6 i virksomhets- og økonomiinstruksen.

Det nasjonale ansvaret har vært preget av korona og opprettelse av Nasjonalt ankomstsenter på Råde. Fylkesmannen har gjennom nyhetsbrev og særskilt informasjon om korona orientert andre embeter om endringer som følge av korona, i tillegg til å gi informasjon om ressurser som kan brukes for å informere barn om korona på språk de forstår. Følgende nyhetsbrev ble sendt ut:

- Om koronasituasjonen – mars 2020.
- Om koronasituasjonen og andre relevante nyheter om representantordningen – april 2020.
- Om blant annet koronasituasjonen, ny EMA-flyt, mental helse, retur og negativ sosial kontroll – juli 2020.

Tilsvarende har Fylkesmannen holdt andre embeter orientert om endringer i forbindelse med flytting av PU og UDIs funksjoner til Råde. Vi inviterte blant annet til et digitalt seminar om oppstart på Råde i juni 2020. Tema på dette seminar var ny EMA-flyt, nytt rundskriv om aldersundersøkelse og godtgjøring.

Kurs og opplæring: vi løser oppdraget ved å tilby deltakelse på våre digitale kurs ved strømming. Høsten 2020 fikk alle embeter og deres representanter tilbud om deltakelse i grunnkurs for representanter og verger.

Ved utgangen av 2020 var det til sammen kommet 80 enslige mindreårige asylsøkere. Det lave antallet innebærer relativt få henvendelser fra andre

embeter om behov for veiledning og opplæring i forbindelse med representantordningen.

Andre aktiviteter som er utført i 2020 og som er relevante også for det nasjonale ansvaret:

Håndtering av koronasituasjonen og representantordningen

- Løpende dialog med Politiets utlendingsenhet (PU) om risikovurdering.
- Deltakelse på samhandlingsmøte og oppfølgende dialog med Bufetat og PU.
- Vi innhentet informasjon fra PU, Bufetat og Utlendingsdirektoratet i forbindelse med koronaviruset og sendte ut informasjon til representanter og embeter. Vi inkluderte ressurser fra FHI, NKVTS, IMDi og UDI med materiell på andre språk.
- Oppdatert informasjon om koronasituasjonen ble sendt i nyhetsbrev i april og juli 2020.
- Vi gjennomførte en kartlegging av representantkorpset og mulighet for å ta oppdrag i lys av koronasituasjonen.

Evaluering av representantordningen: Innspill til tilbud og deltakelse i referansegruppe

Prosjekt hurtigbøssetting: Innspill til SRF

Høringssvar - forslag til endringer i utlendingsloven og forskriften om omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere.

Asylbarn.no: - innspill og deltakelse på workshop/møter.

Arbeid som i utgangspunktet er regionalt: test av nye løsninger for digitalt samarbeid med UDI og PU for å sikre rask tilgang på representanter ved registrering + test av system for innkalling til intervju/samtaler med representanter.

Fratakelse av vergeoppdrag (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2020 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2020 på bakgrunn av andre tilsyn og en kort redegjørelse for årsaker til fratakelsene.

Verger som ble fratatt oppdraget ifb med gjennomgang av regnskap er foreløpig 39. Oppfølgingen er ikke avsluttet per 31.12.20, så det kan bli flere.

Av de 933 tilsynene gjennomført i enkeltsaker, utenom regnskapskontrollen i 2020, ble vergen fratatt vervet som verge i 230 saker. I 84 av disse sakene er Statsforvalterens konklusjon at vergen har ivarettat vergehavers interesser på en tilfredsstillende måte, men vergen er likevel fratatt vervet, fordi vergehaver selv har ønsket ny verge, og hensynet til selvbestemmelse er tillagt avgjørende vekt.

I 26 av sakene der vergen er fratatt oppdraget er det notert observasjoner. Dette knytter seg i all hovedsak til dårlig samarbeidsforhold mellom verge og vergehaver, alternativt pårørende, der Statsforvalteren mener at det er forhold ved vergens utøvelse av vergerollen som helt eller delvis er skyld i dette, og at forholdene samlet sett gjør at det har vært i vergehavers interesse at vergen fratras vervet, og ny verge oppnevnes.

Det er i resterende 120 sakene der vergen er fratatt vergeoppdraget, fastslått avvik i vergens utførelse av vergerollen. At vergen ikke utfører oppgavene som er nødvendig eller ikke evner å rette seg etter vergemålslovens regler og krav knyttet til regnskap eller godtgjøring er de største enkeltårsakene.

I langt færre saker er det forhold som tilsier at vergen har utført handlinger i strid med vergehavers interesser, i hovedsak knyttet til økonomi. Større disposisjoner uten at vergen kan dokumentere at dette har vært utgifter til vergehaver, samt at vergen har gjennomført utlån eller andre disposisjoner som krever Statsforvalterens samtykke, uten at dette foreligger, er gjentakende i denne kategorien saker.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførelse. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Fritt rettsråd

Fylkesmannen i Oslo og Viken har mottatt 7936 saker om fritt rettsråd. Dette utgjør både søknader om fritt rettsråd og salærkrav fra advokater og rettshjelpere. Vi har innvilget og utbetalt salær i 6467 av de nevnte sakene. Det er dispensert fra de økonomiske vilkårene i ca. 50 saker, og av disse utgjør 9 saker dispensasjon fra de økonomiske vilkårene på grunn av omsorg for barn.

Det er utbetalt 41 828 176 i salær i ordinære saker etter rettshjepsordningen.

Utgifter til tolk utgjør 1 349 481, og utgifter til sakkyndig utgjør 149 427.

Utbetaling i saker for Kontrollkommissjonen utgjør 8 659 823.

Totalt utgjør dette 51 698 652. Dette er en svak nedgang fra 2019. Dette er en tendens vi har registrert de senere årene, og antar at den viktigste årsaken er at inntektsgrensen har stått stille i mange år, og at det derfor er svært få med lønnsinntekt som kvalifiserer til å få innvilget fri rettshjelp.

Vi har avslått 532 søknader. Vel 398 saker er avslått på grunn av de økonomiske vilkårene er overskredet, mens de øvrige enten er avslått av andre grunner eller en kombinasjon av økonomi og andre grunner.

Saksbehandlingstiden varierer, da svært mange av salærkravene blir tatt umiddelbart, mens søknader tar noe mer tid – ca. 4 uker.

Vi hadde 386 saker i restanse ved årsskiftet.

Vi registrere at en stor andel av sakene blir sendt oss via den digitale løsningen rettsråd.no. Dette opplever vi som en fordel, da den digitale løsningen forenkler og sikrer kommunikasjonen med rettshjelpyterne - i tillegg til å effektivisere utbetalingene. Vi ser for oss at statistikk og rapportering ville bli mer presis dersom samtlige som yter fri rettshjelp også benyttet rettsråd.no.

Fri sakførsel

Vi har mottatt 198 søknader om fri sakførsel. Vi har innvilget 70 søknader og avslått 106. Saksbehandlingstiden er ca. 3 uker, men selvfølgelig avhengig av om søknaden er tilstrekkelig opplyst.

Forbruk

Vi har utbetalt ca. 51 millioner via rettshjelpbudsjettet i 2020. Vi forventer at vi kommer til å utbetale tilnærmet det samme i 2021. Dette forutsetter at det ikke blir innført regelendringer som får betydning, eller at det oppstår hendelser som kan påvirke forbruket. For ytterligere detaljer viser vi til statistikken som er sendt direkte til Statens sivilrettsforvaltning.

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	8 134	7 936	198
Innvilgede søknader	6 978	6 908	70
Avslåtte søknader	638	532	106

Innkome søknader; fritt rettsråd omfatter både salærkrav og søknad om fritt rettsråd. Differansen kommer tydelig fram i skjema sendt til SRF.

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Vi har utbetalt ca. 51 millioner kroner via rettshjepsordningen i 2020. Vi forventer at vi kommer til å utbetale tilnærmet det samme i 2021. Dette forutsetter at det ikke blir innført regelendringer som får betydning, eller at det oppstår hendelser som kan påvirke forbruket.

Rapportering på resultater på brukerundersøkelsen (fra kapittel 7.3.4.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for resultatene i brukerundersøkelsen blant brukerne av rettshjepsordningen, jf. oppdrag 3.3.1.4.2 i supplerende tildelingsbrev 1.

Brugerundersøkelse ble gjennomført i perioden 1. september til 31. desember 2020. Det ble i samme periode tatt 599 rettshjepsvedtak hvor informasjonsteksten og lenken til undersøkelsen lå vedlagt. Videre sendt vi ut en e-post til 643 advokater med lenken til brukerundersøkelsen. Etter endt brukerundersøkelse har vi mottatt 57 tilbakemeldinger.

Vi har registrert at det både er fornøyde og mindre fornøyde brukere, og tar det med oss i arbeidet med behandling av saker etter rettshjepsordningen. Det er sendt en mer utfyllende rapport til Statens sivilrettsforvaltning om funnene i undersøkelsen.

Status øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for status på gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene.

Se rapportering på pkt. 3.1.1.2.2.1.

Kompetanseheving om totalforsvaret i kommunene (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal kort redegjøre for tiltak som er gjennomført for å heve kompetansen i kommunene.

På grunn av pandemien og kontinuerlig krisehåndtering gjennom hele 2020 både for Fylkesmannen og kommunene, har det ikke vært rom for spesielle tiltak på dette i 2020. Det planlegges for aktivitet i 2021.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

Prosessen med ny fylkesROS ble påbegynt med oppstartsamling tidlig i 2020. Tema/scenarier ble definert og arbeidet med utvalgte tema påbegynt. For enkelte av temaene har det pågått analysearbeid gjennom året, men i hovedsak er prosessen med fylkesROS forskjøvet til 2021, hovedsaklig andre halvår. Årsaken er åpenbar.

Status scenario fylkesROS (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for status av scenario sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS.

Pga pandemien og krisehåndtering er arbeidet med dette scenariet ikke påbegynt.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)**Rapportere på**

Hvilke tiltak vurderer embetet har vært viktigst for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Det viktigste arbeidet har vært den løpende krisehåndteringen under pandemien (samordning av smitteverntiltak, løse oppdrag innen smittevernuttstyr, vaksiner m.m.) Arbeid knyttet til skredet i Gjerdrum har også bidratt til å løse oppdraget. Støtte og liaisonering til Gjerdrum kommune, drøfting av bistandsanmodninger i fylkesberedskapsrådet, samt deltakelse i politiets LRS er eksempler på dette under denne katastrofen.

Gevinstrealisering: helhetlig og systematisk tilnærming i oppfølging av kommuner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen: Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for enhetlig og systematisk tilnærming til samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i oppfølging av kommunene.

Nye rutiner er etablert etter sammenslåingen og under pandemihåndteringen. Ressursbehovet har vært langt større enn tilgangen, og krevd ekstraordinær innsats. Hvis beredskapen skal dimensjoneres for denne type krise (pandemi) vil det ikke være rom for gevinstrealisering, men behov for betydelig tilførsel av ressurser.

Gevinstrealisering: styrke samordningsrollen innen samfunnssikkerhetsarbeidet (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen: Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for felles tilnærming og systematisk oppfølging av regionale aktører.

Nye rutiner er etablert etter sammenslåingen og under pandemihåndteringen. Ressursbehovet har vært langt større enn tilgangen, og krevd ekstraordinær innsats. Hvis beredskapen skal dimensjoneres for denne type krise (pandemi) vil det ikke være rom for gevinstrealisering, men behov for betydelig

tilførsel av ressurser.

Gevinstrealiseringsplanen: Tilsyn (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstreiseringsplanen, rapportere på hvilke tiltak som er gjort for å øke kvaliteten og sikre lik praksis på tvers av embetene og hvilke grep som er tatt for å øke tilsynsaktiviteten

Det er etablert et nasjonalt tilsynsforum, der formålet er å sikre lik praksis på tvers av embetene. Utover deltagelse her jobber vi internt med å bygge opp god og enhetlig praksis når det gjelder gjennomføring og oppfølging av tilsyn innad hos oss. Vi har flere nye ansatte det siste året, som er ansatt spesifikt for å gå på tilsyn. Vi bygger her opp deres kompetanse gjennom å delta på tilsyn samt lede tilsyn sammen med erfarne tilsynsansatte i organisasjonen. På grunn av koronasituasjonen har dessverre 2020 gitt oss store utfordringer vedrørende muligheten til å kunne gå på tilsyn, og da selvfølgelig også å drive opplæring av nyansatte.

Vi ser imidlertid gevinsten ved å være en større organisasjon med flere ansatte som går på tilsyn, både erfarne og nye. Dette gjør oss mer robuste samtidig som det gir oss muligheten til drive intern opplæring innen tilsynsarbeid. Dette håper vi å kunne se nytten av når hverdagen er noe mer normalisert.

Vi har testet ut noen digitale tilsyn og vil videreføre og utvikle dette videre i 2021. Slik tilsynsmetodikk kan brukes effektivt også etter korona.

Gevinstreiseringsplanen: Veiledning av kommunene (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstreiseringsplanen, rapportere på hvilke tiltak som er innført for å bedre veiledningen av kommunene og hvilke resultater tiltakene har ført til.

Løpende i enkeltsaker har vi god kontakt med kommunene i regionen. For å hindre at møter ble avlyst på grunn av Covid-19, har mange møter blitt erstattet med digitale møter. Dette har opprettholdt den løpende kontakten som er viktig for å håndtere saker som oppstår mer smidig, og det medfører færre konflikter.

Forventningsbrev ble sendt til kommunene i januar. Brevet inneholder sentrale forventninger som staten har til kommunen innen kommunal arealplanlegging. Sent i desember 2019 ble det også sendt forventningsbrev til kommunene med føringer på avløpsområdet. I slutten av 2019 ble det sendt infobrev om snøhåndtering til kommunene. I 2020 har vi sendt infobrev om pollinerende insekter og knyttet dette til kommunenes arbeid med planstrategier. Slike infobrev er en ny kanal som vi har tatt i bruk. De blir tatt godt i mot og vi oppfatter dette som en effektiv formidlingskanal som gir oversikt og fortløpende oppdatering om aktuelle saker.

Fysiske møter/samlinger med flere kommuner er viktig for å danne nettverk, og det kan være effektivt å veilede flere samtidig. På grunn av Covid-19 har flere fysiske møter/samlinger blitt avlyst; Blant annet lansering av tiltakshåndbok for storsalamander, fagdag om orkidéen myrflangre og politikeropplæring (skal gjennomføres digitalt i januar 2021). Det har i 2020 vært arbeidet og planlagt for en to-dagers fellessamling for de som arbeider med miljø, klima, naturforvaltning og planlegging i kommunene i Oslo og Viken, sammen med Klima- og miljøvernavdelingen i mars 2021. På grunn av Covid-19 blir dette utsatt ett år og erstattet med et webinarprogram. Dessverre oppnår vi da ikke den nettverksbyggende effekten som er en av hovedhensiktene til to-dagerssamlingen.

Tidlig på året arrangerte vi avløpsseminar for alle som jobber med avløp i kommunene.

I begynnelsen av mars arrangerte vi kurs i fagsystemet "grunnforurensning". Dette har lenge vært etterspurt og ønsket fra kommunene sin side. Generelt har vi hatt mye kontakt med kommunene om grunnforurensning. Vi mener at vi har gjort oss mer tilgjengelige på dette temaet og at dette har ført til kommunene har satt det mer på dagsorden.

Klima- og miljøvernavdelingen har møtt kommunene også på en rekke andre arenaer slik som regionalt planforum i Viken fylkeskommune, vannområdegrupper, holdt presentasjoner og foredrag og deltatt på befaringer hvor vi veileder i regelverk.

Det ville ikke vært kapasitet til å gjennomføre alle disse aktivitetene i hver av de tre tidligere embetene. Veiledningstiltakene bidrar også til intern kompetanseutvikling i klima- og miljøvernavdelingen.

Fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer (referanse i tildelingsbrevet: 3.1.4.1.4).

Det er gjennomført en rekke tiltak mot fremmede arter, blant annet bekjempelse av fremmede karplanter, kartlegging og bekjempelse av signalkreps og fremmede fiskeslag, og informasjonstiltak rettet mot signalkreps. Tabellen under viser hvordan våre fagmidler er brukt i 2020. I år har vi også ferdigstilt regional handlingsplan mot fremmede arter, men dette er utført fylkesmannens eget personell og kommer derfor ikke fram i tabellen. Noe av midlene til

«info og opplæring» ble brukt til å begynne på en felthåndbok for personell som bekjemper fremmede planter.

Fremmede organismer

Beskrivelse av tiltak (som meldt inn i ESS)	Oppfølging av kriteriesett	Art/artsgruppe	Type tiltak	Vurdering av gjennomført tiltak	Sum
Fremmede arter i tiltak mot landlevende plantearter	Kriteriene til direktoratet ble videreformidlet til kommunene, men vi trenger en overgangsperiode da det er lite gunstig å avbryte pågående bekjempelsesarbeid som går i riktig retning. Alle prosjektene som fikk økonomisk støtte var imidlertid i samsvar med regional handlingsplan. Flere pågående prosjekter oppfyller likevel kriteriene. Det bekjempes blant annet skunkkala i Bærum og Hvaler kommuner, som vi håper å utrydde fra regionen. Det bekjempes også russesvalerot i indre Oslofjord for å hindre videre spredning til verneområder og åpen grunnlendt kalkmark. Fredrikstad og Sarpsborg kommuner bekjemper kjempespringfrø i utkanten av Hansemarkerkilen og Skjebergkilen for å hindre spredning inn i reservatene.	Karplanter	Bekjempelse	Flere forekomster holdes i sjakk og drives tilbake. Vi er også fornøyd med at kjente forekomster av alarmartene, skunkkala og boersvineblom, ettersøkes og bekjempes. Vi kan imidlertid bli bedre til å sørge for at tiltak på tvers av kommuner er samkjørte. Dette gjelder for eksempel bekjempelse av kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks langs vassdrag.	1 530 000
Fremmede arter i informasjon og opplæring	Grunnet koronasituasjonen ble det ikke arrangert fagsamling for kommunene slik som planlagt. Arbeidet mot villsvin ble også utsatt grunnet koronasituasjonen. Det meste av midlene ble brukt på signalkreps i form av informasjonstiltak og tiltaksplan. Vi mener dette oppfyller kriterium nr. 1 ved at tiltak mot signalkreps er nødvendig for å sikre forekomster av edelkreps.	Fisk, signalkreps, karplanter	Informasjonstiltak	Det er blant annet gitt midler til berørte kommuner for utarbeidelse av informasjonsmateriell. Kommunene har kommet godt i gang med arbeidet. Konkrete planer for gjennomføring første kvartal i år. Nr.k har hatt et innslag på lokalnyheter. Det er også gitt ut informasjon via lokalavisene. Problemstillingen er også belyst av oss på et webinar i regi av Aurskog-Høland kommune. Vi er fornøyd med innsatsen, og vi vil fortsette arbeidet. Vi jobber tett med kommunene og mattilsynet.	305 000
Fremmede arter i fremmede fiskeslag og signalkreps	Det meste av midlene ble brukt til kartlegging. Kartleggingen vil sikre at fremtidige bekjempelsestiltak gjøres i tråd med kriteriene. I år er det også bekjempet bekkerøye ved uttak av fisk i Verkensbekken og Drengsrudbekken. Dette er viktige lokaliteter for storørret og elvemusling.	Fisk og signalkreps	Kartlegging	Det er for tidlig å vurdere effekten etter kun ett år. Bekjempelsesarbeidet må fortsette til neste år. Kartleggingen og bekjempelsen av bekkerøye har vært vellykket og god. Kartleggingen av signalkreps har også vært god. Det har også delvis blitt utført bekjempelse. Aktuelt å utføre tynningsfiske framover, samt videre kartlegging.	600 000
					2 435 000

Truede arter (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak for å ta vare på eller innhente kunnskap om truede arter og naturtyper (referanse i VØI: 5.1.5.11).

Som tabellen viser har vi også i år gjennomført en bredt sammensatt portefølje av prosjekter for å ta vare på og øke kunnskapen om trua natur. Prosjektene har i all hovedsak nådd de målene som var satt for arbeidet. Kunnskapen som bygges opp sikrer en mer effektiv og målretta forvaltning av tiltak i egen regi, tilskuddsordninger, egen myndighetsutøvelse og gjennom veiledning av eksterne.

Truede arter og naturtyper

Art/naturtype	Ref. nr.	Type tiltak	Omfang av tiltaket	Navn på område	Utdyping og vurdering av gjennomført tiltak	Sum
Edelkreps	20S90606	Oppfølging av handlingsplan for edelkreps - kartlegging, overvåking og administrasjon	Som nasjonal koordinator har vi sørget for kartlegging/overvåking i Steinsfjorden, Hobølelva og Haldenvassdraget. Administrasjon av krepseregisteret, fangstregistrering og oppsyn, samt sammenstilling av krepsedata og forsøringsdata.	Oslo og Viken (Hobølvassdraget, Haldenvassdraget, Sju lokaliteter i Aurskog-Høland, Lillomarka, Steinsfjorden)	Vellykket, har gjennomført kartlegging i sentrale viktige vassdrag.	437 000
Elvemusling	20S90606	Oppfølging av handlingsplan for elvemusling - kartlegging og overvåking	Nykartlegging ved hjelp av eDNA og feltkartlegging av lokaliteter med positivt funn av eDNA.	Oslo og Viken, tre vassdrag i Asker kommune, tre i Bærum og Alna i Oslo kommune	Vellykket, fikk gjennomført kartlegging med unntak av et vassdrag og tatt nye prøver via eDNA som planlagt.	250 000
Edelkreps	20S90606	Interreg prosjekt Norsk Svensk handlingsplan-innsats for edelkreps/flodkräftor	Feltkartlegging, kjemiske prøver og info-arbeid	Oslo og Viken, samt Innlandet. Grensetraktene på norsk side mot Sverige.	Vellykket. Gjennomført planlagt feltarbeid, og hentet inn kjemiske prøver. Informasjonsarbeid via Facebook og hjemmeside + brosjyre. Pga covid19 ikke mulig å gjennomføre fysiske møter og samlinger.	350 000

Storsalamander	20S90606	Oppfølging av handlingsplan storsalamander - kartlegging, restaurering av dam og informasjonstiltak	Som nasjonal koordinator har vi fordelt penger til kartlegging i Skorpeheia i Strand kommune og restaurering av storsalamanderdam i Sande kommune, samt utarbeidelse og opptrykk av skjøtselshåndbok.	Vestfold og Telemark og Rogaland. Håndboka kommer til nytte nasjonalt.	Vellykka. Stort avvik mellom innmeldt behov og tildelte penger.	100 000
Hule eiker	20S90606	Oppfølging av handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker - kartlegging og skjøtsel	Kartlegging og skjøtsel av hule eiker i Nesodden kommune og tilstandsvurdering og skjøtsel av Buttedalsassen	Nesodden kommune og Lier kommune	Vellykka, men foreløpig ikke gjennomført. Nesodden kommune har behov for kartlegging og skjøtsel av hule eiker i kommunen og vi har inngått avtale med dem. I tillegg var det planlagt kartlegging og skjøtsel av Buttedalsassen i Lier. Arbeidet ble billigere enn planlagt.	115 000
Strandeng	20S90606	Ivaretagelse av trua naturtype strandeng-beitegrjerde	Oppsetting og innkjøp av beitegrjerde.	Ned-Ramsø i Fredrikstad kommune.	Vellykka, men kr 40 000 er fordelt til slåttemark og skjøtselsarbeid andre steder.	10 000
Myrflangre	20S90606	Oppfølging av myrflangre. Ferdigstilte faggrunnlag, overvåking og informasjon.	Faggrunnlag ferdigstilt og telling på flere lokaliteter	Gamle Buskerud. Ullvedtjern, Kvitmyra m. fl.	Gjennomført og vellykka. Kun internt minifagseminar gjennomført pga covid19. Stor oppblomstring av myrflangre etter god skjøtselsinnsats over flere år.	85 000
Honningblom	20S90606	Overvåking og skjøtsel	Overvåking av fire forekomster med honningblom på Hvaler. Innkjøp av metalldetektor for å finne igjen avmerkete ruter.	Hvaler	Vellykka. Har brukt mye egeninnsats, og derfor omfordelt midler til dvergmarinøkkel, dverggylde og kartlegging av rødlistede karplanter i Østfold. Skjøtsel er utført ved bruk av verneområdemidler.	29 000
Klokkesøte	20S90606	Kartlegging og skjøtsel av klokkesøte	Kjøp av jordfreser og klipper, samt kartlegging og skjøtsel	Vestfjella naturreservat	Vellykka. Har kommet i gang med skjøtselen. Kartleggingen ga ingen nye funnsteder.	20 000
Dragehode	20S090606	Åvervåking	23 lokaliteter, 4. året med overvåking.	Østlandet	Det overordnede formålet med overvåkingen er å få oversikt over status og utvikling over tid for dragehodepopulasjoner i Norge, samtidig som overvåkingen skal gi oversikt over utvikling av populasjoner lokalt.	700 000
Truede solitære bier	20S090606	Kartlegging av rødlistede solitære bier - NINA	Mål: å finne nye bestander av truede solitære bier på Østlandet. På dette prosjektet ble POLLILANDmodellen brukt i kombinasjon med artsobservasjoner av vertsplanter til å velge ut områder der det skulle gjøres inventeringer etter truede solitære bier. Lokaliteter ble valgt ut på bakgrunn av en høy predikert verdi fra POLLILANDmodellen, i kombinasjon med artsobservasjoner av gule korgplanter (f.eks. flekkgrisøre og hårsveve). Ved å bruke den skisserte feltprotokollen ble det funnet tre nye lokaliteter for kursandbie (VU), og en ny lokalitet for rustkjeglebie (VU). I tillegg ble det funnet en ny lokalitet for sommersandbie (NT).	Oslo og Viken (sør-øst)	Alle nye lokaliteter ligger minst 2 km fra nærmeste kjente bestand, og bidrar derved til å øke det kjente forekomstareal ift. rødlistevurderinger.	150 000
pollinerende insekter - blomsterfluer	20S090606	Brosjyre om blomsterfluer	Det er satt i gang prosjekt for å utarbeide en informasjonsbrosjyre om blomsterfluer. Dette er den tredje i rekken fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Målet er å gi folk flest informasjon om artenes levevis, mangfoldighet, hvorfor de er truet og hva som kan gjøres.	Norge	Denne typen grunnleggende informasjon om disse rare, nyttige og fascinerende småkrypene vi ikke kan leve uten, kan bidra til folkeopplysning og holdningsendringer.	50 000
pollinerende insekter - blomsterfluer	20S090606	Bestemmelse av blomsterfluer	Det er gitt midler til å bestemme og publisere en del innsamlede blomsterfluer fra Oslo og Viken for å oppgradere kunnskapsgrunnlaget om gruppen i Viken	Oslo og Viken	Denne type oppgradering av kunnskapsgrunnlaget om pollinerende insekter er viktig for forvaltning av pollinerende insekter	40 000
Rødnappsandbie	20S090606	Oppfølging av faggrunnlag for rødnappsandbie - kartlegging og overvåking	Overvåket kjente lokaliteter i Norge, kartlagt etter nye. Som nasjonal koordinator har vi fordelt midler til Agder	Norge	Nødvendig med tett oppfølging av en kritisk truet art	210 000
klippeblåvinge	20S090606	Oppfølging av faggrunnlag for klippeblåvinge - prioritert art - kartlegging og overvåking	Overvåking av lokaliteter i Halden, skjøtsel av lokaliteter i Halden,	Halden	Nødvendig for å forvalte arten og for å dokumentere funksjonsområde.	180 000
Prikkrutevinge	20S090606	Oppfølging av faggrunnlag for prikkkrutevinge	Søk etter mulige lokaliteter for å etablere arten utenfor dagens utbredelse	Færder	Viktig for å gjøre populasjonen mer robust fra en til flere lokaliteter i Norge	20 000
Villbier - slåttemark	20S090606	Manuell innsamling av villbier på en slåttemark	Flere besøk i løpet av en sesong, > 100 bier samlet inn og artsbestemt.	Solli, Asker	Viktig for å kunne vurdere hvor stor andel av forekommende biearter som er mulig å fange inn ved hjelp av fellefangst.	55 000
Dragehodeglansbille	20S090606	Oppfølging av handlingsplan for dragehode og dragehodeglansbille	Forsøk på å dokumentere større utbredelse av endemisk art	Hadeland	13 lokaliteter undersøkt. Nordgrensen for dragehodeglansbille er med denne undersøkelsen flyttet nesten tre mil nordover.	60 000

Rødlistede biller i brannpåvirket skog	20S090606	Kartlegging av truede insektarter knyttet til brent skog	Over 3000 biller tilhørende 290 arter, samt en del veps og noen andre arter tilhørende andre artsgrupper er artsbestemt. Av rødlistearter er det så langt påvist 15 arter, hvorav 14 er biller	Kongsberg	Prosjektmidlene har gitt mye viktig informasjon om brannpåvirkede biller, både med tanke på utbredelsen av artene, men også delvis med tanke på artenes økologi. Prosjektet har også gitt mye ny kunnskap om artsmangfoldet i den lavreliggende, gamle furuskogen i Kongsberg, en skogtype det kan være vanskelig å vurdere naturverdiene til uten en kartlegging av arter, og der store arealer med brannpåvirket furuskog er helt essensielt for en langsiktig ivaretagelse av de mest truede artene.	100 000
Trollbærmåler	20S090606	Søk etter kritisk truet sommerfugl som ikke er kjent fra andre lokaliteter	Begrenset søk på en lokalitet	Kjaglidalen, Bærum	Ikke påvist. Ville vært viktig for bevaring av Arten i Norge	20 000
Rødlistede moser i ferskvann og våtmark	20S090606	Kartlegging	Kalksjøer og kalkrike vassdrag ble ettersøkt for rødlistede moser	et ble gjort undersøkelser i fire ulike områder i forbindelse med dette prosjektet. Kalksjøområder ved Kongsberg, Fiskumvannet, langs nedre deler av Alna i Oslo og ved Merkja ved Fet.	Den nye kunnskapen fra dette prosjektet er allerede implementert i den nye rødlista som blir utgitt nå i 2021. Denne typen prosjekter er helt essensielle for å skaffe til veie kunnskap om arter som ikke fanges opp i ordinær naturtypekartlegging.	70 000
Rødlistede vedsopp i gammel lavlandsfuruskog	20S090606	Kartlegging av rødlistede vedsopp på furu	15 større og mindre områder undersøkt	Arbeidet har blitt utført i kommunene Modum, Krødsherad og Sigdal	Prosjektet har bidratt til betydelig kunnskapsvekst om vedsopp i gammel lavlandsfuruskog, forsterket kunnskapen om dette som en skogtype med mange spesialiserte arter, og styrket vurderingen av midt-Buskerud som en kjemeregion for slik skog i Norge.	100 000
Rødlistede mykorrhizasopp i boreal kalkbarskog	20S090606	Kartlegging av jordboende sopp.	Ikke gjennomført pga. dårlig soppsesong.	Indre Buskerud	Viktig kunnskap for forvaltningen og for bedre å kunne ivareta en truet naturtype med truede arter	60 000
Truede lavarter på kalkberg i Oslofeltet	20S090606	Målrettet søk etter truede lavarter knyttet til kalkrikt berg i Oslofeltet.	Begrenset til Oslofeltet i Viken	Viken	Åpen grunnlendt kalkmark er under sterkt press. Oversikt over artsmangfold og deres kravtusser er derfor en meget viktig kunnskap for videre presis forvaltning av naturtypen som er oppført som sårbar på rødlista og nylig har fått status som utvalgt naturtype	90 000
Slåttemark	20S090606	Oppfølging av handlingsplan for slåttemark: Nye skjøtselsplaner, revidering av gamle skjøtselsplaner, veiledning av grunneiere, skjøtselsgruppe, solblomtelling, insektkartlegging i tilknytning til slåttemark.	9 lokaliteter med skjøtselsplan, 8 revidert plan.	Oslo og Viken	Nødvendig tiltak for å ivareta kritisk truet naturtype, slåttemark. Bedrer kunnskapsgrunnlaget om slåttemark.	550 000
						3 851 000

Deponier og finansiell sikkerhet (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Deponier og finansiell sikkerhet: Rapportere på status med arbeidet med kravstilling om finansiell sikkerhet i tillatelsene (referanse i tildelingsbrevet: 3.14.4.11).

Kravet om finansiell sikkerhet for avslutning og etterdrift av deponi i form av bankavtaler gjelder for 13 privateide deponier i Oslo og Viken. Vi har i 2020 gått igjennom de avtalene som fantes, og vi har etablert nye der det var behov for det. Vi er oppmerksomme på kravet ved etablering av nye deponier.

Deponi og PFAS (fra kapittel 7.3.5.6 i TB)

Rapportere på

Deponi og PFAS: Rapportere på status med arbeidet med reviderte tillatelser for deponier som trenger det (referanse i tildelingsbrevet: 3.1.4.4.9).

Den 04.02.2020 ble det gitt en permanent tillatelse til mottak og deponering av PFAS-holdige gravemasser til Lindum Oredalen AS for anlegget Oredalen i Asker kommune. Lindum Oredalen AS fikk tillatelse til å deponere opptil 300 000 tonn PFAS-holdige

gravemasser per to år av gangen. Utover dette er det ingen andre anlegg eller deponier som melder at de har et behov for å kunne ta imot denne type masser. Vi har heller ikke fått noen slike saker delegert fra Miljødirektoratet.

Skjønnsmidler (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Omtale av prosess med kommunene i tildelingen av skjønnsmidler for 2021.

Ordinært skjønn 2021

Kommunene i Oslo i Viken ble for 2021 tildelt 121 millioner kroner. Rammen var redusert med 11 millioner kroner fra i fjor. 2020 har vært og er et utfordrende år som følge av Covid- 19 for kommunene. Det ble derfor besluttet å holde tilbake en større andel av skjønnsmidlene for 2021, slik at vi kan følge utviklingen tett for de mest utsatte kommunene.

Av rammen på 121 millioner kroner ble det holdt tilbake 40,4 millioner kroner til senere fordeling. Den tilbakeholdte rammen er tiltenkt kommunenes arbeid med innovasjon- og fornying, og til uforutsette hendelser som måtte oppstå i løpet av året.

Ved fordelingen av ordinært skjønn for 2021 på kroner 80,6 millioner har vi vektlagt kommunenes økonomiske situasjon og andre eksterne økonomiske forhold av betydning, som er utenfor kommunenes kontroll. Eksempler på det siste kan være lavinntektskommuner med stor grad av levekårsutfordringer, kommuner med spesielt store nettoutgifter til særlig ressurskrevende tjenester både før og etter aldersgrensen på 67 år. Når denne rammen skulle fordeles ble ikke kommunene bedt om konkrete innspill, da kommunene på grunn av pandemien allerede var i en vanskelig og belastende situasjon. Vi ønsket ikke å bry de med mer arbeid, slik vi har brukt vårt kjennskap til kommunene gjennom løpende økonomiarbeid når midlene ble fordelt.

Vi ønsker også å informere om vårt arbeid knyttet til ekstraordinære skjønnsmidler for 2020.

Skjønnskudd til flomforebyggende tiltak

På bakgrunn av departementet brev av 18.5.20 tok vi kontakt med våre kommuner og ba de om å melde ifra om behov for tiltak og midler knyttet til den varslede vårfloppen. Av den nasjonale rammen på kroner 100 mill. fikk embetet vårt kroner 10 mill. Disse midlene ble fordelt til 18 av våre kommuner basert på innmeldte behov. I utgangspunktet ble det meldt om behov for tiltak som tilnærmet kostet kroner 38,5 mill. Små kommuner fikk tilnærmet det de søkte om, mens de store kommunene som ba om mest og flest tiltak, fikk langt mindre.

Kommunene som fikk tildelt midler har levert en enkel rapport på bruken av midlene den 1.2.2021 og vi holder på i disse sager å gå igjennom denne rapporteringen.

Skjønnskudd som følge av virusutbrudd

Vi har samlet sett i fire omganger mottatt over en milliard kroner til kompensasjon for kommunens merkostnader og mindreinntekter som følge av Covid-19 utbruddet. Regionen vår har vært hardt rammet av pandemien siden oppstart i mars. Kommunene har jobbet godt og intensivt med å slå ned på utbruddet og dette har kostet mye ressurser og midler. Nærmere informasjon om de ulike fordelingene er tidligere i våre brev til departementet gjort rede for, slik de gjentas ikke her.

Erfaringene fra denne prosessen er at departementet burde hatt en tettere dialog med embetene. Dette for å sikre felles forståelse av oppdrag mellom embetene, og videre i forhold innhenting av kommunenes prognoser på merkostnader.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)**Rapportere på**

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene.

Embetet fikk i 2020 en skjønnsramme på 132 millioner kroner, hvorav 27 millioner kroner ble holdt tilbake til blant annet fornyings- og innovasjonsarbeid i kommunene. Av dette ble 4,5 millioner spesifikt holdt tilbake for Oslo kommune.

Informasjon om totalrammen og det som ble avsatt til prosjektskjønn ble gitt våre kommuner under statsbudsjettsamling og tilhørende dokumentasjon i oktober måned.

Videre ble det skrevet et mer utfyllende brev til kommunene om prosjektmidler generelt, departementets retningslinjer, søknadens innhold, avgrensninger og krav til rapportering og dokumentasjon på starten av året. Samme informasjon ble lagt ut på nettsiden vår under tilskuddskalenderen. Søknadsfristen ble satt til 31.mars 2020.

På grunn av pandemien ba flere kommuner om mer tid til å sende inn prosjektsøknader. Søknadsfristen ble av den grunn forlenget til 31.mai 2020. Søknadsprosessen ble sterkt forsinket både på grunn av utsatt søknadsfrist og internt arbeidspress. Arbeid med fordelingen av prosjektskjønnsmidler for 2020 ble avsluttet i starten av september.

Det ble i alt mottatt 48 søknader til prosjektskjønn på litt over 53 millioner kroner. Av disse ble det besluttet å tildele skjønnsmidler til totalt 14 prosjekter med totalsum på litt over 15 millioner kroner. Dette tilsvarer 11 prosent av den totale skjønnsrammen vår. Av de prosjektene som fikk støtte kom 11 av de fra kommuner i Viken og resten fra Oslo kommune. Fordelingen av midlene var henholdsvis på kroner 10,520 millioner kroner og 4,5 millioner kroner.

Når prosjekter skulle velges ut med tanke på midler ble Samordningsgruppen hos oss involvert i dette arbeidet. Samordningsgruppen er en gruppe som jobber med tverrfaglige prosjekter/oppdrag internt i embetet og består av en seksjonsleder fra hver fagavdeling. I gruppen ble alle innkomne søknader gjennomgått og en prioriteringsliste ble laget med bakgrunn i faglige råd, relevans, kompetanse og overføringsverdi. Endelig tildeling ble publisert i et felles brev til kommunene og på vår nettside.

For å kunne opprettholde kommunale tjenester med god kvalitet og i tråd med lovfestede krav, mener Fylkesmannen at det er viktig for mange av våre kommuner i regionen å utvikle og forsterke samarbeidet med andre kommuner. Ved fordeling av prosjektmidler har vi derfor i hovedsak prioritert prosjekter som er tverrfaglige og tverretatlige, som flere kommuner samarbeider om og som har stor overføringsverdi til andre kommuner. To av prosjektene er ikke i samarbeid med andre kommuner, men disse er tildelt midler, fordi prosjektene vurderes som viktige som forberedelsesarbeid til barnevernsreformen. Det er stor variasjon i hvem som har fått støtte i forhold til kommunestørrelse og hva de har fått prosjektmidler til. Flere har fått midler til digitaliseringsprosjekter, slik som DigiBarnevern, DigiViken, DigiHelsestasjon, SmartKom innovasjon, digitaliseringsarbeid i Kongsbergregionen m.fl.

Flere av våre kommuner nevner også i sine plandokumenter, slik som økonomiplan, hvor nyttig prosjektmidler og prosjektsamarbeid er. Eksempelvis skrev Aremark kommune følgende om SmartKom prosjektet:

«Kommunedirektøren vil her trekke fram SmartKom samarbeidet, hvor Rakkestad, Råde, Våler, Hvaler, Marker og Skiptvet sammen med Aremark, har et samarbeid innenfor blant annet digitalisering og en rekke andre tjenesteområder. Samarbeidet fungerer også som ledernetverk for kommunedirektøren og for ledere på andre nivåer i kommunen. Det er stadig behov for å konferere med andre i tilsvarende rolle som en selv, da er det godt å ha et nettverk av sammenlignbare kommuner man kan henvende seg til.»

Kommunene rapporterer på prosjektene i ISORD-basen, og rapporteringen på prosjektene i 2020 vil bli omtalt i årsrapporten for 2021. Vi har allerede nå fått flere henvendelser fra kommuner som melder om forsinkelser, som skyldes eksterne forhold, enten som direkte eller indirekte konsekvens av pandemien. Vi forventer derfor en del forsinkelser i kommunenes prosjektperiode hva gjelder gjennomføring av prosjekter og dermed rapportering på prosjektmidler.

Det ble i 2020 ikke iverksatt konkrete tiltak for å løfte frem gode og nyttige prosjekter. Vi hadde planlagt en kommune konferanse for kommunaldirektører og ordførere, men den er også forskjøvet til sommer 2021.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

Vi mottok også krav om lovlighetskontroll på eget initiativ i 49 saker hvor vi kom til at vilkåret om «særlige grunner» etter kommuneloven § 27-1 andre ledd ikke var oppfylt.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	26	4	30
På eget initiativ	0	1	1

I tillegg avviste Statsforvalteren 7 krav om lovlighetskontroll fra folkevalgte fordi de formelle vilkårene ikke var oppfylt.

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet i embetet.

Vi har særlig veiledet kommunene om kommunalrettslige problemstillinger som har oppstått i tilknytning til koronapandemien (delegering, hastemyndighet, lukking av møte etc.). En sak om inhabilitet i varslersak i Eidskog kommune hvor vi var oppnevnt som settefylkesmann har vært ressurskrevende for embetet. Krav om lovlighetskontroll av lokale forskrifter om hundehold i kommunene i Hallingdal har også vært tidkrevende, i tillegg til sak om støtte til partigrupper i kommunestyret.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.3.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Når det gjelder kommunalteknisk virksomhet har mange kommuner opprettet interkommunale virksomheter innen vann, avløp og renovasjon. Innenfor disse temaene har vi kontakt både med de interkommunale selskapene og med kommunens administrasjon.

Det er videre interkommunal samarbeid i enkelte barneverntjenester der to eller flere kommuner har gått sammen for å styrke sine tjenester. Dette gjelder totalt 12 kommuner i Viken som fordeler sge på tre interkommunale barneverntjenester.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i 2020 behandlet 140 klager på avslag på innsyn etter offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd. Av disse fikk 66 klager helt eller delvis medhold.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Fylkesmannen har skrevet 48 brev til kommunene med samordning av statlige innsigelser (en nedgang fra året før da antallet var 60). Vi har ikke avskåret noen av innsigelsene. Det er etatene NVE, Statens vegvesen og BaneNor som står for de fleste av innsigelsene, sammen med Fylkesmannen. De fleste av innsigelsene løses gjennom dialog etter at innsigelsen er fremmet til kommunen.

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har <u>oversendt</u> innsigelse til fylkesmannen	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er løst før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er <u>avskåret</u> av fylkesmannen	4. Antall planer med innsigelse fra fylkesmannen og andre statlige etater <u>fremmet</u> for kommunen
Antall planer totalt	38	0	0	48
Fylkesmannen	0	0	0	18
Avinor	1	0	0	1
Biskopene				
Direktoratet for mineralforvaltning				
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap				
Fiskeridirektoratet				
Forsvarsbygg	1	0	0	1
BaneNor	5	0	0	5
Kystverket				
Luftfartstilsynet				
Mattilsynet				
NVE	23	0	0	23
Oljedirektoratet				
Politiet				
Rikskontrollvaren				
Statens vegvesen	5	0	0	0
Statsbygg				

For 3 av sakene ble innsigelsene løst ved et revidert forslag. I delvis løst. I en sak med Bane Nor hadde vi dialog og gjentatte forsøk for å løse konflikten før innsigelsen ble sendt. Enkelte av innsigelsene fra NVE innarbeides og løses raskt fra kommunens side.

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 rapporterer alle embetene byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2020 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2020 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Antallet saker som er behandlet har gått opp fra 1057 i 2019, til 1151 i 2020. Antall saker gitt medhold er 238. Det fremgår av tabellen at 38 % av sakene (435) ble behandlet innen frist – 62 % (716) med fristoverskridelse. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 105 dager. Gjennomsnittlig overskridelse er 46 dager. Det samlede antallet fristbrudd skyldes et stort etterslep fra 2019. Dette har gjort at saksbehandlingstiden for nyere saker har blitt lengre enn ønsket. Det har i 2020 vært jobbet bevisst med nedbygging av restanser. Ved inngangen til 2021 var det få byggesaker med fristbrudd (26 totalt) og saksbehandlingstiden forventes i løpet av første halvår å være innenfor kravene fra departementet. Det fremgår ikke i sysam hvor mange saker det ble avtalt enn lengre frist i eller fristen ble forlenget i.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
1 151	238	716	46	5	3	0

Antallet saker som er behandlet har gått opp fra 1057 i 2019, til 1151 i 2020. Det fremgår av tabellen at 38 % av sakene ble behandlet innen frist – 62 % med fristoverskridelse. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 105 dager. Det samlede antallet fristbrudd skyldes et stort etterslep fra 2019. Dette har gjort at saksbehandlingstiden for nyere saker har blitt lengre enn ønsket. Det har i 2020 vært jobbet bevisst med nedbygging av restanser. Ved inngangen til 2021 var det få byggesaker med fristbrudd (26 totalt) og saksbehandlingstiden forventes i løpet av første halvår å være innenfor kravene fra departementet.

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

58 % av sakene (76) ble behandlet ut over 12 uker. 56 saker ble avgjort innen 12 uker. 5 klager førte frem. Ved inngangen til 2021 var det 1 sak med fristbrudd. Vi anser nå at vi er å jour med å behandle klager på reguleringsplaner i samsvar med målsettingen på 12 uker.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	132
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	93
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	76
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	5

58 % av sakene ble behandlet ut over 12 uker. Ved inngangen til 2021 var det 1 sak med fristbrudd. Vi anser nå at vi er å jour med å behandle klager på reguleringsplaner i samsvar med målsettingen på 12 uker.

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2020. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Embetet har to lærlinger i kontor- og administrasjonsfaget som etter planen er ferdig sommeren 2021. Flere lærlinger tas inn våren 2021.

Rapportering på fellesføring 2019 (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

Embete har gjennom 2020 gjennomført mange rekrutteringsprosesser. Arbeidet som har vært gjort gjennom utforming i utlysningstekster, delvis bruk av målrettede kanaler for utlysning og innretning av maler som benyttes i tilsetningsprosessen har ikke bidratt til den ønskede uttelling når det gjelder å rekruttere inn medarbeidere med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV over to år. Kun 1,2 % av de som søkte hadde krysset av for nedsatt funksjonsevne, og kun 3 % av søkerne hadde krysset av for hull i CV over to år. Disse tallene viser at vi må få opp andelen søkere fra målgruppen, noe vi aktivt må arbeide med og inkludere i handlingsplanen for 2021. Embetet ser også at det er behov for større bistand og samarbeid med NAV for å nå målet om 5 %. Vi ser behovet for konkrete avtaler med flere NAV kontorer, dette tas opp i 2021.

Inkludering var tema på utvidet ledermøte mot slutten av 2020, hvor det gjennom informasjon og veiledning med bistand fra DFØ, ble satt fokus på hvordan vi bedre kan jobbe med inkludering i embetet.

Fellesføring 2019 - motvirke arbeidslivskriminalitet (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetenes anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. rundskriv H-8/17.

Vi har revidert våre rutiner for anskaffelser for å ivareta kravene for offentlige anskaffelser. I større og krevende kjøp innhenter vi råd, veiledning og gjennomføring fra Fylkesmennes fellesadministrasjon (FMFA). Vi forutsetter at FMFA bygger opp økt kompetanse og kapasitet på innkjøpsområdet.

I de anskaffelsene som vi har gjennomført, blant annet inngåelse av renholdsavtale, har vi hatt fokus på regelverket herunder innhenting av skatteattester. Ved inngående fakturaer og krav sjekkes alltid organisasjonsnummer nøye, og hvis de ikke har organisasjonsnummer utbetales det som lønn. Og alle utbetalinger til selvstendig næringsdrivende uten fast forretningssted rapporteres til skattemyndighetene.

Gevinstrealisering på planområdet (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Embetene skal gi en kort, årlig samlet vurdering og rapportering i årsrapporten på egen ressursbruk knyttet til arbeid med og medvirkning i planprosesser (som formidling, høringsuttalelser, dialog og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser). I tilknytning til rapporteringen på ressursbruk skal det også gis en vurdering av kvaliteten på arbeidet.

Fylkesmannen har organisert planarbeidet i en egen klima- og planseksjon i Klima- og miljøvernavdeling. Arbeid med plansaker krever samordning på tvers og det benyttes i ressurser fra naturforvaltningsseksjonene og forurensnings-seksjonene, Landbruksavdelingen, Helseavdelingen, stab for samfunnsikkerhet og også noe fra Juridisk avdeling. Det anslås at embetets ressursbruk er ca 17 årsverk.

Sammenslåing av tre embeter har gitt et større og mer robust fagmiljø. Fylkesmannen har god kvalitet på medvirkning i kommunale planprosesser. Oppfølging og dialog med så mange kommuner med tilhørende saksmengde krever også en del koordinering, ikke minst ut fra store forskjeller mellom kommunene og forvaltning av de gjeldende regionale planene.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Det veiledes og informeres om universell utforming gjennom innspill til planstrategier, kommuneplaner og aktuelle reguleringsplaner.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Vi har fokus på at likestilling favner bredt og betyr at alle personer skal ha like rettigheter og muligheter i samfunnet, uavhengig av blant annet kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion. Vi får fra tid til annen spørsmål fra departementene om å foreslå kandidater til ulike utvalg og nemnder. I dette arbeidet legger vi vekt på at våre forslag skal gjenspeile befolkningens mangfold i våre to fylker.

Internt følger vi de samme prinsippene, og i forbindelse med kunngjøring av ledige stillinger understreker vi alltid at: «Fylkesmannen er opptatt av

mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater å søke uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi er IA-bedrift og vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne.»

Likestillings- og diskrimineringshensyn er relevant ved mange av våre oppdrag og oppgaver, blant annet gjennom behandling av klagesaker, tilsynssaker og informasjon og veiledning. Vi tar opp temaet i ulike fora der det er naturlig, både internt og eksternt.

Oppdraget vedrørende implementering av CRPD som Fylkesmannen har fått som en pilotprosjekt ble i løpet av andre halvår igangsatt med invitasjon til utvalgte kommuner. Det ble videre nedsatt en intern arbeidsgruppe med representanter fra flere avdelinger som har fulgt opp enkeltoppdrag fra Barne- og familiedirektoratet. Det er videre igangsatt et arbeid for å utarbeide en handlingsplan for 2021 der flere aktiviteter, både internt i embetet og eksternt, skal iverksettes i henhold til målsetting om implementering i kommunene.

Vi planla i 2020 en konferanse med tema likestilling og likeverd i barnehagen. Målgruppen var alle ansatte. Konferansen kunne ikke gjennomføres på grunn av pandemien.

I regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage besluttet samarbeidsfora for Oslo og Viken at 30% av midlene for 2020 i sin helhet skulle brukes til tilretteleggingsmidler til barnehageeiere med ansatte som tar barnehagelærerutdanning ved siden av jobb. Tiltaket er viktig for å rekruttere og beholde kompetente og kvalifiserte ansatte i barnehagen. Det ble søkt om midler for 460 ansatte/studenter, av disse var det 84 menn. Søknadene for de mannlige ansatte/studentene ble alle innvilget.

Embetet har hatt en egen koordineringsgruppe for 0-24 (sårbare barn). Vi hadde planlagt kommunedialog med noen utvalgte kommuner med tema barnekonvensjonen. Disse dialogmøtene rommer også tema knyttet til likestilling, men møtene kunne ikke gjennomføres som planlagt i 2020.

0-24 gruppen koordinerte også et hørings svar for lovforslaget om barn og velferdslovgivningen, og her løftet vi frem likestillingsaspekter. I tillegg til at vi avga høring, publiserte vi vårt hørings svar på vår nettside.

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevingssakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker der aktivitetsplikten er oppfylt: 194 dager.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker der aktivitetsplikten er brutt: 204 dager.

Tilbakemeldingen på Fylkesmannens årsrapport fra 2019 fra departementet var: *Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden i håndhevingssakene på 152 og 140 dager er for lang. Embetet må i det videre arbeidet ha særskilt oppmerksomhet på å få ned saksbehandlingstiden i disse sakene.* Dessverre er resultatet for 2020 at saksbehandlingstiden har økt.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2020 gjort strukturelle endringer i arbeidet med saksbehandling for å øke effektiviteten og tempoet i saksbehandling vår.

Det er flere grunner til at saksbehandlingstiden fortsatt er altfor lang. Vi har tro på at den skal gå ned på sikt.

Den totale mengden saker vi får inn er i seg selv en utfordring. En annen grunn til lang saksbehandlingstid er overhenget av saker fra sammenslåingen. Vi løser nå flere saker enn vi får inn i løpet av et år, men siden vi har over 100 saker i etterslep blir saksbehandlingstiden lang.

I 2020 behandlet vi også en rekke saker som ikke nådde opp i prioritet høsten 2019, siden eleven allerede hadde byttet skole eller hadde det bra.

Fylkesmannen i Oslo og Viken opplever også at en større del av skolemiljø sakene vi behandler har blitt mer komplekse, hvilket også får konsekvenser for vår saksbehandling. Det er lav terskel for hva som er å regne som en skolemiljø sak så lenge forhold utenfor skolen påvirker elevens skolemiljø. Sakene grenser i større grad til alvorlig helseproblematikk og diagnoser, anførsel om straffbare forhold, slik som alvorlige voldshandlinger eller seksuelle overgrep eller forhold som grenser til barnevern eller elevens faglige utbytte. I slike saker er det ofte flere instanser inne og i noen tilfeller er det en pågående politietterforskning eller undersøkelser fra barnevernstjenesten. Vi har også saker hvor eleven som har meldt inn sak ønsker klassebytte eller skolebytte og saker hvor de mener at en medelev må bytte klasse eller skole. Dette får også konsekvenser for vår saksbehandling siden det krever bredere undersøkelser og informasjon om andre elever eller elevgruppa som helhet. I tillegg må vi hele tiden vurdere andre elevers eventuelle partsrettigheter. Dette påvirker igjen saksbehandlingstiden vår som allerede er for lang.

Slik vi har informert om over og løftet under høringen til ny opplæringslov, behandler vi også saker hvor eleven har fått det bra etter at saken er meldt, men hvor foreldrene fortsatt ønsker vedtak i saken. Vi har også flere saker hvor eleven har sluttet på skolen etter at saken er tatt til behandling, men hvor foreldrene fortsatt ønsker vedtak. Her opplever vi i tillegg at foreldre venter med å melde sak til rundt siste skoledag eller når de allerede har bestemt seg for at eleven skal bytte skole. I disse tilfellene får ikke vårt vedtak noen vesentlig betydning. Dette trekker saksbehandlingstiden opp siden vi forsøker å prioritere saker hvor eleven fortsatt opplever et utrygt skolemiljø. Den store saksmengden gjør likevel at saksbehandlingstiden blir for lang også i saker hvor eleven fortsatt går på skolen. I noen tilfeller har vi også opplevd at det er melder som forsinker saksbehandlingen, f.eks. at de ønsker å avvente behandlingen av saken etter at den er tatt til behandling, at de er usikre på om de ønsker et vedtak likevel eller at vi ikke får tak i melder.

Fylkesmannen i Oslo og Viken mottar et stort omfang skolemiljø saker sammenlignet med de andre embetene. Dette også sett i sammenheng med antallet elever og skoler som Oslo og Viken rommer. Basert på tallene som ble rapportert inn våren 2020, behandler og mottar vi langt flere saker enn de andre embetene. Under nedstengingen av skolene i vår hadde vi en nedgang i antall meldte saker. Vi hadde imidlertid omfattende og tidkrevende veiledning med foreldre og skoler på telefon i denne perioden.

Vi har i 2020 gjort flere systematiske grep for å sikre kompetanse og effektivitet i saksbehandlingen vår. Vi søker å løse sakene så effektivt som mulig samtidig som vi opplyser sakene forsvarlig. Her ser vi blant annet at det er formålstjenlig å behandle færre delplikter der dette er mulig. Dette arbeidet fortsetter, og vi opplever at vi gjør mye riktig i måten vi jobber på. Vi håper og tror at det på sikt også vil vise seg i gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Vi opplever fortsatt at det er en vesentlig mangel på ressurser til å behandle det store antallet skolemiljø saker vi har. I likhet med i fjor har vi hatt store utskiftninger av ansatte som jobber med dette feltet og det tar lang tid å opparbeide seg kompetansen og kunnskapen som kreves for å behandle disse komplekse sakene. Våre saksbehandlere som behandler skolemiljø sakene har i tillegg tilsyn på dette området, hvilket også er tidkrevende, men nyttig og nødvendig.

I tillegg til sakene vi behandler har vi stor pågang på vår vakttelefon for skolemiljø. Vi mottar mange henvendelser fra foreldre, elever og skoler hver dag, hvor vi gir omfattende veiledning på generelt grunnlag.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive de vurderingene som var avgjørende for valg av:

- a) tilsynstema
- b) omfang
- c) skriftlig eller stedlig tilsyn
- d) tilsynsobjekt

a) tilsynstema

Fylkesmannen prioriterer områder hvor lovbrudd har store konsekvenser for barn, unge, voksne og lærlinger. I 2020 har vi i valg av tema tatt spesielt hensyn til lovområder der det er størst sannsynlighet for at vi finner flest sårbare barn, unge og voksne. Etter vår vurdering gjelder dette følgende områder på skoleområdet: spesialundervisning, alternativ opplæringsarena, skolemiljø, gjennomføring av Elevundersøkelsen, særskilt språkoppfølging, tidlig innsats og grunnskoleopplæring for voksne.

Barn i barnehage er etter vår vurdering i seg selv en sårbar gruppe fordi de ofte mangler språk som formidler hvordan de har det i barnehagehverdagen, og Fylkesmannen har derfor vurdert at det har vært særlig viktig å føre tilsyn med temaet spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Personalets kompetanse er den viktigste kvalitetsfaktoren i barnehagen, jf. departementets merknader til barnehageloven § 17 a. Fylkesmannen har derfor ført tilsyn med hvordan kommunen følger opp forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager. På bakgrunn av våre risikovurderinger har vi også sett behov for å føre tilsyn med de virkemidlene kommunen har som barnehagemyndighet, det vil si temaene veiledning, tilsyn og godkjenning av barnehager.

Vi har i år hatt fokus på å innskrenke antall deltema innenfor hvert tilsyn. Fylkesmannen vurderer at enkelte deltema innenfor f.eks. temaet spesialpedagogikk vanskelig lar seg gjennomføre på bakgrunn av valg av skriftlig gjennomføringsmetode. Fylkesmannen er klar over disse utfordringene og vil vurdere å gjennomføre enkelte tilsyn stedlig når koronapandemien er over.

b) omfang

Fylkesmannen har fra 2019 til 2020 økt antall gjennomførte tilsyn fra 37 til 39. Dette er en liten oppgang, men er ikke i tråd med våre planer og de tilbakemeldinger vi fikk i etterkant av årsrapporten i 2019. Vi planla for 50 tilsyn, men har pga. koronapandemien avlyst eller utsatt elleve tilsyn.

c) skriftlig eller stedlig tilsyn

Fylkesmannen har i 2020 valgt å gjennomføre samtlige tilsyn skriftlig, med ett unntak. Bakgrunnen for dette var å effektivisere ressursbruken slik at vi kunne innfri kravet til omfang. Vi har gode erfaringer med å holde intervjuer på Teams og opplever at bruk av digitale plattformer kan være vel så nyttige for informasjonsinnhenting i forbindelse med tilsyn, som fysisk oppmøte. Vi tenker at dette er erfaringer vi tar med oss etter pandemien også. Til tross for pandemien har vi i hovedsak klart å gjennomføre de fleste tilsynene som planlagt. Vi planlegger også for skriftlige tilsyn i 2021 både i lys av koronapandemien, men også for å komme i mål med oppdraget, og ikke minst fordi vi opplever at muligheten til å benytte Teams til intervju der det er nødvendig, er en god måte å innhente ekstra informasjon på.

d) tilsynsobjekt

Tilsynsobjektene er valgt på bakgrunn av en risiko- og sårbarhetsanalyse. I vår vurdering har vi blant annet tatt hensyn til hvor manglende regeletterlevelse får størst konsekvenser for barn, unge og voksne. I valget mellom liten/stor kommune og liten/stor skole faller derfor valget ofte på stor kommune og stor skole. Vi har også valgt ut sammenslåtte kommuner i år, siden det ble gitt føringer om at vi ikke skulle skjerme dem i 2019. I vårt valg av tilsynsobjekt må

vi også ta hensyn til tilsynsaktiviteter fra andre statlige virksomheter og interrevisjoner.

Fylkesmannen vurderer det som utfordrende at planlagte tilsyn må fastsettes i desember før tilsynene gjennomføres året etter. Dette binder opp ressursene våre til planlagte tilsyn, og gir oss utfordringer når hendelser oppstår uventet gjennom året. Planlagte tilsyn må da utgå på grunn av at vi må gjennomføre hendelsesbaserte tilsyn basert på en risikovurdering.

Oppfølging av restrisiko (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan de følger opp avdekket risiko som ikke er fulgt opp med tilsyn.

Fylkesmannen vurderer hvilke virkemidler som skal tas i bruk der vi avdekker risiko for brudd på regelverket. Vi vurderer både proaktive virkemidler for å heve kompetansen til kommunene og reaktive virkemidler som kontroll og tilsyn. Begge deler kan etter vår vurdering ha en lærende effekt og demme opp for risiko og brudd på regelverket.

For å heve kompetansen til kommunene har Fylkesmannen gjennomført to regelverksamlinger på barnehage- og skoleområde der kommuner, PPT og skoler har vært invitert. Temaene ble valgt ut fra de lovområder der vi ser at det er stor risiko for å finne brudd og der barnehager og skoler sliter med lovforståelsen. Videre har vi på barnehage hatt spesielt fokus på nye lovområder for å bidra til riktig lovforståelse i kommunene. På regelverksamlingene har også bruk av RefLex vært et tema. Hensikten har vært å dyktiggjøre kommuner og skoler i å bruke verktøyet slik at de kan gjennomføre egenkontroll innenfor sentrale lovområder i egen virksomhet. Vi vil videreføre regelverksamlinger i tilknytning til tilsynstemaer i 2021.

I lys av koronasituasjonen har vi valgt å ha digitale samlinger med skoleeier og barnehagemyndigheten. Sentrale tema på disse møtene har blant annet vært kompetanseheving gjennom informasjon om lovendringer, lovforståelse, risikovurdering og tilsyn. Alle kommunene har fått tilbud om kompetanseheving i regelverket på disse områdene.

For å heve kompetansen innenfor lovområdet skolemiljø iverksatte Fylkesmannen egne dialogmøter med kommunene i 2019. Dette ble videreført i 2020 hvor vi gjennomførte en rekke møter med kommuner.

Fylkesmannen har ved flere anledninger invitert skoleeiere, skoler og pedagogisk-psykologisk tjeneste til møter der vi har mottatt informasjon som gjør at vi stiller spørsmål ved regelletterlevelsen. I disse tilfellene har vi vurdert at dialog/veiledning har vært et bedre virkemiddel enn tilsyn. Informasjonen fra møtene har også gitt oss hjelp til å vurdere hvordan saken skal håndteres videre.

Vi følger alltid opp kommunene når vi avdekker risiko i saksbehandlingen eller gjennom andre henvendelser. Vi har ved flere anledninger bedt kommuner redegjøre for regelverkforståelse basert på henvendelser fra f.eks. foreldre. Dette har på skoleområdet bl.a. skjedd på temaene rutinemessige bekymringsmeldinger til barneverntjenesten grunnet høyt skolefravær, varsel om manglende gjennomføring av spesialundervisning, manglende oppfyllelse av læremormen og krav til samarbeidsutvalget. Vi har også bedt om redegjørelse fra kommunen og fulgt opp med dialog der det har vært nødvendig i enkeltsaker om opplæringsstilbud til enkeltelever som ikke er i samsvar med krav i regelverket. Noen av disse sakene har blitt fulgt opp gjennom å åpne tilsyn, men i de fleste tilfellene har kommunens redegjørelse vist en praksis som er i samsvar med krav i regelverket. På barnehageområdet har vi både hatt muntlig dialog og bedt om skriftlige redegjørelser fra barnehagemyndigheten i ulike kommuner når vi har mottatt informasjon og bekymringsmeldinger som kan tilsa at det er brudd på regelverket. På bakgrunn av de redegjørelser vi har mottatt, har vi ikke funnet grunnlag for å åpne hendelsesbaserte tilsyn med verken kommunen som barnehagemyndighet eller en enkelt barnehage.

Som i 2019 har vi også i 2020 fulgt opp kommuner og skoler tett knyttet til gjennomføring av Elevundersøkelsen og nasjonale prøver, både i forkant og etterkant av fristene. Hensikten er å minne skoleeier på at kommunen har en plikt til å påse at det legges til rette for gjennomføring slik at elevene får oppfylt sin rett til å gjennomføre. I etterkant av gjennomføringen har vi bedt om en redegjørelse fra kommuner med store avvik. På bakgrunn av redegjørelsen vurderer vi om det skal iverksettes tilsyn.

Den statlige satsningen på Inkluderende barnehage- og skolemiljø er et av kompetansetiltakene vi forsøker å motivere for, når risiko tilsier at kommunen har behov for å styrke kompetansen sin på dette området.

På barnehageområdet ble tilsyn med to kommuner utsatt til 2021. Vi har fulgt opp med veiledning på det temaet det var planlagt tilsyn med, og de nevnte kommuner har fulgt vår oppfordring om å delta på våre regelverkssamlinger.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	2	1	1	0	0
Barnehageloven § 16	4	1	1	2	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	15	5	6	1	3
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	3	0	3	0	0
Barnehageloven § 16 a	1	0	1	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	18	7	8	0	3
Barnehageloven § 19 g	33	21	11	1	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	76	35	31	4	6

Vi gjør oppmerksom på at Statsforvalteren i Oslo og Viken har vært settestatsforvalter for Innlandet i en klagesak etter barnehageloven § 16 annet ledd. Det ble ikke gitt medhold i denne klagen. Som nevnt i fjorårets rapportering så ble flere av sakene vi mottok i 2019 ikke ferdigbehandlet. Det er hovedårsaken til at vi i 2020 har hatt en økning på antall klagesaker behandlet etter forskrift om tildeling av tilskudd og vedtak etter barnehageloven § 16. Halvparten av sakene vi har behandlet etter nevnte forskrift og § 16 er saker vi mottok i 2019. Vi har i tillegg ca. 20 klagesaker som ikke er ferdigbehandlet, men totalt sett så er antall klagesaker likt for årene 2019 og 2020 på dette området.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	6	0	2	4	0
Standpunkt i orden og oppførsel	0	0	0	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	0	0	0	0	0
Inntak, § 3-1	4	0	3	1	0
Utsatt skolestart, § 3-3 annet ledd	0	0	0	0	0
Særskilt språkopplæring, § 3-5	0	0	0	0	0
Spesialundervisning, § 3-6	1	1	0	0	0
Skyss, § 3-7	24	7	15	2	0
Bortvisning, § 3-10	5	3	1	1	0
Permisjon, § 3-13	2	0	2	0	0
Fysisk skolemiljø, § 2-4 jf oppl § 9a-2	0	0	0	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	0	0	0	0	0
Fritak fra norsk sidemål	0	0	0	0	0
	42	11	23	8	0

Det er en økning i antall saker sammenlignet med 2019 på noen av klageområdene. Dette gjelder skyss og bortvisning. På andre områder er det en reduksjon i antall saker. Eksempler på dette er inntak, spesialundervisning og standpunkt i fag. Når det gjelder økningen i antall bortvisningssaker, hadde vi i 2020 tre saker fra samme klasse etter en klassetur. Generelt mener vi at slike svingninger er naturlige og det er vanskelig å peke på en konkret årsak.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	1	0	1	0	0
Særskilt språkopplæring, § 3-5	0	0	0	0	0
Spesialundervisning, § 3-6	0	0	0	0	0
Bortvisning, § 3-10	0	0	0	0	0
Tap av rett til vgo, § 3-10	0	0	0	0	0
Fysisk skolemiljø, § 2-4 jf oppl § 9a-2	0	0	0	0	0
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	0	0	0	0	0
	1	0	1	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	2	1	1	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	0	0	0	0	0
Tegnspråkopplæring, § 2-6	1	1	0	0	0
Særskilt språkopplæring, § 2-8	0	0	0	0	0
Bortvisning, § 2-10	9	0	7	2	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	39	0	39	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	0	0	0	0	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	9	6	3	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	31	11	16	4	0
Skyss, § 7-1	100	20	77	3	0
Skoleplassering, § 8-1	206	3	193	10	0
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	1	0	0
Standpunkt i fag	293	0	104	189	0
Standpunkt i orden og oppførsel	5	0	2	3	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	0	0	0	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	0	0	0	0	0
Sum	697	42	444	211	0

Tabellene under gir ikke et fullstendig bilde avdelingens klagesaksbehandling i 2020. Vi er klageinstans på flere områder enn det som kommer frem i tabellene. Vi har f.eks. klagesaksbehandlet flere klager på vedtak om fritak fra vurdering i sidemål og vedtak om særskilt tilrettelegging av eksamen. De ovenfor nevnte områdene er ikke ment å gi et fullstendig bilde av klagesaksbehandlingen vår, men peker på at tabellene ikke gir fullstendig informasjon. På noen områder er det en klar reduksjon i antall saker sammenlignet med 2019. Dette gjelder permisjon og spesialundervisning. Årsaken til dette antar vi er covid-19-pandemien. Når det gjelder saker som gjelder skyss og skoleplassering har vi hatt en økning i antall saker. Vi har ingen klar formening om hvorfor det er slik. Som vi har gitt tilbakemelding på tidligere, skal vi ikke i denne tabellen rapportere på tidligere oppl. § 9a-3.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Retten til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	1	0	0	0
Inntak, § 3-1 sjette ledd	0	0	0	0	0
Særskilt inntak, § 3-1 sjette ledd	0	0	0	0	0
Tap av rett til videregående opplæring, §§ 3-8 og 4-6	0	0	0	0	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	2	2	0	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	1	0	0
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	0	0	0	0	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	1 838	163	1 675	0	0
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene	4	0	0	4	0
Andre ikke-skriftlige eksamener for utenlandsskolene	0	0	0	0	0
Sum	1 846	166	1 676	4	0

I tillegg til klagesakene har vi i 2020 behandlet 132 saker som gjelder fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk. Heller ikke her skal vi rapportere på tidligere oppl. § 9a-3.

Kompetansetiltak på fagopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke kompetansetiltak dere har gjennomført på fagopplæringsområdet, og hva dere har gjort for å øke regelverksetterlevelsen i sektoren.

Det er påpekt bl.a. i NOU 19:25 «Med rett til å mestre» at målgruppen for lærekandidatordningen ikke er klart definert, og at det er uttalt et behov for å gjøre tydeligere avklaringer av målgruppen. Dette påvirker Fylkesmannens arbeid med å sikre regeletterlevelse i sektoren.

Saksbehandlere hos oss på dette feltet har gjennomført Udir sin kompetansepakke på fagopplæring. Vi har gjennomført et webinar med Eifrid Markussen, NIFU, om lærekandidatordningen der vi også inviterte andre embeter til å delta. I januar 2021 gjennomfører vi et dialogmøte med Viken fylkeskommune om lærekandidatordningen. Gjennom dialogen med Viken fylkeskommune har vi sett ulike problemstillinger som vi vil følge opp videre. Det tas også sikte på å få en tilsvarende dialog med Oslo.

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med kompetanseutvikling for barnehager og skoler i fylket, herunder vurdere hvordan samarbeidsforum sikrer systemer for at tiltakene møter lokale behov og gjennomføres i partnerskap med UH. Fylkesmannen skal også rapportere i egne tabeller på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehager og desentralisert ordning for skoler.

Fylkesmannen skal gi sin vurdering av hvordan kompetansemodellen på sikt kan bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler.

Vi vurderer at det er et stykke igjen før vi kan si at barnehage- og skoleeiere har gode systemer for kartleggings- og analysekompetanse. Fra Fylkesmannen side vurderer vi heller ikke at vi er i mål med vår oppgave for å sikre at eierne har slike systemer.

Analysekompetanse var tema på ulike samlinger i 2019. Vi hadde planer om å gjennomføre en kompetanseheving for våre kommuner høsten 2020, men dette har blitt utsatt grunnet pandemien.

Temaet ble imidlertid løftet i det årlige forventningsbrevet for 2020 som Fylkesmannen sender til alle våre kommuner, og på samling for alle kommunene høsten 2020. God kartleggings- og analysekompetanse er også tatt opp på møtene i samarbeidsfora for kompetanseordningene, og det etterspørres også informasjon om analyse i skjemaene for å melde behov.

I 2021 vurderer vi å gjennomføre en undersøkelse blant våre eiere om hvilke systemer de har for god analysekompetanse, samt vurdere kompetanseheving på området.

De tre samarbeidsforaene for kompetanseordningene i Oslo og Viken, henholdsvis regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage i Oslo, tilsvarende i Viken og for desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skole i Oslo og Viken, har hatt flere møter, også felles, høsten 2020 for å forberede innføringen av ny felles tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i 2021. De tre foraene nedsatte en arbeidsgruppe med mandat for å gi anbefalinger til eventuelle hensiktsmessige endringer i organisering og tilpasning til ny tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i Oslo og Viken. På bakgrunn av gruppas forslag besluttet de tre samarbeidsforaene i november 2020 en overordnet plan for ordningen i Oslo og Viken og å erstatte de tre foraene med to nye fra 2021: et felles for barnehage og skole i Oslo og tilsvarende i Viken. Prosessen med å oppnevne de nye samarbeidsforaene sluttføres i januar 2021 og konstituerende møter for de nye foraene finner sted i begynnelsen av februar 2021. Videre ble det besluttet å opprette regionale arbeidsgrupper som skal behandle meldingene før de oversendes til samarbeidsforum.

For desentralisert ordning etablerte vi i 2020 ett felles samarbeidsforum for Oslo og Viken som har tatt de formelle beslutningene om tildeling av midler. Beslutningen ble tatt på bakgrunn av innstilling fra fem regionale arbeidsgrupper; dette etter den gamle fylkesinndelingen for Akershus, Buskerud, Østfold, Oslo, samt Viken fylkeskommune. For å gi økt forutsigbarhet ble det etter ønske fra samarbeidsforum stipulert en såkalt pro rata-fordeling av midler som hver arbeidsgruppe forholdt seg til og gjorde sine prioriteringer innenfor. Alle tiltak var definert ut fra lokale behov, og mange av skoleeierne har hatt partnerskap med UH over flere år.

Regional ordning har i 2019 og 2020 hatt to samarbeidsforum med fire tematiske arbeidsgrupper, et for Oslo og et for Viken. De tematiske arbeidsgruppene har bestått av representanter for barnehagemyndigheter og eiere av kommunale og private barnehager. Samarbeidsforaene har, i tillegg til representanter fra de nevnte gruppene, også hatt representanter fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene og UH. Representantene i samarbeidsforaene og arbeidsgruppene har samlet stor kunnskap om kompetansebehov og utfordringer i barnehagesektoren. Det mener vi har vært en styrke i arbeidet med regional ordning.

Høsten 2019 arbeidet vi aktivt for å koble barnehagemyndighetene tettere på prosessene i regional ordning; egen fagdag med regional ordning som tema og utsendelser av informasjon. Barnehagemyndighetene ble bedt om å oppfordre barnehager til å melde behov i regional ordning, særlig de som de mente hadde behov for økt kompetanse. Vi så at mange barnehagemyndigheter med fordel kunne vært tettere på å meldeprosessen.

De tematiske arbeidsgruppene hadde gjennomgang av alle innkomne behovsmeldinger fra barnehager/barnehageeiere og lokale nettverk. De utarbeidet en prioritering av behovsmeldingene som ble videreformidlet til samarbeidsforum. Samarbeidsforaene fulgte i stor grad arbeidsgruppenes forslag til prioriteringer da tildeling av ressurser til barnehagene ble besluttet våren 2020. Det har imidlertid vært utfordrende å finne frem til klare kriterier for utvelgelse, særlig med henblikk på å vurdere hvilke barnehager som har størst behov, slik ordningen frem til nå har lagt opp til at det skal gjøres.

Små barnehager og familiebarnehager deltar i regional ordning, men antallet kan med fordel øke.

Samarbeidsforaene besluttet at midler i 2020 også skulle brukes til å dekke kostnader for barnehager som ønsket å benytte nettressurser ved HINN til kompetanseheving innen tema Inkluderende barnehagemiljø. Vi ser at dette tilbudet blir tatt godt imot av også små barnehager.

På oppdrag fra samarbeidsforum er OsloMet, USN og HiØ bedt om å kartlegge små barnehagers kompetansebehov og se på deres muligheter for deltakelse og gjennomføring av kompetanseutvikling. Kunnskapen skal brukes til å utvikle kompetansetilbud/-pakker som er særlig tilpasset små barnehager, og er en del av tiltak/tilbud i regional ordning.

Nettressursen www.oslovikensbarnehager.no er gjort tilgjengelig for alle barnehager. Ressursen er tenkt utviklet i samarbeid med barnehager og barnehageeiere som deltar i regional ordning.

Høsten 2020 ferdigstilte OsloMet, USN og HiØ følgeevalueringen av regional ordning 2019-2020 i Oslo og Viken.

I Oslo og Viken er det fortsatt mangel på kvalifiserte lærere i mange barnehager. Samarbeidsfora prioriterte derfor å bruk hele 30% potten av midler til regional ordning til ett tiltak; tilretteleggingsmidler med lokal prioritering. Vi har utbetalt midler til eiere av kommunale og private barnehager for 413 ansatte som tar barnehagelærerutdanning ved siden av jobb i barnehagen. Tiltaket bidrar til økt antall kvalifiserte lærere i barnehagen og er slik med på å utjevne forskjell på kvalitet mellom barnehager.

I tillegg til kompetansetilbud i regional ordning igangsatte vi høsten 2019 et samarbeid med Stine Sofies Stiftelse og PBL; Barnas verneombud. Til sammen 166 kommunale og private barnehager fra hele Oslo og Viken deltar i en pilot som skal gi barnehagens ansatte økt kompetanse for å ivareta voldsutsatte og sårbare barn. Tiltaket er svært godt mottatt av både små og store barnehager.

Fylkesmannen skal gi sin vurdering av hvordan kompetansemodellen på sikt kan bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler

Kompetanseordningene for barnehager og skoler i Oslo og Viken omorganiseres og får fra 2021 en mer lik utforming. Felles tilskuddsordning bidrar til helhet og sammenheng i de statlige satsingene. Vi stiller oss positive til endringene som er igangsatt, og tror de vil bidra positivt til kompetanse- og

kvalitetsutvikling i barnehager og skoler. På sikt, når kompetansemodellen er mer kjent og etablert, mener vi at den vil gi barnehage- og skoleeiere en mer felles retning for lokale kompetansetiltak. Modellen og retningslinjene sikrer alle involverte aktører bedre forutsetninger enn tidligere. Behovsmeldinger kan innvilges for inntil 3 år (forutsatt midler over Statsbudsjettet), eiere av barnehager og/eller skoler kan etablere nettverk, eiere av offentlige og/eller private barnehager og skoler kan inngå i samme nettverk, det blir bedre rom for vurdering av kompetansebehov før igangsetting av tiltak, flere aktører kan inngå i tiltakene og eiere kan i større grad velge den utdanningsinstitusjonen/det kompetansemiljøet de ønsker å inngå partnerskap med. Dette er faktorer som vi mener vil stimulere til langsiktig arbeid og god forankring av utviklingsarbeidet lokalt. Mulighetene for deltakelse både som enkelteier eller del av nettverk kan motivere flere barnehager og skoler til å melde behov og slik kunne få nytte godt av statlige midler i sitt arbeid med kompetanseutvikling.

Vi mener at det tydelige fokuset på at utviklingsarbeidet skal være forankret i lokale behov vil bidra til at flere eiere på sikt vil melde behov og delta i ordningen. Økt deltakelse vil gi mer kompetanse og bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler.

Kompetansemodellen må bli bedre kjent i sektoren. Vi må ha tid til å informere godt om muligheter og rammer for barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling. Eiere må ha tid til å vurdere kompetansebehov i egne virksomheter, etablere partnerskap med UH, involvere egne ansatte og planlegge utviklingsarbeidet. På grunn av kort tid til informasjon og iverksetting av ny kompetansemodell i 2021 forventer vi at antall behovsmeldinger i år vil ligge på samme nivå som i 2019 og 2020. Fra 2022, når kompetansemodellen er bedre kjent, forventer vi en økning i antall behovsmeldinger, særlig innen Kompetanseløftet.

Kompetanseutvikling i skole - fordeling av midler til UH-institusjoner

Navn på UH som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 62525
Høgskolen i Innlandet	10 597 378	16
Høgskolen på Vestlandet	1 569 838	2
Høgskolen i Østfold	12 311 036	18
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	2 700 000	4
Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet	2 840 506	4
OsloMet	9 033 720	14
Universitetet i Oslo	15 416 068	23
Universitetet i Stavanger	1 901 600	3
Universitetet Sørøst-Norge	4 698 200	7
Totalt	61 068 346	91

Kompetanseutvikling i skole - fordeling av midler til skoleeiere

Skoleeiere	Antall skoleeiere som er tildelt midler på prosjekt 62525	Beløp tildelt (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 62525
Kommuner	52	5 655 574	8
Fylkeskommuner	2	0	0
Friskoler	15	267 568	1
Totalt	69	5 923 142	9

Kompetanseutvikling i skole - deltakelse og gjennomføring

	Antall offentlige skoler	Antall private skoler	% av det totale antallet skoler som finnes i embetet
Hvor mange grunnskoler har gjennomført kompetansetiltak?	517	8	76 %
Hvor mange videregående skoler har gjennomført kompetansetiltak?	65	13	66 %
Totalt	582	21	

Kompetanseutvikling i barnehage - kompetansetiltak (hovedtildeling)

	Beløp tildelt FM (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 21000
Barnehagebasert kompetansetiltak	47 560 100	70
Andre kompetansetiltak	20 382 900	30
Midler tildelt prosjekt 21000 i første supplerende tildelingsbrev (hovedtildeling)	67 943 000	100

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til UH-institusjoner

Navn på UH som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt barnehagebasert kompetansetiltak
OsloMet	17 230 000	37
Universitetet Sørøst-Norge	15 570 000	33
Høgskolen i Østfold	11 395 000	24
Høgskolen på Vestlandet	365 000	1
Høgskolen i Innlandet	2 272 500	5
Totalt	46 832 500	100

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til barnehageeiere

Barnehageeiere	Antall barnehageeiere som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt barnehagebasert kompetansetiltak
Kommunale eiere			
Private eiere			
Totalt	0	0	0

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse og gjennomføring av barnehagebasert kompetansetiltak

Barnehagebasert kompetansetiltak	Antall kommunale barnehager	Antall private barnehager	% av barnehager i embetet
Hvor mange barnehager har totalt gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak i 2020?	278	211	25 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Barnehagen som pedagogisk virksomhet?	99	39	7 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Kommunikasjon og språk?	16	19	2 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og dannelse?	159	138	15 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Barnehagens verdigrunnlag?	4	15	1 %

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt andre kompetansetiltak
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget		
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere		
Barnehagefaglig grunnkompetanse		
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	20 350 000	100
Totalt	20 350 000	100

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget			0
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere			0
Barnehagefaglig grunnkompetanse			0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	200	213	413
Totalt	200	213	413

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en egenvurdering av hvordan embetet forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Fylkesmannen i Oslo og Viken forvalter tilskudd i tråd med retningslinjer og gjeldende regelverk fra våre oppdragsgivere.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2020, i samarbeid med vår økonomiavdeling, ferdigstilt en rutine for tilskudsarbeid for vår avdeling, hvilket har vært et viktig og nødvendig arbeid etter sammenslåingen av embetene. Rutinen er med på å sikre lik praksis ved utbetaling av tilskudd og gode kontrollrutiner, slik at risikoen for avvik blir redusert. Rutinen er nå godt implementert i avdelingen, og er et viktig verktøy for å sikre god forvaltning av tilskuddsordningene.

Gevinstrealisering på barnehage- og grunnopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.9 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen skal fylkesmannen redegjøre for realiseringen av gevinst på oppgavene informasjon- og veiledning, klagesaksbehandling og tilsyn. Fylkesmannen skal i tillegg tabellrapportere på ressursbruk og kvalitet for nevnte oppgaver.

Vi opplever en gevinstrealisering ved at vi er blitt et større fagmiljø med økt profesjonalisering. Størrelsen utfordrer oss likevel, både på antall klagesaker som er ressurskrevende og behov for økt lederressurs for koordinering.

Vi har fortsatt arbeidet med å utvikle felles maler for flere klagesaksområder og for tilsyn. Vi har faste faggrupper som lager utkast, før malene godkjennes av ledergruppa og legges i ePhorte.

Klagesaker behandles i de tre rettsikkerhetsseksjonene, og diskuteres både i faggrupper og i seksjonene. Vi er det største embetet og har mange saker på de fleste områdene, og dette gir oss mulighet til å bli gode og å ha en effektiv saksbehandling.

Vi har organisert tilsynsarbeidet vårt med en tilsyns koordinator som organiserer det praktiske arbeidet etter at tilsynsgrupper og tilsynstema er valgt. Hun koordinerer arbeidet med ROS-gruppa, for at vi skal få så treffsikre tilsyn som mulig. Vi har i tillegg igangsatt et arbeid for at alle tilsynsgruppene som har tilsyn med samme tema møtes underveis i arbeidet med tilsynsrapportene for å drøfte hvilke faktum de legger til grunn for å fastslå brudd/ikke brudd på regelverket. Vi vil jobbe videre med dette i 2021.

Embetet har prioritert klagesaksbehandling og tilsyn i 2020. Vi har en kontinuerlig prosess knyttet til hvordan vi best kan nå ut med informasjon og veiledning. Vi har faste møter med kommunalsjefene, og dette har i 2020 blitt til faste månedlige møter, noe som oppleves positivt for oss, og som også de gir gode tilbakemeldinger på.

Den nye organiseringen av lokal kompetanseutvikling har krevd at vi har tilrettelagt for mange prosesser, da det har vært utfordrende å finne en felles modell for Samarbeidsforum i Oslo og Viken. De tre tidligere embetene løste dette oppdraget på ulike måter, men gode prosesser gjennom året har gjort at vi fra 2021 har vi funnet en modell alle er enige om.

Vi har blitt et veldig stort embete, med 52 kommuner og 15 bydeler, og størrelsen utfordrer oss. Vi arbeider fortsatt med hvordan vi skal løse oppdraget vårt på en god måte, og slik at kommunene opplever oss som tett på.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.10.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Det ble i 2020 behandlet 18 klager etter introduksjonsloven. Elleve av disse klagenes gjaldt utvidelse av introduksjonsprogrammet, tre gjaldt rett til introduksjonsprogram, to gikk på kommunens plikter, en på stans av program og en på rett til stønad. Det var en sak om forlengelse av program som ble opphevet og sendt tilbake til kommunen. I alle øvrige saker ble vedtaket opprettholdt. Åtte av klagenes var levert av kvinner og ti klager var levert av menn.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.10.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Det ble i 2020 behandlet elleve klager angående opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Åtte av sakene gjelder rett til opplæring, en av disse ble opphevet. Tre av sakene gjelder rett til prøve, en av disse ble delvis opphevet. Det ble dermed opprettholdt vedtak i ni av sakene. Sju av klagenes ble levert av kvinner og fire av sakene ble levert av menn.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.10.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgerseremoniene i fylket.

To planlagte seremonier for nye norske statsborgere ble avlyst. Embetet sendte ut ca. 5500 gratulasjonsbrev til de nye borgerne, og ba om tilbakemelding på hvem som ønsket å motta boken: «Velkommen som ny norsk statsborger». Ca. 1600 nye borgere takket ja til boken som ble sendt i posten.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.10.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av introduksjonsloven). I tillegg skal fylkesmannen rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Fylkesmannen i Oslo og Viken rapporterte antall deltakere og årsverk til Kompetanse Norge 24. januar 2020, og Statsforvalteren i Oslo og Viken rapporterte innen fristen 18. januar 2021.

Bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.8.10.5 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.3.3.2.1. Fylkesmannen skal kort redegjøre for samarbeid mellom stat, kommune og fylkeskommune om rask og treffsikker bosetting samt gi en vurdering av samarbeidet.

Samarbeid med integreringskontakten i Oslo og integreringskontakten i Viken om veiledningssamlinger på integreringsfeltet

Deltakelse på FFKF – Faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid – samling om integrering.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene samlet per 31.12.2020, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i embetet.
- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning per 31.12.2020.
- Ressurser benyttet til planlegging og gjennomføring av kontrollplanen på landbruks- og reindriftsområdet.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2020	40.0
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2020	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2020 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1	1.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2020 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2020 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	11.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2020 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2020	38.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2020	118.8

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.

Gjennomførte tiltak

Informasjon i forbindelse med massivoppdateringen ble sendt ut til kommunene via vårt nyhetsbrev. Også informasjon om kurstilbud fra Nibio har blitt distribuert via vårt nyhetsbrev. Ellers deltar vi på de Norge Digitalt-fora der Geovekstprosjekt planlegges og periodisk ajourhold av AR5 spilles inn. Her har det i år blitt presisert at kommunene skal ha en rutinebeskrivelse for løpende ajourhold av AR5.

I Viken har 48 av 51 kommuner gått over til Sentral felles kartdatabase (SFKB). Fredrikstad, Hvaler og Lillestrøm har ikke gått over til denne forvaltningsløsningen ennå. Heller ikke Oslo oppdaterer foreløpig i SFKB.

Ut fra oversiktene hos NIBIO kan det se ut som om Kongsberg, Hvaler, Aremark, Hole og Modum ikke har levert ajourhold av AR5 i 2020.

Kommunenes utfordringer

Kongsberg rapporterer om lavere kapasitet i 2020 grunnet koronatiltakene i barnehager og skoler. De har lagd manuskart for endringene, men dette ble levert såpass seint i 2020 at geodata-avdelingen ikke har rukket å legge det inn.

Aremark rapporterer om at det fra og med 2020 er Halden kommune (i stedet for Askim kommune) som skal legge inn AR5-endringene i databasen. Det er ikke etablert et skikkelig samarbeid på dette foreløpig, men dette skal komme på plass omgående.

Hole er en kommune hvor jordbruksareal ikke endres mye. Kommunen rapporterer om ingen endringer i AR5 i 2020.

Modum rapporterer om kapasitetsproblemer. Her venter de på en nyansettelse i "Kart og oppmåling" som skal starte 1. februar og som i hovedsak skal jobbe med kart og oppdatering av kommunens kartdata.

Hvaler kommune har ikke gitt tilbakemelding.

Kommentar til tabellutfyllingen

I tabellen har vi valgt å rapportere på antall kommuner som ikke har levert kontinuerlig ajourhold i 2020, jf. fjorårets rapportering.

Når det gjelder kommuner med rutinebeskrivelse for løpende ajourhold av AR5, så har vi fått inn svar fra 32 kommuner per 26. januar 2021. Av disse har 17 (53%) utarbeidet rutinebeskrivelser.

Det er ingen kommuner som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år og som ikke har planlagt periodisk ajourhold i gjeldende geodataplan.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	8 %	4	52

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)**Rapportere på**

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Kontrollene av kommunene skal bidra til å heve kommunenes kompetanse om forvaltninga av tilskuddsordningene i landbruket.

Fylkesmannen vektlegger også at kontrollene skal bidra til likebehandling av saker. Vi har brukt Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2018 om myndighetenes saksbehandling og kontroll av produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket til valg av tema til webinarer for kommunal forvaltning. Forvaltningskontrollene har også lagt større vekt på utfordringene rapporten peker på. Vår konklusjon etter forvaltningskontrollene i 2020 er at det fortsatt er forbedringsbehov knyttet til de funnene Riksrevisjonen gjorde.

Kommunene er positive til å bli kontrollert. Både ledere og saksbehandlere gir uttrykk for at kontrollene hjelper dem til å forbedre rutinene sine og løfte kvaliteten på arbeidet de gjøre. Sett fra Fylkesmannens side er kontrollresultatene tilfredsstillende med potensiale for forbedringer. Det er enkelte områder som oftere gir avvik enn andre områder. Manglende eller mangelfull dokumentasjon av at vilkårene for å tildele tilskudd er oppfylt, er fortsatt en gjenganger. Det trenger ikke bety at vilkårene ikke er oppfylt. Mange avvik i søknadene er ikke vurdert eller kommentert av kommunene. Manglende eller mangelfull dokumentasjon på utgifter ved anmodning om utbetaling av tilskudd, er en annen gjenganger. Manglende eller utdaterte rutinebeskrivelser forekommer ofte. Når det gjelder tilskuddsordninger innenfor skog, mangler ofte dokumentasjon på søknad om tilskudd eller det mangler underskrift på søknad. Få kommuner har utarbeidet risikobaserte kontrollplaner. Selv om vi har funnet noen avvik, ser vi at disse ikke har medført feilutbetaling av tilskudd.

Områder vi ser er problematiske for kommunene tas opp som tema i ulike fagsamlinger med kommunene. I høst arrangerte vi blant annet webinar om utarbeidelse av kontrollplan. Det har også vært webinar om riktig forvaltning og gode vedtaksbrev.

Stadige forbedringer i de elektroniske søknadsskjemaene gjør det enklere for søkerne å fylle ut søknaden riktig. Det reduserer feil i opplysningene som gis.

De elektroniske saksbehandlingsverktøyene inneholder en rekke automatiske kontroller, som bidrar til å redusere feilføringer. Elektronisk kontroll av opplysningene og dokumentasjon i søknadene, krav om at saksbehandler må kommentere avvik og elektroniske maler for vedtaksbrev, bidrar til å heve kvaliteten på saksbehandlingen og til å sikre likebehandling. Kommunene savner kontrollskjema for regionale miljøtilskudd, tilsvarende det som finnes for produksjonstilskudd.

Habilitet er en stadig utfordring i kommunene. Det arbeides med å få kommunene til å få på plass avtaler med nabokommune om å saksbehandle tilskuddssaker der kommunens egne saksbehandlere, leder, rådmann eller ordfører selv søker om tilskudd eller erstatning.

Ressurssituasjonen i flere kommuner er utfordrende, noe som gjør at det ikke er tid eller tilstrekkelig kompetanse til å ta tak i eksempelvis tilfeller der det er mistanke om at foretak ikke oppfyller kravet om å disponere jord eller dyr, kravet om aktiv drift eller ved mistanke om driftsfellesskap.

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om antall saker hvor anmeldelse er vurdert og antall saker som er anmeldt.

Vi har i 2020 vært involvert i rettsak knyttet til anmeldelse som ble omtalt i årsrapporten for 2019. Saken har i 2020 blitt behandlet i lagmannsretten, men dommen er foreløpig ikke rettskraftig.

Utover dette har det i 2020 ikke vært saker som har vært av en slik art at anmeldelse er vurdert.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger, herunder:

- Vurdering av om kommunen følger opp og avkorter i tilfeller der det er godkjent en lavere verdi enn det søker selv har oppgitt i søknad om produksjonstilskudd, og hva som er årsaken til at det ev. ikke avkortes.
- Vurdering av om kommunenes avkortingsbeløp ligger på et nivå som anses i tråd med retningslinjene gitt i rundskriv, og om det er store forskjeller mellom kommuner i hvordan avkorting vurderes.
- Vurdering av om kommunenes skriftlige begrunnelse for avkorting er tilstrekkelig og i tråd med [saksbehandlingsrundskrivets](#) beskrivelse av hva som må vurderes (kap. 6.15.3).

Søknadsomgangen for 2020 er ikke avsluttet ennå. Kommunenes arbeid med vurdering og dokumentasjon av avkortinger skjer parallelt med Fylkesmannens årsrapportering. Vi rapporterer derfor på søknadsomgangen for 2019.

I hele Viken kom det inn 6 145 søknader om produksjonstilskudd ved søknadsomgangen i 2019. 43 søknader var avslått/avvist.

Av 62 kommuner i tidligere Østfold, Akershus, Oslo og Buskerud har følgende avkortet:

32 kommuner har avkortet til sammen kr 708 602 for manglende eller mangelfull gjødslingsplan. 92 foretak hadde manglende eller mangelfull gjødslingsplan.

24 kommuner har avkortet til sammen kr 873 469 for feilopplysninger i søknaden. 92 foretak har blitt avkortet for feilopplysninger i søknaden.

3 kommuner har avkortet til sammen kr 91 960 for brudd på dyrevelferdsregelverket. 1 foretak i hver kommune har blitt avkortet.

9 kommuner har avkortet til sammen kr 567 591 for brudd på annet regelverk. Totalt 13 foretak har fått avkortning.

3 kommuner har avkortet kr 15 809 for manglende eller mangelfull plantevernjournal. I alt 3 foretak manglet eller hadde mangelfull plantevernjournal. Flere av disse hadde krysset av for at de hadde plantevernjournal, men ved kontroll viste det seg at de ikke hadde det og de hadde heller ikke benyttet plantevernmidler.

Vårt generelle inntrykk er at kommunene avkorter i alvorlige tilfeller. Mindre avvik blir ikke avkortet. Fylkesmannen har begrensede muligheter, innenfor rimelig ressursbruk, til å analysere forskjeller i avkortning mellom kommunene. I vår dialog med kommunene gjennom telefon- og eposthenvendelser, fagsamlinger og forvaltningskontroll, vektlegger vi at kommunen må vurdere alle avvik med hensyn til avkortning og dokumentere vurderingene som er gjort i fagsystemet. Inntrykket er at kommunene stadig blir bedre til å avkorte i tilskuddet i de tilfellene det skal vurderes. Det er fortsatt forskjeller mellom kommunene når de skal vurdere størrelse/nivå på avkortningen og de ønsker veiledning, gjerne eksempler på hvilket nivå som har blitt brukt i lignende saker i andre kommuner.

Det er stor forskjell på kommunenes skriftlige begrunnelse for avkortningen. Saksbehandlingsrundskrivet har en detaljert beskrivelse på hva som skal med i begrunnelsen. Vi har informert om hvor viktig denne begrunnelse er på flere av fagmøtene vi har hatt med landbruksforvaltninga i kommunene, men det er fortsatt noen saksbehandlere som kan bli bedre.

Utveksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)**Rapportere på**

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer. Herunder:

- Er sakene som sendes fra Mattilsynet til landbruksforvaltningen i tråd med beskrivelsen av hvilke saker som skal sendes over (punkt 3 i rutinen)?
- Får både kommunen og fylkesmannen kopi av vedtak samt oversendelsesbrev i saker som er omfattet av rutinen (punkt 3 og 5 i rutinen)?
- Gjennomføres det jevnlig møter mellom landbruksforvaltningen og Mattilsynet i tråd med rutinen punkt 6 og saksbehandlingsrundskrivet kap. 2?

I saker omfattet av avtalen "[Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd](#)", skal landbruksforvaltningen vurdere om grunnvilkåret «vanlig jordbruksproduksjon» er oppfylt, jf. forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2. Som hovedregel skal ikke forskriftens § 11 om avkorting grunnet brudd på annet regelverk brukes. Vi ber Fylkesmannen gi en kort vurdering av hvordan kommunene har fulgt opp denne praksisendringen og hvordan den har fungert i 2020.

Statsforvalteren har to årlige dialogmøter med Mattilsynet. Her utveksler vi all relevant informasjon i ulike kontaktpunkter med Mattilsynet. Dyrevelferd er ofte ett av fagområdene som blir berørt, spesielt knyttet opp mot beitenæringen.

Vi har i 2020 fått oversendt kopi av 7 saker fra Mattilsynet. 4 saker med hel/delvis aktivitetsforbud. I en av disse sakene søkes det ikke produksjonstilskudd. I to av sakene har kommunen avkortet etter § 11 første ledd og i den siste saken har kommunen ikke avkortet.

Vi har fått kopi av en sak hvor Mattilsynet har fattet vedtak om avvikling for brudd på dyrevelferdsregelverket i 2019. Kommunen har i denne saken at selv om det foreligger et avvikingsvedtak vurdert at dyreholdet i 2020 tilfredsstiller vilkårene og godkjent utbetaling av produksjonstilskudd.

De to siste sakene vi fikk tilsendt var det varsel om dagbøter pga manglende EL-tilsyn og smittesluse, og mangel av leskur og drikkekar. Mattilsynet har sendt varsel om dagbøter i den ene saken og kommunen har ikke avkortet i disse sakene. Mattilsynet har i disse to sakene varslet dagbøter og da skal vel ikke disse sendes til oss.

Vi har inntrykk av at der hvor Mattilsynet har fattet vedtak om brudd på dyrevelferdsregelverket er det vanskelig for kommunene å vurdere avslag i produksjonstilskuddet etter § 2 Grunnvilkår - og driver vanlig jordbruksproduksjon. Vi har fått tilbakemelding om at det var enklere å vurdere avkortning i slike saker enn å avslå hele tilskuddet til husdyrproduksjonen.

Vi opplever varierende praksis om informasjonsutveksling i saker hvor dyreholder er politianmeldt. Dette er formidlet til Mattilsynet, men bør også innlemmes i rutinen.

Utteksling av informasjon i saker om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Antall saker der foretaket ikke oppfyller grunnvilkårene	Antall saker kommunen har avkortet, § 11 første ledd	Antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)	4	0	2	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avvikling)	1	0	0	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)				
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjøtsel av dyr)				

En sak var påklaget, kommunen har ikke avkortet og utbetalt tilskuddet for 2019. I 2020 er det ikke søkt om tilskudd til dyr fra denne søkeren. I tillegg var det en sak vi fikk hvor det ikke søkes om produksjonstilskudd.

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Rapportering på vedtak knyttet til avvikling av pelsdyrproduksjon.

Fylkesmannen har fattet et vedtak om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr. Vi får henvendelser og søknader fra oppdrettere som ikke har søkt eller søker produksjonstilskudd, og vi får henvendelser også fra foretak som lider økonomiske tap på grunn av forbudet, men som ikke tilfredsstiller gjeldende grunnvilkår.

Kompensasjon etter avvikling av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlede saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Kompensasjon etter avvikling	3	2	0	1
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	1	1	0	0
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	0			
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	4 882 650	105 350	0	4 777 300

Fylkesmannen har mottatt flere henvendelser fra pelsdyrholdere som lider økonomiske tap på grunn av forbudet, men som ikke faller inn under kompensasjonsordningen slik regelverket er utformet i dag. En søker har søkt om dispensasjon fra grunnvilkår, avventer behandling. Den andre ubehandlede søknaden har oppdretteren fremdeles pels på eget lager, og vi avventer behandling.

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.9 i TB)

Rapportere på

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av embeter skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindriftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen fastsatt tidspunkt.

Reindriftsloven - ikke aktuell i Oslo og Viken.

Eiendomslovgivningen - Vi ser ingen umiddelbar gevinstrealisering i form av behov for mindre saksbehandlerkapasitet innen eiendomslovgivningen. Det nye embete har en kompleks struktur fra Halden i sør til Hallingskarvet i nord. Det gir ulike utfordringer ift både arealbruk og eiendomslovgivning, fra tett befolka områder til mer perifere strøk. Det er opprettet en egen gruppe for juristene hvor målet er å harmonisere saksbehandlingen mellom «gamle» fylker, samt å heve kvaliteten totalt sett.

Husdyrkonsesjonsregelverket - Vi opplever ingen gevinstrealisering med tanke på forvaltning av husdyrkonsesjonsregelverket. Regelverket gir ikke rom

for ulik forvaltningspraksis, så det er ikke noen gevinst å hente innen likebehandling. Vi opplever at det etter sammenslåing av embeter er færre personressurser til denne oppgaven, og det er derfor i hovedsak listekontroller som gjennomføres. Det er ikke lengre ressurser til å følge opp eggprodusenter som oppgir at de har 7500 innsatte høner også ved slutten av innsettene, og det er heller ikke lengre ressurser til å følge opp svineprodusenter med direkte omsetning av livdyr over 50 kg. Når det gjelder avdekking av driftsfellesskap er det en stor fordel å ha lokalkunnskap. Dette har blitt svekket etter sammenslåing av embeter da vi som skal kontrollere har større avstand fra produsentene.

Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd.

Vedr. Regionale miljøtilskudd ble det laget felles RMP for Oslo og Viken i 2018 som gjelder for perioden 2019 - 2022. Denne ga til dels store endringer i tidligere RMP for de gamle fylkene Østfold, Akershus/Oslo og Buskerud. Fylkesmannen har brukt mye tid på å gjøre ny, felles RMP kjent i alle kommunene i Oslo og Viken, for hele jordbruksnæringen og alle foretakene i de to fylkene. Vi ser fortsatt at enkelte nye tilskuddsordninger har liten oppslutning i fylkene, samtidig som det fortsatt er noe etterspørsel etter "gamle" ordninger som fantes i de tidligere fylkene. Vi kan ikke se at vi har spart mye tid på fylkessammenslåingen og det at vi nå har en felles RMP for hele Oslo og Viken ennå, da det fortsatt er stort informasjonsbehov om gjeldende RMP både til kommunene og til landbruksforetakene.

Arbeidet for utsatte barn og unge (0-24) (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Vi viser til oppgave 5.2.2.1 Koordinert innsats for utsatte barn og unge og deres familier (0-24 samarbeidet) i VØI.

Fylkesmannen skal redegjøre for sitt strategiske og langsiktige arbeid for utsatte barn og unge og deres familier, inkludert hvilke tiltak som er gjennomført for å samordne regionale innsatser og for å styrke samarbeidet mellom sektorer og tjenester i kommunen. Fylkesmannen skal videre vurdere hva som har lyktes godt og hva som er mer utfordrende i arbeidet.

I prosjektet Velferdspiloten har man jobbet for å samordne regional stat (som Husbanken, NAV, fylkeskommunen, BUF dir, KS) og bidra med tett oppfølging overfor 4 utvalgte kommuner fra Østfoldregionen. Piloten har gått over flere år, og ble i 2020 avsluttet i tråd med planen for tiltaket. Via piloten har man også gitt tett oppfølging med hyppige møter, kompetansetiltak og samordnet innspill på kommunale planer i de 4 kommunene. Den tette oppfølgingen de 4 kommunene har fått vurderer vi å ha gitt god effekt, men vi venter nå på rapport fra Høyskolen som har følgeforskert på piloten.

Erfaringen fra piloten med legges til grunn når vi nå for 2021 / 2022 lager et nytt prosjekt for å for å fremme økt samordning på velferdsområdet i hele regionen Oslo og Viken.

Gjennom Velferdspiloten har Fylkesmannen, Husbanken og Asker kommune initiert et nettverk for kommuner som har etterspurt bistand til å teste ut tjenestemodellen Asker Velferdslab. De fire kommunene i Velferdspiloten deltar, og i tillegg ytterligere åtte kommuner. Oslo deltar med tre bydeler. Målet er å gi kommuner innsikt i modellen slik at de kan teste ut metoden for bruk i kommunen i sammenheng med andre pågående tiltak overfor målgruppen. Med andre ord samle velferdstjenestene om målgruppen. I nettverket legges det til rette for gjennomføring av samhandlingstiltak i kommunene og det knyttes kontakter til andre aktuelle aktører og læringsmiljøer.

Tre av pilotkommunene i Velferdspiloten har ønsket å utforske bruken av "Gevinstberegningsmodellen". Dette er et verktøy som er utviklet av Asker Velferdslab og PWC som en modell for å måle økonomisk effekt på sikt. Gevinstberegningsverktøyet viser bla. at når kommunen gjør investeringer så sparer både kommunen og staten kostnader på sikt. Verktøyet benyttes i det operasjonelle arbeidet, men er også viktig for kommunens ledelse da modellen kan

bidra til bedre diskusjoner rundt omfang av innsatsen, målgrupper og forventet effekt.

Embetet har hatt en tverrgående 0-24 koordineringsgruppe som har koordinert både interne og eksterne tiltak. I år har vi etablert en styringsgruppe hvor ledelsen ved alle avdelinger som jobber mot barn har hatt faste møter med leder for 0-24 koordineringsgruppen.

Vi har gjennomført interne tiltak for å øke fokus på bruk av barnekonvensjonen for å sikre sårbare barn og barns medvirkning. I 2020 har vi gjennomført kurs for helseavdelingens saksbehandlere for å øke vektlegging av barns rettigheter, og vi har hatt kurs for planseksjon med tema Barn, plan og medvirkning. Flere avdelinger som jobber med barn har hatt fagmøter med vekt faglig utvikling. Vi har prioritert å fokusere på intern kompetanse for å bidra til at alle avdelinger ved embetet etterspør vurdering av barn og barns beste i vår saksbehandling/ tilsyn mv. Vi har vurdert at dette vil få en indirekte effekt på forbedring av tjenestene i kommunionene.

Våre planer for å ha tverrfaglige møter med utvalgte kommuner etter modell av Sjumilssteget måtte utsettes og ble ikke gjennomført pga koronapandemien. Kommunesamling i regi av KS, om tverrfaglig samarbeide, som vi har bidratt med innspill til, kunne heller ikke gjennomføres.

Kommunene i Oslo og Viken har vært preget av utbrudd av og tiltak knyttet til pandemien. Som en del av vår beredskapsoppfølging av kommunene har alle kommuner ukentlig rapportert på situasjonen i tjenestene for sårbare barn. På våren meldte f.eks 45% av kommunene om at det var utfordringer for tjenestene til sårbare barn. Vi har også overvåket og fulgt med på tjenestene på andre måter og gitt innspill til overordnede myndigheter på utfordringsbildet for sårbare barn.

Det ble gjennomført 1 felles tilsyn hvor flere avdelinger deltok i felles tilsynsteam. Tema for tilsynet var meldinger til barnevernet, og var en oppfølging av en kommune som fikk avvik på dette området i 2017. Det ble i år ikke gitt avvik.

Det var flere fysiske kurs og samling som ikke ble gjennomført, men vi har løftet tema sårbare barn og barnekonvensjonen på flere digitale samlinger for kommunene. Informasjon om bruken av barnekonvensjonen er formidlet til helse og omsorgssjefsamling og på samling for ansatte NAV kontor. Felles

med Husbanken er det laget webinar med tema: Barna først.

Vår juridiske avdeling forbereder nå endringer i tro og livssynsloven, hvor barn og unge har fått en annen plass i lovverket. Koordineringsgruppen for 0-24 har gitt høringssvar på forslaget om velferdstjenester for barn.

Embetet har etablert et prosjekt for å øke bruken av CRPD konvensjonen etter oppdrag fra BUF dir. Prosjektet startet i 2020 med å lage opplæringsmaterieill for å implementere artikkel 24 rett til utdanning og artikkel 19 om rett til selvstendig liv.

Oppsummert er vår vurdering at Velferdspiloten har bidratt til samordning regionalt og i noen utvalgte kommuner, og vi skal nå bruke disse erfaringene og utvikle metoden til bidra mer overfor alle kommuner hele regionen i Oslo og Viken.

Vi vurderer også at vi har bidratt indirekte til å forbedre embetets oppfølging av kommuner på mange saksområder ved intern oppmerksomhet med lederforankring og opplæring. Vi har bidratt til forbedret samordning og samarbeide i kommunene ved oppfølging i ulike nettverk. Tilstutt har også felles tilsyn og kommuneretted opplæring også bidratt til kvalitetsutviklings i tjenestene.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken.

Det todelte målet i forvaltningen av rovvilt er krevende, noe som innebærer stor innsats og ressursbruk. Statsforvalteren i Oslo og Viken er fortsatt en del av to rovviltregioner og drifter to sekretariat (region 2 og 4) med tilhørende bestandsmål for gaupe og ulv. Vi er organisert med en faggruppe på tvers av landbruks- og klima- og miljøvern avdelingen hvor de fleste oppgavene knyttet til rovvilt- og beitedyrproblematikk skal løses. Vi opplever at det gir en god dialog mellom avdelingene og et godt utgangspunkt for å jobbe med den todelte målsettingen i rovviltforvaltningen.

Tall fra Organisert beitebruk med 700 beitebrukere i 42 aktive beite- og sankelag i Oslo og Viken, viser at det ble sluppet nærmere 99 000 sau og 9 400 storfe på utmarksbeiter i 2020. Rundt 85 % av sauene og 35 % av storfeet befinner seg i Viken sin del av rovviltregion 2 og resten i region 4. Lammetapene varierer fra 1,3 % som det laveste på fjellbeite til 23,3 % som det høyeste på skogsbeite med et gjennomsnitt for hele fylket på 4,8 %. Vi må helt tilbake til 1994 for å finne tilsvarende lave tap på skogsbeiter som i år. Søknader om erstatning for husdyr drept av fredet rovvilt viser samme hovedtrend, men det er en mindre økning i antall erstattede dyr i 2020 sammenlignet med 2019.

I 2020 innvilget vi til sammen tilsagn om 3,17 mill. kroner til forebyggende tiltak mot rovviltskader i våre to regioner. De mest effektive tiltakene for å skille rovvilt og beitedyr i tid og rom er flytting til mindre rovviltutsatte områder (fjellbeiter) i region 2 og oppsetting av rovdyravvisende elektriske gjerder i region 4. Det ble utbetalt henholdsvis 419 000 kr og 1,93 mill. kr til disse tiltakene i fjor. I tillegg ble det innvilget drøyt 900 000 kroner til elektronisk overvåking i hele fylket. Det tildeles også midler konfliktdependende tiltak, 995 000 i 2020. Etter vår vurdering er konfliktnivået varierende i fylkene. Mest konflikter er knyttet til forvaltningen av ulv generelt og kommuner innenfor ulvesonen spesielt, og det er således behov for å prioritere disse områdene.

I rovviltregion 2 er bestanden av gaupe høyere enn bestandsmålet. Tre års gjennomsnitt av antall familiegrupper (15,3) viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte målet på 12. Det er vedtatt kvoter for jakt med mål om å bringe bestanden ned mot bestandsmålet. Til tross for at gaupebestanden for 2020 nådde det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger, er den fortsatt langt under bestandsmålet (6) i region 4 med 0,5 registrert yngling i 2020. For ulv (felles bestandsmål med region 5) har vi ligget over bestandsmålet siden 2016. I 2020 ble det for første gang vedtatt lisensfelling innenfor ulvesonen i Viken.

I likhet med 2019 var også 2020 en rolig beitesesong med få store rovvilthendelser. Vi ga skadefellingstillatelser på ulv i Drammen, Øvre Eiker og Holmestrand kommuner i slutten av august, men hendelsen førte ikke til større eller langvarige tap. Vi gav også fellingstillatelse på ulv i Hole, Ringerike, Jevnaker og Lunner kommuner, men skadene viste seg i ettertid å være forårsaket av hund. Det ble i tillegg gitt tre skadefellingstillatelser på gaupe i Viken i løpet av året. En beitesesong uten større tap til streifende ulv, lav gaupebestanden i region 4 og tiltak for å skille rovvilt og beitedyr i tid og rom har bidratt til de lave tapstallene. Vi ser også at lisensfelling utenfor ulvesona i forkant av beitesesongen kombinert med mer effektive skadefellinger under beitesesongen, har bidratt til den positive tapsutviklingen. Vi har fokus på å få en best mulig beredskap for skadefelling hos kommunene og internt hos oss, og har etablert regionale fellingsledere for områdene utenfor ulvesonen og gjennomført kurs i skadefelling for kommunene. Det er imidlertid krevende å ha en tilstrekkelig god skadefellingsberedskap i kommuner som sjeldent opplever større skadehendelser med dagens system der det er kommunenes ansvar å ha en beredskap for skadefelling av store rovdyr. Vi opplever - og får tilbakemeldinger om - at kommunene i varierende grad tar dette ansvaret og prioriterer rovviltberedskap og ressurser til skadefellingslag.

Risiko og sårbarhet ved barnevernsinstitusjonene i fylket (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle embeter skal i løpet av 2020 ta i bruk det elektroniske verktøyet som er utarbeidet i samarbeid med fylkesmennene, for å få en systematisk oversikt over risiko og sårbarhet ved barnevernsinstitusjonene i sitt fylke. Risikoinformasjonen vil kunne aggregeres fra dette digitale verktøyet for årsrapportering 2020. Helsetilsynet har sendt ut eget brev til embetene om rapportering for året 2019.

Vi har vært med i utviklingsarbeidet rundt systematisk risikovurdering av hver enkelt institusjon i regi av Statens helsetilsyn. Vi har tatt i bruk verktøyet for

risikovurdering, men dette er fortsatt under utvikling og er foreløpig ikke et ferdig system som ivaretar vårt behov for overvåkning av barneverninstitusjonene. Risikovurderinger danner grunnlaget for de prioriteringer vi har måttet gjøre med en slik omfattende portefølje og knappe ressurser.

Endringer i kommunestrukturen (fra kapittel 7.3.10.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens rapportering skal inneholde:

- en vurdering av sammenhengen mellom embedets organisering av arbeidet med oppdraget og tiltak og observerte effekter i kommunene
- en vurdering av hva embedets erfaringer med organisering og tiltak har å si for neste års strategi (læring/forbedringspotensial), samt beskrivelse av andre relevante faktorer som embedet mener det er viktig at departementene kjenner til i arbeidet med å få til flere kommunesammenslåinger.

Internt har vi en samordningsgruppe som bidrar til samordningsarbeidet i embedet. Denne gruppen består av representanter fra alle fagavdelingene og stabene. Målet med denne gruppen er å bidra til god samordning overfor kommunene. Gjennom denne gruppen involveres embedets fagavdelinger i arbeidet med å legge til rette for en framtidrettet kommunestruktur. 16 av fylkets kommuner har under 5.000 innbyggere og vi er derfor oppmerksomme på de kommunene som har utfordringer med kapasitet og kompetanse til å dekke alle fagområder.

I 2020 fortsatte vi arbeidet med forventningsbrev til kommunene. I dette brevet fremhevet vi kommunestrukturarbeidet og oppfordret kommunene til å minske sårbarheten og se behov for strukturendringer.

Fylkesmannen gjennomførte dialog med 16 kommuner i 2020. Strukturendringer var bl.a. et viktig tema på disse møtene. Naturlig nok har 2020 vært sterkt preget av pandemien. Vi har viet oppmerksomhet til våre 7 kommunesammenslåingskommuner også i 2020. 4 av sammenslåingskommunene, Drammen, Indre Østfold, Nordre Follo og Aurskog-Høland hadde vi dialogmøte med for å få informasjon om utfordringer knyttet til sammenslåingsprosessen, samtidig som kommunene står oppe i en pandemi som krever mye ressurser.

Vi har gjennomgått planene til de kommunene som har arbeidet med planstrategi i 2020. I de tilfellene der kommunene selv påpeker sårbarhet i forhold til ressurser, kapasitet og kompetanse, har vi sterkt anmodet de om å legge til rette for en prosess hvor kommunestyret vurderer sammenslåing som et alternativ.

Grensejusteringssaker har også vært et prioritert område i 2020.

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.10.5.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv innsatsen med de to tiltakene i tiltaksplanen for Bolig for velferd 2018-2020 gjennomført av regionale aktører under fylkesmannens ledelse.

Vi har brukt året til å samordne oss med Husbanken, inkludert møte med Oslo kommune der tema var samordning og hva regionale aktører kan bistå kommunen med. Koronaen har gjort at vi ikke fikk gjort det vi planla. Vi skulle arrangere en boligkonferanse i oktober som måtte avlyses grunnet pandemien.

Vi har samordnet oss internt, og planlagt ny organisering av arbeidet for 2021. Vi har koordinert regionalt, og samordnet oss med og samhandlet med Husbanken. Boligsosiale hensyn er beskrevet i våre uttalelser på kommune planer.

Vi har informert om veiviseren.no i de sammenhenger det er naturlig i våre møter med kommunene.

Se også Velferdspiloten under hovedmål 2 og videre under Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1.1 i TB).

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Tematikken er tatt opp i vårt samarbeid med Husbanken. Det var planlagt en boligsosial konferanse høsten 2020 der dette var naturlige tema. Denne ble dessverre avlyst grunnet pandemien. Det er blant annet gitt tilskudd til prosjekter i kommunen som omhandler psykisk helse.	Tematikken er tatt opp i vårt samarbeid med Husbanken. Det var planlagt en boligsosial konferanse høsten 2020 der dette var naturlige tema. Denne ble dessverre avlyst grunnet pandemien. Det er blant annet gitt tilskudd til prosjekter i kommunene som retter seg mot vanskeligstilte barnefamilier.	

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Det har vært nødvendig å flytte ressurser fra drift og saksrettet arbeid til håndtering av koronasituasjonen. Særlig Helseavdelingen og beredskapsstaben har måttet omprioritere sitt arbeid og embedet har hatt et høyt beredskapsnivå siden mars 2020. Kommunene har også vært sterkt preget av situasjonen noe som har forsinket gjennomføringen av en rekke tilsyn.

På forsommeren slo koronasituasjonen sterkt inn og påvirket aktivitetsnivået i hele embedet og vi måtte avlyse en rekke samlinger, kurs og ikke minst store

konferanser med millionbudsjett. Det hører også med i dette bildet at Oslo og Viken har hatt de strengeste koronatiltakene lengst.

Beredskapsarbeidet toppet seg med skredsituasjonen i Gjerdrum. Ved overgangen til 2021 hadde embetet satt inn vesentlig ressurser til koordinering, veiledning og rapportering som følge av situasjonen i fylket.

Det ble også forsinkelser i å få besatt nye stillinger som følge av koronasituasjonen. I perioder med pålagt arbeid hjemmefra er det krevende å ansette og få i gang nye medarbeidere.

Embetet har gjennomført en rekke avbøtende tiltak for å opprettholde aktivitetsnivået, f.eks. utstrakt bruk av webinarer. Disse nye arbeidsformene tar vi med oss videre.

Når det gjelder flytteprosesser gjennomførte vi den siste flyttingen i Drammen høsten 2020. Nye kontorlokaler ble overtatt innen oppsatte frister og tidligere leieforhold er avsluttet. Embetet har gjennomført flyttinger til ny adresse i Oslo og Drammen. I Moss er det gjennomført intern flytting og tilpasning i eksisterende lokaler. Med dette har vi redusert kontorarealet på alle våre tre lokasjoner.

Kommentarer til de ulike departementsområdene:

Endring på 0525 fra 2019 til 2020:

BFD: Styrking av barnevernsområdet og særlig styrking av tilsyn med barnevernsinstitusjoner.

HOD: Endring av oppgavefordeling fra KMD og vesentlig overtidsbruk grunnet covid.

JD: Økte oppgaver på beredskapsområdet grunnet covid.

KMD: Mindre aktivitet på de aller fleste områder; lengre vakanser og mindre reiser, kurs, samlinger, statsborgerseremonier.

LMD: Reduksjon i oppgaveportefølje som følge av overført fra FM til kommuner/fylkeskommunene.

Endring fagdepartementer fra 2019 til 2020:

KD: Reduksjon i utbetaling av honorarer til sensorer til eksamen i grunnskolen og i den videregående skolen.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2020	Fagdep. 2020	Kapittel 0525, 2019	Fagdep. 2019
Arbeids- og sosialdepartementet	10 301	5 753	10 535	4 490
Barne- og familiedepartementet	23 073	1 985	21 214	1 337
Helse- og omsorgsdepartementet	63 062	35 217	58 968	36 346
Justis- og beredskapsdepartementet	11 135	53 023	9 832	54 513
Klima- og miljødepartementet	36 301	9 957	35 785	7 545
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	118 634	1 806	153 491	1 259
Kunnskapsdepartementet	32 375	19 274	32 753	46 190
Landbruks- og matdepartementet	31 446	982	33 446	191
Andre	1 431	0	1 382	0
Sum	327 758	127 997	357 406	151 871

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Embetet har i stor grad gjennomført samfunnsoppdraget, men som beskrevet i denne årsrapporten har vi avvik på noen områder.

Noen av disse avvikene er gjengangere, dette er områder hvor vi over tid har hatt utfordringer. Disse skal være godt kjent, også årsaken til avvikene. Ett eksempel er ressursbehovet på helseområdet.

I løpet av høsten 2019 og gjennom 2020 valgte en del ansatte å slutte. Vi har hatt et større antall ansettelser i 2020. Dette har gitt utfordringer både med hensyn til samfunnsoppdraget og økonomistyringen. I løpet av 2020 tilpasset vi oss nye digitale arbeidsformer, noe som bidro til å løse oppdragene uten å reise.

Embetet hadde et mindreforbruk på ca. 17 millioner kroner i 2020, det skyldes i all hovedsak manglende muligheter til å gjennomføre konferanser, reiser og møter. Oslo og Viken har hatt de strengeste koronatiltakene lengst gjennom året.

For øvrige kapitler og poster se andre rapporteringspunkter.

Embetet gjennomførte den siste kontorflyttingen i Drammen høsten 2020. Alle kontorene har nå blitt flyttet. Det har vært en stor prosess, men også et løft for organisasjonen.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Embetets strategiske mål danner sammen med virksomhets- og økonomiinstruksen og det årlige tildelingsbrevet, grunnlag for embetets og avdelingenes virksomhetsplaner for det enkelte år. Våre strategiske mål er:

- Vi er tilgjengelige for våre innbyggere og skriver klart språk
- Vi har god dialog med kommuner og foretak
- Vi fatter korrekte beslutninger som ivaretar innbyggernes rettigheter og plikter
- Vi er en attraktiv og veldrevet organisasjon

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene gjennom delegeringsreglementet.

Vi har etablert et overordnet årshjul (Plandisc) for hele embetet med viktige aktiviteter, overordnede arrangementer og forankring i styringsdokumentene. Dette felles årshjulet deles med avdelingenes egne årshjul, aktivitetene kan da lettere koordineres på embets- og avdelingsnivå.

Når det gjelder tverrfaglige velferdsoppdrag har vi etablert en ny intern organisering. Flere av oppdragene i VØ1 og tildelingsbrev som omhandler befolkningens levekår og velferd, er forankret hos flere oppdragsgivere. Oppdragene omhandler i stor grad «pådriveroppgaver» hvor Fylkesmannen har stor påvirkning på hvordan oppdragene løses og hvilke ressurser som benyttes. Oppdragene berører også fylkesmannens tilsynsvirksomhet. Prosjektet skal konkretisere og gjennomføre Fylkesmannens arbeid med de omtalte oppdragene, slik at de involverte avdelinger sammen finner effektive måter å løse de aktuelle oppdragene på og at kommunene i Oslo og Viken får likeverdig og relevant oppfølging. Samordning med andre statlige aktører på velferdsområdet er også viktig.

Vi mener ellers våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på en akseptabel måte.

4.1.1 Embetets risikostyring

RiskManager brukes som dokumentstyringssystem og er i bruk på flere fagfelt og på det administrative området. Avviksmodulen er iverksatt og brukes.

Risikovurderinger er aktuelt i forbindelse med mottak av foreløpig tildelingsbrev og fremover i prosessen fram mot et ferdig budsjett. Utover dette tas det løpende ved behov, når endringer oppstår, eller ved indikasjoner på utfordringer. Avdelingene har et ansvar for løpende å rapportere til ledelsen om eventuelle avvik i forhold til måloppnåelsen.

Risikovurderinger har vært brukt systematisk i intern tilpasning til koronasituasjonen. I regi av bedriftshelsetjenesten er det gjennomført konkrete risikovurderinger på alle de tre kontorstedene. I tråd med risikovurderingene er det gjennomført en rekke tiltak for å ivareta smittevern.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten», "eForvaltningsforskriften § 15" og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter».

Vi fortsetter arbeidet med å innføre Risk Manager som kvalitetssystem. Alle dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll legges inn, og prosessene skal styres gjennom Risk Manager.

Det utarbeides økonomirapporter for avdelingene hver enkelt måned. Det utarbeides tilsvarende totalrapporter for hele embetet, men disse behandles i ledermøtet kun som kvartals og tertial-rapporter. Her følges avdelingene opp ved utkwittering av disse rapportene.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning:

Turnovertallet på 12,6 % er på nivå med tallet fra 2019, noe som har bidratt til at det er gjennomført mange ansettelsesprosesser i 2020.

Koronapandemien og pålegg om hjemmearbeid har gjort det spesielt krevende med mottak, kompetanseoverføring og opplæring av nyansatte. Vi gjennomførte imidlertid digital nyansattsamling.

Vi er fortsatt et embete i omstilling og koronapandemien har lagt noen begrensninger i arbeidet med å bygge organisasjonskultur og styrke samhandlingen som vi starte opp med i 2019. Vi har i 2020 satset på digitale utvidede ledermøter og informasjonsmøter for alle ansatte. Sosiale aktiviteter på digital plattform har også vært prioritert.

Vi opplever press på lønnsnivå innenfor flere fagområder/grupper, og da spesielt i konkurranse med kommuner, fylkeskommuner og andre statlige virksomheter. Vi gjennomførte i 2020 lønnsforhandlinger med det formål å beholde viktig kompetanse og utjevne skjevheter.

Kapasitet:

Koronapandemien har medført endret kapasitet og fokus for spesielt helseavdelingen og beredskapsstaben. Helseavdelingen er den avdelingen hvor vi opplever de største ressursutfordringene. Denne avdelingen følges opp spesielt videre inn i budsjettfordelingen 2021.

Vi har hatt for lang saksbehandlingstid når det gjelder klagesaker knyttet til opplæringsloven kapittel 9a om trygt og godt skolemiljø. Vi må vurdere kapasiteten i forhold til plansaker også fremover. Vergemålsavdelingen har fått økt saksmengde og har ikke kapasitet til å nå alle målkrav.

Kompetanse:

Vi er en organisasjon med høy kompetanse innenfor alle fagområder, og vi jobber til enhver tid med å rekruttere dyktige medarbeidere. Embete har igangsatt arbeidet med en kompetanseplan, for å avklare fremtidig kompetansebehov og hva vi skal legge til rette for slik at vi når fastsatte mål og strategier. Lederutviklingsprogrammet som ble startet opp i 2019 for avdelingsdirektører og seksjonssjefer, er videreført også inn i 2020. Det er også gjennomført styrking av kompetanse innenfor innkjøp og anskaffelse.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Kjøp av alt inventar gjennomføres i administrasjonsstaben og finansieres gjennom embetets felles driftsbudsjett. Vi forutsetter at FMFA har god oversikt over maskinvare. Vi besørgjer innkjøp av ergonomisk utstyr, også datateknisk. Vi koordinerer felles innkjøp for de tre kontorstedene. Vi har en etablert ordning med husansvarlige på hvert sted.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Vi mottok ingen merknader fra Riksrevisjonen i 2020.

Det har vært arbeidet godt med informasjonssikkerhet ved embetet. Kunnskap og holdninger på dette området betraktes som gode og vedlikeholdes gjennom policy og instruksjer, ledermøtets årlige gjennomgang og faste møter i sikkerhetsutvalget. Se punkt 4.1.2.

Informasjonssikkerhet: Statsforvalteren i Oslo og Viken har beskrevet mål, strategi og politikk for informasjonssikkerhet i et eget dokument. Dokumentet danner grunnlaget for vår innretning av arbeidet med informasjonssikkerhet, etter at IKT-drift ble flyttet til Statsforvalterens fellestjeneste.

Vårt styringssystem er i samsvar anerkjente standarder og Digitaliseringsdirektoratets råd om internkontroll med informasjonssikkerheten. Omfang og innretning på internkontrollen er tilpasset risiko. Ledelsen evaluerer hvert år foregående års arbeid med informasjonssikkerhet.

Embetet har et sikkerhetsutvalg som fungerer som sekretariat for ledelsen innenfor det som gjelder informasjonssikkerhet. Rolle: Sikkerhetsutvalget er ett av ledelsens virkemidler for å kvalitetssikre arbeidet med sikkerhet og personvern i embetet. Mandat: Sikkerhetsutvalgets arbeid innen sikkerhet skal være forebyggende, kontrollerende og rådgivende.

Et prioritert område er å sikre at ansatte forstår og retter seg etter instruksene for informasjonssikkerhet. Dette bidrar blant annet til hindre at ansatte uforvarende bryter taushetsplikten som følge av feil bruk av IKT teknologien. Lederne gjennomgår instruksene sammen med de ansatte. Nyansatte får gjennomgang så nær første arbeidsdag som mulig.

Vårt intranett benyttes aktivt for å informere om eksterne som interne trusler som kan ha betydning for informasjonssikkerheten. Hensikten er å skape bevissthet og god sikkerhetskultur.

Eventuelle brudd på informasjonssikkerheten rapporteres i vårt verktøy RiskManager. Vi har en lav terskel for hva som skal meldes som brudd. Vi har ikke hatt noen alvorlige hendelser i 2020.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

I henhold til arbeidsmiljølovens kapittel 7 og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, har Fylkesmannen i Oslo og Viken et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg. Det har vært avholdt fire møter i 2020.

Hovedfokus for arbeidsmiljøutvalget har blant annet vært å få på plass verneombud på tre kontorsteder, embetets flytteprosesser, de ansattes arbeidshverdag under covid-19 pandemien mv. Pr. 31. desember hadde Fylkesmannen et sykefravær på 5,77 %. Sykefraværet har vært ganske stabilt gjennom hele 2020.

Med bistand fra bedriftshelsetjenesten ble det utført risikovurderinger på alle tre kontorstedene, for å kunne tilrettelegge for godt smittevernhsyn.

Det ble opprettet et Akan-utvalg fra november som skal jobbe målrettet med å få på plass en god forebygging og håndtering av eventuell rus- og spillproblematikk ved embetet.

Gjennom embetets rekrutteringsprosesser er utlysningstekster, intervjuveiledning og innstillingsmal utformet på en slik måte at det skal favne endringen fra 01.01.2020 i forskrift til lov om statens ansatte. Dette med særlig fokus på søkere med hull i cv og funksjonsnedsettelse, for å fremme likestilling og regjeringens mål knyttet til inkludering.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Etter sammenslåingen er embetet en stor og robust organisasjon, med fagmiljøer på alle områder av vårt oppdrag. Dette er en styrke, samtidig er det likevel en rekke forhold som krever prioriteringer og oppmerksomhet i årene fremover.

Embetene har gjennom år påpekt viktigheten av forutsigbare rammer, både økonomiske og oppdragsmessige for å lette vår planlegging. Her er det gjort et godt arbeide i departementet, både med styringsverktøyene, og åpenhet om forventede rammer. Vi håper dette fortsetter.

Vi planla for et resultat i balanse i 2020. Pandemien og redusert aktivitet medførte et mindreforbruk på om lag 5 % av vår ramme. Det er viktig å merke seg at besparelsene i all hovedsak kom fra reduserte driftskostnader. Mye aktivitet ble utsatt.

Samtidig er det slik at våre oppdrag for ulike departement, finansiert utenfor 0525, representerer en styringsutfordring til vanlig. Fullmakter med ekstra ressurser er forutsetningen for å få løst i oppdrag, men vanskeliggjør økonomistyringen.

Vi har de siste årene varslet om stadig økende oppdragsmengde på en del områder. Dette ser ut til å fortsette. Vi mener at det på flere områder har vært manglende samsvar mellom oppgavemengde og uttelling i budsjettfordelingsmodellen. Etter vår oppfatning har det vært undervurdert hvor sterk folketallspåvirkningen er på saksmengden. Vi har tidligere også kommentert sakenes kompleksitet på en del områder, hvor klagevilligheten er høy, og tilgangen på advokatbistand stor.

Ny budsjettfordelingsmodell er et stykke på veien, men vi spør oss om det burde vært enda større utslag. Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen reduserer dessuten effekten av modellen. Vi må også i årene fremover gjennomføre betydelige omprioriteringer for å få løst de til enhver tid viktigste delene av oppdraget. Ett konkret eksempel på dette er helse, hvor også oppdragsdepartementet i tidligere dialog har anerkjent at området er underfinansiert med det som ligger i budsjettfordelingsmodellen, sett opp mot oppgavemengden. Avdelingen har hatt avvik og betydelige restanser gjennom flere år. Vi har nå vedtatt og gjennomfører en betydelig styrking av avdelingens ressurser. Evnen til å løse deres del av oppdraget vil bli merkbart økt, men midlene må på sikt hentes fra resten av organisasjonen, hvis vi ikke får tilført ytterligere midler. Andre områder må vi finne løsninger for fremover.

Sammenslåingen har gitt oss en betydelig robusthet. Samtidig har prosessen medført en stor turnover de siste par årene, og vi har mistet mange erfarne medarbeidere på flere fagområder. Dette vil prege oss litt de nærmeste årene, andelen som må defineres som nyansatte er høy. Det tar tid å bygge organisasjonen.

Kampen om kompetanse påvirker også dette embetet. Vi er i en region med rik tilgang på kompetansearbeidskraft. Dette betyr for de fleste stillinger at vi har god tilgang på søkere, selv om vi ser ulikheter mellom utlysninger i Moss, Drammen og Oslo. Utfordringen er lønnsnivået. Både for å få spesifikk kompetanse inn, og ikke minst, beholde den. Mange av våre ansatte er meget attraktive på det samme store arbeidsmarkedet når de har noe fartstid i embetet. Dette gir utfordringer i oppfølgingen av vår lønnspolitikk. Enkelte stillinger har en markedsverdi som skiller seg veldig fra resten av embetet, ved å tilpasse oss dette, skaper vi samtidig press fra andre deler av organisasjonen.

Vi sitter nå i nye lokaler, med i all hovedsak arbeidsplasser i åpne landskap. Vi spør oss om lokalene i tiden fremover kan benyttes på opprinnelig tiltenkt måte, eller om vi må planlegge for redusert belegg på grunn av smittevernhensyn i lang tid. Vi ser i så fall for oss mulige løsninger med fleksibel bruk av «hjemmejobbing» i lang tid, noe vi nå er godt rustet for, men vi imøteser en rydding av regelverket og mulige løsninger for dette.

Når det gjelder eksterne parter vil vi særlig peke på STAF, vår nærmeste samarbeidspartner. De er en meget viktig forutsetning for vår oppgaveløsning. På noen områder har det det siste året vært problemer som har gitt oss utfordringer, jf møteromsløsninger og ekstern tilgang. Vi håper på en god dialog også fremover, og at embetene og STAF i fellesskap blir enige om hva det er viktigst å prioritere til enhver tid.

Oslo og Viken er en region i vekst, selv om den innad varierer. Økt befolkningsvekst og eldrebølge antas å øke oppdragsmengden fremover. Høy byggeaktivitet gir rom for flere konflikter og dermed flere saker. Spennet i kommunestørrelse, fra et par tusen innbyggere til sju hundre tusen, utfordrer vår dialog. Det er ulike forventninger fra kommunene. Det å holde oversikt, og det å klare å ha en tilpasset kommunikasjon ut mot så ulike kommuner kan være krevende.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Embetet kan i liten grad påvirke de eksterne rammebetingelsene. Vi tenker da særlig på sterkt økende saksmengde på flere fagområder.

Internt vil vårt viktigste grep være prioritering mellom oppdrag. Dette vil ha et kontinuerlig fokus også fremover.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oslo og Viken.pdf](#)

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
Org. nr.: 974761319

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Oslo og Viken sitt årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 1 987 664 344 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Oslo og Viken sitt årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forholdene vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2020. Disse forholdene har vi håndtert gjennom revisjonen og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt når det gjelder disse forholdene.

---

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er

- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i state

Oslo; 12.05.2021

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt